

Бойчук П.М., Марчук С.С.

ЗБІРНИК
тестових завдань
з педагогіки
(для абітурієнтів)

ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ

2007-2009 рр.

УДК 378.046
ББК 74.58р3
Б 77

Бойчук П.М., Марчук С.С. Збірник тестових завдань з педагогіки. – Луцьк: Іванюк В. П., 2007. – 378 с.

У збірник включено типові екзаменаційні тестові завдання вступного іспиту з педагогіки до Луцького педагогічного коледжу.

Книга адресується вступникам (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня “Молодший спеціаліст”) для конкурсного відбору на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр” за напрямом підготовки 6.010102 “Початкова освіта” галузі 0101 “Педагогічна освіта”

Рецензенти:

А.С. Нісімчук – член-кореспондент АПН України, доктор педагогічних наук, професор Волинського державного університету ім. Лесі Українки.

І.О. Смолюк – доктор педагогічних наук, професор, директор Педагогічного інституту Волинського державного університету ім. Лесі Українки.

Відповідальний редактор: С.С. Марчук

Розглянуто на засіданні циклової комісії викладачів шкільної та дошкільної педагогіки і психології Луцького педагогічного коледжу (протокол № 5 від 15.02.2007 р.)

Друкується за ухвалою засідання науково-методичної ради Луцького педагогічного коледжу (протокол № 3 від 22.02.2007 р.)

УДК 378.046
ББК 74.58р3

© Бойчук П.М., Марчук С.С., 2007
©Луцький педагогічний коледж, 2007

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4-9
1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ.....	10-71
1.1. Професія вчителя у суспільстві.....	10
1.2. Предмет, завдання, категорії та структура сучасної педагогіки.....	29
1.3. Логіка і методи науково-педагогічного дослідження.....	44
1.4. Розвиток, виховання і формування особистості.....	60
<i>Показчик тестових завдань за рівнями складності до розділу “Загальні основи педагогіки”.....</i>	<i>71</i>
2. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ.....	72-186
2.1. Мета, сутність, закономірності та принципи виховання.....	72
2.2. Основні напрями виховання (змістовий компонент виховного процесу).....	94
2.3. Методи і форми виховання.....	126
2.4. Виховання особистості в колективі. Робота класного керівника.....	149
2.5. Спільна виховна робота школи, сім’ї та громадськості.....	169
<i>Показчик тестових завдань за рівнями складності до розділу “Теорія виховання”.....</i>	<i>186</i>
3. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ.....	187-275
3.1. Предмет, завдання і категорії дидактики. Процес навчання.....	187
3.2. Закономірності, принципи і правила навчання.....	204
3.3. Зміст освіти і навчання.....	213
3.4. Методи навчання.....	228
3.5. Форми організації навчання.....	243
3.6. Контроль та оцінка результатів навчання.....	261
<i>Показчик тестових завдань за рівнями складності до розділу “Теорія освіти і навчання”.....</i>	<i>275</i>
4. ШКОЛОЗНАВСТВО. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ.....	276-370
4.1. Історія розвитку зарубіжної школи, виховання і педагогічної думки.....	276
4.2. Історія української школи і педагогіки.....	307
4.3. Наукові основи управління загальноосвітнім навчальним закладом.....	328
4.4. Методична робота в школі та атестація педагогічних працівників.....	340
4.5. Передовий педагогічний досвід та інноваційна спрямованість педагогічної діяльності.....	358
<i>Показчик тестових завдань за рівнями складності до розділу “Школознавство. Історія педагогіки”.....</i>	<i>370</i>
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ.....	371-377

ВСТУП

Сучасний розвиток України визначається у загальному контексті європейської інтеграції з пріоритетом фундаментальних цінностей загальносвітової культури. Впровадження європейських норм і стандартів в освіту і науку – вимога часу. Болонський процес, організація навчального процесу у вищій школі за кредитно-модульною технологією зумовлюють якісно нові вимоги до контролю і професійної підготовки майбутніх педагогічних фахівців. З урахуванням європейської практики організації контролю якості освіти визначальними стають тестові методи оцінювання у системі особистих навчальних досягнень. З огляду на це, *актуальною виявилась підготовка “Збірника тестових завдань з педагогіки”* для абітурієнтів, які будуть складати вступний іспит з цієї навчальної дисципліни за напрямом підготовки 6.010102 “Початкова освіта” галузі 0101 “Педагогічна освіта” на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр” на базі ОКР “Молодший спеціаліст”, здобутого за напрямом підготовки 0101 “Педагогічна освіта” спеціальності 5.010102 “Початкове навчання”.

Автори посібника виходили з того, що *тестовий контроль професійно-педагогічних знань вступників (абітурієнти вже є дипломованими молодшими спеціалістами) в сучасних умовах має низку переваг над традиційними методами вступних випробувань*: економія витрат часу, перевірка стану засвоєння значної частини навчального матеріалу; одночасна охопленість перевіркою великої кількості осіб; фіксація обізнаності у кількісних показниках; визначення рейтингу, необхідного в конкурсному наборі; кількісна фіксація (в балах) рівня засвоєння матеріалу; зосередженість уваги на відповіді по суті; полегшення оцінювання завдяки однозначності правильних відповідей; отримання об’єктивної оцінки знань абітурієнтів; статистична оцінка результатів вступного випробування.

Масив тестових завдань складено відповідно до навчальної програми нормативного курсу педагогіки, що опановується студентами педагогічного коледжу на другому-четвертому році здобуття освітньо-

кваліфікаційного рівня “Молодший спеціаліст”. Для підготовки фонду контрольних-перевірочних завдань автори збірника проаналізували весь понятійно-категоріальний апарат педагогіки (методологічні поняття – закони, закономірності, принципи і правила; процесуальні категорії – виховання, самовиховання і перевиховання, навчання, освіта і самоосвіта, формування особистості; суттєві поняття – мета, завдання, зміст, засоби, методи, форми, результати), педагогічні факти, концепції і явища, що містяться у змісті лекційних і практичних, семінарських і лабораторних занять, самостійних, позааудиторних робіт студентів за основними розділами програми: загальні засади педагогіки, теорія виховання, теорія освіти і навчання, школознавство.

При складанні значної частини тестових завдань використовувалися інформативні відомості з історії педагогіки, народної педагогіки, праці видатних педагогів. Це зумовлено тим, що зміст навчальної програми з педагогіки побудований за принципом розкриття педагогічних понять через призму історичного розвитку освіти і виховання. Наявність різноманітних сучасних навчальних підручників і посібників з педагогіки засвідчили деякий “бум” педагогічних понять, термінів і категорій, різнобічність інформації. Тому укладачі посібника педагогічні явища і факти відбирали з найавторитетніших літературних джерел, спиралися на народну багатовікову мудрість українського народу, вдалі спостереження і науково виважену оцінку важливих проблем освіти, навчання і виховання в досвіді видатних зарубіжних і вітчизняних корифеїв педагогічної думки.

Значний обсяг та складність окремих завдань зумовлює те, що абітурієнти, які складатимуть екзамен з педагогіки, вже є дипломованими молодшими спеціалістами в галузі освіти і як фахівці повинні відзначатися прагненням до самоосвіти, до набуття всебічної педагогічної ерудиції. В їх арсеналі – вивчення нормативних курсів педагогіки та історії педагогіки, методик викладання навчальних предметів у початковій школі, досвід позанавчальної виховної, навчальної і переддипломної педагогічних практик, вміння самостійно працювати, і

основне – упорядкована педагогічна теорія, багаж методичних прийомів і практичних засобів навчально-виховної роботи з молодшими школярами в умовах сучасної національної школи.

У збірці всі *тестові завдання* (їх кількість становить 2400) сконструйовані у закритій формі (тобто мають запропоновані варіанти відповідей, з яких одна чи декілька є правильними). Кожне *тестове завдання* має таку структуру: *запитально-інструктивна частина і відповіді*.

Запитальна частина тестових завдань, згідно існуючих вимог, подається у стверджувальній формі. Інструкції у них подано лаконічно і виражено у вказівному стилі: “*визначте*”, “*виберіть*”, “*назвіть*”, “*вказжіть*”, “*зазначте*”, “*згрупуйте*”, “*знайдіть*” та ін. Під час розв’язання тестового завдання абітурієнту слід уважно ознайомитися із запитально-інструктивною частиною, оскільки саме вона часто містить підказку одноелементного чи багатоелементного (множинного) вибору правильної відповіді.

Структура навчального посібника відображає основні розділи і теми нормативного курсу “Педагогіка”. *Тестові завдання розподілені за темами. В межах кожної теми зустрічаються завдання трьох рівнів.* Групування тестових завдань вказане у “*Покажчику тестових завдань за рівнями складності*”, який розміщується в кінці кожного розділу. За характером відтворення навчального матеріалу всі тестові завдання є репродуктивними та реконструктивними, що й зумовлює їх розподіл за рівнями складності.

Тестові завдання першого рівня складності носять здебільшого репродуктивний характер і вимагають від абітурієнтів відтворення раніше засвоєних ними знань. Завдання передбачають просте виявлення чи розпізнавання педагогічних фактів, подій, назв, авторства та понять, суть яких формулюється в запитальній частині, а назва, дата чи прізвище подані у відповідях. До репродуктивних тестових завдань віднесені завдання: на оцінку тверджень з погляду їх правильності, хибності чи невизначеності; на з’ясування етимології (походження) педагогічних

термінів, понять і категорій; на групування (класифікацію) педагогічних понять, явищ, процесів за певними ознаками (прості завдання на класифікацію); на знаходження характеру співвідношення між окремими педагогічними поняттями (типу “рід-вид”, “ширше-вужче”). Тестові завдання першого рівня подано у формі одноелементного вибору. Тобто серед запропонованих варіантів відповідей лише одна є правильною. Подаємо зразок правильного запису одноелементного вибору відповіді (*приклад 1*). **Завдання 1.** Зазначте покровителя розуму, знань, доброчинства в Україні: 1) *Св. Андрій*; 2) *Св. Володимир*; 3) *Св. Наум*; 4) *Св. Семен*; 5) *Св. Миколай*; 6) *Св. Петро*. Дане тестове завдання одноелементного вибору і його правильна відповідь виражається числом 3.

Тестові завдання другого рівня, що зустрічаються у збірнику, носять репродуктивно-реконструктивний характер. Вони пропонують продемонструвати обізнаність з менш відомими педагогічними фактами, подіями, назвами, термінами; встановити логічну послідовність алгоритмів педагогічних дій; вибрати оптимальні варіанти розв’язання педагогічних задач; порівняти певні явища і процеси з погляду їх реального стану в сучасній теорії і практиці навчання і виховання; упізнати в конкретному описі (дефініції) відповідне поняття чи категорію. Розв’язуючи педагогічні задачі та ситуації радимо орієнтуватися на засади гуманістичної педагогіки. Численними серед тестових завдань другого рівня, як і в першому рівні, є завдання, що виявляють ґрунтовну обізнаність з основними ознаками педагогічних понять і процесів. Ці ознаки розміщені серед поданих правдоподібних відповідей і лише при повному їх наборі гарантують правильну відповідь. Тестові завдання цього рівня представлені у формі одноелементного або багатоелементного вибору. Подаємо *приклад (завдання 2)* запису багатоелементного вибору відповіді. **Завдання 2.** Зазначте низку специфічних властивостей вчительської професії за порадою В.Сухомлинського “Що таке покликання до праці вчителя? Як воно формується”: 1) *справа з людиною*; 2) *тривалість кінцевого*

результату педагогічної праці; 3) вплив на дитину небагатих людей і явищ; 4) об'єктом вчительської праці є найтонші сфери духовного життя особистості (розум, почуття, воля, самосвідомість); 5) відповідальність за формування людини. Дане тестове завдання багатоеlementного вибору і його правильна відповідь виражається числом 1245. В усіх багатоеlementних вибіркових завданнях правильна відповідь фіксується відповідно до позначення наступного складового елемента (в наведеному нами прикладі 2 відповідь записується числом 1245).

Тестові завдання третього рівня є найскладнішими і носять реконструктивно-творчий характер. Такі завдання сконструйовані у вигляді побудови ланцюгів родо-видової, хронологічної та ін. послідовностей, пошуку пропущених ланок тексту (понять, слів, подій), перехресного вибору, ідентифікації понять на основі опису, відбору цілої низки правильних чи неправильних тверджень. Чисельними серед тестових завдань третього рівня є завдання на відношення, співвідношення педагогічних понять (позначених на кругах Ейлера), на знаходження авторства загальновідомих і менш відомих висловів з питань навчання, освіти і виховання, а також пошуку пропущеного слова в афоризмі тощо. Для вирішення творчих завдань абітурієнту необхідно активізувати різноманітні мислительні процеси (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення) і бездоганно володіти педагогічною теорією і логікою міркувань. В основному тестові завдання реконструктивно-творчого рівня представлені у формі багатоеlementного вибору, проте є завдання, що пропонують здійснити одноelementний вибір (вказати авторство афоризму, співвідношення педагогічних понять на кругах Ейлера тощо). У завданнях на логічну послідовність (відповідність), аналогію, алгоритми, заповнення пропусків (позначених крапками), елементи відповіді потрібно подавати в порядку, зумовленому запитальною частиною (приклад 3). **Завдання 3.** Відновіть девіз лицарського виховання, замість пропущених крапок (...) вставте необхідні слова: “Душу – ..., життя – ..., серце – ..., честь – ...”: 1) другу; 2) Богу; 3) собі; 4) королю; 5) жінці; 6) Сатані. Правильна відповідь

виражається числом 2453. Саме в такій послідовності і мають подаватися елементи відповіді.

Під час вступного іспиту кожному вступнику буде запропоновано певний варіант тестових завдань трьох рівнів складності (в однаковому кількісному співвідношенні). Оцінювання тестових завдань визначатиметься балами відповідно до рівня складності.

Для якісної підготовки вступного випробування пропонуємо *алгоритм виконання тестового завдання.*

1. Уважно прочитайте запитальну частину тестового завдання і запропоновані відповіді, зосередивши увагу на інструкції.

2. Визначте одно – чи багатоеlementний вибір необхідно зробити.

3. Здійсніть вибір відповіді (чи відповідей). Декілька разів перечитайте варіанти відповідей, узгоджуючи їх зі змістовою (запитальною) частиною.

4. Перед тим, як зафіксувати правильну відповідь, пригадайте правила запису відповідей основних форм тестів:

4.1. при множинному виборі цифри записуються у порядку їх зростання;

4.2. у завданнях на логічну послідовність (відповідність), аналогію, алгоритми, заповнення пропусків (позначених крапками) цифри подаються у порядку, зумовленому запитальною частиною.

5. Запишіть числовий вираз відповіді.

Автори збірника бажають абітурієнтам успіхів у вступному випробуванні!

1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ

1.1. Професія вчителя у суспільстві

1. Твердження про те, що професію вчителя називають вічною:
1) правильне; 2) неправильне.
2. Твердження про те, що інститут учительства почав формуватися у той час, коли навчання і виховання виділились у суспільстві в окрему соціальну функцію: *1) правильне; 2) неправильне.*
3. Оцініть статус вчителя в країнах Давнього Сходу: *1) високий; 2) низький.*
4. Твердження про те, що в державах Стародавнього Сходу вчителями виступали жерці, які склали привілейовану касту: *1) правильне; 2) неправильне.*
5. Вкажіть визначальний фактор, що зумовив злиття інституту учительства із соціальним інститутом релігії в країнах Давнього Сходу: *1) швидке поширення християнської релігії; 2) жерці – основний контингент учителів; 3) релігійний характер навчання і виховання дітей; 4) найманість праці вчителя.*
6. Вкажіть країну, де зародилась назва учительської професії: *1) Єгипет; 2) Вавилон; 3) Франція; 4) Чехія; 5) Греція.*
7. Вкажіть вчителів у полісах Давньої Греції: *1) жерці; 2) граматисти; 3) педономи; 4) кифаристи; 5) майстри грамоти; 6) дидаскали; 7) педотриби.*
8. Твердження про те, що у Древньому Римі вчитель вперше стає державним службовцем, що призначається самим імператором: *1) правильне; 2) неправильне.*
9. Твердження про те, що в епоху середньовіччя учитель був світською особою: *1) правильне; 2) неправильне.*
10. Зазначте назви давньоруських вчителів: *1) педономи; 2) книжники; 3) майстри грамоти; 4) професори; 5) магістри.*

11. Вкажіть вихователів і учителів дітей східних слов'ян у язичницький період: 1) бакалаври; 2) волхви; 3) майстри грамоти; 4) дяки; 5) пестуни; 6) магістри.
12. Зазначте історичний період початку формування найманого світського вчительства: 1) пізня античність; 2) раннє середньовіччя; 3) розвиток капіталізму; 4) пізнє середньовіччя.
13. Назвіть першого “штатного педагога”, який отримав платню з імператорської казни за навчання юнаків ораторському мистецтву у Древньому Римі: 1) Сократ; 2) Цицерон; 3) Платон; 4) Квінтіліан; 5) Аристотель.
14. Назвіть автора вислову: “Вчителям вручена прекрасна посада, вище за яку нічого не може бути під сонцем”: 1) Аристотель; 2) Ж.Ж. Руссо; 3) Я. Коменський; 4) Й. Песталоцці.
15. Твердження про те, що вихователів у східних слов'ян називали пестунами і пестунками: 1) правильне; 2) неправильне.
16. Вкажіть історичну епоху, коли професія вчителя набуває масовості і значного зростання кількості приватних учителів: 1) античність; 2) середньовіччя; 3) ренесанс; 4) просвітительство; 5) новий час.
17. Назвіть відомого педагога, який зазначив, що “справа вчителя, скромна з виду, – одна з найбільш значних справ в історії людства”: 1) А. Макаренко; 2) Я. Коменський; 3) В. Сухомлинський; 4) К. Ушинський; 5) Дж. Локк.
18. Оцініть статус вчителя у період Відродження, порівняно з епохами античності і середньовіччя: 1) знизився; 2) підвищився; 3) залишився на тому ж рівні.
19. Вкажіть позицію, яка відображає соціальний статус педагога в Стародавніх Афінах: 1) учитель граматики у мусичній школі; 2) педотриб у школі-палестрі; 3) державний чиновник, що контролює виховання дітей у сім'ї; 4) раб, який супроводжує дитину до школи; 5) оратор у школі риторів.

20. Зазначте фактори, що спричинили активне поширення в Давній Греції вислову: “Кого зненавиділи боги, того зробили педагогом”: 1) *праця вчителя часто була найманою*; 2) *високий статус учительської професії*; 3) *педагогами були раби, які доглядали за дітьми*; 4) *випадковості призводили до вчительської роботи*; 5) *висока оплачуваність учительської професії*.
21. Назвіть автора педагогічного афоризму: “Учитель готується до гарного уроку все життя”: 1) *К. Ушинський*; 2) *Я. Коменський*; 3) *А. Макаренко*; 4) *В. Сухомлинський*; 5) *Ш. Амонашвілі*.
22. Вкажіть твір Івана Франка про ідеал народного вчителя: 1) *“Емерик Турчинський. Посмертні спогади”*; 2) *“Місія”*; 3) *“До світла”*; 4) *“Грицева шкільна наука”*; 5) *“Із галицької “Книги битія”*.
23. Зазначте автора вислову: “В самій своїй основі педагогічна праця стоїть близько до наукового дослідження”: 1) *Я. Коменський*; 2) *Ж.Ж. Руссо*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *К. Ушинський*; 5) *А. Макаренко*.
24. Відзначте думки Миколи Пирогова про завдання вчителя у школі: 1) *“Вплив особи вихователя на молоду душу становить ту виховну силу, якої не можна замінити ні підручниками, ні моральними сентенціями, ні системою покарань і заохочень”*; 2) *“Головне для вчителя – зуміти викласти свій предмет власне так, щоб учень його засвоїв”*; 3) *“Головний обов’язок педагога полягає переважно в тому, щоб науку викласти не стільки для самої науки, скільки для розвитку з допомогою науки тої чи іншої розумової чи душевної здібності”*.
25. Відзначте думку Т. Лубенця про роль педагога у вихованні дітей: 1) *“Якщо медикам ми ввіряємо наше здоров’я, то вихователям ввіряємо моральність і розум наших дітей, ввіряємо їхню душу, а разом з тим і майбутнє нашої вітчизни”*; 2) *“Без наявності особистості неможливе ні правильне виховання, ні моральне навчання, і чим менше схожий учитель на бездумну машину, тобто чим більше вносить він особистий елемент в навчання і виховання,*

тим краще”; 3) “Всі педагоги повинні докладати зусиль для того, щоб бути не тільки керівниками своїх вихованців, але також їх друзями”.

- 26.** Відзначте думку Т. Лубенця про працю вчителя: 1) “Учителі – душа і серце виховання і тому вони поставлені на високому почесному місці, їм вручена почесна посада, вище якої нічого не може бути під сонцем”; 2) “Скажу на кінець декілька слів про становище у селі учительок, цих безвісних мучениць-трудівниць, що тихо в глушині роблять свою велику справу. Більшості з них доводиться жити в чотирьох стінах без живого слова, без серйозної книжки, без обміну думками, куховарити, брати додаткову роботу, щоб хоч якось поновити свій бідний бюджет”; 3) “Важка праця вчителя, але зате на долю його випало найвище благо смертного, недоступне для інших рядових трударів – це добра пам’ять в серцях підростаючих поколінь”.
- 27.** Вкажіть основні поняття сучасної педагогічної професії: 1) “дидакал”; 2) “вчитель”; 3) “педагог”; 4) “майстер справи”; 5) “вихователь”.
- 28.** Зазначте позиції, які відображають вживання поняття “вчитель” у широкому значенні (народні уявлення і трактування): 1) авторитетна людина; 2) науковий працівник, який досліджує проблеми педагогіки як науки; 3) творець наукового вчення, філософ; 4) творець релігійного вчення, проповідник; 5) раб, який супроводжував дитину рабовласника до школи по вулиці; 6) людина, що створила свою школу в науці чи мистецтві; 7) спеціаліст, що проводить навчально-виховну роботу з учнями у загальноосвітніх школах різних типів.
- 29.** Зазначте період появи інституту масового жіночого вчительства: 1) античний світ; 2) раннє середньовіччя; 3) епоха Відродження; 4) період розвитку капіталізму.
- 30.** Віднайдіть назви представниць інституту жіночого учительства:

1) дидакалі; 2) гувернантки; 3) наставниці; 4) пестунки; 5) народні вчительки; 6) домашні вихователі; 7) граматисти.

- 31.** Вкажіть поняття, яке має такі дефініції: “особа, фахом якої є навчання і виховання в школі чи дитячому садку, школі-інтернаті чи виправній колонії, позашкільному закладі чи вузі; науковий працівник, який досліджує проблеми педагогіки як науки”: *1) вихователь; 2) професор; 3) педагог; 4) гувернер; 5) наставник; 6) учитель.*
- 32.** Назвіть термін, зміст якого у широкому розумінні слова передано у такій дефініції: “особа або організація, яка займається вихованням дітей і молоді в навчально-виховних закладах”: *1) вчитель; 2) школа; 3) навчальний заклад; 4) вихователь; 5) педагог.*
- 33.** Вкажіть автора педагогічного афоризму: “Вчителем школа стоїть”:
1) Я. Коменський; 2) К. Ушинський; 3) В. Сухомлинський; 4) Х. Алчевська; 5) І. Франко.
- 34.** Назвіть позиції, які передають особливості праці вчителя:
1) вчитель – посередник між суспільством і молодю людиною; 2) професія вчителя – одна з наймасовіших у країні; 3) надзвичайно низький статус вчителя у суспільстві; 4) учитель управляє найбільш складним процесом – процесом творення особистості; 5) суспільство покладає на вчителя особливу відповідальність; 6) педагогічна праця здійснюється на громадських засадах.
- 35.** Вкажіть риси, які необхідно виробляти молодому вчителеві в процесі професійно-педагогічного самовиховання: *1) врівноваженість; 2) наполегливість; 3) оптимізм і гумор; 4) жадність; 5) егоїзм; 6) комунікабельність; 7) товариськість.*
- 36.** Зазначте загальногромадські вимоги, які ставляться суспільством до вчителя: *1) оптимізм; 2) загальнолюдський гуманізм; 3) педагогічна самоактуалізація; 4) вимога самоосвіти; 5) бажання працювати.*
- 37.** Зазначте низку вимог, які ставляться суспільством до вчителя:
1) загальногромадські; 2) морально-педагогічні; 3) виховні;

4) індивідуально-психологічні; 5) оздоровчі; 6) практично-соціальні.

- 38.** Вкажіть позиції, згідно яких оцінюється професія педагога:
1) глобальна (для суспільства); 2) регіональна; 3) з позицій учня; 4) з позицій вчителя; 5) з позицій матеріально-технічного забезпечення школи.
- 39.** Вкажіть позицію, яка фіксує практично-соціальні вимоги до вчителя:
1) самостійність, діловитість, наявність педагогічних здібностей;
2) вимога постійної самоосвіти, загальнопедагогічні та загальнотрудові вимоги; 3) відповідний рівень освіти, фах, ерудиція та культура; 4) вимога постійної самоосвіти, виконання норм поведінки.
- 40.** Назвіть позицію, у якій перелічено морально-педагогічні вимоги, що ставить суспільство до вчителя: 1) наявність певних моральних цінностей, вміння спілкуватися; 2) висока ерудиція та культура, високий рівень моральних взаємин з людьми, педагогічна самоактуалізація; 3) висока фахова підготовка, ерудиція і культура поведінки; 4) комунікабельність, організаційні вміння.
- 41.** Зазначте зміст “Кодексу професійної етики вчителя” І. Чернокозова через розділи, в яких зазначається ставлення педагога до: 1) своєї праці; 2) громадськості; 3) учнів; 4) учнівського колективу; 5) батьків учнів; 6) керівника школи; 7) своїх колег; 8) педагогічного колективу; 9) себе; 10) уряду, Верховної Ради і Президента України.
- 42.** Назвіть німецького педагога, автора думки: “Хто бажає, щоб народ був щасливий і виховувався успішно, той повинен визнати як першу і неминучу умову досягнення цієї мети – виховання та освіти вчителів, а також таке їх становище, що відповідало б їхньому важливому обов’язку”: 1) Ж.Ж. Руссо; 2) Й. Герbart; 3) Ф. Фребель; 4) А. Дистервег; 5) Я. Коменський.
- 43.** Вкажіть автора педагогічного афоризму: “Ніякі рецепти не допоможуть, якщо у самій особі вихователя є великі хиби”: 1) В. Сухомлинський; 2) А. Макаренко; 3) К. Ушинський;

4) Я. Коменський; 5) Х. Алчевська.

44. Зазначте автора педагогічного афоризму: “Школа – це передусім учитель. Особистість учителя – наріжний камінь виховання”:
1) В. Сухомлинський; 2) А. Макаренко; 3) К. Ушинський;
4) Я. Коменський; 5) Х. Алчевська.
45. Зазначте думки А. Макаренка про педагогічну техніку вчителя:
1) “Між іншим, виховання дітей – це легка справа, коли вона робиться без тріпання нервів, у порядку здорового, спокійного, нормального, розумного і веселого життя”; 2) “Я став справжнім майстром тільки тоді, коли навчився говорити “іди сюди” з 15-20 відтінками”; 3) “Не може бути хорошим вихователем той, хто не володіє мімікою, не може надати своєму обличчю потрібного виразу або стримати свого настрою”.
46. Вкажіть рису педагога, про яку йдеться у словах Я.А. Коменського: “Учителями повинні бути люди чесні, не тільки для годиться, а й насправді вони повинні бути живим взірцем чеснот, що їх вони мають прищепити іншим”: 1) педагогічна спостережливість; 2) уважність; 3) моральність; 4) здоров’я; 5) доброта.
47. Назвіть рису педагога, важливість якої Л. Толстой виразив у думці: “Не той учитель хто здобув виховання і освіту вчителя, а той, хто внутрішньо переконаний у тому, що він є, повинен бути і не може бути іншим. Ця переконаність трапляється рідко і може бути доведена тільки жертвами, які людина приносить своєму покликанню”:
1) патріотизм; 2) розумна любов до дітей; 3) знання свого предмету;
4) педагогічна вираженість; 5) педагогічна ерудиція.
48. Вкажіть уміння, необхідне у діяльності педагога, яке В. Сухомлинський охарактеризував так: “Справжній вихователь – людина широкого емоційного діапазону, що глибоко переживає радість і засмучення, прикрощі й тривогу, обурення і гнів”:
1) педагогічна спостережливість; 2) педагогічна ерудиція;
3) володіння своєю емоційно-вольовою сферою; 4) уважність;

5) педагогічна вираженість.

49. Зазначте думки видатних педагогів про різнобічну ерудованість учителя: 1) *“Метод наслідування у вихованні має велике значення”* (А. Макаренко); 2) *“Не можна уявити собі місії вихователя без багатого життя у світі книг. Бібліотека вчителя, що поповнюється з тижня в тиждень – це джерело думки, моральної енергії”* (В. Сухомлинський); 3) *“Вчитель у вчителеві живе лише до тих пір, поки він вчиться* (К. Ушинський).
50. Віднайдіть думки видатних педагогів про таку важливу морально-психологічну рису учителя як розумна любов до дітей: 1) *“Досконалий учитель поєднує в собі любов до знань, до своєї справи з любов'ю до дітей”* (Л. Толстой); 2) *“Рідна мова є основою розвитку і скарбницею усіх знань, що передаються дитині”* (К. Ушинський); 3) *“З кожним роком я все більше переконувався: одна з визначальних рис педагогічної культури – почуття прив'язаності до дітей”* (В. Сухомлинський); 4) *“Вимогливість не суперечить любові і повазі до дитини – саме у вимогливості до людини і полягає повага до неї”* (А. Макаренко).
51. Назвіть педагога, чиє життя стало подвигом. Його мученицька самопожертва для мільйонів педагогів стала надихаючим прикладом педагогічної самовідданості. Про нього В.Сухомлинський відгукувався: *“Його подвиг дивовижної моральної сили й чистоти стали для мене натхненням. Я зрозумів: щоб стати справжнім вихователем дітей, треба віддати їм своє серце”*: 1) *Й. Песталоцці*; 2) *А. Макаренко*; 3) *Г. Сковорода*; 4) *Януш Корчак*; 5) *Г. Ващенко*.
52. Зазначте педагога, відомого громадського діяча, який писав: *“Становище вчителя народної школи було більш сумне, ніж можна собі уявити. Його оклад до смішного малий; його становище – беззахисне, за ним наглядають з різних сторін: вїйт, піп, поміщик, шинкар, жандарм, окружний староста, окружний інспектор – кожний вважає себе покликаним контролювати його, кожний може*

розпоряджатися його долею”: 1) *Т. Шевченко*; 2) *І. Франко*; 3) *Т. Лубенець*; 4) *М. Корф*; 5) *М. Пирогов*.

- 53.** Зазначте античного автора висловлювання про учителя: “Ця посада набагато ваговитіша за найвищі посади в державі”: 1) *Квінтіліан*; 2) *Сократ*; 3) *Т. Мор*; 4) *Платон*; 5) *Дж. Локк*.
- 54.** Вкажіть автора педагогічного афоризму: “Учитель зобов’язаний перед суспільством, перед твоїми батьками працювати тільки добре” із його праці “Як виховати справжню людину”: 1) *А. Макаренко*; 2) *К. Ушинський*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *Я. Коменський*; 5) *І. Франко*.
- 55.** Зазначте функції вчителя в процесі педагогічної діяльності, які виділяє Н. Кузьміна: 1) *конструктивна*; 2) *комунікативна*; 3) *організаторська*; 4) *гностична*; 5) *авторитарна*; 6) *гуманістична*.
- 56.** Зазначте групу педагогічних труднощів в учительській професії, безпосередньо пов’язаних з діяльністю, але незалежних від учителя (стаж навчальної бази, робочого місця та ін.), а також пов’язаних з умовами життя і побуту педагога: 1) *об’єктивні*; 2) *об’єктивно-суб’єктивні*; 3) *лише суб’єктивні*.
- 57.** Вкажіть педагогічні труднощі, що залежать як від самого педагога, так і від інших факторів (недостатня педагогічна підготовка, відсутність підтримки і допомоги з боку колективу): 1) *лише об’єктивні*; 2) *об’єктивно-суб’єктивні*; 3) *суб’єктивні*.
- 58.** Назвіть педагогічні труднощі, що залежать від характеру вчителя, мотивів діяльності (випадковість вибору професії) та від інших психологічних особливостей його особистості: 1) *лише суб’єктивні*; 2) *об’єктивні*; 3) *об’єктивно-суб’єктивні*.
- 59.** Вкажіть важливу рису вчителя, яка виступає своєю установкою на педагогічну діяльність і психологічну готовність до неї: 1) *розумна любов до дітей*; 2) *різнобічна ерудованість*; 3) *педагогічна спостережливість*; 4) *педагогічна вираженість*; 5) *моральність*.
- 60.** Вкажіть вимогу до педагога, яку А. Макаренко резюмує у словах:

“Учні вибачать своїм учителям і суворість, і сухість, і навіть прискіпливість, але не вибачать поганого знання справи”:
1) релігійність; 2) відповідальність; 3) моральність; 4) знання свого предмета; 5) володіння рідною мовою.

- 61.** Зазначте послідовність рівнів при оволодінні педагогічною майстерністю: *1) досконалий; 2) творчий; 3) елементарний; 4) базовий.*
- 62.** Вкажіть функції вчителя, які склалися традиційно: *1) навчальна; 2) посередницька; 3) виховна; 4) розвивальна; 5) соціалізаційна.*
- 63.** Вкажіть педагогічні уміння учителя-вихователя, що забезпечують такі характеристики його діяльності: планування навчально-виховної роботи відповідно до вимог навчальних планів і програм та перспективних напрямів керівництва дитячим колективом; вибір доцільних форм і видів діяльності, дійових методів виховання; здійснення індивідуального і диференційованого підходу до учнів: *1) дидактичні; 2) комунікативні; 3) конструктивні; 4) перцептивні; 5) сугестивні; 6) пізнавальні; 7) прикладні; 8) організаторські; 9) вміння в галузі педагогічної техніки.*
- 64.** Оцініть педагогічні уміння учителя-вихователя: цифрою 1 позначте перцептивні вміння; цифрою 2 – дидактичні вміння; цифрою 3 – комунікативні вміння. Цифри розташуйте у тій послідовності, в якій викладено твердження: *1) керування самостійною пізнавальною діяльністю учнів; 2) здатність проникати у внутрішній світ школярів; 3) пояснення учням навчального матеріалу з урахуванням їхнього віку; 4) регулювання міжособистісних стосунків учнів у первинному колективі; 5) спостережливість, яка дає змогу розуміти реальний стан вихованця у конкретній ситуації.*
- 65.** Визначте уміння вчителя-вихователя в галузі педагогічної техніки: *1) володіння технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою; 2) володіння жестами і мімікою; 3) володіння голосом, тоном, темпом, ритмом педагогічного мовлення; 4) встановлення*

педагогічно вмотивованих контактів з учнями, колективом, батьками, своїми колегами; 5) вибір потрібної практики дій відповідно до педагогічних завдань; 6) уміння ходити, стояти, сидіти; 7) володіння навиками психотехніки.

- 66.** Зазначте важливу рису сучасного вчителя, про яку дитячий письменник Борис Житков висловився: “Треба, щоб учитися було переможно, радісно і легко”: 1) педагогічний такт; 2) авторитет; 3) доброта; 4) гуманізм; 5) оптимізм.
- 67.** Вкажіть вимогу до вчителя, про яку А. Макаренко влучно сказав: “Я жодного разу не вийшов з непочищеними чобітьми або без пояса”: 1) педагогічна вираженість; 2) педагогічна спостережливість; 3) оптимізм; 4) зовнішній вигляд; 5) уважність.
- 68.** Визначте поняття, зміст якого передає дефініція: “загально визнана учнями та їх батьками значущість достоїнств учителя й заснована на цьому сила його виховного впливу на дітей. До таких достоїнств належать висока духовність, культура, інтелігентність, ерудиція, високі моральні якості, педагогічна майстерність”: 1) професіограма вчителя; 2) кодекс етики педагога; 3) педагогічна мудрість; 4) педагогічна майстерність; 5) авторитет учителя.
- 69.** Вкажіть рису сучасного учителя, про яку А. Макаренко відгукувався: “Педагог повинен бути веселим, бадьорим, мусить робити для цього певні зусилля, створювати свій настрій”: 1) гумор; 2) оптимізм; 3) зовнішній вигляд; 4) знання свого предмета; 5) авторитет.
- 70.** Зазначте якості педагога, які піднімаються у змісті вислову М. Добролюбова: “Найнещадніші стосунки між учителем і учнями ті, коли в учня закрадається сумнів щодо знань учителя. Але ще нещасніший стан учителя тоді, коли цей сумнів дітей торкається його моральних достоїнств”: 1) вміння володіти своєю емоційно-вольовою сферою; 2) уважність; 3) моральні якості; 4) розумна любов до дітей; 5) знання свого предмета.
- 71.** Завершіть народну мудрість: “Шануй учителя як ...”: 1) повелителя;

2) *попечителя*; 3) *батька-матір*; 4) *родителя*.

- 72.** Відновіть зміст народного прислів'я: “Всі ... починаються від учителя”: 1) *життєві дороги*; 2) *мудрості*; 3) *дороги пізнання*; 4) *професії*.
- 73.** Назвіть нормативно-правовий документ України, спрямований на розв'язання проблем, пов'язаних з підготовкою, професійною діяльністю та післядипломною освітою педагогічних працівників, на забезпечення гарантованої державної підтримки у цій сфері: 1) *Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття)*; 2) *Національна доктрина розвитку освіти*; 3) *Державна програма “Вчитель”*; 4) *Концепція національного виховання*; 5) *Закон України “Про освіту”*.
- 74.** Зазначте коло прав, які згідно ст. 55 Закону України “Про освіту” мають педагогічні та науково-педагогічні працівники: 1) *захист професійної честі, гідності*; 2) *участь у громадському самоврядуванні*; 3) *додержання педагогічної етики, моралі*; 4) *повага гідності дитини*; 5) *виявлення педагогічної ініціативи*; 6) *одержання службового житла*; 7) *захист дітей, молоді від будь-яких форм фізичного або психічного насильства*; 8) *вільного вибору форм, методів, засобів навчання*.
- 75.** Назвіть нормативний документ України, де зазначено, що “педагогічним працівником повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має відповідну педагогічну освіту, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки”: 1) *Закон України “Про освіту”*; 2) *Закон України “Про загальну середню освіту”*; 3) *Закон України “Про виховання дітей та молоді”*; 4) *Державна програма “Вчитель”*.
- 76.** Зазначте коло обов'язків, які згідно ст. 56 Закону України “Про освіту” висуваються до педагогічних та науково-педагогічних

працівників: 1) підвищення кваліфікації, перепідготовка; 2) постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру; 3) наставленням і особистим прикладом утверджувати повагу до принципів загальнолюдської моралі: правди, справедливості, відданості, патріотизму, гуманізму, доброти, стриманості, працелюбства, поміркованості, інших добродійностей; 4) участь у громадському самоврядуванні; 5) виховувати у дітей та молоді повагу до батьків, жінки, старших за віком.

77. Назвіть нормативні документи України, що містять статті про гарантії держави педагогічним працівникам: 1) Закон України “Про загальну середню освіту”; 2) Закон України “Про освіту”; 3) Державна програма “Вчитель”; 4) Національна доктрина розвитку освіти.

78. Вкажіть нормативний документ сучасної України, у якому у загальній частині зазначено: “Професія вчителя втрачає престиж. Є невідповідність між суспільною роллю і соціальним статусом педагога”: 1) Закон України “Про загальну середню освіту”; 2) Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI століття”); 3) Державна програма “Вчитель”; 4) Національна доктрина розвитку освіти.

79. Назвіть п’ять основних завдань Державної програми “Вчитель”: 1) пропаганда здорового способу життя; 2) оптимізація кадрового забезпечення навчальних закладів; 3) підвищення ролі вчителя у формуванні громадянського суспільства; 4) модернізація системи підготовки педагогічних працівників; 5) підвищення рівня соціально-економічного і фінансового забезпечення підготовки педагогічних працівників, їх професійної діяльності та післядипломної освіти; 6) формування національних і загальнолюдських цінностей; 7) оновлення змісту і форм професійної діяльності педагогічних працівників, удосконалення післядипломної освіти; 8) поглиблення міжнародного співробітництва у сфері новітніх педагогічних технологій та розширення співпраці з діаспорою.

- 80.** Назвіть автора педагогічного афоризму: “Учитель для школи – це те саме, що сонце для всесвіту”: 1) *І. Франко*; 2) *А. Дистервег*; 3) *Я. Коменський*; 4) *Т. Шевченко*.
- 81.** Вкажіть автора вислову: “Школа – виноградник, де вчитель покликаний діяти виховуюче і плідно”: 1) *В. Сухомлинський*; 2) *А. Макаренко*; 3) *А. Дистервег*; 4) *Я. Коменський*.
- 82.** Зазначте німецького педагога, автора слів: “Справжній учитель – найкращий, найвірніший друг батьків. Почувати себе вчителем означає почувати себе другом батьківського дому”: 1) *Ж.Ж. Руссо*; 2) *Й. Песталоцці*; 3) *Й. Гербарт*; 4) *А. Дистервег*.
- 83.** Вкажіть автора педагогічного афоризму: “Хоч які, здавалося б, великі вимоги, що їх ми ставимо перед вихователем, але ці вимоги цілком відповідають обширності і важливості самої справи”: 1) *В. Сухомлинський*; 2) *А. Макаренко*; 3) *К. Ушинський*; 4) *Я. Коменський*.
- 84.** Зазначте автора вислову: “Учителі! Ви є сіль, ви є просвітителі народу”, викладеного у його праці “Народная педагогика”: 1) *К. Ушинський*; 2) *І. Франко*; 3) *Ю. Федькович*; 4) *О. Духнович*.
- 85.** Назвіть автора педагогічного афоризму: “Учитель безсмертний у своїх учнях, коли він спроможний передавати своїм вихованцям кращі з тих думок, які він надбав, і кращі з тих почуттів, які він нагромадив у своєму серці”: 1) *В. Сухомлинський*; 2) *А. Дистервег*; 3) *Т. Лубенець*; 4) *А. Макаренко*.
- 86.** Назвіть автора педагогічного афоризму: “Учитель відповідь перед історією”: 1) *Софія Русова*; 2) *Януш Корчак*; 3) *Григорій Ващенко*.
- 87.** Зазначте автора думки “Лікар вирвав дитину з лабет смерті, завдання ж вихователя – дати їй життя, здобути їй право бути людиною”, викладеної у праці “Як любити дітей”: 1) *В. Сухомлинський*; 2) *А. Макаренко*; 3) *Януш Корчак*; 4) *М. Пирогов*.
- 88.** Завершіть думку А. Макаренка: “Виховує все: люди, речі, явища, але

насамперед і найбільше – люди. З них на першому місці – ...”:
1) батьки; 2) дідуся і бабусі; 3) батьки і педагоги; 4) вихователі та учителі.

89. Назвіть автора педагогічного афоризму: “Учитель творить Людину”:
1) В. Сухомлинський; 2) А. Макаренко; 3) Я. Коменський;
4) Т. Шевченко.
90. Відновіть висловлювання Сааді: “... учителя дорожчий від батьківської ласки”: 1) розум; 2) дотик; 3) гнів; 4) сміх.
91. Вкажіть автора слів: “Вчительство... велике діло любові, терпливості й абнегації [самозречення]”: 1) О. Духнович; 2) С. Русова;
3) І. Франко; 4) К. Ушинський.
92. Вкажіть українського поета, який оспівав педагогічну професію: “Вчителько моя, зоре світова, раднице моя на Вкраїні милій”:
1) В. Сосюра; 2) Т. Шевченко; 3) А. Малишко; 4) М. Рильський.
93. Зазначте автора слів: “Учитель, який нервовий сам і нервує дітей, сьогодні вимагає одного, завтра іншого, а післязавтра нічого не вимагає, дуже дезорганізує дітей”: 1) П. Блонський; 2) А. Макаренко;
3) К. Ушинський; 4) В. Сухомлинський.
94. Вкажіть три риси учителя (на думку П. Блонського), на уроках якого “діти поводяться найкраще”: 1) спокійний, урівноважений; 2) такий, що ставить перед дітьми певні, зрозумілі для них, тверді, але посильні вимоги; 3) не принижує особи дитини й розуміє психологію дітей; 4) авторитарний стиль спілкування; 5) з почуттям гумору.
95. Вкажіть автора вказаного досвіду: “Ніхто так не шкодив, ніхто так не псував моєї роботи, як поганий вихователь. Тому я в останні роки прийшов до твердої лінії – працювати без вихователів зовсім і користуватися тільки тими вихователями, які справді можуть виховувати”: 1) В. Сухомлинський; 2) В. Сорока-Росинський;
3) А. Макаренко; 4) К. Ушинський.
96. Назвіть педагога, який зазначив, що учителя розглядають як просту

арифметичну суму тих чеснот, які він повинен мати. “Якщо вони є в нього на всі 100% – прекрасний педагог; на 75% – хороший; на 50% – посередній; нижче за 50% – поганий. Звичайно, це не так: кожний педагог зовсім не матрац, набитий чеснотами, а особистість, певний склад характеру...”: 1) А. Макаренко; 2) В. Сухомлинський; 3) В. Сорока-Росинський; 4) Дж. Локк.

97. Назвіть автора педагогічного афоризму: “Якщо ви хочете бути улюбленим вчителем, дбайте про те, щоб вихованцеві було що у вас відкривати”: 1) К. Ушинський; 2) В. Сухомлинський; 3) А.Макаренко; 4) Г. Сковорода.
98. Назвіть автора педагогічного афоризму: “Від педагога залежить, чим стане серце дитини – ніжною квіткою чи засушеною корою”: 1) В. Сухомлинський; 2) К. Ушинський; 3) А. Макаренко; 4) Г. Сковорода.
99. Назвіть автора слів: “Досвідчений, чуйний педагог ніколи не забуває, що він сам був дитиною”: 1) Ш. Амонашвілі; 2) Януш Корчак; 3) В. Сухомлинський; 4) Г. Сковорода.
100. Вкажіть навчальну дисципліну вищих навчальних педагогічних закладів, про яку прогнозував А.С. Макаренко: “Я переконаний, що в майбутньому в педагогічних вузах неодмінно викладатимуть і постановку голосу, і позу, і володіння своїм організмом, і володіння своїм обличчям”: 1) педагогічна психологія; 2) теорія виховання; 3) педагогічна техніка; 4) педагогічна майстерність; 5) педагогічний такт.
101. Виберіть набір правильних тверджень про професію вчителя: 1) у Стародавній Греції поняття “педагог” і “дидакал” були тотожними; 2) Марк Фабій Квінтіліан – перший “штатний” педагог, якому було виплачено зарплатню з імператорської казни; 3) вчителів давньоруських шкіл називали майстрами грамоти; 4) І. Франко автор вислову “Вчителем школа стоїть”; 5) вчитель зобов’язаний виховувати у дітей та молоді повагу до батьків, жінки,

старших за віком.

- 102.** Зазначте обов'язкові психолого-педагогічні уміння, які включає професіограма вчителя: 1) авторитарні; 2) національні; 3) конструктивні; 4) проєктувальні; 5) організаторські; 6) комунікативні; 7) гностичні.
- 103.** Назвіть дефініцію, яка передає зміст професійної придатності вчителя: 1) показник рівня засвоєння фахівцем необхідних знань; 2) стандартний комплекс умінь, які набуваються особою у процесі здобуття вищої освіти; 3) необхідний комплекс здібностей, фізичних, нервово-психічних і моральних якостей, які необхідні для здійснення професійних функцій і успішної діяльності у сфері освіти.
- 104.** Вкажіть автора педагогічного афоризму: “Учительська професія – це людинознавство, постійне проникнення в складний духовний світ людини, яке ніколи не припиняється”: 1) К. Ушинський; 2) С. Русова; 3) Януш Корчак; 4) В. Сухомлинський; 5) Г. Ващенко.
- 105.** Назвіть книгу В.Сухомлинського, яка за словами автора “підказана сотнями зустрічей і бесід з молодими вчителями, які тільки починають працювати, тисячами листів від них”: 1) “Серце віддаю дітям”; 2) “Батьківська педагогіка”; 3) “Народження громадянина”; 4) “Сто порад учителеві”.
- 106.** Зазначте низку специфічних властивостей вчительської професії, за порадою В.Сухомлинського “Що таке покликання до праці вчителя? Як воно формується”: 1) справа з людиною; 2) кінцевий результат педагогічної праці дуже тривалий; 3) вплив на дитину небагатьох людей і явищ; 4) найтонші сфери духовного життя особистості (розум, почуття, воля, самосвідомість) є об'єктом вчительської праці; 5) відповідальність за формування людини.
- 107.** Продовжіть вислів В.Сухомлинського: “Наріжний камінь педагогічного покликання – це ...”: 1) глибока віра в можливість успішного виховання кожної дитини; 2) знання технології виховного процесу; 3) постійне проникнення в складний духовний світ людини,

яке ніколи не припиняється.

- 108.** Вкажіть рису, без якої на думку В.О.Сухомлинського неможливе педагогічне покликання: *1) гармонія трьох понять: треба, важко і прекрасно; 2) радість праці; 3) гармонія серця й розуму.*
- 109.** Вкажіть важливу рису хорошого вчителя й хорошого учнівського колективу, яку В.Сухомлинський визначає “як уміння незлобливо, доброзичливо висміювати негативне, жартом підтримувати й заохочувати позитивне”: *1) стимулювання; 2) милосердя; 3) радість; 4) почуття гумору; 5) іронія.*
- 110.** Завершіть думку В.Сухомлинського: “Багато досвідчених учителів, які пропрацювали в школі 30, 40 і більше років, розповідають, що витримку, самовладання виховує в них, зокрема й особливо, тривале спілкування з ...”: *1) домашніми тваринами; 2) колегами; 3) громадськими діячами; 4) дітьми; 5) природою.*
- 111.** Зазначте, яку якість на думку В.Сухомлинського необхідно виховувати в собі педагогу, щоб запобігти виснаженню нервових сил у процесі повсякденної діяльності: *1) оптимізм; 2) доброзичливість; 3) заздрість; 4) прикрість; 5) гнів; 6) обурення.*
- 112.** Назвіть пораду, яку В.Сухомлинський відносить до “азбуки педагогічної культури взагалі й емоційного боку культури виховання зокрема”: *1) “Що таке покликання до праці вчителя?”; 2) “Учіть спостерігати, учіть бачити”; 3) “Учіть дитину користуватися вільним часом”; 4) Виховуйте трудовими захопленнями”; 5) “Будьте доброзичливі!”.*
- 113.** Зазначте книги, які необхідно купувати педагогу щомісяця, зазначені В.Сухомлинським у “Пораді вчителю, який починає працювати в школі”. Ці книги складатимуть “три розділи” в особистій бібліотеці: *1) книги з проблем науки, основи якої викладаються; 2) книги про життя і боротьбу людей, образи яких є світочем, прикладом для молоді; 3) книжки про війну; 4) книги про душу людини – особливо дитини, підлітка, юнака, дівчини (книжки з психології); 5) книжки*

про нові інформаційні комп'ютерні технології.

- 114.** Відзначте поради В.Сухомлинського вчителю, який готується працювати з першим класом: *1) потрібно мати уявлення про здоров'я дитини; 2) навчитись працювати з комп'ютером; 3) до початку занять зібрати батьків для спілкування; 4) створити батьківський комітет батьків майбутніх першокласників; 5) вивчати мислення кожної дитини.*
- 115.** Відзначте думки В.О.Сухомлинського про щоденник педагога (“Порадою відносно щоденника вчителя”): *1) щоденники тільки формалізують педагогічне мислення; 2) щоденники педагога я зберігав би у педагогічних музеях і науково-дослідницьких інститутах як неоціненні скарби; 3) записані й осмислені спостереження дуже допомагають у роботі; 4) у щоденниках, хіба що можна вести записи лише за спостереженнями важких дітей на уроках і вдома; 5) щоденник учити думати.*
- 116.** Зазначте рису вчителя, яка розкриває зміст поради В.Сухомлинського “Які якості треба мати педагогу як вихователю”: *1) гуманізм; 2) милосердя; 3) комунікативність; 4) любов до науки; 5) любов до дітей.*
- 117.** Вкажіть пораду В.Сухомлинського, в якій провідними є тези: “проблема влади людини над людиною”, “бережіть дитяче довір'я”, “бути річкою, в якій зливається гаряче серце і холодний розум, не допускати поспішних, непродуманих рішень”: *1) “Як берегти дитяче довір'я” 2) “Що таке влада педагога, у чому вона повинна виявлятися?”; 3) “Будьте доброзичливими!” 4) “Остання порада – по секрету”.*

1.2. Предмет, завдання, категорії та структура сучасної педагогіки

118. Твердження, що термін “педагогіка” має латинське походження:
1) *правильне*; 2) *неправильне*.
119. Вкажіть походження терміну “педагогіка”: 1) *французьке*;
2) *старослов'янське*; 3) *грецьке*; 4) *латинське*.
120. Зазначте вченого, який вперше виокремив педагогіку із системи філософських знань: 1) *Я.А. Коменський*; 2) *Ж.Ж. Руссо*; 3) *Ф. Бекон*;
4) *Аристотель*.
121. Назвіть вченого, який остаточно закріпив за педагогікою статус самостійної науки: 1) *К. Ушинський*; 2) *А. Макаренко*;
3) *Я. Коменський*; 4) *Ф. Бекон*.
122. Вкажіть термін, який Я. Коменський використовував для позначення педагогічної науки, як “універсальної теорії вчити всіх усього”:
1) *андрагогіка*; 2) *педагогія*; 3) *пестунство*; 4) *дидактика*;
5) *антропозогіка*.
123. Назвіть автора першого українського педагогічного словника – “Лексикона славеноруського і імен толкованія” (1627р.):
1) *О. Духнович*; 2) *К. Ушинський*; 3) *П. Беринда*; 4) *Я. Коменський*;
5) *Г. Сковорода*.
124. Твердження, що Я. Коменський вважається основоположником педагогічної науки: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
125. Назвіть автора одного із перших українських підручників з педагогіки “Народная педагогія” (1857р.): 1) *І. Франко*; 2) *П. Беринда*;
3) *О. Духнович*; 4) *Я. Головацький*.
126. Зазначте автора вислову: “Педагогіка це не тільки зібрання положень науки, а тільки збірка правил виховної діяльності”:
1) *А.Макаренко*; 2) *К. Ушинський*; 3) *Я. Коменський*; 4) *О. Духнович*.
127. Вкажіть аспекти, в яких розглядається сучасна педагогіка: 1) *наука*;
2) *частина філософії*; 3) *практика*; 4) *мистецтво*; 5) *складова релігії*;
6) *навчальний предмет*.

- 128.** Вкажіть послідовність періодів у розвитку педагогіки за Ф. Гофманом: 1) *формування педагогіки як самостійної науки*; 2) *мудрість виховання*; 3) *“найдагогія”*.
- 129.** Зазначте автора вислову: “Педагогіка – це передусім форма мислення”: 1) *Ш. Амонашвілі*; 2) *А. Макаренко*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *К. Ушинський*.
- 130.** Назвіть педагога, автора вислову: “Немає більш діалектичної науки, ніж педагогіка”: 1) *Ш. Амонашвілі*; 2) *А. Макаренко*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *К. Ушинський*.
- 131.** Вкажіть характеристики, які визначають педагогіку як науку: 1) *наявність учених з їх знаннями і здібностями*; 2) *різноманітність методів науково-дослідницької роботи*; 3) *система наукових понять і категорій*; 4) *релігійність педагогіки*; 5) *наявність наукових педагогічних установ*.
- 132.** Твердження про те, що виховання людини в широкому значенні слова є предметом педагогіки: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 133.** Зазначте позицію, яка відображає суть названих характеристик: “дослідження законів педагогіки, визначення мети та завдань виховання, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду”: 1) *основні категорії педагогіки*; 2) *етапи розвитку педагогіки*; 3) *головні завдання педагогіки*; 4) *галузі педагогічної науки*.
- 134.** Вкажіть галузь педагогічної науки, що найтісніше пов’язана з етнографією: 1) *дошкільна педагогіка*; 2) *соціальна педагогіка*; 3) *загальна педагогіка*; 4) *народна педагогіка*; 5) *історія педагогіки*.
- 135.** Зазначте галузь педагогічної науки, що має найтісніші зв’язки із соціологією: 1) *загальна педагогіка*; 2) *соціальна психологія*; 3) *професійна педагогіка*; 4) *дошкільна педагогіка*; 5) *соціальна педагогіка*.
- 136.** Вкажіть базову наукову дисципліну, що досліджує закономірності

виховання людини, розробляє загальні засади навчально-виховного процесу у закладах усіх типів: 1) народна педагогіка; 2) школознавство; 3) шкільна педагогіка; 4) спеціальна педагогіка; 5) соціальна педагогіка; 6) загальна педагогіка.

137. Назвіть наукову дисципліну, яка вивчає проблеми порушення розвитку мовлення, їх подолання і запобігання за допомогою спеціально корегуючого навчання та виховання: 1) риторика; 2) соціологія; 3) корекційна педагогіка; 4) сурдопедагогіка; 5) логопедія.

138. Вкажіть традиційну структуру (розділи) загальної педагогіки: 1) вікова педагогіка; 2) спеціальна педагогіка; 3) загальні основи педагогіки; 4) дидактика; 5) теорія виховання; 6) історія педагогіки; 7) школознавство; 8) теорія пізнання; 9) педагогічна практика.

139. Вкажіть розділ загальної педагогіки про організацію і управління діяльністю загальноосвітнього навчально-виховного закладу: 1) кібернетика; 2) менеджмент; 3) школознавство; 4) система управління освітою.

140. Назвіть частину загальної педагогіки, що розкриває природу розвитку особистості як об'єкта і суб'єкта педагогічного процесу – фактори, закономірності, теорії розвитку: 1) вікова психологія; 2) загальна психологія; 3) педагогічна психологія; 4) теорія виховання; 5) загальні основи педагогіки; 6) теорія навчання.

141. Вкажіть педагогічну категорію, яка має таку дефініцію: “індивідуальна цілеспрямована робота дорослих над усуненням недоліків у важковиховуваних або педагогічно занедбаних дітей”: 1) самовиховання; 2) самоосвіта; 3) виховання; 4) перевиховання; 5) самовдосконалення.

142. Вкажіть думку К. Ушинського про всебічне дослідження людини педагогікою і суміжними науками: 1) “У вихованні все повинно ґрунтуватися на особистості вчителя”; 2) “Гарна звичка – це моральний капітал”; 3) “Сама педагогічна практика без теорії – те

саме, що знахарство в медицині”; 4) “Якщо педагогіка хоче виховувати людину в усіх відношеннях, то вона повинна насамперед узнати її також в усіх відношеннях”.

- 143.** Зазначте галузь педагогічної науки, що висвітлює процеси розвитку теорії і практики навчання та виховання підростаючих поколінь від найдавніших часів до сучасності: 1) *шкільна гігієна*; 2) *професійна педагогіка*; 3) *порівняльна педагогіка*; 4) *історія педагогіки*; 5) *соціальна педагогіка*.
- 144.** Вкажіть галузь педагогічної науки, що вивчає особливості виховання і навчання в різні вікові періоди: 1) *народна педагогіка*; 2) *спеціальна педагогіка*; 3) *загальна педагогіка*; 4) *вікова педагогіка*; 5) *соціальна педагогіка*.
- 145.** Назвіть структуру сучасної соціальної педагогіки: 1) *народна педагогіка*; 2) *агогіка*; 3) *герогіка*; 4) *порівняльна педагогіка*; 5) *дефектологія*; 6) *андрагогіка*; 7) *віктимологія*.
- 146.** Вкажіть фактори, які зумовили виокремлення педагогіки в самостійну науку: 1) *поширення католицизму в Європі*; 2) *розвиток матеріального виробництва і духовної культури*; 3) *зростання ролі освіти і школи в суспільстві*; 4) *розширення і ускладнення навчально-виховної діяльності*; 5) *географічні відкриття*; 6) *збагачення педагогічного досвіду*; 7) *виникнення письма*.
- 147.** Вкажіть позиції, в яких перебувають галузі педагогічної науки на різних етапах свого розвитку: 1) *виділення деяких галузей лише розпочинається*; 2) *всі галузі педагогічної науки вже усталилися*; 3) *деякі з них отримали вже чітке оформлення і розроблені достатньо глибоко*; 4) *окремі знаходяться в процесі свого становлення*.
- 148.** Зазначте напрями вікової педагогіки: 1) *народна педагогіка*; 2) *історія педагогіки*; 3) *дошкільна педагогіка*; 4) *батьківська педагогіка*; 5) *шкільна педагогіка*; 6) *педагогіка дорослих*; 7) *сімейна педагогіка*.

- 149.** Вкажіть галузі спеціальної педагогіки: 1) *народна педагогіка*; 2) *логопедія*; 3) *тифлопедагогіка*; 4) *етнопедагогіка*; 5) *олігофренопедагогіка*; 6) *порівняльна педагогіка*; 7) *сурдопедагогіка*.
- 150.** Зазначте галузь педагогічної науки, що вивчає закономірності й механізми становлення і розвитку в процесі здобуття освіти та виховання у різних соціальних інститутах: 1) *професійна педагогіка*; 2) *етнопедагогіка*; 3) *спеціальна педагогіка*; 4) *соціальна педагогіка*; 5) *соціальна психологія*.
- 151.** Вкажіть комплексну науку про дитину, яка виникла наприкінці ХІХ ст. і поєднувала знання із фізіології, психології і педагогіки (у 1893 р. дістала своє оформлення та назву від американського психолога Оскара Хрисмана): 1) *дитяча педагогіка*; 2) *вікова психологія*; 3) *педагогічна антропологія*; 4) *педологія*; 5) *педагогічна психологія*; 6) *шкільна гігієна*.
- 152.** Назвіть спеціальну наукову дисципліну, яка займається дослідженням національного виховного досвіду і пов'язаних з ним уявлень про виховання: 1) *історія педагогіки*; 2) *етнопедагогіка*; 3) *етнопсихологія*; 4) *теорія виховання*; 5) *спеціальна педагогіка*.
- 153.** Зазначте напрями, в яких відбуваються зв'язки педагогіки з іншими науками: 1) *спільність об'єктів зв'язку*; 2) *відмінність предмету дослідження*; 3) *різноманітність типів зв'язку*; 4) *варіативність форм зв'язку*.
- 154.** Вкажіть поняття, які з'явилися поряд із терміном “педагогіка” у світовому педагогічному лексиконі у середині ХХ ст.: 1) *“дидактика”*; 2) *“педагогія”*; 3) *“андрагогіка”*; 4) *“антропологіка”*; 5) *“педологія”*; 6) *“пайдагогія”*.
- 155.** Твердження про те, що поняття “народна педагогіка” та “етнопедагогіка” синонімічні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 156.** Вкажіть галузь педагогічних знань і досвіду народу, що

проявляється у домінуючих серед нього поглядах на мету, завдання, засоби і методи виховання та навчання: 1) педагогічна деонтологія; 2) козацька педагогіка; 3) родинна педагогіка; 4) народна педагогіка; 5) педагогіка народознавства.

157. Назвіть народне вчення про виховні обов'язки батьків перед своїми дітьми, учителів – перед учнями, вихователів – перед вихованцями, вироблених народом етичних норм, необхідних для виконання покладених на них педагогічних функцій: 1) звичаєве право; 2) козацьке виховання; 3) педагогічна деонтологія; 4) педагогіка народознавства; 5) народна педагогіка.

158. Вкажіть напрям у сучасній педагогіці, шкільній практиці, який забезпечує практичне засвоєння учнями культурно-історичних, мистецьких надбань батьків, дідів і прадідів (в процесі продовження творчих традицій, звичаїв і обрядів, у діяльності і поведінці): 1) педагогіка народознавства; 2) козацька педагогіка; 3) народна дидактика; 4) родинна педагогіка; 5) народознавство.

159. Твердження про те, що народна педагогіка є основою наукової педагогіки: 1) правильне; 2) неправильне.

160. Зазначте об'єкти зв'язку педагогіки з іншими науками: 1) поняття (терміни); 2) взаємовплив; 3) взаємопроникнення; 4) закономірності; 5) методи; 6) концепції; 7) критерії.

161. Вкажіть галузь педагогічної науки, що розробляє теорію виховання, освіти і навчання аномальних дітей: 1) вікова педагогіка; 2) дефектологія; 3) загальна педагогіка; 4) соціальна педагогіка; 5) педологія.

162. Зазначте позиції, де зафіксовані галузі педагогічної науки: 1) філософія освіти, педагогічна антропологія, народна педагогіка; 2) загальна педагогіка, дефектологія, історія педагогіки; 3) народна педагогіка, професійна педагогіка, вікова педагогіка; 4) шкільна гігієна, козацька педагогіка, педагогіка народознавства; 5) порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка, методика викладання

предметів.

- 163.** Вкажіть основні педагогічні категорії: 1) *виховання*; 2) *навчання*; 3) *освіта*; 4) *розвиток*; 5) *мова і мовлення*; 6) *самоосвіта*; 7) *самовиховання*; 8) *гуманізм*.
- 164.** Вкажіть науки, з якими педагогіка має міжпредметні зв'язки: 1) *кібернетика*; 2) *фізіологія*; 3) *етнографія*; 4) *психологія*; 5) *шкільна гігієна*; 6) *філософія*.
- 165.** Твердження, що педагогічна наука використовує дослідження таких наук як психологія, соціологія, етнографія: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 166.** Вкажіть класиків педагогіки, творча спадщина яких пронизана ідеями народної педагогіки: 1) *А. Макаренко*; 2) *В. Сухомлинський*; 3) *Я. Коменський*; 4) *О. Духнович*; 5) *К. Ушинський*; 6) *Й. Гербарт*.
- 167.** Вкажіть джерела сучасної педагогічної науки: 1) *педагогічна спадщина минулого*; 2) *передовий педагогічний досвід*; 3) *інтернет-ресурси*; 4) *народна педагогіка*; 5) *педагогічні дослідження*; 6) *педагогічні принципи і закономірності*.
- 168.** Вкажіть поняття, яке відображає зв'язки й відносини, що склались в процесі історичного розвитку різних галузей педагогічних знань та визначає місце кожної з педагогічних наук у її системі: 1) *предмет педагогіки*; 2) *завдання педагогіки*; 3) *зміст педагогіки*; 4) *структура педагогіки*; 5) *мета педагогіки*; 6) *об'єкт педагогіки*.
- 169.** Назвіть термін, який має таку дефініцію: “вчення про принципи, форми і методи наукового пізнання”: 1) *мораль*; 2) *логіка*; 3) *методологія науки*; 4) *гносеологія*; 5) *дидактика*.
- 170.** Вкажіть ієрархію (від загальнішого) методологічних рівнів в педагогіці: 1) *конкретна наукова методологія*; 2) *філософська методологія*; 3) *методологія міждисциплінарних досліджень*; 4) *дисциплінарна методологія*; 5) *загальнонаукова методологія*.
- 171.** Назвіть компоненти методологічних рівнів в педагогіці: 1) *загальні*

закони філософії; 2) закони логіки; 3) закономірності психології; 4) правила українського правопису; 5) методи дослідження; 6) щорічні статистичні дані; 7) вчення класиків педагогіки; 8) закони і закономірності педагогіки; 9) соціологічні рейтинги відомих політиків.

172. Зазначте коло наук, за допомогою яких сучасна педагогіка визначає мету виховання і враховує дію загальних закономірностей буття й мислення та забезпечується оперативною інформацією про зміни в суспільстві і науці: 1) анатомо-фізіологічні; 2) художньо-естетичні; 3) філософські; 4) психологічні; 5) природничі.

173. Вкажіть науки, які складають базу для розуміння біологічної суті людини – розвитку вищої нервової діяльності, першої і другої сигнальних систем, розвитку органів чуття, опорно-рухового апарату, серцево-судинної і дихальної систем: 1) філософські; 2) мовознавчі; 3) анатомо-фізіологічні; 4) математичні; 5) психологічні.

174. Зазначте історичну послідовність стадій розвитку педагогіки: 1) духовна; 2) наукова; 3) народна.

175. Вкажіть хронологію розвитку педагогіки за наступними етапами (визначеними В. Лозовою і Г. Троцько): 1) виникнення теоретичних концепцій; 2) розвиток науки як системи; 3) донауковий.

176. Зазначте автора слів: “Виховання не є предметом педагогіки, але одне з явищ, на яке педагогіка не може не звернути уваги; предметом же педагогіки повинна і може бути лише освіта”: 1) К. Ушинський; 2) А. Макаренко; 3) Я. Коменський; 4) Л. Толстой.

177. Вислів С. Соловейчика: “Педагогіка – вихованка багатьох наук. Спочатку у ній панували філософи. На короткий час вона потрапила під вплив біологів, потім – психологів. Сьогодні педагогіка і у нас, і у всьому світі знаходиться під привабливістю соціальної психології: ранжируємо, тестуємо, анкетуємо, робимо зрізи – вивчаємо” свідчить про наявність у педагогіці: 1) міжпредметних зв’язків з іншими науками; 2) спільності об’єктів зв’язку педагогіки

та інших наук; 3) елементів народного досвіду навчання і виховання; 4) філософсько-методологічного підґрунтя; 5) варіативності форм зв'язку (педагогіка спирається на ідеї інших наук); 6) використання методів дослідження педагогічних явищ з інших наук; 7) авторитарних підходів до професійно-педагогічного спілкування.

178. Зазначте напрям соціальної педагогіки про освіту та виховання людини протягом всього її життя: 1) віктимологія; 2) онтогенез; 3) агогіка; 4) герогіка; 5) андрагогіка.

179. Вкажіть розділ соціальної педагогіки, що вивчає соціально-педагогічні проблеми людей похилого віку: 1) вікова психологія; 2) пенсійна педагогіка; 3) віктимологія; 4) андрагогіка; 5) герогіка.

180. Зазначте напрям соціально-педагогічної науки про різні категорії людей, які стали жертвами несприятливих умов соціальної організації та насильства: 1) агогіка; 2) андрагогіка; 3) дидактика; 4) логопедія; 5) віктимологія; 6) герогіка.

181. Визначте етимологію слова “педагогіка”: 1) латинська; 2) французька; 3) англійська; 4) грецька; 5) давньоруська.

182. Зазначте головні завдання педагогічної науки: 1) прогнозування освіти, системи виховання; 2) з'ясування політичної обстановки у суспільстві; 3) розробка нових педагогічних технологій, основ інноваційної педагогічної діяльності; 4) забезпечення ефективного управління освітньою політикою; 5) вивчення психічних процесів людського організму; 6) теоретичне вивчення, опис, роз'яснення сутності процесів виховання і навчання.

183. Зазначте автора вислову: “Я бачу в педагогіці не науку, а мистецтво, але переконаний, що в теорії цього мистецтва є дуже багато такого, що необхідно знати людям, які беруться за практику виховання та навчання”: 1) А. Макаренко; 2) В. Сухомлинський; 3) К. Ушинський; 4) Я. Коменський; 5) С. Шацький.

184. Назвіть автора слів: “Від педагогіки суб'єктивної, емпіричної,

окремих удач і невдач, пов'язаних з особистістю вчителя, ми переходимо до педагогіки об'єктивної, що відшуковує наші удачі й невдачі в явищах життя, середовища, з яким пов'язані й носіями впливу яких вони є": 1) *А. Макаренко*; 2) *Дж. Дьюї*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *С. Шацький*; 5) *Г. Кершенштейнер*.

185. Вкажіть автора думки: "Педагогіка самостійна, а не прикладна наука, вона має свої предмет і завдання, обґрунтування цілей і засобів виховання підростаючого покоління": 1) *А. Макаренко*; 2) *К. Ушинський*; 3) *П. Блонський*; 4) *С. Шацький*.

186. Назвіть автора вислову: "Педагогіка – це саме та наука, яка досліджує, аналізує, ставить питання, про те, як допомогти людині "підняти" душу, щоб людина "розпрямилася"... Саме педагогіка визначає засоби, методи, ті ж самі механізми, які дозволяють зробити людину щасливою, допомогти їй знайти себе, стати творчою особистістю": 1) *С. Соловейчик*; 2) *О. Казанський*; 3) *К. Ушинський*; 4) *Я. Коменський*.

187. Вкажіть країну, яка вважається "колискою" педагогіки: 1) *Франція*; 2) *Росія*; 3) *Греція*; 4) *Японія*; 5) *Єгипет*.

188. Зазначте термін, який використовувався у вітчизняній педагогічній літературі кінця ХІХ – поч. ХХ ст. в якості синоніму до виховної практики: 1) *педагогіка*; 2) *пестунство*; 3) *дидактика*; 4) *педагогія*; 5) *метода*.

189. Вкажіть старослов'янський термін, яким П. Беринда у педагогічному словнику "Лексиконі" (1627р.) позначив науку про виховання: 1) *дидактика*; 2) *теорія виховання*; 3) *пестунство*; 4) *кормильство*; 5) *родительство*; 6) *потомство*; 7) *педагогіка*.

190. Зазначте відомого педагога, одного з перших авторів вітчизняного підручника з педагогіки, в якому "педагогію" (педагогіку) визначив як "науку наставляння, яка дає загальні правила в наставлянні дітей, які потрібно виконувати для бажаного результату": 1) *К. Ушинський*; 2) *П. Беринда*; 3) *О. Духнович*; 4) *Я. Коменський*; 5) *Ж.Ж. Руссо*.

- 191.** Зазначте джерело вивчення педагогіки, про яке К. Ушинський відгукувався: “Я не думаю, що хтось був спроможний змагатися з педагогічним генієм народу”: 1) *рідна мова*; 2) *педагогічна спадщина минулого*; 3) *народна педагогіка*; 4) *культура народу*; 5) *народні традиції, звичаї і обряди*.
- 192.** Вкажіть джерела вивчення сучасної педагогіки: 1) *передовий педагогічний досвід*; 2) *праці класиків педагогіки (педагогічна спадщина минулого)*; 3) *педагогічна періодика*; 4) *кліматичні зміни*; 5) *художні твори про дитинство, школу, вчителів*; 6) *новітні педагогічні дослідження*; 7) *монографії і статті видатних учених*; 8) *народна педагогіка*; 9) *юридична психологія*.
- 193.** Встановіть відповідність між видами дефектів дітей і галузями спеціальної педагогіки: глухі і слабочуючі діти – ..., сліпі і слабозорі діти – ..., розумово відсталі діти – ..., порушення мови у дітей – ...:
1) *перевиховання*; 2) *логопедія*; 3) *корекційна педагогіка*;
4) *сурдопедагогіка*; 5) *олігофренопедагогіка*; 6) *гімназія*;
7) *тифлопедагогіка*; 8) *логіка*.
- 194.** Твердження про те, що розвиток сучасної педагогічної науки, відповідно до загальної тенденції, характеризується процесами диференціації та інтеграції: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 195.** Вкажіть нові науки, що з’явилися недавно на стику декількох педагогічних і суміжних з ними наук: 1) *історія педагогіки*; 2) *філософія освіти*; 3) *дидактика*; 4) *педагогічна психологія*; 5) *філософія виховання*; 6) *педагогічна культурологія*; 7) *народна педагогіка*.
- 196.** Вкажіть низку правильних тверджень про педагогічні поняття і категорії: 1) *весь фонд педагогічних понять є неоднорідним, різна їх наукова цінність*; 2) *існують педагогічні явища, які в поняття непереведені*; 3) *всі педагогічні поняття є усталені*; 4) *зустрічаються різні визначення одних і тих самих понять*; 5) *педагогіка не має власного фонду категорій і термінів*;

б) понятійний апарат постійно змінюється; 7) з'являються нові педагогічні поняття і уточнюються ті, які вже є.

- 197.** Твердження, що в сучасній педагогіці існують різні підходи до наповнення її понятійно-категорійного апарату: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 198.** Твердження про те, що педагогіка використовує філософські поняття: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 199.** Назвіть групи педагогічних категорій за змістом (класифікація В.М. Галузинського, М.Б. Євтуха): *1) загальнопедагогічні; 2) методологічні; 3) процесуальні; 4) суттєві; 5) філософські; 6) психологічні; 7) часткові.*
- 200.** Вкажіть педагогічні поняття, що складають групу процесуальних категорій педагогіки: *1) виховання; 2) зміст навчання; 3) навчання; 4) освіта; 5) педагогічний закон; 6) самоосвіта; 7) методи виховання; 8) самовиховання.*
- 201.** Виберіть дефініцію педагогіки, яка відображає найбільш загальне її призначення: *1) наука про виховання; 2) наука про закономірності, принципи, форми і методи виховання людини на всіх етапах її вікового розвитку; 3) сукупність теоретичних і прикладних наук, які вивчають процеси виховання, освіти, навчання і розвитку особистості; 4) наука про формування і самовдосконалення особистості.*
- 202.** Зазначте напрям спеціальної педагогіки про навчання і виховання дітей з вадами слуху: *1) логопедія; 2) олігофренопедагогіка; 3) дистанційна педагогіка; 4) сурдопедагогіка; 5) тифлопедагогіка.*
- 203.** Твердження про те, що тифлопедагогіка досліджує проблеми навчання і виховання дітей з вадами зору: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 204.** Вкажіть галузь дефектології, що розробляє питання теорії і практики навчання і виховання розумово відсталих дітей: *1) корекційна*

педагогіка; 2) тифлопедагогіка; 3) олігофренопедагогіка; 4) функціональна педагогіка.

205. Зазначте нову галузь педагогічної науки, яка займається проблемами перевиховання засуджених людей: *1) кримінальна педагогіка; 2) соціальна педагогіка; 3) професійна педагогіка; 4) пенітенціарна педагогіка; 5) порівняльна педагогіка.*

206. Вкажіть найбільш точну дефініцію поняття “педагогіка”: *1) наука про мистецтво впливу вихователя на поведінку вихованців; 2) наука про закономірності розвитку і формування особистості; 3) наука про людинознавство; 4) наука про дитинознавство; 5) наука, практика і мистецтво виховання, освіти, навчання і розвитку особистості.*

207. Вкажіть позицію, яка фіксує групи галузей знань, що становлять систему педагогічних наук: *1) загальна педагогіка, теорія виховання, менеджмент освіти, школознавство; 2) історія педагогіки, спеціальна педагогіка, загальна педагогіка, методика викладання, порівняльна педагогіка; 3) сурдопедагогіка, дошкільна педагогіка, педагогічна етика, психологія, тифлопедагогіка; 4) етика, філософія освіти, школознавство, педагогічна психологія, література.*

208. Вкажіть позицію, яка відображає структуру спеціальної педагогіки: *1) віктимологія, тифлопедагогіка, логопедія, сурдопедагогіка; 2) олігофренопедагогіка, логопедія, агогіка, андрагогіка; 3) олігофренопедагогіка, сурдопедагогіка, логопедія, тифлопедагогіка; 4) герогіка, віктимологія, сурдопедагогіка, логіка.*

209. Вкажіть позицію, яка відображає структуру соціальної педагогіки: *1) історія, методика, андрагогіка, педагогіка; 2) олігофренопедагогіка, логопедія, соціальна робота, віктимологія; 3) загальні основи, школознавство, дидактика, історія педагогіки; 4) агогіка, герогіка, андрагогіка, віктимологія.*

210. Зазначте позицію, яка відображає структуру загальної педагогіки: *1) агогіка, герогіка, логопедія, психологія; 2) теорія виховання, теорія управління навчально-виховним процесом, загальні основи, дидактика;*

3) *школознавство, історія педагогіки, теорія навчання, теорія виховання*; 4) *загальні основи, теорія навчання, школознавство, соціальна педагогіка*.

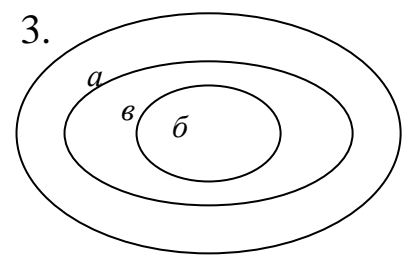
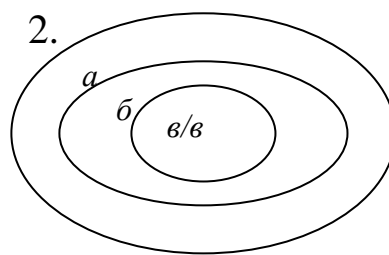
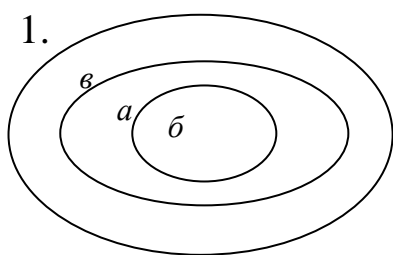
211. Вкажіть науку, яку вважають “матір’ю” педагогіки: 1) *психологія*; 2) *логіка*; 3) *математика*; 4) *богослов’я*; 5) *філософія*; 6) *риторика*; 7) *діалектика*.

212. Твердження про те, що предмет вивчення педагогіки розвивався і уточнювався протягом всієї історії розвитку педагогічної думки: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

213. Виберіть три найбільш поширених підходи до визначення предмету педагогіки: 1) *виховання як функція суспільства*; 2) *освіта як реальний цілісний процес*; 3) *зміни в живій природі*; 4) *розвиток, формування і соціалізація особистості*; 5) *розвиток письма і грамоти*; 6) *генотип людини*.

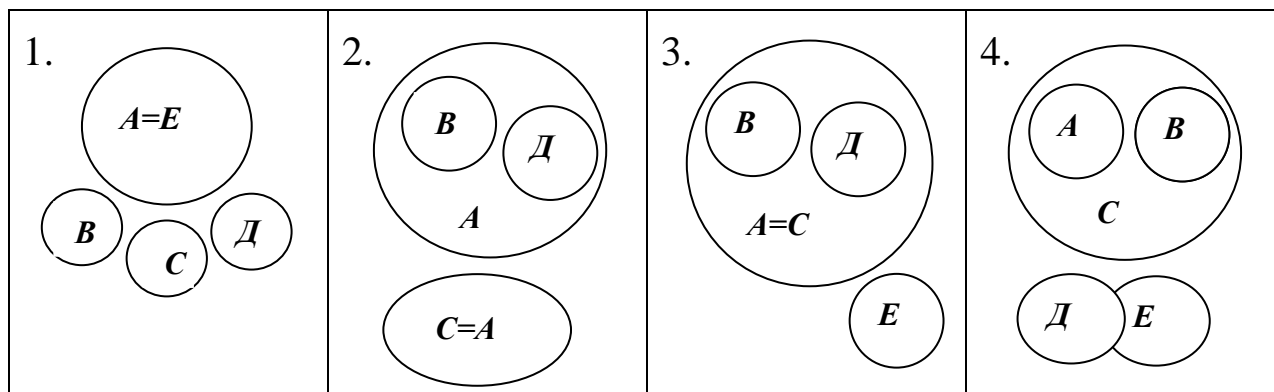
214. Визначте поняття: найзагальніші поняття, які відображають найсуттєвіші сторони, властивості і зв’язки педагогічних явищ: 1) *джерела педагогіки*; 2) *категорії педагогіки*; 3) *методи педагогічної науки*; 4) *міжпредметні зв’язки педагогіки*; 5) *закони педагогіки*.

215. Вкажіть співвідношення трьох основних педагогічних понять – виховання, освіти і навчання за допомогою “педагогічної матрешки” (автор ідеї російська дослідниця В.С. Безрукова). Виберіть позицію, яка правильно відображає схему співвідношення за даним методом, де *а* – виховання у широкому розумінні; *б* – освіта; *в* – навчання + виховання у спеціальному педагогічному значенні:

216. Вкажіть ключову, базову, вихідну, загальну, основну категорію педагогіки: 1) знання; 2) освіта; 3) розвиток; 4) соціалізація; 5) виховання; 6) навчання.

217. Вкажіть позицію, яка правильно відображає співвідношення між поняттями А, В, С, Д, Е на кругах Ейлера, де: А – спеціальна педагогіка; В – сурдопедагогіка, тифлопедагогіка; С – дефектологія; Д – логопедія, олігофренопедагогіка; Е – дидактика.

218. Вкажіть послідовність структури загальної педагогіки: 1) школознавство; 2) загальні засади; 3) теорія навчання /або теорія виховання.

219. Вкажіть правильні твердження про систему педагогічних наук: 1) дефектологія – теорія виховання, освіти і навчання аномальних дітей (з вадами); 2) загальна педагогіка, як галузь педагогічної науки, містить розділ “Олігофренопедагогіка”; 3) система педагогічних наук – зв’язки та відношення, що склалися в процесі історичного розвитку різних галузей педагогічних знань; 4) народна педагогіка – це основа наукової педагогіки, її золотий фонд; 5) соціальна педагогіка порівнює системи освіти і соціального виховання у різних країнах; 6) логопедія – галузь спеціальної педагогіки, що вивчає різні порушення мови у дітей.

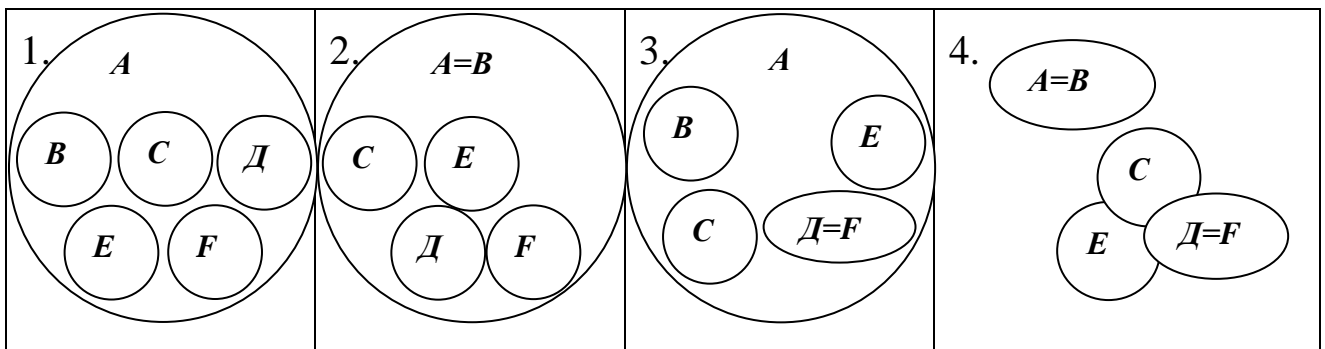
220. Відзначте правильні твердження про основні педагогічні поняття та категорії: 1) педагогічна термінологія має різні джерела творення; 2) виховання, освіта і навчання – найважливіші педагогічні категорії;

3) термін “книжне вчення” – одне із перших вітчизняних педагогічних понять, зафіксованих у “Повісті минулих літ”;
 4) категорія “розвиток” лише педагогічна; 5) найзагальніші поняття в педагогіці називаються законами педагогіки; б) у педагогічному понятті розрізняють родові (більш загальні) і видові (часткові) ознаки.

221. Вкажіть набір правильних висловлювань про предмет педагогіки:

- 1) К. Ушинський визначив людину як предмет виховання;
- 2) предметом сучасної педагогіки є дослідження сутності процесів виховання, навчання, освіти, розвитку і формування особистості;
- 3) предмет педагогіки не має історичного характеру;
- 4) поняття “об’єкт науки” і “предмет науки” в педагогіці є тотожними;
- 5) людина – об’єкт педагогіки, виховання людини – предмет педагогіки.

222. Виберіть позицію, яка правильно відображає співвідношення між поняттями А, В, С, Д, Е, F на кругах Ейлера, де А – загальна педагогіка, В – загальні засади педагогіки, С – школознавство, Д – дидактика, Е – теорія виховання, F – теорія навчання.

1.3. Логіка і методи науково-педагогічного дослідження

223. Назвіть поняття, яке визначається як способи дослідження психолого-педагогічних процесів формування особистості, встановлення об’єктивних закономірностей виховання і навчання:

- 1) розвиток особистості;
- 2) прийоми виховного впливу;
- 3) методи і форми виховання;
- 4) принципи навчання;
- 5) методи науково-

педагогічних досліджень; б) методи навчання.

- 224.** Вкажіть метод науково-педагогічного дослідження, який використовують при оцінюванні популярності окремих учнів, значущості їх моральних якостей, престижності професій тощо: 1) *бесіда*; 2) *анкетування*; 3) *інтерв'ю*; 4) *рейтинг*; 5) *соціометрія*; 6) *тестування*.
- 225.** Назвіть метод тривалого, планомірного споглядання об'єктів і суб'єктів педагогічного процесу без втручання у сам процес, опис особливостей фізичного, психічного і соціального розвитку, які проявляються в діяльності й поведінці учасників навчально-виховного процесу: 1) *бесіда*; 2) *анкетування*; 3) *інтерв'ю*; 4) *рейтинг*; 5) *спостереження*; 6) *тестування*.
- 226.** Вкажіть характеристики наукового дослідження, які зазначаються у вступі наукової роботи: 1) *узагальнення важливих результатів дослідження*; 2) *актуальність теми*; 3) *зміст (план) роботи*; 4) *мета і завдання дослідження*; 5) *титульний аркуш*; 6) *об'єкт і предмет дослідження*; 7) *назви додатків*; 8) *методи та структура дослідження*.
- 227.** Вкажіть спостереження, під час якого дослідник безпосередньо бере участь у досліджуваному процесі, діє разом з учасниками дослідження: 1) *самоспостереження*; 2) *опосередковане*; 3) *пряме*.
- 228.** Назвіть короткочасне інтерв'ю, мета якого полягає в отриманні інформації про конкретну проблему, процес, явище, реакцію респондента на задану дію: 1) *панельне*; 2) *фокусове*; 3) *групове*; 4) *діагностичне*; 5) *клінічне*.
- 229.** Вкажіть форму анкети, яка містить запитання, що передбачає можливість не тільки скористатися однією з наведених відповідей, але й запропонувати свою: 1) *закрита*; 2) *відкрита*; 3) *напіввідкрита*; 4) *полярна*.
- 230.** Серед зазначених методів науково-педагогічного дослідження

вкажіть математичні методи: 1) анкетування; 2) інтерв'ю; 3) реєстрування; 4) тестування; 5) ранжування; 6) моделювання; 7) педагогічний консилиум; 8) статистичні методи; 9) соціологічні методи; 10) рейтинг.

231. Назвіть учасників інтерв'ю: 1) експериментатор; 2) кореспондент; 3) респондент; 4) інтраверт; 5) екстраверт; 6) інтерв'юер; 7) опонент; 8) рецензент.

232. Назвіть сукупність тестових методик для вивчення та оцінювання творчих здібностей: 1) тести досягнень; 2) особистісні тести; 3) проєктивні тести; 4) тести креативності; 5) тести інтелекту.

233. Твердження про те, що сучасна педагогіка активно використовує соціологічні методи дослідження: 1) правильне; 2) неправильне.

234. Вкажіть вченого, який вважається засновником природного експерименту: 1) Ю.Бабанський; 2) І.Павлов; 3) Д.Морено; 4) О.Лазурський; 5) К.Платонов.

235. Зазначте ті негативні явища в організації педагогічних досліджень, які спостерігаються в сучасній Україні: 1) недостатня мобільність вітчизняної дослідницької системи; 2) слабе матеріально-технічне забезпечення досліджень; 3) наукова новизна досліджень; 4) суспільна актуальність досліджень; 5) недостатнє втілення результатів досліджень у шкільну практику; 6) обмежені можливості особистих контактів між вітчизняними і зарубіжними науковцями.

236. Вкажіть послідовність етапів психолого-педагогічного експерименту: 1) формуючий; 2) констатуючий (першого порядку); 3) констатуючий (другого порядку).

237. Вкажіть форму анкети, яка містить запитання типу: "Напишіть назву професії, яку б Ви обрали": 1) закрита; 2) напіввідкрита; 3) полярна; 4) відкрита.

238. Вкажіть істотну характеристику, яка відрізняє бесіду від інтерв'ю:

1) дослідник задає запитання; 2) судження висловлює той, кого опитують; 3) судження висловлює і той, хто проводить опитування.

239. Вкажіть дефініцію поняття “методи педагогічного дослідження”:

*1) діяльність учителя, вихователя з вивчення педагогічного процесу;
2) система цілеспрямованої педагогічної взаємодії учителя й учня, спрямована на формування суспільних і особистих рис дитини;
3) способи, за допомогою яких вивчаються різноманітні сторони виховання, освіти і навчання.*

240. Встановіть послідовність основних частин у вступі наукового дослідження: *1) предмет дослідження; 2) формулювання теми; 3) об’єкт дослідження; 4) методи дослідження; 5) завдання дослідження; 6) мета дослідження.*

241. Вкажіть метод безпосереднього спілкування, який дає змогу одержати від співрозмовників інформацію, що цікавить учителя, за допомогою заздалегідь підготовлених запитань: *1) експеримент; 2) експертна оцінка; 3) бесіда; 4) інтерв’ю; 5) спостереження; 6) анкетування; 7) рейтинг; 8) соціометрія; 9) тестування.*

242. Вкажіть метод науково-педагогічного дослідження, що передбачає узагальнення відомостей про учнів, одержаних із різних джерел, зіставлення цих відомостей, їх осмислення: *1) педагогічний експеримент; 2) спостереження; 3) рейтинг; 4) узагальнення незалежних характеристик; 5) інтерв’ю.*

243. Вкажіть педагогічне спостереження, що не передбачає безпосередньої участі дослідника у процесі, який вивчається: *1) пряме; 2) опосередковане; 3) самоспостереження.*

244. Вкажіть заплановане інтерв’ю, під час якого дослідник прагне викликати дискусію в групі: *1) діагностичне; 2) фокусоване; 3) клінічне; 4) групове; 5) панельне.*

245. Згрупуйте анкети за формою: *1) групові; 2) закриті; 3) усні; 4) відкриті; 5) напіввідкриті; 6) полярні; 7) очні; 8) письмові;*

9) *заочні*.

- 246.** Вкажіть статистичні методи, які використовуються в психолого-педагогічних дослідженнях: 1) *моделювання*; 2) *статистичний висновок*; 3) *ранжування*; 4) *реєстрування*; 5) *табулювання*; 6) *графічний вираз даних*; 7) *рейтинг*; 8) *кількісне оцінювання даних*.
- 247.** Назвіть дослідницькі та аналітичні процедури, які використовуються дослідником при вивченні продуктів діяльності: 1) *аналіз особистих документів*; 2) *тестування*; 3) *моделювання*; 4) *вивчення статутів, наказів*; 5) *аналіз офіційних матеріалів масової комунікації (газет, радіо-, телепередач, реклами)*; 6) *опитування*; 7) *вивчення шкільних законів*; 8) *аналіз продуктів діяльності*.
- 248.** Вкажіть тестові методики, призначені для виявлення розумового потенціалу індивіда: 1) *проективні тести*; 2) *тести досягнень*; 3) *тести креативності*; 4) *тести інтелекту*; 5) *тести особистісні*.
- 249.** Визначте нераціональні вимоги до педагогічного спостереження: 1) *ранжування об'єктів*; 2) *визначення об'єктів спостереження*; 3) *формулювання завдань спостереження*; 4) *передбачення очікуваних результатів спостереження*; 5) *необхідність кількісного вимірювання результатів спостереження*; 6) *обробка одержаних даних*; 7) *фіксація результатів спостереження*; 8) *планомірність і систематичність спостереження*; 9) *швидкість реєстрації спостережуваних подій*.
- 250.** Зазначте основоположника методу узагальнених незалежних характеристик: 1) *Г.Костюк*; 2) *Д.Морено*; 3) *Ш.Летурно*; 4) *К.Платонов*.
- 251.** Назвіть соціометричний критерій, який лежить в основі запитань типу: “Кого з членів вашого класу Ви запросили на день народження, а кого б ні?": 1) *комунікативний*; 2) *гностичний*; 3) *дихотомічний*.
- 252.** Вкажіть послідовність дій у проведенні психолого-педагогічного дослідження: 1) *формування гіпотези дослідження*; 2) *зіставлення*

експериментальних даних з масовою практикою; 3) оформлення результатів дослідження, втілення їх у життя; 5) визначення проблеми дослідження; 6) виконання експериментальної роботи; 7) вивчення шкільної практики, аналіз літератури про досвід школи; 8) вивчення наукових фактів, положень, висновків на основі літературних джерел; 9) узагальнення результатів дослідження, формулювання наукових висновків, доведення або спростування гіпотези.

- 253.** Зазначте форму анкети, яка містить запитання типу: “Чи згодні Ви з твердженням, що професія вчителя є однією з кращих?": 1) *закрита*; 2) *відкрита*; 3) *напіввідкрита*; 4) *полярна*.
- 254.** Назвіть рівні педагогічного дослідження в сучасній педагогіці: 1) *практичний*; 2) *емпіричний*; 3) *теоретичний*; 4) *традиційний*; 5) *інноваційний*; 6) *методологічний*.
- 255.** Зазначте основну мету проведення методу рейтингу: 1) *одержання інформації про типовість тих чи інших явищ*; 2) *з'ясування думки вихованців і учнів відносно тих чи інших явищ*; 3) *оцінювання тих чи інших сторін діяльності компетентними експертами*.
- 256.** Вкажіть метод збору фактів на основі письмового самозвіту досліджених за спеціально складеною програмою: 1) *моделювання*; 2) *бесіда*; 3) *інтерв'ю*; 4) *анкетування*; 5) *рейтинг*.
- 257.** Вкажіть методи діагностики із застосуванням стандартизованих запитань та завдань, що мають певну шкалу значень: 1) *інтерв'ю*; 2) *анкетування*; 3) *моделювання*; 4) *бесіда*; 5) *тестування*; 6) *ранжування*; 7) *реєстрування*.
- 258.** Зазначте методи отримання інформації за допомогою усного опитування: 1) *бесіда*; 2) *рейтинг*; 3) *соціометрія*; 4) *інтерв'ю*; 5) *тестування*.
- 259.** Назвіть інтерв'ю, яке виступає видом терапевтичної бесіди, в ході якої, за необхідності надається психолого-педагогічна допомога:

1) панельне; 2) групове; 3) клінічне; 4) фокусоване; 5) діагностичне.

260. Виберіть метод науково-педагогічних досліджень, який слугує основою для побудови найрізноманітніших шкал оцінок:
*1) соціометрія; 2) анкетування; 3) бесіда; 4) тестування; 5) рейтинг;
б) експеримент.*

261. Вкажіть соціометричний критерій, який використовується для опису, виміру реальних або уявних взаємин у групі, з'ясування кожного члена групи до свого оточення: *1) дихотимічний; 2) гностичний;
3) комунікативний.*

262. Твердження про те, що педагогічний експеримент є комплексним поєднанням різних методів наукового дослідження: *1) правильне;
2) неправильне.*

263. Зазначте тестові методики, скеровані на виявлення психічних властивостей людини: *1) проєктивні тести; 2) тести особистості;
3) тести досягнень; 4) тести креативності; 5) тести інтелекту.*

264. Зазначте умови підтвердження об'єктивності отриманих даних за допомогою математичних методів в педагогіці: *1) правильне застосування методів;
2) оптимальність методів;
3) репрезентативність виборки методів; 4) комп'ютерна обробка даних.*

265. Вкажіть зачинателя широкого використання методу соціометрії:
1) А. Макаренко; 2) Д. Морено; 3) Ш. Летурно; 4) К. Платонов.

266. Вкажіть складові наукового дослідження: *1) об'єкт дослідження;
2) предмет дослідження; 3) закономірності дослідження;
4) експеримент; 5) мета дослідження; б) завдання дослідження;
7) наукова гіпотеза; 8) наукова експертиза; 9) методика дослідження.*

267. Зазначте послідовність етапів складання анкети: *1) проєктування змісту інформації, яку бажають отримати; 2) вибір теми дослідження;
3) оформлення запитань; 4) ознайомлення з*

теоретичним матеріалом теми; 5) складання анкети; 6) визначення мети анкетування.

- 268.** Вкажіть форму анкети, яка містить запитання даного виду “Уважно проаналізуйте досвід роботи учителів та оцініть рівень розвитку у них педагогічних якостей: “5” – якість притаманна вчителю вищою мірою, “4” – помітно виражена, “3” – мало виражена, “2” – не виражена, “0” – не вдалось її виявити”: 1) *відкрита*; 2) *полярна*; 3) *напіввідкрита*.
- 269.** Назвіть варіанти, в яких подаються методи науково-педагогічних досліджень: 1) *аналіз, синтез, дедуція, експеримент, індукція, соціометричні вимірювання, анкетування*; 2) *бесіди, лабораторні роботи, вправи, вивчення документації, анкетування*; 4) *узагальнення досвіду, тестування, анкетування, моделювання, алгоритмування, практичні роботи*; 5) *спостереження, експеримент, бесіда, вивчення документації, результатів дитячої творчості, тестування, анкетування, інтерв’ю, статистичні методи*.
- 270.** Вкажіть метод одержання письмової інформації за допомогою системи запитань, кожне з яких логічно пов’язане з метою дослідження: 1) *вивчення шкільної документації*; 2) *вивчення передового педагогічного досвіду*; 3) *математичний метод*; 4) *анкетування*; 5) *інтерв’ю*; 6) *вивчення літературних джерел*.
- 271.** Встановіть послідовність методики спостереження: 1) *побудова програми спостереження*; 2) *опис способу обробки отриманих даних*; 3) *вибір ситуації та об’єкта, узагальнення теоретичних уявлень про них, конкретизація цілей*.
- 272.** Зазначте метод узагальнених незалежних характеристик, який передбачає колективне обговорення результатів вивчення вихованості учнів, оцінювання конкретних якостей особистості, з’ясування причини можливих відхилень в їх поведінці, вироблення засобів щодо запобігання недоліків: 1) *тестування*; 2) *моделювання*; 3) *педагогічний консилиум*; 4) *ранжування*.
- 273.** Визначте науково поставлений дослід організації педагогічного

процесу в точно враховуваних умовах з метою забезпечення найдостовірніших результатів у дослідженні: 1) інтерв'ю; 2) бесіда; 3) експеримент; 4) тестування; 5) соціометрія.

- 274.** Визначте із наведених понять вужче за значенням: 1) об'єкт дослідження; 2) предмет дослідження.
- 275.** Вкажіть види інтерв'ю за ступенем формалізованості: 1) вільні; 2) клінічні; 3) групові; 4) стандартизовані; 5) діагностичні; 6) фокусові; 7) панельні; 8) напівстандартизовані.
- 276.** Вкажіть соціологічні методи дослідження, які активно використовуються в сучасній педагогіці: 1) анкетування; 2) спостереження; 3) експеримент; 4) моделювання; 5) рейтинг; 6) узагальнення незалежних характеристик; 7) ранжування.
- 277.** Вкажіть математичний метод, який застосовується в педагогіці для виявлення певної якості в явищах та її кількості: 1) моделювання; 2) табулювання; 3) реєстрування; 4) ранжування.
- 278.** Вкажіть вид соціометричного критерію, який лежить в основі запитань типу: “Кого Ви запросили б на день народження?”: 1) гностичний; 2) комунікативний; 3) дихотомічний.
- 279.** Визначте види педагогічного експерименту залежно від мети дослідження: 1) прямий; 2) констатуючий; 3) відкритий; 4) перевірковий; 5) непрямий; 6) закритий; 7) формуючий.
- 280.** Вкажіть тестові методики, за допомогою яких визначається ступінь конкретних знань, навичок, умінь особистості: 1) тести креативності; 2) тести досягнень; 3) тести особистісні; 4) проєктивні тести.
- 281.** Виберіть математичні методи дослідження: 1) педагогічний експеримент; 2) кореляція; 3) порівняння; 4) педагогічний консиліум; 5) ранжування; 6) спостереження; 7) моделювання.
- 282.** Вкажіть вимоги до результатів науково-педагогічних досліджень: 1) суспільна актуальність; 2) наукова новизна; 3) утопічність

наукових ідей; 4) теоретична і практична значущість; 5) наукова об'єктивність і достовірність; 6) надмірна зосередженість наукових досліджень в адміністративному центрі; 7) недостатнє втілення у шкільну практику.

283. Назвіть методи емпіричного рівня наукового дослідження: 1) спостереження; 2) анкета; 3) співбесіда; 4) аналіз; 5) індукція; 6) порівняння; 7) вивчення продуктів діяльності учнів; 8) вивчення і узагальнення педагогічного досвіду; 9) експеримент.

284. Вкажіть послідовність етапів застосування методу спостереження: 1) складання плану спостереження; 2) вибір об'єкта спостереження; 3) підготовка необхідних документів і обладнання для фіксування даних; 4) постановка мети і завдань; 5) оформлення та аналіз результатів спостереження; 6) збір даних.

285. Вкажіть вид соціометричного критерію, який лежить в основі запитань типу: "Хто з Вашого класу, на Вашу думку, хотів би запросити Вас на день народження?": 1) комунікативний; 2) гностичний; 3) дихотомічний.

286. Вкажіть комплексний метод наукового дослідження, який передбачає одночасне використання цілої низки інших методів дослідження, точно враховує умови, дає змогу змінювати й багаторазово повторювати особливості його проведення: 1) анкетування; 2) бесіда; 3) інтерв'ю; 4) соціометрія; 5) педагогічний експеримент; 6) тестування; 7) вивчення шкільної документації.

287. Вкажіть метод планомірного цілеспрямованого фіксування психічних особливостей, що проявляється в діяльності й поведінці школярів на основі безпосереднього сприйняття в навчально-виховному процесі з обов'язковою систематизацією отриманих даних та формування висновків: 1) експеримент; 2) анкетування; 3) спостереження; 4) бесіда; 5) тестування.

288. Встановіть послідовність етапів виконання наукової роботи:

1) складання плану роботи, визначення мети, завдань, об'єкту, предмету, методів дослідження, планування етапів роботи; 2) аналіз результатів теоретичного та експериментального дослідження, формулювання висновків та рекомендацій; 3) вибір теми роботи; 4) входження в тему, пошук літератури, складання списку літератури.

289. Зазначте метод науково-педагогічного дослідження, який найчастіше застосовується для дослідження міжособистісних стосунків і міжгрупових відносин: *1) анкетування; 2) спостереження; 3) рейтинг; 4) соціометрія; 5) узагальнення незалежних характеристик.*

290. Вкажіть метод педагогічного дослідження, який найкраще допомагає визначати рівень і якість навчання та виховання в школі, роботу вчителів, відповідність результатів навчання і виховання нормативним документам: *1) спостереження; 2) бесіда; 3) вивчення шкільної документації; 4) актуальність; 5) моделювання; 6) вивчення передового педагогічного досвіду.*

291. Назвіть багаторазове інтерв'ю одних і тих самих респондентів через певні проміжки часу: *1) діагностичне; 2) клінічне; 3) фокусоване; 4) панельне; 5) групове.*

292. Зазначте типи анкетного опитування залежно від характеру інформації та способів її отримання: *1) відкриті; 2) суцільні; 3) індивідуальні; 4) групові; 5) очні; 6) усні; 7) вибіркові; 8) письмові; 9) заочні; 10) закриті; 11) напіввідкриті.*

293. Назвіть математичний метод, який використовується з метою теоретичного дослідження психологічних явищ через уявне створення життєвих ситуацій, в яких може відбуватися діяльність людини, змодельованої системи: *1) тестування; 2) експеримент; 3) ранжування; 4) табулювання; 5) моделювання.*

294. Вкажіть вимоги, які забезпечать успішне проведення бесіди як методу науково-педагогічного дослідження: *1) особлива душевна*

чуйність; 2) визначення мети і розробка плану бесіди; 3) доведення бесіди до методу “вибуху”; 4) створення сприятливої, доброзичливої атмосфери; 5) дотримання педагогічного такту; 6) формулювання запитань із підвищеною складністю розуміння; 7) створення маленького конфлікту для подальшого розгортання бесіди.

295. Вкажіть синонімічні назви формуючого педагогічного експерименту: 1) перевірковий; 2) констатуючий; 3) перетворюючий; 4) уточнювальний; 5) творчий.

296. Вкажіть низку вимог, які висуваються до експертів під час проведення рейтингу: 1) компетентність; 2) креативність; 3) негативне ставлення до експертизи; 4) схильність до конформізму; 5) наукова об’єктивність; 6) аналітичність; 7) конструктивність мислення; 8) самокритичність; 9) зверхність.

297. Назвіть компоненти методологічних рівнів у сучасній педагогічній науці: 1) загальні закони філософії; 2) закони логіки; 3) вчення класиків педагогіки; 4) мовознавчі концепції; 5) закони гносеології (теорії пізнання); 6) закони і закономірності педагогіки; 7) закони космосу; 8) методи дослідження; 9) закономірності психології; 10) аксіоми математики.

298. Визначте бесіди, які виступають методами науково-педагогічного дослідження: 1) бесіда класного керівника з батьками про виховання дітей у сім’ї; 2) бесіда вчителя з учнями, які запізнились на урок; 3) бесіда з учнями про правила поведінки в громадських місцях; 4) бесіда вчителя з учнями з метою розуміння ними правил техніки безпеки; 5) бесіда з вчителем, у процесі якої виявляються ефективні прийоми стимулювання інтересу школярів до матеріалу, що вивчається; 6) бесіда директора школи з хлопчиком, який образився на дівчинку; 7) бесіда класного керівника про права й обов’язки учнів.

299. Зазначте методи теоретичного рівня наукового дослідження: 1) аналіз; 2) анкета; 3) індукція; 4) бесіда; 5) соціометрія; 6) синтез; 7) дедуція; 8) узагальнення; 9) порівняння; 10) тестування.

- 300.** Визначте спостереження, які можна віднести до методу наукового дослідження: 1) черговий учитель стежить за порядком у їдальні; 2) педагог стежить за розвитком школярів під час вивчення окремих тем курсу за допомогою комп'ютерних програм; 3) класний керівник стежить за охайністю огляду школярів; 4) на екскурсії вчитель біології разом з учнями стежить за поведінкою мурах; 5) молодий учитель стежить за діями досвідченого колеги під час викладання складного навчального матеріалу.
- 301.** Зазначте вид соціометричного критерію, який лежить в основі запитань типу: "Хто з вашого класу, на Вашу думку, хотів би запросити Вас на день народження?": 1) комунікативний; 2) гностичний; 3) дихотомічний.
- 302.** Вкажіть складову дослідження, яка містить наукове передбачення його результатів: 1) мета; 2) об'єкт; 3) предмет; 4) гіпотеза; 5) завдання.
- 303.** Назвіть метод педагогічного дослідження, який передбачає аналіз особових справ учня, класних журналів, розкладу навчальних занять, календарних і тематичних планів роботи вчителів: 1) моделювання; 2) педагогічний експеримент; 3) анкетування; 4) інтерв'ю; 5) вивчення шкільної документації; 6) вивчення передового педагогічного досвіду.
- 304.** Вкажіть метод педагогічного дослідження, застосування якого здійснюється через постановку запитань дослідником і одержання відповідей респондента, причому дослідник не висловлює своїх суджень та думок: 1) бесіда; 2) педагогічний консиліум; 3) моделювання; 4) експертна оцінка; 5) інтерв'ю.
- 305.** Вкажіть послідовність аналітичного опису статті із газети: 1) рік видання; 2) сторінки; 3) число і місяць; 4) прізвище та ініціали автора; 5) повна назва статті; 6) назва газети.
- 306.** Зазначте назви міст видання книг, для яких у бібліографічному описі вживаються скорочення: 1) Львів; 2) Київ; 3) Дніпропетровськ;

4) Тернопіль; 5) Харків; 6) Москва; 7) Одеса; 8) Санкт-Петербург;
9) Донецьк.

307. Вкажіть послідовність повного опису книги, яка має двох авторів:
1) назва видавництва; 2) кількість сторінок; 3) повна і точна назва книги; 4) рік видання; 5) прізвища та ініціали авторів; 6) назва міста видання книги.

308. Вкажіть послідовність аналітичного опису статті із книги (книга має одного автора): 1) рік видання; 2) заголовок статті; 3) сторінки; 4) прізвище та ініціали автора; 5) назва книги; 6) назва видавництва; 7) місто видавництва.

309. Вкажіть вид бібліографічного опису нижченаведеного друкованого твору: Хомич Н. Твори містичного змісту в духовно-християнському вихованні дітей // Рідна школа. – 2001. – №5. – С.45-49: 1) повний; 2) аналітичний.

310. Зазначте варіанти відповідей, у яких спостерігаються помилки бібліографічного опису видань: 1) видавництва книг не беруться в лапки, навіть якщо вони є на титульному листі; 2) допускається неповний і неточний запис назви книги; 3) кількість сторінок позначається скороченням “стор.”; 4) якщо авторів чотири і більше, то запис книги починається із назви; 5) біля року видання ставиться скорочення “р”; 6) перед роком видання ставиться крапка і тире (. –); 7) для деяких міст видань вживаються скорочення за першою літерою назви міста.

311. Розмістіть у порядку зменшення складності такі форми записів:
1) реферат; 2) тези; 3) конспект.

312. Вкажіть послідовність повного опису книги, яка має чотирьох авторів: 1) рік видання; 2) повна і точна назва книги; 3) назва міста видання; 4) запис авторства (“За ред.”); 5) кількість сторінок; 6) назва видавництва.

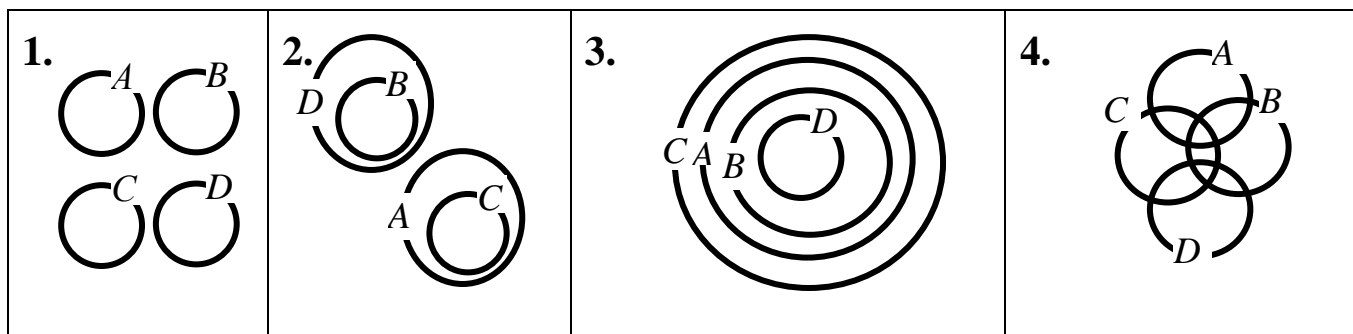
313. Вкажіть послідовність аналітичного опису статті із журналу:

1) номер журналу; 2) заголовок статті; 3) рік випуску; 4) сторінка; 5) прізвище та ініціали авторів; 6) назва журналу.

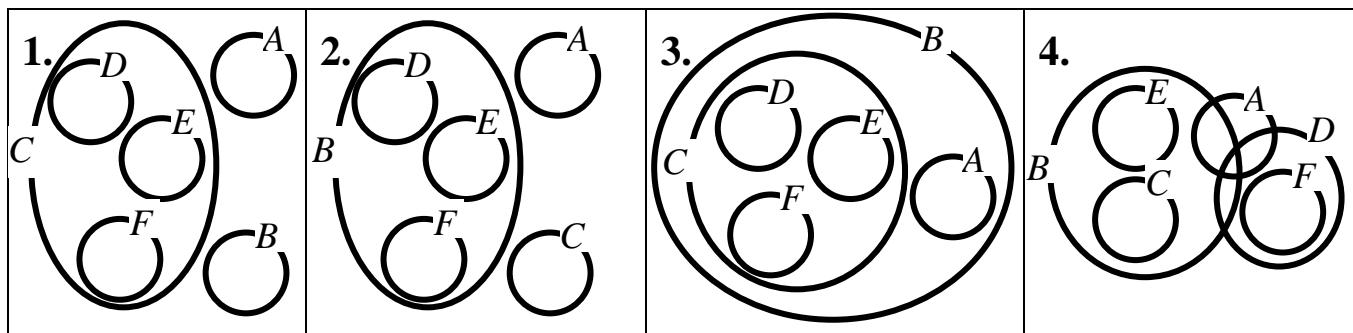
- 314.** Зазначте варіанти відповідей, що містять помилки у наведених елементах бібліографічного опису книг: 1) Ушинський К.Д. “Рідне слово”; 2) Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям; 3) Київ: Вища школа; 4) Х.: “Прапор”; 5) Т.Г. Шевченко. Кобзар; 6) Львів: Світ, 1999р.; 7) За ред. В.Г. Кременя; 8) К.:Веселка, 2004. – Стор.5-8; 9) М.: Просвещение.
- 315.** Вкажіть послідовність аналітичного опису статті із газети: 1) число і місяць; 2) назва газети; 3) прізвище та ініціали авторів; 4) повна назва статті; 5) сторінки; 6) рік випуску.
- 316.** Перелічіть відомості, які подаються при повному описі книги: 1) прізвище та ініціали автора; 2) повна і точна назва книги, яка береться в лапки; 3) назва міста видання книги (для всіх міст вживається скорочення за першою літерою міста); 4) назва видавництва (без лапок); 5) рік видання (із скороченням “р”); 6) кількість сторінок із скороченням “с”.
- 317.** Із перелічених форм записів прочитаного вкажіть найбільш складну: 1) конспект; 2) тези; 3) план; 4) резюме; 5) анотація.
- 318.** Вкажіть просту форму ведення записів про прочитаний твір, яка містить перелік питань, яким присвячена книга: 1) тези; 2) резюме; 3) цитати; 4) конспект; 5) план; 6) анотація.
- 319.** Встановіть послідовність елементів аналітичного опису статті із журналу: 1) 1995; 2) Початкова школа; 3) Марчук С.С., Палій А.М.; 4) С.31-35; 5) Тести з природознавства; 6) №5.
- 320.** Встановіть послідовність повного опису книги, яка має трьох авторів: 1) заголовок книги; 2) кількість сторінок; 3) назва видавництва; 4) прізвища та ініціали авторів; 5) рік видання; 6) місто видання.
- 321.** Зазначте вид друкованого періодичного видання, що подається у

наведеному нижче бібліографічному описі: Кочерга О. Васильєв О. Психічне здоров'я дитини // Освіта України. – 2003. – 15 вересня. – С. 17-19.: 1) журнал; 2) педагогічна серія; 3) газета.

322. Вкажіть варіант відповіді, де правильно позначено співвідношення між поняттями *A*, *B*, *C*, *D* на кругах Ейлера, де: *A* – метод опитування; *B* – анкета; *C* – методи педагогічних досліджень; *D* – закрита анкета:

323. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями *A*, *B*, *C*, *D*, *E*, *F* на кругах Ейлера, де: *A* – педагогічний експеримент; *B* – методи педагогічних досліджень; *C* – методи опитування; *D* – бесіда; *E* – анкетування; *F* – інтерв'ю:

324. Перелічіть відомості, які подаються при аналітичному бібліографічному описі статті із журналу: 1) прізвище та ініціали автора; 2) рік видання; 3) назва міста видання; 4) число і місяць видання; 5) номер журналу; 6) сторінки; 7) назва статті; 8) назва журналу.

1.4. Розвиток, виховання і формування особистості

- 325.** Назвіть три загальних поняття, які використовує вітчизняна наука щодо характеристики людини: 1) *“людина розумна”*; 2) *“особистість”*; 3) *“неповторність”*; 4) *“індивід”*; 5) *“космічний розум”*; 6) *“індивідуальність”*; 7) *“Божє творіння”*.
- 326.** Твердження про те, що поняття “особистість” та “індивідуальність” тотожні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 327.** Зазначте поняття, яке розкриває біосоціальну сутність людини як представника виду *homo sapiens*: 1) *особистість*; 2) *індивід*; 3) *індивідуальність*.
- 328.** Твердження про те, що особистість – категорія соціальна: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 329.** Назвіть поняття, яке визначає належність дитини до людського роду: 1) *“чачо”*; 2) *“особистість”*; 3) *“індивід”*; 4) *“індивідуальність”*; 5) *“потомство”*.
- 330.** Вкажіть послідовність понять, які відображають процеси розвитку і формування особистості: 1) *особистість*; 2) *індивідуальність*; 3) *індивід*.
- 331.** З’ясуйте відношення між поняттями “розвиток людини” і “формування особистості”: 1) *синонімічні категорії*; 2) *близькі за значенням поняття*; 3) *терміни, протилежні за значенням*.
- 332.** Визначте поняття, яке передає цілісну характеристику окремої людини, її оригінальність і самобутність психічного складу: 1) *розвиток людини*; 2) *особистість*; 3) *індивід*; 4) *індивідуальність*; 5) *формування особистості*.
- 333.** Розмежуйте подані дефініції у такому порядку: поняття “індивід” – ..., поняття “особистість” – ..., поняття “індивідуальність” – ...: 1) *здатність організму відтворювати потомство*; 2) *людина як представник людської спільності, соціуму*; 3) *процес засвоєння індивідом соціального досвіду*; 4) *соціально зумовлена система*

психічних якостей індивіда, що визначається залученістю людини до конкретних суспільних, культурних історичних відносин;
5) сукупність зовнішніх та внутрішніх особливостей людини, що формують її своєрідність, відмінність від інших людей.

- 334.** Вкажіть ознаки, які характеризують особистість: 1) розумність; 2) відповідальність; 3) свобода; 4) особиста гідність; 5) індивідуальність; 6) постійна ворожість; 7) пригніченість.
- 335.** Зазначте характеристики молодшого шкільного віку: 1) пізнавальна діяльність у процесі навчання; 2) наочно-образна пам'ять; 3) вибір професії; 4) розвиток мислення від емоційно-образного до образно-логічного; 5) постійний професійний інтерес.
- 336.** Зазначте суттєві ознаки підліткового віку: 1) бурхливий ріст і розвиток всього організму; 2) розкиданість інтересів; 3) почуття кохання; 4) емоційно-образне мислення; 5) дружнє спілкування.
- 337.** Віднайдіть діалектичні поняття, які є рушійними силами розвитку особистості: асиміляція і ...; збудження і ...; рівень розвитку особистості і ...; домагання особистості і ...: 1) гальмування; 2) ідеал особистості; 3) дисиміляція; 4) можливості особистості; 5) спадковість; 6) потреби виховання.
- 338.** Зазначте назву середнього шкільного віку в педагогіці: 1) юнацький; 2) молодший; 3) отрочтво; 4) підлітковий; 5) непосидючий.
- 339.** Вкажіть назву старшого шкільного віку в педагогіці: 1) юнацький; 2) молодший; 3) отрочтво; 4) підлітковий; 5) непосидючий.
- 340.** Назвіть поняття за дефініцією: “взаємопов’язаний процес кількісних і якісних змін, що відбувається під час анатомо-фізіологічного дозрівання людини, становлення її світогляду, моральних поглядів, переконань, емоційно почуттєвої сфери”: 1) навчання; 2) пізнання; 3) розвиток особистості; 4) виховання ; 5) освіта.
- 341.** Вкажіть “тріаду” напрямків розвитку особистості, які склалися в психолого-педагогічній науці: 1) науковий; 2) анатомо-фізіологічний;

3) психічний; 4) донауковий; 5) соціальний.

- 342.** Зазначте провідні фактори розвитку особистості: 1) спадковість; 2) народність; 3) науковість; 4) виховання; 5) середовище.
- 343.** Назвіть поняття за дефініцією: “процес перетворення людської істоти на суспільний індивід, утвердження її як особистості, залучення до суспільного життя як активної дієвої сили”:
1) соціалізація; 2) розвиток; 3) навчання; 4) формування особистості; 5) спілкування.
- 344.** Назвіть автора ідеї про дві взаємопов’язані зони актуального і найближчого розвитку особистості: 1) Г. Костюк; 2) Л. Виготський; 3) Л. Занков; 4) К. Ушинський; 5) З. Фрейд.
- 345.** Вкажіть автора вислову: “Якою є дитина в дитячій грі, такою вона буде в дорослому віці”: 1) А. Макаренко; 2) В. Сухомлинський; 3) К. Ушинський; 4) Я.А. Коменський.
- 346.** Зазначте автора вислову: “Розум кожної дитини лежить на кінчиках пальців. А це означає, що діяльність є однією з найважливіших ланок у формуванні особистості”: 1) В. Сухомлинський; 2) К. Ушинський; 3) Дж. Дьюї; 4) А. Макаренко.
- 347.** Вкажіть позиції, в яких зазначено розуміння поняття “розвиток” в сучасній психолого-педагогічній науці: 1) складний системно організований процес, що включає в себе різні стадії, періоди, етапи, фази, рівні; 2) пізнавальний процес; 3) перехід кількості в якість, і навпаки; 4) тенденція руху від нижчого до вищого; 5) єдність і боротьба протилежностей; 6) вищий тип руху.
- 348.** Вкажіть напрям розвитку особистості, що характеризується формуванням свідомості, самосвідомості, провідних рис властивостей особистості: 1) анатомо-фізіологічний; 2) психічний; 3) соціальний.
- 349.** Л.С. Виготський вживав вислів “завтрашній день дитини” для позначення зони розвитку особистості: 1) актуального; 2) найближчого; 3) середнього; 4) дальшого.

- 350.** Зазначте характеристики процесу розвитку особистості:
*1) неперервність; 2) взаємообумовленість; 3) прогресивність;
4) односторонність; 5) кількісні і якісні зміни; 6) біосоціальність;
7) лише фізіологічні зміни.*
- 351.** Вкажіть позицію, в якій відображено умову, за якої людина стає особистістю: *1) досягнення 18-річного віку; 2) самостійне і свідоме керування своєю поведінкою; 3) оволодіння певною професією.*
- 352.** Назвіть дефініцію, яка розкриває сутність поняття “задатки”:
1) готові психічні властивості, які проявляються на певному етапі життя, незалежно від зовнішніх факторів; 2) сукупність знань, умінь і навичок особистості; 3) отримані від народження природні потенції розвитку певних психічних властивостей.
- 353.** Назвіть вид середовища, що є найбільш важливим для формування особистості: *1) природне; 2) соціальне; 3) предметне.*
- 354.** Вкажіть умову, за якої навчання ефективно впливає на розвиток особистості: *1) врахування розвинутих здібностей особистості; 2) знаходження у зоні найближчого розвитку здібностей дитини; 3) знаходження поза межами здібностей дитини.*
- 355.** Назвіть поняття, зміст якого передає дефініція: “випередження середньофізичних і психофізіологічних констант дитини чи підлітка з оптимальними”: *1) обдарованість; 2) розвиток; 3) акселерація; 4) ретрадація; 5) індивідуальність.*
- 356.** Той факт, що засновнику кібернетики Норберту Вінеру в 14 років було присвоєно звання професора характеризує таку особливість розвитку як: *1) характер; 2) темперамент; 3) акселерація; 4) ретрадація.*
- 357.** Назвіть гіпотези (теорії) виникнення явища акселерації у науково-психологічній концепції А.А. Маркосяна: *1) геліогенна; 2) спадкова; 3) гетерозії; 4) урбанізацій; 5) нітрітивна; 6) опромінювання.*
- 358.** Твердження, що явище ретрадації у розвитку дитини може бути

наслідком пияцтва чи алкоголізму батьків: 1) *правильне*; 2) *неправильне*; 3) *частково правильне*.

- 359.** Вкажіть теорію виникнення акселерації внаслідок поширення рентгенівських пристроїв, випробовувань ядерної зброї: 1) *гетерозії*; 2) *урбанізації*; 3) *опромінювання*; 4) *геліогенна*.
- 360.** Назвіть гіпотезу появи акселерації в результаті поліпшення і вітамінізації харчування людини: 1) *споживча*; 2) *нітритивна*; 3) *гетерозії*; 4) *урбанізації*.
- 361.** Зазначте теорію появи акселерації внаслідок впливу на розвиток дитини міжнаціональних шлюбів: 1) *опромінювання*; 2) *урбанізації*; 3) *гетерозії*; 4) *інтернаціоналізації*; 5) *геліогенна*.
- 362.** Вкажіть суттєву ознаку поняття “ретрадація”: 1) *бурхливий ріст і розвиток всього організму*; 2) *прискорення у розвитку*; 3) *відставання у розвитку*; 4) *гармонія у розвитку*.
- 363.** Вкажіть зарубіжну теорію розвитку особистості, яка визнає вирішальним у розвитку соціальне оточення дитини: 1) *біхевіоризм*; 2) *психоаналіз*; 3) *конвергенція*; 4) *соціологізаторська*.
- 364.** Зазначте концепції розвитку, які визначають несвідомі біологічні потяги та інстинкти рушійною силою поведінки людини: 1) *біхевіоризм*; 2) *психоаналіз*; 3) *конвергенція*; 4) *фрейдизм*; 5) *біологізаторська*.
- 365.** Відзначте концепцію розвитку особистості, в якій пріоритет надається лише спадковості: 1) *психоаналіз*; 2) *біхевіоризм*; 3) *конвергенція*; 4) *біологізаторська*.
- 366.** Зазначте теорію розвитку особистості, в якій поєднуються два фактори – біологічний і соціальний з перевагою біологічного: 1) *конвергенція*; 2) *психоаналіз*; 3) *біхевіоризм*; 4) *біологізаторська*; 5) *соціологізаторська*.
- 367.** Зазначте діяльність, зміст якої є провідним у молодшому шкільному віці: 1) *навчальна*; 2) *ігрова*; 3) *суспільно корисна*; 4) *громадська*;

5) *трудова*.

- 368.** Назвіть поняття, зміст якого передає дефініція: “істотні психічні властивості людини, що виявляються в її цілеспрямованій діяльності і зумовлюють її успіх”: 1) *спадковість*; 2) *задатки*; 3) *здібності*; 4) *акселерація*.
- 369.** Зазначте поняття, зміст якого викладений у такій дефініції: “здатність організму відтворювати потомство, передавати свої ознаки наступним поколінням, відновлення у нащадків біологічної подібності”: 1) *репродукція*; 2) *спадковість*; 3) *задатки*; 4) *середовище*.
- 370.** Вкажіть послідовність вікових періодів за В. Крутецьким: 1) *переддошкільний період*; 2) *новонароджений*; 3) *вік старшокласників*; 4) *немовля*; 5) *дошкільний*; 6) *підлітковий*; 7) *молодший шкільний*; 8) *ранній дитячий*.
- 371.** Вкажіть чинник формування особистості, відображений у народній приказці: “З ким поведешся, від того й наберешся”: 1) *спадковість*; 2) *середовище*; 3) *виховання*.
- 372.** Зазначте народні мудрослів’я, в яких говориться про спадковість як важливий чинник формування особистості: 1) “*Що виховаєш, те й матимеш*”; 2) “*Від лося – лосята, від свині – поросята*”; 3) “*Приклад кращий за правило*”; 4) “*Яке коріння – таке й насіння*”.
- 373.** Перелічіть народні афоризми, зміст яких вказує на спадковість як вагомий фактор формування особистості: 1) “*Яке зіллячко, таке й сім’ячко*”; 2) “*Бурчання наскучить, приклад научить*”; 3) “*Яка гребля, такий млин: який батько, такий і син*”; 4) “*Щоб людиною стати, треба працювати*”.
- 374.** Назвіть народні мудрослів’я, у змісті яких йдеться про роль середовища у розвитку особистості: 1) “*Яке дерево, такі його віти, які батьки, такі й діти*”; 2) “*Як зайдеши між реп’яхи, то й реп’яхів наберешся*”; 3) “*З розумним будеш розумним, а з дурним і сам будеш*”.

таким”; 4) “*Де гра, там і радість*”.

- 375.** Назвіть позицію, що фіксує теорії розвитку особистості, з перевагою фактора спадковості: 1) *персоналістичні*; 2) *теорії взаємодії факторів*; 3) *соціогенетичні*; 4) *біогенетичні*.
- 376.** Вкажіть позицію, що фіксує теорії розвитку особистості, в яких провідним є фактор соціального середовища: 1) *біогенетичні*; 2) *соціогенетичні*; 3) *теорії взаємодії факторів*; 4) *персоналістичні*.
- 377.** Зазначте теорії розвитку особистості, визначальним принципом яких є взаємодія факторів: 1) *біогенетичні*; 2) *конфронтації*; 3) *конвергенції*; 4) *персоналістичні*; 5) *соціогенетичні*.
- 378.** Назвіть позицію, що фіксує теорії розвитку особистості з перевагою такого фактора як активність особистості: 1) *біогенетичні*; 2) *соціогенетичні*; 3) *теорії взаємодії факторів*; 4) *персоналістичні*.
- 379.** Зазначте представників біогенетичного напрямку розвитку особистості: 1) *С. Холл*; 2) *А. Гезелл*; 3) *Дж. Уотсон*; 4) *А. Бандура*; 5) *Л.С. Виготський*; 6) *З. Фрейд*.
- 380.** Зазначте відповідність між віковими періодами і їх тривалістю у біогенетичній теорії Стенлі Холла. Раннє дитинство – ...; дитинство – ...; отрочество –...; юність –...: 1) *6 – 12 років*; 2) *перші 4 роки життя*; 3) *13 – 24 років*; 4) *5 – 7 років*; 5) *перші 7 років життя*; 6) *7 – 12 років*; 7) *8 – 12 років*; 8) *24 – 28 років*.
- 381.** Вкажіть психолога, згідно теорії якого, кожен індивід у своєму розвитку проходить чотири етапи, що відповідають періодам еволюційного розвитку людства: 1) *А. Гезелл*; 2) *Дж. Уотсон*; 3) *С. Холл*; 4) *Л. Виготський*; 5) *З. Фрейд*.
- 382.** Визначте теорії розвитку особистості, які належать до соціогенетичного напрямку: 1) *теорія еволюційного розвитку С. Холла*; 2) *біхевіоризм*; 3) *теорія соціального наuczіння*; 4) *культурно-історична теорія Л.С. Виготського*; 5) *теорія конфронтації З. Фрейда*.

- 383.** Слова Дж. Уотсона: “Довірте мені десяток здорових нормальних дітей і дайте можливість виховувати їх так, як я вважаю потрібним; гарантую, що обравши кожного з них навмання, я зроблю його тим, ким задумаю: лікарем, юристом, митцем, комерсантом і навіть жебраком і злодієм, незалежно від його даних, здібностей, покликання або раси його предків” передають характеристику такої теорії розвитку як: 1) біогенетична; 2) біхевіористична; 3) культурно-історична; 4) теорія конфронтації.
- 384.** Встановіть послідовність у навчанні за допомогою спостереження в теорії соціального наuczіння Альберта Бандура: 1) процеси збереження в пам'яті; 2) підкріплення і мотивація; 3) процеси пов'язані з увагою; 4) процеси відтворення дій.
- 385.** Назвіть основоположника культурно-історичної теорії розвитку особистості: 1) З. Фрейд; 2) Л. Виготський; 3) А. Гезелл; 4) А. Маслоу.
- 386.** Вкажіть три сфери, які входять у структуру особистості за концепцією З. Фрейда: 1) несвідоме; 2) індивід; 3) індивідуальність; 4) свідоме; 5) надсвідоме; 6) особа.
- 387.** Вкажіть вченого, праці якого висвітлюють теорію психосоціального розвитку особистості: 1) Л. Виготський; 2) А. Бандура; 3) А. Маслоу; 4) Е. Еріксон.
- 388.** Встановіть послідовність 8-стадійного розвитку особистості за психосоціальною концепцією Е. Еріксона: 1) конфлікт між працьовитістю і почуттям власної неповноцінності; 2) формування довіри до навколишнього світу; 3) конфлікт між цілісністю особистості і розпачем; 4) розв'язання протиріччя між інтимністю і тенденцією людини до ізоляції; 5) протиріччя між формуванням почуття ідентичності і рольовою невизначеністю, юнацький вік; 6) розв'язання конфлікту між прагненням до творчості і схильністю до стабільності; 7) конфлікт між ініціативою і почуттям провини; 8) протиріччя між автономією і залежністю.
- 389.** Назвіть представників персоналістичних теорій розвитку

особистості: 1) Р. Мей; 2) З. Фрейд; 3) Л. Виготський; 4) А. Маслоу; 5) К. Роджерс.

390. З погляду теорії конвергенції (сходження) розвиток особистості за В. Штерном є: 1) *результатом взаємодії спадковості і оточуючого середовища*; 2) *взаємодією спадковості і виховання*; 3) *наслідком спадковості*; 4) *умовою виховання*.

391. Зазначте теорію розвитку особистості, суть якої виражається у положенні: “люди за своєю породю ні злі, ні добрі: вони є реактивними істотами, вони просто реагують на впливи зовнішнього середовища і стають такими, як вимагає оточення”: 1) *культурно-історична*; 2) *біогенетична*; 3) *фрейдизм*; 4) *біхевіоризм*; 5) *персоналістична*.

392. Назвіть положення, що виражає сутність соціогенетичних теорій розвитку особистості: 1) *людина сама себе творить, прагнучи до самореалізації*; 2) *розвиток особистості визначається взаємодією спадковості і середовища*; 3) *розвиток особистості залежить головним чином від соціального середовища, в якому вона живе*; 4) *розвиток людини визначається генами, які вона отримує по спадковості*.

393. Вкажіть позицію, котра найточніше характеризує чинники розвитку особистості: 1) *спадковість – основний фактор розвитку особистості*; 2) *розвиток особистості залежить виключно від умов оточуючого середовища*; 3) *розвиток особистості визначається взаємодією спадковості і середовища, в якому вона живе*; 4) *розвиток особистості зумовлюється взаємодією спадковості, середовища і активності самої особистості*; 5) *визначальним фактором розвитку особистості є виховання*.

394. Вкажіть автора психоаналітичної теорії розвитку особистості: 1) *З. Фрейд*; 2) *В. Штерн*; 3) *Ж. Піаже*; 4) *Е. Еріксон*.

395. Вкажіть фактор розвитку особистості, завдяки якому на думку Дж. Локка “дев’ятеро з десяти, з якими ми зустрічаємося, є тими,

якими вони – добрими або злими, корисними або непотрібними”:
1) *спадковість*; 2) *середовище*; 3) *виховання*; 4) *середовище і виховання*; 5) *виховання і спадковість*.

396. Вкажіть давньоруський термін позначення особи підліткового віку у народній педагогіці та вікових періодах деяких класиків педагогіки:
1) *юний*; 2) *молодий*; 3) *чадо*; 4) *отрок*; 5) *парубок*; 6) *косар*; 7) *пастух*.

397. Зазначте слова, якими українське народне дитинознавство називає дитину, яка щойно народилася: 1) *“пискля”*; 2) *“мулятко”*; 3) *“стригунець”*; 4) *“пискляточко”*; 5) *“четвертачок”*; 6) *“народженняточко”*.

398. Вкажіть, як іменують дітей на п’ятому році життя згідно традицій українського народного дитинознавства: 1) *“п’ятиліток”*; 2) *“пічкур”*; 3) *“третья каша”*; 4) *“п’ятак”*; 5) *“підпасочок”*; 6) *“плакса”*.

399. Зазначте словесні характеристики, які даються народним дитинознавством чотирирічній дитині: 1) *“п’ятак”*; 2) *“четвертак”*; 3) *“четверта каша”*; 4) *“напівробітник”*; 5) *“четверте літо”*; 6) *“четвертачок”*.

400. Вкажіть послідовність вікових періодів дітей згідно українського народного дитинознавства: 1) *“виросток”*, *“трудівничок”*; 2) *“четверта каша”*; 3) *“стрижак”*, *“друге літо”*; 4) *“пискля”*, *“народженняточко”*; 5) *“пічкур”*, *“третьак”*; 6) *“підпасочок”*, *“п’ятиліток”*.

401. Вкажіть вік дитини, який народне дитинознавство відображає у приказці: “Ось наш гулячок і пічки копав”: 1) *новонароджена*; 2) *п’ятирічна*; 3) *трирічна*; 4) *шестирічна*; 5) *семирічна*.

402. Оцініть вікові періоди, які даються народним дитинознавством (цифрою 1 позначте назви дитини першого року життя, цифрою 2 – дворічної дитини, цифрою 3 – трирічної дитини, цифрою 4 –

чотирирічної дитини, цифрою 5 – п'ятирічної дитини у такій послідовності, в якій вони подаються у тексті): 1) “друга каша”; 2) “мулятко”; 3) “п'ятак”; 4) “народженняточко”; 5) “четверте літо”; 6) “третяк”; 7) “друге літо”.

403. Вкажіть позицію, яка передає зміст народного вислову: “Синок-сосунок – не вік сосун; через рік – стригун, через два – бігун, через три – ігрун, а там – в хомут”: 1) повна вікова періодизація дитини; 2) динаміка вікових змін і життєвих функцій дитини; 3) фактори розвитку особистості; 4) мета виховного процесу за народною педагогічною концепцією; 5) основні види діяльності дитини.

404. Твердження про те, що українське народознавство називає дитину, яка щойно народилася словами “пискля”, “пискляточко”, “мулятко”; “муляточко”, “народженняточко”: 1) правильне; 2) неправильне.

**Показчик тестових завдань за рівнями складності
до розділу “Загальні основи педагогіки”**

Рівень складності	Номери тестових завдань
<i>Перший рівень</i>	1-4, 6, 8-9, 15, 18-19, 31-32, 40, 60, 66-67, 69, 118-119, 124, 132-135, 139-141, 143-144, 150, 152, 155-156, 159, 161-162, 165, 172-173, 181, 187, 194, 197-198, 202-204, 211-212, 214, 216, 223, 225, 227, 229, 233, 238-239, 241, 243, 259, 262, 270, 274, 289, 309, 317-318, 321, 326-329, 331, 338-339, 348, 351-353, 358-362, 366-367, 369, 371, 393, 403-404.
<i>Другий рівень</i>	5, 7, 10-13, 16, 20, 22, 27-30, 34-39, 46-50, 55-59, 61-63, 65, 68, 70, 73-76, 78, 88, 92, 94, 100, 102-103, 105, 108-109, 111-117, 120-123, 125, 127, 131, 136-138, 142, 145-149, 151, 157-158, 163-164, 166-169, 178-180, 182, 188-190, 192, 195, 199-201, 205-210, 218, 224, 228, 230-232, 234, 236-237, 242, 244-245, 248-251, 253-258, 260-261, 263-266, 268-269, 271-273, 275-281, 285-287, 290-293, 298, 300-304, 306, 310-311, 314, 316, 324-325, 330, 332, 334-337, 340-344, 347, 349-350, 354-357, 363-365, 368, 372-379, 381-383, 385-387, 389-392, 394-399, 401.
<i>Третій рівень</i>	14, 17, 21, 23-26, 33, 41-45, 51-54, 64, 71-72, 77, 79-87, 89-91, 93, 95-99, 101, 104, 106-107, 110, 126, 128-130, 153-154, 160, 170-171, 174-177, 183-186, 191, 193, 196, 213, 215, 217, 219-222, 226, 235, 240, 246-247, 252, 267, 282-284, 288, 294-297, 299, 305, 307-308, 312-313, 315, 319-320, 322-323, 333, 345-346, 370, 380, 384, 388, 400, 402.

2. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ

2.1. Мета, сутність, закономірності та принципи виховання

1. Твердження, що вихованість людини українська народна педагогіка оцінює передусім гуманізмом: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
2. Зазначте позицію, яка відображає основну мету виховання за концепцією народної педагогіки: 1) *калокагатія – гармонія фізичного і духовного розвитку особистості*; 2) *максимальний розвиток інтелектуальних здібностей*; 3) *навчити кожного бути людиною*.
3. Вкажіть поняття, зміст якого виражається у дефініції: “стійкі, повторювані, об’єктивно існуючі, суттєві зв’язки у вихованні, реалізація яких сприяє забезпеченню ефективності формування особистості школяра”: 1) *принципи виховання*; 2) *закономірності навчання*; 3) *розвиток особистості*; 4) *принципи навчання*; 5) *закономірності виховання*.
4. Твердження, що виховання як специфічна суспільна функція виникло з появою людини: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
5. Визначте поняття. Конкретний обсяг виховної роботи, який необхідно виконати за певний період часу: 1) *мета виховання*; 2) *ідеал виховання*; 3) *норма виховання*; 4) *результат виховної роботи*; 5) *завдання виховання*.
6. Вкажіть загальне значення слова “виховувати” у народній педагогіці: 1) *розвивати*; 2) *шанувати*; 3) *карати*; 4) *водити за руку*; 5) *оберігати*.
7. Зазначте позицію, яка передає уявлення про закономірності виховного процесу: 1) *способи взаємопов’язаної діяльності вихователя й вихованців, у ході якої здійснюється розвиток дітей*; 3) *вираження суттєвого, необхідного внутрішнього зв’язку між причиною і наслідком виховання*; 4) *рушійні сили виховного процесу*.
8. Назвіть поняття, зміст якого передано у такій дефініції: “комплексна властивість, що набувається індивідом у предметній діяльності та

спілкуванні і характеризує його включення у суспільні відносини”:
*1) індивідуалізація; 2) диференціація; 3) адаптація; 4) виховання;
5) соціалізація.*

- 9.** Оцініть твердження. Виховання як особлива функція виникло із зародженням людського суспільства: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 10.** Визначте категорію теорії виховання, зміст якої виражає така дефініція: “ідеальне, мислене уявлення про кінцевий результат виховання”: *1) мотив; 2) завдання; 3) ідеал; 4) мета; 5) напрям;
6) метод; 7) форма.*
- 11.** Вкажіть основні чотири значення традиційного використання терміну “виховання” у педагогіці: *1) широке соціальне; 2) психологічне;
3) широке педагогічне; 4) філософське; 5) народно-побутове;
6) вузьке педагогічне; 7) гранично вузьке педагогічне.*
- 12.** Твердження про те, що поняття “виховання” є провідною категорією педагогічної науки: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 13.** Твердження про те, що з поняттям “виховувати” в українській народній педагогіці тісно пов’язане поняття “навчати”: *1) правильне;
2) неправильне.*
- 14.** Вкажіть значення слова “научати” у вислові Т.Г. Шевченка: “А мати хоче научати, так соловейко не дає”: *1) годувати; 2) оберігати;
3) виховувати; 4) доглядати; 5) карати.*
- 15.** Оцініть твердження. Поняття “навчати” і “виховувати” в українській народній педагогіці часто використовуються як рівнозначні: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 16.** Зазначте синонімічні поняття до слова “виховувати”, які широко використовуються в українській етнопедагогіці: *1) няньчити;
2) годувати; 3) пестити; 4) досліджувати; 5) доглядати;
6) аналізувати; 7) бавити; 8) учити.*
- 17.** Оцініть твердження. У вислові “Ой там в саду, у садочку научала мати дочку...” слово “научала” вжито у значенні “розвивала”:

1) правильне; 2) неправильне.

- 18.** Твердження про те, що у народній педагогіці слово “виховувати” означає вирощувати, навчаючи правил поведінки, даючи освіту, систематично впливати на культурний розвиток, світогляд, моральні принципи кого-небудь у певному напрямі: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 19.** Твердження, що термін “виховання” вживається у різних значеннях: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 20.** Вкажіть значення використання терміну “виховання” у педагогічній науці за такою його характеристикою: формування особистості під впливом навколишнього середовища, умов обставин, суспільного ладу: *1) вузьке педагогічне; 2) філософське; 3) широке соціальне; 4) широке педагогічне.*
- 21.** Назвіть значення вживання поняття “виховання” у педагогіці за такою його характеристикою: формування особистості дитини під впливом діяльності педагогічного колективу закладу освіти із врахуванням педагогічних теорій та передового педагогічного досвіду: *1) філософське; 2) народне; 3) вузьке педагогічне; 4) широке педагогічне; 5) широке соціальне.*
- 22.** Вкажіть значення використання терміну “виховання” у педагогічній науці за такою його характеристикою: цілеспрямована виховна діяльність педагога, спрямована на досягнення конкретної мети в колективі учнів: *1) філософське; 2) вузьке педагогічне; 3) широко педагогічне; 4) широке соціальне; 5) народне.*
- 23.** Назвіть значення вживання терміну “виховання” у ситуації, коли класний керівник виховує у семикласників здорову громадську думку: *1) широке педагогічне; 2) вузьке педагогічне; 3) граничновузьке педагогічне; 4) широке соціальне.*
- 24.** Зазначте основні категорійні ознаки поняття “виховання”: *1) соціально-історичне явище; 2) процес; 3) вплив; 4) здобуття знань;*

5) взаємодія; 6) діяльність; 7) управління, керівництво розвитком особистості.

25. Зазначте підхід у вихованні, дослідники якого (А. Макаренко, В. Журавльов, Т. Мальковська та ін.) розглядають виховний процес як процес соціалізації особистості: 1) власне педагогічний; 2) філософський; 3) соціологічний; 4) психологічний.
26. Зазначте підхід у вихованні (В. Сухомлинський, Н. Кузьміна, Ю. Азаров, І. Іванов, Ю. Бабанський), що передбачає побудову цілеспрямованої системи організації виховної діяльності щодо оволодіння суспільним досвідом і створення сприятливих умов з метою формування певних якостей особистості: 1) власне педагогічний; 2) психологічний; 3) соціологічний; 4) філософський.
27. Вкажіть, у якому значенні вжито термін “виховання” у ситуації виховання батьком у хлопчика почуття чесності: 1) широкому соціальному; 2) гранично вузькому; 3) широкому педагогічному; 4) вузькому педагогічному.
28. Вкажіть підхід (обґрунтований у працях С. Рубінштейна, П. Блонського, Г. Костюка та ін.), за яким виховання визначається закономірностями розвитку особистості, її віковими можливостями та індивідуально-типологічними особливостями: 1) соціологічний; 2) філософський; 3) психологічний; 4) педагогічний.
29. Визначте поняття педагогічної науки, зміст якого передає така дефініція: “процес свідомого розвитку самостійної особистості, що здійснюється під впливом педагога-вихователя під час спільної діяльності, спрямованої на оволодіння вихованцями способами морального розвитку і досвідом суспільних відносин” (О. Дубасенюк): 1) розвиток; 2) освіта; 3) виховання; 4) навчання; 5) саморозвиток.
30. Твердження про те, що мета виховання має історичний характер: 1) правильне; 2) неправильне.

31. Твердження про те, що поняття “ідеал виховання” має історичний характер: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
32. Вкажіть поняття, зміст якого відображає дефініція: “уявлення про зразок людської поведінки і стосунків між людьми, що формується під впливом розуміння мети життя”: 1) *принцип*; 2) *закономірність*; 3) *ідеал*; 4) *гуманізм*; 5) *мета*.
33. Твердження про те, що в сучасній педагогіці терміни “принципи виховання” і “закономірності виховання” вживаються в однаковому розумінні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
34. Оцініть твердження. В педагогічній науці поняття “ідеал виховання” і “мета виховання” є тотожними: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
35. Твердження про те, що виховання як цілеспрямований процес завжди підпорядковане конкретній меті: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
36. Визначте поняття, зміст якого виражено у дефініції: “сукупність властивостей особистості, до виховання яких прагне суспільство”: 1) *характер особистості*; 2) *розвиток особистості*; 3) *мета виховання*; 4) *принципи виховання*; 5) *закономірності виховання*.
37. Оцініть твердження. Мета виховання має об’єктивний характер і узагальнено виражає ідеал людини: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
38. Твердження про те, що мета виховання змінюється із розвитком суспільства: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
39. Вкажіть актуальність поняття для теорії виховання, яке К. Ушинський визначив у вислові: “Що сказали б ви про архітектора, який закладаючи нову будівлю, не зумів би відповісти вам на запитання, що він хоче будувати?”: 1) *ідеал виховання*; 2) *принципи виховання*; 3) *мета виховання*; 4) *характер особистості*.
40. Вкажіть позицію, яка відображає загальну мету виховання як ідеал цивілізованого суспільства: 1) *гармонія*; 2) *всебічний і гармонійний розвиток особистості*; 3) *радість пізнання*; 4) *розумовий розвиток*; 5) *щастя особистості*.

41. Зазначте історичну епоху, в якій народилося розуміння гармонійності людини: 1) *середньовіччя*; 2) *просвітительство*; 3) *античність*; 4) *реформація*; 5) *ренесанс*.
42. Назвіть мислителів, у працях яких висвітлюється ідея всебічного розвитку особистості: 1) *Аристотель*; 2) *Платон*; 3) *Т. Мор*; 4) *Т. Кампанелла*; 5) *Ш. Фур'є*; 6) *Демокріт*.
43. Твердження про те, що ідеали школярів різного віку диференціюються за змістом, структурою і дієвістю: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
44. Вкажіть позицію, яка відображає зміст поняття “дієвість ідеалу”: 1) *якості особистості, конкретні постаті, які учень вважає ідеальними*; 2) *рівень узагальненості ідеалу*; 3) *ступінь впливу ідеалу на поведінку та особистість учня*.
45. Вкажіть послідовність структурних етапів процесу виховання особистості: 1) *формування почуттів*; 2) *формування умінь і звичок поведінки*; 3) *оволодіння знаннями, нормами і правилами поведінки*; 4) *формування переконань*.
46. Назвіть суттєві ознаки виховання як педагогічного процесу: 1) *цілеспрямований*; 2) *складний*; 3) *багатогранний за завданнями і змістом*; 4) *різноманітний за формами і методами*; 5) *неперервний*; 6) *короткочасний*; 7) *тривалий у часі*; 8) *спонтанний*.
47. Визначте поняття, зміст якого поданий у дефініції: “спонукальна причина дій і вчинків особистості у процесі виховання”: 1) *принцип виховання*; 2) *мотив навчання*; 3) *закономірність виховання*; 4) *мотив виховання*; 5) *мета виховання*.
48. Вкажіть ієрархічність семиступеневої піраміди потреб людини А. Маслоу: 1) *потреба у самовдосконаленні*; 2) *потреба у спілкуванні*; 3) *потреби фізіологічні в їжі, воді, теплі, рухах, здоров'ї, житті, сні, тощо*; 4) *потреби естетичні*; 5) *потреба в оцінці й повазі*; 6) *потреба у безпеці, в захисті від насилля і погроз*; 7) *потреба в*

знаннях і розумінні.

- 49.** Оцініть суперечності процесу виховання (цифрою 1 позначте внутрішні, цифрою 2 – зовнішні): 1) між набутим негативним досвідом поведінки і новими умовами життя та діяльності; 2) між зовнішніми впливами і завданнями виховання; 3) між необмеженими можливостями розвитку людини й обмежувачими умовами соціального життя; 4) між окремими впливами вчителів, які працюють в одному й тому ж класі; 5) невідповідність між виховними впливами школи і сім'ї.
- 50.** Оцініть суперечність процесу виховання. Протиріччя між зростаючими соціально значущими завданнями, які потрібно вирішувати вихованцю, і можливостями, що обмежують його дії, спрямовані на їх вирішення: 1) внутрішня; 2) зовнішня.
- 51.** Твердження про те, що суперечність між зовнішніми впливами і завданнями виховання є зовнішньою: 1) правильне; 2) неправильне.
- 52.** Твердження про те, що протиріччя між набутим негативним досвідом поведінки і новими умовами життя та діяльності особистості є зовнішньою суперечністю виховного процесу: 1) правильне; 2) неправильне.
- 53.** Твердження про те, що зовнішні суперечності виховання є тимчасовими і можуть знижувати ефективність виховного процесу: 1) правильне; 2) неправильне.
- 54.** Твердження про те, що структура ідеалу відображає рівень його узагальненості: 1) правильне; 2) неправильне.
- 55.** Зазначте поняття, яке позначає твердження: “ідеалом є конкретна людина чи сукупність рис окремих людей, узагальнених в одному образі”: 1) зміст ідеалу; 2) структура ідеалу; 3) дієвість ідеалу.
- 56.** Вкажіть поняття, які складають концепцію ідеалу сучасного виховання: 1) аскетизм; 2) релігійність; 3) гармонія; 4) прагматизм; 5) всебічність.

57. Назвіть французького представника “нової філософії”, з ініціативи якого термін “гармонія” доповнився терміном “всебічність”, що послугувало створенню концепції гармонійно розвиненої людини:
1) Ж.Ж. Руссо; 2) Д. Дідро; 3) К. Гельвецій; 4) Р. Декарт; 5) Ф. Рабле.
58. Продовжіть думку А. Макаренка про мету виховання. “Розігнавшись на західноєвропейських трамплінах, наші теоретики стрибають надто високо і вбачають мету виховання у всебічному розвитку людини. Під метою виховання я розумію...”:
1) гармонійний розвиток особи; 2) щастя будівника комунізму; 3) реальний соціалізм; 4) програму людської особи; 5) калокагатію; 6) побудову релігійного світогляду людини.
59. Вкажіть поняття, зміст якого відображає така дефініція: “виховання дітей на культурно-історичному досвіді свого народу, його звичаях, традиціях та багатовіковій мудрості, духовності”:
1) естетичне виховання; 2) трудове виховання; 3) народний світогляд; 4) національне виховання; 5) релігійне виховання.
60. Визначте поняття за такою дефініцією: “керівні положення, які відображають загальні закономірності процесу виховання і визначають вимоги до змісту, організації і методів виховного впливу”:
1) методи виховання; 2) форми виховання; 3) засоби виховання; 4) результати виховання; 5) принципи виховання.
61. Твердження про те, що в сучасній педагогіці поняття “закономірності виховання” і “принципи виховання” однозначні за змістом:
1) правильне; 2) неправильне.
62. Оцініть твердження у порядку їх подання (цифрою 1 позначте закономірності виховання, цифрою 2 – принципи виховання):
1) народність; 2) органічний зв’язок виховання із суспільними потребами та умовами виховання; 3) взаємодія у виховному процесі всієї сукупності різноманітних чинників; 4) виховання у праці; 5) виховання особистості у колективі; 6) визначальними у вихованні є діяльність і спілкування.

- 63.** Виберіть серед поданих позицій принципи виховання: 1) *наочність*; 2) *повага до особистості дитини*; 3) *систематичність і послідовність виховних впливів*; 4) *урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів*; 5) *зв'язок виховання з життям*; б) *визначальними у вихованні є діяльність і спілкування*.
- 64.** Твердження про те, що закономірності виховного процесу є теоретичним підґрунтям для практичної реалізації принципів виховання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 65.** Твердження, що зміст поняття “принцип виховання” є ширшим за зміст поняття “закономірність виховання”: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 66.** Оцініть твердження. Педагогічні терміни “принципи виховання” і “дидактичні принципи” за своєю суттю є однаковими: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 67.** Зазначте суттєві ознаки педагогічного поняття “принципи виховання”: 1) *стійкі, повторювальні, об'єктивно існуючі істотні зв'язки*; 2) *свідома діяльність людини*; 3) *керівні положення*; 4) *кількісні та якісні зміни*; 5) *відображення загальних закономірностей процесу виховання*; б) *система вимог до змісту організації та методів виховного процесу*.
- 68.** Виберіть з-поміж названих позицій закономірності процесу виховання: 1) *індивідуальний підхід до учнів у вихованні*; 2) *єдність педагогічних вимог школи, сім'ї і громадськості*; 3) *взаємодія і вплив найрізноманітніших чинників у вихованні людини*; 4) *залежність результатів виховання від виховного впливу на внутрішній світ дитини, її духовність*; 5) *цілеспрямованість виховання*; б) *народність*.
- 69.** Вкажіть суттєві ознаки педагогічного поняття “закономірності виховання”: 1) *принципи виховання*; 2) *методи виховання*; 3) *стійкі і повторювальні зв'язки у вихованні*; 4) *вираз загальних законів виховання*; 5) *зовнішній вигляд процесу виховання*; б) *об'єктивно*

існуючі зв'язки у вихованні.

- 70.** Назвіть принцип виховання, суть якого Ж.Ж. Руссо відображає у словах: “природа хоче, щоб діти були дітьми, перш ніж стануть дорослими”: 1) *врахування індивідуальних особливостей особистості;* 2) *культуровідповідність;* 3) *охорона дитинства;* 4) *природовідповідність;* 5) *зв'язок виховання з життям.*
- 71.** Вкажіть послідовність структури виховного процесу: 1) *вибір форм та методів виховання;* 2) *чітке формулювання виховної мети;* 3) *реалізація умов, які впливають на ефективність виховного процесу;* 4) *визначення змісту виховання, що відповідає поставленій меті;* 5) *передбачені педагогічні результати.*
- 72.** Визначте поняття за такою дефініцією: “виховна діяльність, спрямована на перебудову неправильних поглядів, суджень, оцінок, цінностей особистості та перебудову її негативної поведінки”: 1) *самовиховання;* 2) *виховання;* 3) *освіта;* 4) *національне виховання;* 5) *перевиховання.*
- 73.** З'ясуйте поняття, зміст якого передано дефініцією: “свідома, цілеспрямована та самостійна діяльність особистості, спрямована на вироблення у неї позитивних рис та подолання негативних”: 1) *самовиховання;* 2) *педагогічна майстерність;* 3) *перевиховання;* 4) *виховання;* 5) *навчання.*
- 74.** Встановіть послідовність етапів самовиховання: 1) *усвідомлення мети самовиховання;* 2) *продумування змісту самовиховання;* 3) *потреба у самовихованні.*
- 75.** Твердження про те, що рушійними силами виховного процесу є протиріччя, які виникають у процесі виховання: 1) *правильне;* 2) *неправильне.*
- 76.** Вкажіть принцип виховання, що передбачає визнання цінності дитини як особистості, її прав на свободу, щастя, захист і охорону життя, здоров'я, створення умов для розвитку дитини, її творчого

потенціалу, схильностей, здібностей, надання їй допомоги в життєвому самовизначенні, повноцінної самореалізації: 1) врахування вікових та індивідуальних особливостей; 2) демократизації; 3) цілісного підходу до виховання; 4) природовідповідності; 5) гуманізму.

- 77.** Вкажіть правила реалізації принципу гуманізму у вихованні:
1) дотримання гуманістичної спрямованості педагогічної діяльності;
2) авторитарний стиль спілкування; 3) повага педагогом особистості дитини; 4) використання наказів, погроз у вихованні;
5) довіра до дитини, співпереживання, сердечна турбота.
- 78.** Назвіть позиції, в яких розглядається сучасна теорія виховання:
1) розділ загальної педагогіки; 2) складова дидактики; 3) наукова дисципліна; 4) навчальна дисципліна; 5) галузь спеціальної педагогіки.
- 79.** Згрупуйте сукупність виховних впливів за їхнім характером:
1) постійні; 2) прості; 3) складні; 4) змінні.
- 80.** Встановіть послідовність алгоритму виховної діяльності:
1) прийняття рішення про проведення виховної роботи та її планування; 2) створення оптимальних умов для досягнення цілей виховання і реалізації його змісту; 3) з'ясування цілей виховання, аналіз конкретного його стану у виховній системі та визначення основних напрямів виховної діяльності; 4) оцінка результатів виховної роботи, контроль і коригування; 5) організація виховної роботи (управління виховним процесом, участь у ньому, активне самовиховання).
- 81.** Побудуйте логічний ланцюг понять, починаючи від більш загального:
1) принципи виховання; 2) закони виховання; 3) закономірності виховання.
- 82.** Твердження про те, що в сучасній педагогічній науці наявний термін “закони виховання”: 1) правильне; 2) неправильне.
- 83.** Твердження про те, що в сучасній педагогіці існують різноманітні

принципи виховання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

- 84.** Вкажіть позиції, які розкривають сутність принципу цілеспрямованості виховання: 1) *підпорядкованість всієї виховної роботи загальній меті*; 2) *врахування вікових та індивідуальних особливостей дитини*; 3) *забезпечення конкретності та перспективності у виховній роботі*; 4) *виховання у колективі та через колектив*; 5) *орієнтування на виховний ідеал*.
- 85.** Зазначте основні вимоги принципу суспільної спрямованості у вихованні і зв'язку його із життям: 1) *ознайомлення вихованців з повсякденним життям і діяльністю українського народу та народів світу*; 2) *прищеплення вихованцям почуття громадянства*; 3) *створення активу серед вихованців*; 4) *впровадження у виховний процес кращих традицій, ідеалів і звичаїв українського народу*; 5) *виховання особистості в колективі*.
- 86.** Вкажіть позиції, які відображають сутність демократизації процесу виховання: 1) *співробітництво вихователів і вихованців, як повноправних учасників виховного процесу і творців власного самовдосконалення*; 2) *повернення до людини як суб'єкта виховання і самовиховання*; 3) *вседозволеність виховних дій та їх безконтрольність*; 4) *подолання формалізму та бюрократизму у виховному процесі*; 5) *колективний аналіз результатів самовиховання і добір найбільш оптимальних умов його вдосконалення*.
- 87.** Вкажіть нормативно-правовий документ сучасної України, де окреслено основну мету національного виховання як “виховання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємовідносин, формування у молоді потреби та уміння жити в громадському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури”: 1) *Концепція національного виховання*; 2) *Закон України “Про освіту”*; 3) *Закон України “Про виховання дітей та молоді”*; 4) *Національна доктрина*

розвитку освіти.

- 88.** Зазначте, нормативний документ сучасної України, у якому йдеться: “Реально метою виховання в умовах екологічної, економічної і духовної кризи нашого суспільства... має стати виховання життєво активного, гуманістично спрямованого громадянина демократичного суспільства, який би у своїй життєдіяльності керувався культурно-національними і вселюдськими принципами”: 1) Закон України “Про освіту”; 2) Концепція Національного виховання; 3) Національна доктрина розвитку освіти; 4) Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти.
- 89.** Вкажіть принцип виховання, зміст якого переданий у народному вислові “У семи няньок дитина без ока”: 1) гуманізм; 2) демократизм; 3) єдність вимог; 4) природовідповідність; 5) самотійність.
- 90.** Зазначте принцип виховання, про суть якого К. Ушинський зазначив: “Вихователь повинен прагнути пізнати людину такою, якою вона є насправді, з усіма її слабкостями і в усій її величі, з усіма її буденними дрібними потребами і з усіма її великими духовними вимогами... Тоді тільки він буде спроможний черпати в самій природі людини засоби виховного впливу”: 1) виховання особистості в колективі; 2) виховання в праці; 3) єдність свідомості та поведінки у вихованні; 4) індивідуальний підхід до учнів у вихованні; 5) поєднання поваги до особистості вихованця з розумною вимогливістю до нього.
- 91.** Вкажіть принципи національного виховання відповідно до Концепції національного виховання (1994 р.): 1) народність; 2) природовідповідність; 3) гуманізація; 4) емоційність; 5) демократизація; 6) безперервність; 7) етнізація; 8) диференціація та індивідуальність; 9) послідовність, систематичність і варіативність форм і методів виховання; 10) зв’язок із життям.
- 92.** Зазначте принцип національного виховання, що передбачає органічний зв’язок з історією народу, його мовою, культурними

побутовими традиціями, з народним мистецтвом, ремеслами і промислами, забезпечення духовної єдності та спадкоємності поколінь: 1) етнізація; 2) культуровідповідність; 3) диференціація; 4) народність; 5) інтегративність.

- 93.** Вкажіть принцип сучасного національного виховання, який вимагає від педагога врахування багатогранної і цілісної природи людини, вікових та індивідуальних особливостей дітей та молоді, їх анатомічних, фізіологічних, психологічних, національних і регіональних особливостей: 1) етнізація; 2) природовідповідність; 3) народність; 4) інтегративність; 5) послідовність і систематичність.
- 94.** Вкажіть позиції, які розкривають сутність принципу демократизації у системі сучасного національного виховання: 1) усунення авторитарного стилю виховання; 2) досягнення цілісності і наступності у вихованні, перетворення його у процес, що триває впродовж усього життя людини; 3) співробітництво вихователів і вихованців; 4) сприйняття особистості вихованця як вищої соціальної цінності, визначення його права на свободу, на розвиток здібностей і виявлення індивідуальності; 5) формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, права людини, її громадською відповідальністю.
- 95.** Вкажіть позиції, які розкривають сутність принципу гуманізації сучасного національного виховання: 1) створення умов для формування кращих якостей та здібностей дитини, джерел її життєвих сил; 2) наповнення виховання національним змістом, спрямованим на формування самосвідомості громадянина; 3) гуманізація взаємин між вихователями і вихованцями; 4) повага до особистості, розуміння її запитів, інтересів, гідності, довір'я до неї; 5) виховання гуманної особистості, щирої, людяної, доброзичливої, милосердної.
- 96.** Вкажіть позиції, які розкривають сутність принципу послідовності,

систематичності і варіативності форм і методів виховання за Концепцією національного виховання (1994р.): 1) свідомість, активність, самодіяльність і творча ініціатива учнівської молоді; 2) зв'язок виховання з життям, трудовою діяльністю народу і продуктивною працею; 3) єдність загальнолюдського і національного; 4) поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю учнів; 5) розвиток у дітей і молоді трудових навичок і вмінь, готовності до життєвої адаптації в умовах ринкових відносин.

97. Назвіть принцип сучасного національного виховання, який передбачає єдність загальнолюдського і національного: 1) інтегративність; 2) народність; 3) етнізація; 4) демократизація; 5) гуманізація.

98. Зазначте принцип сучасного національного виховання, який передбачає єдність педагогічних вимог школи, сім'ї і громадськості: 1) безперервність; 2) етнізація; 3) інтегративність; 4) демократизація; 5) гуманізація.

99. Зазначте мікрофактори, які впливають на процеси виховання та соціалізації особистості: 1) етнокультурні умови; 2) сім'я; 3) дитячий садок; 4) суспільство; 5) позашкільні виховні установи; 6) релігійні організації; 7) товариство ровесників; 8) планета; 9) засоби масової комунікації.

100. Вкажіть поняття, які позначають макрофактори соціалізації та виховання особистості: 1) суспільство; 2) дитячий заклад; 3) космос; 4) планета; 5) тип поселення; 6) держава; 7) загальноосвітній навчальний заклад; 7) світ.

101. Вкажіть поняття, зміст якого розкриває така дефініція: “наперед визначені результати формування, розвитку і постійного самовдосконалення особистості, яких прагнуть досягти в процесі виховання”: 1) принципи виховання; 2) закони виховання; 3) мотиви виховання; 4) мета виховання; 5) ідеал виховання.

- 102.** Твердження про те, що загальна мета виховання в нашому суспільстві – формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 103.** Твердження про те, що мета й ідеал виховання діалектично взаємопов’язані: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 104.** Визначте важливу категорію теорії виховання, що виражена у дефініції: “поняття моральної свідомості, в якому моральні вимоги висуваються до людей через образи морально досконалої особистості, уявлення про людину, яка втілює в собі всі найбільш високі моральні якості і чесноти”: *1) принцип; 2) мета; 3) зміст; 4) метод; 5) ідеал.*
- 105.** Вкажіть чинники, які впливають на формування ідеалу особистості: *1) уподобання; 2) клімат; 3) професії та коло інтересів батьків; 4) особистісні життєві настанови та ціннісні орієнтації; 5) загальнолюдські й національні цінності; 6) особливості сну і харчування.*
- 106.** Назвіть поняття теорії виховання, про яке Л. Толстой писав: “Це провідна зоря, без якої немає твердого напрямку, а немає напрямку – немає життя”: *1) мета; 2) засіб; 3) метод; 4) принцип; 5) ідеал; 6) форма.*
- 107.** Зазначте категорію педагогічної науки, про яку К. Ушинський резюмує, що вона “у кожного народу відповідає його характерові, визначається його громадським життям, розвивається з його розвитком”: *1) виховання; 2) освіта; 3) ідеал; 4) мета; 5) зміст.*
- 108.** Твердження про те, що проблема мети виховання в педагогіці є фундаментальною: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 109.** Вкажіть суттєву категорію теорії виховання, яка визначає цілеспрямованість виховного процесу: *1) форма; 2) метод; 3) мета; 4) засіб; 5) закон.*
- 110.** Зазначте основні форми прояву ідеалу: *1) найвищі моральні вимоги, вірогідна реалізація яких особистістю дала б змогу їй досягти*

досконалості; 2) закономірності загальнолюдського процесу; 3) образ найціннішого і величного в людині; 4) критерій виокремлення добра і зла; 5) методи виховного впливу на особистість.

- 111.** Вкажіть основні характеристики ідеалу: 1) спрямованість; 2) зміст; 3) державний стандарт; 4) структура; 5) дієвість.
- 112.** Вкажіть поняття, які позначають негативну спрямованість ідеалу: 1) колективізм; 2) егоїзм; 3) холодний розрахунок; 4) взаємодопомога; 5) усвідомлення громадського обов'язку; 6) індивідуалізм.
- 113.** Твердження про те, що за змістом ідеали є релігійними, моральними, політичними, естетичними, військовими: 1) правильне; 2) неправильне.
- 114.** Зазначте функції, які виконує ідеал: 1) світоглядна; 2) виховна; 3) регулятивна; 4) нормативна; 5) ціннісна; 6) прогностична; 7) репродуктивна.
- 115.** Твердження про те, що у педагогічному розумінні виховний ідеал за концепцією Г. Ващенко – людина, яка служить Богові і Україні: 1) правильне; 2) неправильне.
- 116.** Поставте у відповідність абсолютним і вічним вартостям їхні антиподи за “Кодексом вартостей” О. Вишневського. Віра – ...; милосердя – ...; свобода – ...; мудрість – ...; краса – ...; щирість – ...: 1) несправедливість; 2) безглуздя; 3) потворність; 4) лукавство; 5) жорстокість; 6) зневага, атеїзм; 7) байдужість; 8) неволя.
- 117.** Поставте у відповідність абсолютним і вічним вартостям їхні антиподи за “Кодексом вартостей” О. Вишневського. Любов – ...; доброта – ...; прощення – ...; оберігання життя – ...; благородство – ...: 1) пристосовництво; 2) підлість; 3) ненависть; 4) злопам'ятність; 5) вбивство; 6) жорстокість.
- 118.** Зазначте принцип виховання, зміст якого відображає народне прислів'я: “Вчи дитину з подушок”: 1) народність; 2) природовідповідність; 3) зв'язок із життям; 4) гуманізм;

5) єдність вимог.

- 119.** Твердження, що зміст поняття “виховання” є багатозначним:
1) правильне; 2) неправильне.
- 120.** Вкажіть позицію, яка передає зміст поняття “виховання” у широкому соціальному значенні: *1) діяльність педагога та школярів, під час якої учні засвоюють систему знань; 2) процес передачі досвіду від старшого покоління молодшому; 3) народний досвід педагогічної діяльності; 4) виховання у молодшого школяра відповідальності.*
- 121.** Зазначте найширшу сферу прояву змісту педагогічної категорії “виховання”: *1) широке педагогічне значення; 2) вузьке педагогічне розуміння; 3) гранично вузьке значення; 4) широке соціальне розуміння.*
- 122.** Вкажіть принципи, на яких Г. Ващенко побудував виховний ідеал української людини: *1) християнська мораль; 2) українська духовність; 3) комуністична мораль; 4) калокагатія; 5) атеїзм.*
- 123.** Відзначте спільні погляди К. Ушинського і А. Макаренка на мету виховання: *1) прагнення конкретизувати мету; 2) коротко і узагальнено сформулювати мету виховання; 3) наблизити її до ідеалу; 4) наповнити її релігійним змістом; 5) формування особистості з аскетичним світоглядом.*
- 124.** Вкажіть ознаки авторитарного виховання: *1) наявність авторитету виховання; 2) безумовне підкорення вихованців педагогові; 3) активна професійна позиція вихователя; 4) агресивність; 5) визначення авторитету вихователя.*
- 125.** Зазначте позиції, у яких на думку Г. Ващенка відображався виховний ідеал нації: *1) язичницькі вірування; 2) твори педагогів; 3) твори письменників; 4) державні документи; 5) звичаї народу; 6) народна творчість; 7) наукові дослідження.*
- 126.** Зазначте думки А. Макаренка на проблему мети виховання: *1) “Якщо нам скажуть, що метою виховання буде зробити людину*

щасливою, то ми маємо право спитати, що саме розуміє вихователь під словом “щастя”; 2) “Проектування особи як продукту виховання повинно проводитись на основі замовлення суспільства”; 3) “Педагогіка повинна розробити найскладніше питання про цілі виховання і про метод наближення до цієї мети”; 4) “Ми маємо цілковите право спитати вихователя, якої мети він добиватиметься у своїй діяльності й вимагати на це запитання ясної і категоричної відповіді”.

127. Вкажіть риси, які Г. Ващенко вважав традиційними для українського ідеалу людини, починаючи з княжих часів: 1) *надія на Бога;* 2) *високий патріотизм;* 3) *пошана до старих і батьків;* 4) *підприємливість і хитрість;* 5) *любов до праці;* 6) *естетизм;* 7) *хоробрість;* 8) *повага до твердої влади й безумовне підкорення їй.*

128. Вкажіть авторів педагогічних праць (творів, статей), присвячених вивченню проблеми мети та ідеалу виховання: 1) *В. Сухомлинський;* 2) *К. Ушинський;* 3) *Г. Ващенко;* 4) *Ж.Ж. Руссо;* 5) *Сократ;* 6) *А. Макаренко.*

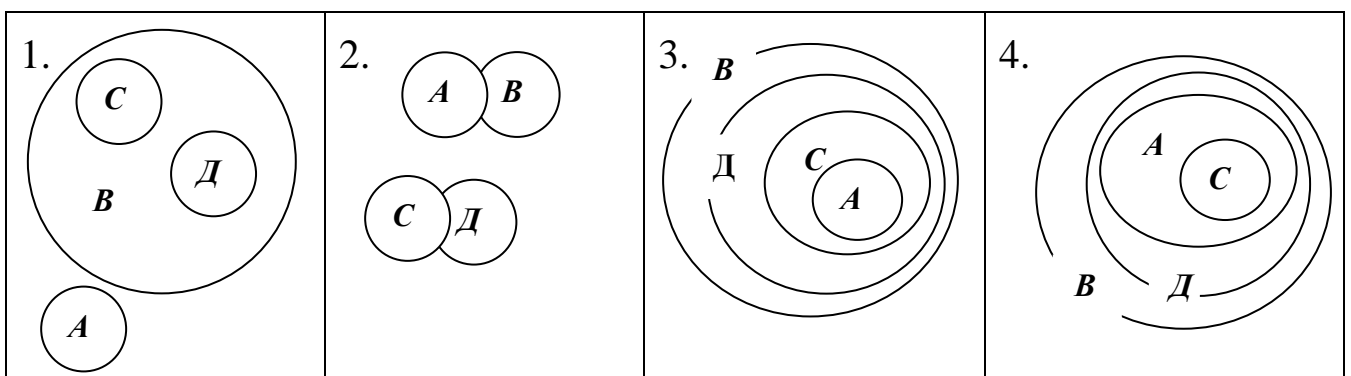
129. Зазначте негативні наслідки авторитарного виховання дітей: 1) *пасивність та безініціативність;* 2) *дисциплінованість;* 3) *відсутність творчої фантазії;* 4) *уникнення відповідальності;* 5) *прихована жадоба влади.*

130. Вкажіть поняття і терміни, які розкривають сутність виховання як педагогічної категорії: 1) *процес;* 2) *принцип;* 3) *діяльність;* 4) *взаємодія;* 5) *система;* 6) *управління.*

131. Зазначте позицію, яка фіксує структурні компоненти виховного процесу, визначені на основі зв'язку та залежності між компонентами, що забезпечують його ефективність: 1) *оволодіння знаннями норм і правил; формування переконань; формування почуттів; формування поведінки;* 2) *проектування процесу; організація діяльності; регулювання міжособистісного спілкування і його корекція; контроль і підведення підсумків;* 3) *ознайомлення з нормами і правилами;*

формування відносин; формування поглядів і переконань; формування загальної спрямованості.

- 132.** Зазначте автора педагогічного афоризму: “Загальної системи народного виховання для всіх народів немає не тільки на практиці, але і в теорії”: 1) В. Сухомлинський; 2) С. Русова; 3) Г. Ващенко; 4) К. Ушинський.
- 133.** Вкажіть автора педагогічного вислову: “Виховання – процес соціальний у найширшому розумінні. Виховує все: люди, речі, явища, а передусім і найбільше – люди”: 1) Ж.Ж. Руссо; 2) А. Макаренко; 3) В. Сухомлинський; 4) К. Ушинський.
- 134.** Назвіть педагогічне поняття (позначене ...), про яке В. Сухомлинський писав: “... це не щось допоміжне у вихованні, а його фундамент. Ніщо не може виховати людину, якщо вона сама себе не виховає”: 1) мета виховання; 2) принцип виховання; 3) розвиток; 4) формування особистості; 5) самовиховання.
- 135.** Вставте необхідне слово, щоб висловлювання було правильним. Поняття “принцип виховання” ... поняття “закономірність виховання”: 1) ширше; 2) вужче; 3) аналогічне до.
- 136.** Вкажіть позицію, яка містить правильне співвідношення між поняттями А, В, С, Д на кругах Ейлера, де А – принципи виховання; В – закони виховання; С – правила виховання; Д – закономірності виховання:

- 137.** Вкажіть позицію, яка фіксує структурні компоненти виховного процесу, визначені на основі послідовності цього процесу:
1) оволодіння знаннями норм і правил; формування переконань; формування почуттів; формування поведінки; 2) ознайомлення з нормами і правилами; формування відносин; формування поглядів і переконань; формування загальної спрямованості; 3) проектування процесу; організація діяльності; регулювання міжособистісного спілкування і його корекція; контроль і підведення підсумків.
- 138.** Здійсніть побудову логічної схеми процесу виховання з його структурних елементів: *1) форми; 2) методи; 3) зміст; 4) мета; 5) результати виховання; 6) завдання.*
- 139.** Визначте низку правильних тверджень про ідеал і мету виховання:
1) слово ідеал має грецьке походження і означає “вид, образ, первообраз, уявлення, поняття”; 2) К. Ушинський вважав, що кожен народ має свій особливий ідеал людини і вимагає від свого вихованця відтворення цього ідеалу в окремих особах; 3) праця “Виховний ідеал” належить перу А. Макаренка; 4) рівень узагальненості ідеалу визначає її структуру; 5) у сучасному науковому обігу поняття “мета виховання” й “ідеал виховання” однакові за змістом; 6) ідеал виконує ряд функцій: світоглядну, виховну, регулятивну, нормативну, ціннісну та прогностичну.
- 140.** Вкажіть хронологію появи термінів, що склали зміст і розуміння ідеалу та загальної мети виховання у різні історичні епохи: *1) людина-аскет; 2) будівник комунізму; 3) гармонійно розвинена особистість; 4) всебічний розвиток особистості; 5) повноцінний член роду.*
- 141.** Твердження про те, що народний вислів: “Діти, як квіти: полий, то ростимуть” відображає зміст принципу гуманізму у вихованні: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 142.** Твердження, що народний вислів: “Гни дерево, доки молоде, вчи дитя, поки мале” передає суть педагогічного принципу природовідповідності виховання: *1) правильне; 2) неправильне.*

- 143.** Вкажіть послідовність вікових періодів людини за “чотирма бровами” М. Стельмаха: 1) *брід безмірної роботи і турботи*; 2) *брід блакитний, як досвіт*; 3) *брід онуків і прощання*; 4) *брід кохання, як сон*.
- 144.** Твердження про те, що в народній педагогіці вік людини нерідко порівнюється з певною порою року: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 145.** Твердження про те, що народний вислів “На батька надійся, а сам не поганься” вказує на розвиток самостійності та ініціативи вихованця: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 146.** Твердження про те, що народна педагогіка радить розпочинати виховання з моменту народження: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 147.** Вкажіть поняття за такою його дефініцією “сукупність народних уявлень про основні, вихідні положення та ідеї, які визначають основне спрямування, зміст і організацію виховних дій”: 1) *народні принципи навчання*; 2) *народні методи навчання*; 3) *народні принципи виховання*; 4) *етновиховні засоби*; 5) *закономірності народного виховання*.
- 148.** Твердження про те, що народна педагогіка виховання підпорядковує загальним законам природи: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 149.** Зазначте народні вислови, які передають зміст врахування індивідуальних особливостей дитини у вихованні: 1) *“У всякої пташки свої замашки”*; 2) *“У тихому болоті чорти водяться”*; 3) *“Як грибочки ростуть діточки”*; 4) *“Зверху гарно та тихо, а в середині ворушиться лихо”*; 5) *“Де багато няньок, там дитя каліка”*.
- 150.** Твердження про те, що в українській етнопедагогіці широко використовуються синонімічні поняття до слова “виховувати”: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 151.** Назвіть “ворогів” виховання, з якими на думку К. Ушинського воно покликане боротися: 1) *жадоба грошей*; 2) *віра в добро*; 3) *презирство до думки*; 4) *поблажливість до порушення законів*

чесності; 5) відсутність моральних правил; 6) віра в Бога; 7) невіра в добро; 8) байдужість до загального блага; 9) радість праці.

- 152.** Вкажіть представників біологічної теорії виникнення виховання:
1) П. Монро; 2) К. Шмідт; 3) Ш. Летурно; 4) Ф. Енгельс;
5) Г. Спенсер; 6) А. Дистервег.
- 153.** Назвіть теорію походження виховання, в основі якої лежить теза: “діти наслідують поведінку дорослих”: 1) психологічна; 2) релігійна; 3) біологічна; 4) трудова.
- 154.** Вкажіть основоположника релігійної теорії виникнення виховання:
1) Ш. Летурно; 2) Г. Спенсер; 3) К. Шмідт; 4) П. Монро.
- 155.** Зазначте теорію походження виховання, яку ілюструє положення про те, що “кішка вчить котенят ловити мишей, качка вчить каченят плавати, бобри вчать потомство будівельної справи”: 1) психологічна; 2) релігійна; 3) біологічна; 4) трудова.

2.2. Основні напрями виховання (змістовий компонент виховного процесу)

- 156.** Оцініть твердження. Зміст національного виховання відображає в єдності його загальну мету, завдання й складові частини:
1) правильне; 2) неправильне.
- 157.** Твердження про те, що основні напрями виховання в теорії виховання в цілому відображають змістовий компонент виховного процесу: 1) правильне; 2) неправильне.
- 158.** Назвіть поняття, сутність якого відображена у такій його дефініції: “система наукових, духовних і професійних знань, навичок, умінь, а також норм і правил поведінки, оволодіння якими забезпечує формування гармонійно розвинутої, суспільно активної особистості”:
1) принципи виховання; 2) закономірності виховного процесу; 3) зміст виховання; 4) методи виховання; 5) мета виховання.
- 159.** Вкажіть вимоги до добору змісту виховання у сучасному

українському суспільстві: 1) відповідність соціальному замовленню суспільства щодо виховання громадян України; 2) відображення релігійних норм і догматів; 3) врахування загальнолюдських та національних цінностей; 4) єдність виховання, навчання, розвитку і самовдосконалення вихованців; 5) відбиття зв'язку теорії з практикою, забезпечення загальної підготовки особистості вихованця до умов майбутньої професійної діяльності; 6) пріоритет формування особистості на засадах язичницької педагогіки.

160. Вкажіть ієрархію частин виховання у філософсько-педагогічній концепції Григорія Сковороди: 1) виховання серця (моральне виховання); 2) виховання волі; 3) виховання розуму.

161. Твердження про те, що в сучасній педагогіці немає однозначного підходу до визначення кількості складових частин виховання: 1) правильне; 2) неправильне.

162. Вкажіть складові виховного процесу, які передбачені головною метою національного виховання на сучасному етапі (згідно Концепції національного виховання): 1) народне; 2) громадянське; 3) моральне; 4) художньо-естетичне; 5) правове; 6) трудове; 7) фізичне; 8) екологічне; 9) розумове; 10) статеве виховання і підготовка до сімейного життя.

163. Назвіть провідні напрями родинного виховання за українською народною педагогікою: 1) моральне; 2) виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку і відповідальності; 3) правове; 4) трудове; 5) розумове; 6) екологічне; 7) фізичне; 8) естетичне; 9) виховання несприятливості до наркогенних речовин.

164. Твердження, що найважливішою громадянською рисою особистості, за Концепцією національного виховання є сформованість національної самосвідомості: 1) правильне; 2) неправильне.

165. Твердження, що мораль – явище конкретно-історичне: 1) правильне; 2) неправильне.

- 166.** Вкажіть назви окремих норм і правил поведінки людей, що переходять із покоління у покоління, із краю в край: 1) *звичаєве право*; 2) *національні*; 3) *загальноприйняті*; 4) *етнічні*; 5) *класові*; 6) *загальнолюдські*.
- 167.** Твердження, що категорії “мораль” і “моральність” мають однаковий зміст: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 168.** Визначте поняття морального виховання за такою дефініцією: “корисні для суспільства, стійкі форми поведінки, які стають потребою людини і здійснюються у будь-яких ситуаціях і умовах”: 1) *моральна спрямованість*; 2) *моральні почуття*; 3) *моральні звички*; 4) *моральні переконання*; 5) *моральні норми*.
- 169.** Вкажіть поняття морального виховання за такою дефініцією: “стійка суспільна позиція особистості, що складається у результаті світоглядної основи, домінуючих мотивів поведінки і проявляється як властивість особистості в різних умовах і обставинах”: 1) *моральна свідомість*; 2) *мораль*; 3) *моральна культура*; 4) *моральна спрямованість*; 5) *моральна звичка*; 6) *моральне почуття*.
- 170.** Зазначте послідовність етапів у процесі формування моральних якостей особистості школяра: 1) *формування моральних почуттів*; 2) *формування моральної свідомості*; 3) *формування моральної діяльності*.
- 171.** Твердження про те, що формування моральної свідомості та поведінки школярів – єдиний і неперервний процес: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 172.** Вкажіть вік учня, у якому закладаються найбільш глибокі передумови для розуміння моральних норм: 1) *молодший шкільний*; 2) *дошкільний*; 3) *підлітковий*; 4) *юнацький*.
- 173.** Вкажіть позиції, які включає психолого-педагогічний аспект змісту морального виховання: 1) *розвиток в учнів моральної свідомості*; 2) *вироблення і розвиток моральних почуттів*; 3) *психологічна*

підготовка особистості до праці; 4) формування і закріплення стійких моральних умінь, навичок і звичок; 5) уміння раціонально організувати режим розумової праці.

- 174.** Вкажіть значення терміну “мораль” у випадку розгляду ідей, принципів і закономірностей, цінних орієнтацій, гуманних і демократичних відносин: *1) широке; 2) вузьке.*
- 175.** Твердження, що для всіх часів і народів існує єдина мораль: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 176.** Вкажіть поняття морального виховання за такою дефініцією: “сукупність норм поведінки людей, що регулюють їх відношення до суспільства, націй, колективу, один до одного, підтримане особистим переконанням, традицією, суспільною думкою”: *1) етикет; 2) етика; 3) мораль; 4) моральна звичка; 5) моральний ідеал.*
- 177.** Визначте поняття за такою дефініцією: “цілеспрямований і систематичний вплив на свідомість, почуття і поведінку вихованців з метою формування у них моральних якостей, які відповідають вимогам суспільної моралі”: *1) моральний розвиток; 2) моральна культура; 3) етика спілкування; 4) естетичне виховання; 5) моральне виховання.*
- 178.** Вкажіть поняття морального виховання, яке визначається як пережиті та узагальнені моральні принципи, норми, що формуються в процесі активного й вольового оволодіння усім багатством моральної культури і стають керівництвом до дії особистості: *1) моральні почуття; 2) моральні звички; 3) моральні переконання; 4) моральні настанови; 5) етичні норми.*
- 179.** Твердження про те, що при розробці конкретного змісту моральної освіти необхідно враховувати вікові та психологічні особливості школярів: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 180.** Вкажіть науку, яка є методологічною основою морального виховання: *1) соціологія; 2) риторика; 3) філософія; 4) етика;*

5) політологія; 6) релігієзнавство.

- 181.** Назвіть поняття моралі, в якому виражаються вимоги суспільства до людей у вигляді конкретного образу морально досконалої особистості, що втілила кращі моральні якості, схвалені суспільством, – уявлення про зразок поведінки і взаємовідносин між людьми, які стають стимулом і метою розвитку людини і суспільства:
1) моральний досвід; 2) моральний ідеал; 3) моральна норма;
4) моральна свідомість; 5) моральна культура.
- 182.** Зазначте книгу В.О. Сухомлинського про моральне виховання школярів: 1) “Серце віддаю дітям”; 2) “Сто порад учителеві”; 3) “Народження громадянина”; 4) “Батьківська педагогіка”.
- 183.** Зазначте головну форму моральної освіти школярів: 1) лекція; 2) консультація; 3) етична бесіда; 4) розповідь; 5) кінофільми; 6) туристична екскурсія.
- 184.** Твердження про те, що методи і форми морального виховання органічно пов’язані із змістом і визначаються ним: 1) правильно; 2) неправильно.
- 185.** Вкажіть постійні за датою календаря православні свята, що є важливими у моральному вихованні школярів: 1) Благовіщення; 2) Різдво; 3) Трійця; 4) Успіння; 5) Введення; 6) Вознесіння; 7) Масляна; 8) Великдень.
- 186.** Вкажіть, що робили дівчата під час вечорниць за традиціями українського села: 1) шили; 2) читали; 3) вишивали; 4) варили їсти; 5) грали на музичних інструментах; 6) пряли; 7) плели; 8) ткали.
- 187.** Вкажіть позицію, яка відображає спрямованість допомоги вчителя в оволодінні молодшими школярами знаннями про суспільство та увесь світ: 1) формування політичних та економічних понять; 2) роз’яснення необхідної політичної та економічної термінології; 3) роз’яснення всіх положень державної політики; 4) стимулювання інтересу до суспільних подій і заходів; 5) залучення до заходів

політичних партій.

- 188.** Вкажіть позиції, які фіксують основні завдання естетичного виховання: 1) *формування світогляду;* 2) *формування навичок творчої діяльності;* 3) *розвиток здібностей художньої творчості;* 4) *розумовий розвиток школяра;* 5) *розвиток культури почуттів;* 6) *формування художніх поглядів, переконань, смаків.*
- 189.** Проаналізуйте педагогічну ситуацію. У старших класах однієї зі шкіл класними керівниками було проведене анкетування щодо визначення ідеалу молодих людей. Результати опитування засвідчили, що значна частина старшокласників (70%) втратили свої ідеали. Разом з тим, на питання “Хто ваш улюблений герой, взірець, ідеал?”, учні дали такі відповіді: герої телесеріалів (35%), сильна особистість американізованого типу (30%), герої мультфільмів (20%), герої літературних творів (10%). Старшокласники, водночас, зазначили, що духовних і моральних якостей допомагають їм набути батьки, родичі, друзі, вчителі. Отримані тенденції свідчать про: 1) *встановлення єдиного ідеалу виховання;* 2) *суперечності морального виховання старшокласників і пов’язані з ними недоліки у їх духовному розвитку;* 3) *багатофакторний вплив на формування виховного ідеалу юнацтва.*
- 190.** Твердження про те, що проблеми морального виховання особистості висвітлюються у педагогічних працях К. Ушинського: 1) *правильне;* 2) *неправильне.*
- 191.** Твердження, що педагогічна спадщина В. Сухомлинського не пронизана проблемами морального самоудосконалення особистості: 1) *правильне;* 2) *неправильне.*
- 192.** Зазначте позицію, яка відображає головну мету формування у школярів світогляду: 1) *опанування складними філософськими теоріями;* 2) *формування орієнтирів для самостійних дій у складному світі;* 3) *поглиблення обізнаності у багатьох галузях наук;* 4) *збагачення духовного життя дитини.*

- 193.** Вкажіть положення, яке виступає визначальною педагогічною умовою формування наукового світогляду школярів: 1) *розвиток планетарного мислення*; 2) *факти світоглядного характеру не повинні суперечити теоретичним висновкам*; 3) *при подачі фактів посилятися на положення Святого Письма*; 4) *світоглядні факти подавати у художній формі*.
- 194.** Твердження про те, що у свідомості українського народу поєднуються язичницькі й християнські світоглядні елементи: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 195.** Оцініть твердження. За Конституцією України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються найвищою соціальною цінністю: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 196.** Вкажіть поняття, зміст якого відображає прислів'я: "Менше обіцяй – більше роби": 1) *моральний ідеал*; 2) *моральна оцінка*; 3) *моральна норма*; 4) *моральне почуття*; 5) *моральна свідомість*.
- 197.** Назвіть складову виховання дітей, що відображає давній український звичай відрізання пуповини хлопчикам на сокирі: 1) *моральне*; 2) *статеве*; 3) *естетичне*; 4) *гігієнічне*; 5) *трудове*; б) *патріотичне*.
- 198.** Вкажіть напрям виховання, мета якого визначається як формування в особистості стійких моральних якостей, потреб, почуттів, навичок і звичок поведінки на основі засвоєння ідеалів, норм і принципів моралі: 1) *статеве*; 2) *екологічне*; 3) *трудове*; 4) *моральне*; 5) *естетичне*; б) *розумове*; 7) *громадське*.
- 199.** Назвіть одну з найдавніших форм колективної взаємодопомоги в українців під час виконання нагальних і трудомістких робіт: 1) *побратимство*; 2) *кумівство*; 3) *вечорниці*; 4) *толока*; 5) *косовиця*.
- 200.** Оцініть твердження. Світогляд пов'язаний із переконаннями особистості: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 201.** Твердження, що трудове виховання є основою народної педагогіки:

1) правильне; 2) неправильне.

- 202.** Вкажіть позицію, яка фіксує успішну умову трудового виховання дітей: *1) залучення до праці з раннього віку і формування елементарних трудових умінь і навичок; 2) постійне примушення дитину щось робити; 3) постійне стимулювання за отримані результати; 4) праці не приділяти значної уваги, здобуття трудових навичок мимовільно.*
- 203.** Зазначте загальновизнані правила народного виховання привчання дітей з першого року життя до: *1) знання свого родоводу; 2) виконання трудових обов'язків; 3) виконання вимог батьків; 4) відвідин сусідів; 5) покори дорослим.*
- 204.** Оцініть твердження. У давнину в Україні основний напрямок фізичної культури полягав в оздоровчому спрямуванні: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 205.** Зазначте позиції, що відображають найвищу чесноту православної церкви в дотриманні восьмої заповіді Закону Божого “Не кради”: *1) повага до праці; 2) прояв милосердя до інших людей; 3) відмова від всякої власності; 4) правдивість у словах; 5) повага до чужого майна; б) чесність у вчинках.*
- 206.** Назвіть вислови, що належать до заповідей Закону Божого: *1) “Моліться за тих, хто вас переслідує”; 2) “Шануй свого батька і матір свою”; 3) “Не кради”; 4) “Коли чиниш милостиню, нехай ліва рука твоя, не знає, що робить правиця”; 5) “Не свідчи на ближнього свого брехливо”; 6) “Прощайте і прощені будете”.*
- 207.** Твердження про те, що українському православ'ю надає своєрідності й несхожості наявність давніх язичницьких звичаїв та обрядів: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 208.** Зазначте християнську заповідь, “золоте правило” моральності, що висвітлює суть моралі: *1) “Шануй батька і матір свою”; 2) “Прощайте і прощені будете”; 3) “Не кради”; 4) “Не убивай”;*

5) *“Чини стосовно інших так, як ти хотів би, щоб вони чинили стосовно тебе”*.

- 209.** Вкажіть педагога, що відстоював думку про єдність емоційного і естетичного виховання, про необхідність естетичного виховання дітей, у першу чергу засобами природи та мистецтва: 1) *Л. Толстой*; 2) *А. Макаренко*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *С. Русова*; 5) *Дж. Локк*.
- 210.** Вкажіть позиції, що характеризують в цілому значення висловів “Не убий”, “Не кради”, “Шануй батька і матір”: 1) *моральні почуття*; 2) *біблійні заповіді*; 3) *закономірності моральної свідомості*; 4) *норми загальнолюдської моралі*; 5) *норми лише релігійної моралі*.
- 211.** Твердження, що про моральність людини судять за її поведінкою: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 212.** Назвіть поняття, зміст якого передає така дефініція: “цілеспрямований, організований, систематичний педагогічний процес залучення і стимуляції школярів до різноманітних видів праці з метою формування певних виробничих знань, умінь, навичок, розвитку творчого мислення, інтелекту працьовитості, усвідомлення необхідності праці як основи життєдіяльності кожної людини”: 1) *розумове виховання*; 2) *національне виховання*; 3) *професійна орієнтація*; 4) *трудове виховання*; 5) *колективна творча справа*.
- 213.** Вкажіть основні завдання трудового виховання: 1) *формування любові, поваги до праці*; 2) *розвиток моральних почуттів в учнів*; 3) *підготовка до виховання необхідних та доступних видів трудової діяльності*; 4) *формування працелюбної особистості*; 5) *моральна і психологічна підготовка до сімейного життя*.
- 214.** Твердження, що в сучасній педагогіці поняття “трудове виховання” та “економічне виховання” є ідентичними за змістом: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 215.** Вкажіть, що робили хлопці під час вечорниць за українськими народними традиціями: 1) *пряли*; 2) *плели рукавиці*; 3) *варили їсти*;

4) шили; 5) лагодили упряж; 6) читали книжки; 7) грали в карти;
8) грали на музичних інструментах.

216. Зазначте умови, коли праця для молодшого школяра буде виховуючою: 1) міра участі визначається віковими та індивідуальними можливостями дитини; 2) в учня сформувались уміння працювати самостійно; 3) праця виступає для дитини необхідністю і обов'язком; 4) дитина постійно отримує схвалення.

217. Зазначте види діяльності хлопців-юнаків згідно з народними традиціями: 1) заготовляти дрова; 2) прибирати в хаті; 3) доглядати дітей; 4) випасати худобу; 5) рубати дрова; 6) допомагати на пасіці; 7) м'яти коноплі; 8) молотити збіжжя.

218. Вкажіть завдання розумового виховання: 1) формування культури розумової праці; 2) формування почуття любові до батьків, Вітчизни; 3) розвиток потенційних інтелектуальних сил особистості; 4) формування культури розумової праці; 5) оволодіння нормами і правилами моральної поведінки.

219. Зазначте поняття, які характеризують моральне виховання: 1) естетика; 2) мораль; 3) моральний ідеал; 4) моральна норма; 5) моральне почуття; 6) естетичний ідеал; 7) моральна якість; 8) праця.

220. Віднайдіть необхідні моральні поняття за стислими їх дефініціями: образ, що втілює в собі найвищі моральні якості, взірць до якого прагнуть – ...; типові риси поведінки особистості – ...; стійкі, свідомі моральні уявлення людини (норми, принципи, ідеали), відповідно до яких вона вважає за потрібне діяти так і не інакше – ...: 1) етика; 2) моральні почуття; 3) моральні якості; 4) моральний ідеал; 5) моральна норма; 6) моральні переконання.

221. Зазначте методи морального виховання: 1) розповідь; 2) пояснення; 3) вправлення; 4) змагання; 5) гра; 6) бесіда.

222. Вкажіть якість особистості, що виражається в потребі й здатності

брати участь у різних галузях життя, ставити завдання і творчо їх розв'язувати: 1) сміливість; 2) ініціативність; 3) кар'єризм; 4) ентузіазм; 5) самостійність.

223. Назвіть умови ефективності моральної бесіди в початкових класах: 1) використання наочного матеріалу; 2) тривале проведення бесіди; 3) тісний взаємозв'язок змісту бесіди з прикладами оточуючого життя; 4) закріплення норм поведінки під час бесіди.

224. Зазначте педагогічно доцільні методи залучення молодшого школяра до праці: 1) примус; 2) доручення; 3) заохочення; 4) спільна праця з дорослими; 5) роз'яснення значення результатів праці.

225. Вкажіть поняття, які позначають моральні якості особистості: 1) патріотизм; 2) гуманізм; 3) колективізм; 4) вербалізм; 5) доброзичливість; 6) спадковість; 7) чесність; 8) геніальність.

226. Зазначте моральну якість особистості, яка виражається у постійному уважному ставленні до оточуючих: 1) делікатність; 2) ввічливість; 3) тактовність; 4) толерантність; 5) ментальність.

227. Визначте моральну якість особистості, що виражається у дбайливому ставленні до матеріальних і духовних цінностей, в умінні доцільно їх використовувати: 1) акуратність; 2) працелюбність; 3) бережливість; 4) ентузіазм; 5) скупість.

228. Вкажіть моральну якість людини, що проявляється в послідовному відстоюванні певних переконань і поглядів: 1) ввічливість; 2) принциповість; 3) доброзичливість; 4) альтруїзм; 5) гуманність; 6) толерантність.

229. Вкажіть моральну рису людини, що виражає умисне зневажливе ставлення до людей, до суспільної моралі: 1) конформізм; 2) альтруїзм; 3) цинізм; 4) лицемірність; 5) егоїзм.

230. Відзначте думки С. Френе про розумове виховання дітей: 1) "Традиційна школа розвиває здібності тільки до абстрактного мислення, далекого від запитів реального життя"; 2) "Кожен

учитель повинен бути вмілим, вдумливим вихователем розуму учнів”;
3) *“Інтелект являє собою мислительну здібність, яка тісно взаємодіє з іншими властивостями людини”.*

- 231.** Відновіть вислів В. Сухомлинського (пропуски позначені ...): “Сотні тисяч слів у нашій мові, але першими я поставив три – ... Це три корені, на яких тримається наша держава”: 1) *діди, батьки, діти;* 2) *Вітчизна, мати, сім'я;* 3) *мир, спокій, дружба;* 4) *народ, праця, хліб;* 5) *праця, пісня, краса.*
- 232.** Зазначте те, що, на думку В. Сухомлинського, лежить “на кінчиках пальців кожної дитини”: 1) *сприйняття;* 2) *розум;* 3) *пам'ять;* 4) *чутливість;* 5) *увага.*
- 233.** Назвіть “гармонію трьох понять”, з якими В. Сухомлинський образно порівнював трудове виховання: 1) *корисно, важко, творчо;* 2) *потрібно, важко і прекрасно;* 3) *радісно, творчо і корисно.*
- 234.** Вкажіть, що, на думку В. Сухомлинського у початкових класах є “найважливішим джерелом енергії розуму”: 1) *пам'ять;* 2) *уява;* 3) *діяльність;* 4) *спостережливість;* 5) *заохочення;* 6) *слово вчителя.*
- 235.** Зазначте моральну якість людини, яка сприяє утвердженню її як особистості, підносить її величність як вище творіння природи: 1) *свідомість;* 2) *активність;* 3) *гідність;* 4) *гуманізм;* 5) *патріотизм.*
- 236.** Твердження про те, що ментальність народу – це його світосприймання, світовідчуття, бачення себе у світі, особливості прояву національного характеру, своєрідність вдачі: 1) *правильне;* 2) *неправильне.*
- 237.** Вкажіть моральну якість особистості, яка виражає любов до своєї Батьківщини, відданість своєму народові, гордість за свій народ, прагнення захистити надбаня народу: 1) *гуманізм;* 2) *патріотизм;* 3) *милосердя;* 4) *військовий обов'язок;* 5) *інтернаціоналізм.*
- 238.** Зазначте вид виховання, що визначається як процес оволодіння

підростаючим поколінням моральною культурою у сфері взаємин статей, формування у нього потреб керуватися у стосунках осіб протилежних статей нормами моральності: 1) моральне; 2) патріотичне; 3) релігійне; 4) статеве; 5) екологічне.

239. Вкажіть рису особистості, що передбачає поважне ставлення до інших народів, їх історії, культури, традицій, мови, прагнення до взаємодопомоги: 1) доброта; 2) милосердя; 3) гуманність; 4) самостійність; 5) патріотизм; 6) інтернаціоналізм.

240. Твердження, про те, що дисциплінованість є ознакою моральної вихованості людини: 1) правильне; 2) неправильне.

241. Твердження про те, що любов як категорія етики належить до загальнолюдських морально-духовних цінностей: 1) правильне; 2) неправильне.

242. Вкажіть властивості любові, які залишив людству у спадок апостол Павло у першому посланні до коринтян: 1) довготерпить; 2) милосердствує; 3) не заздрить; 4) поводитьсь чемно; 5) не думає лихого; 6) усе зносить; 7) вірить у все; 8) сподівається всього; 9) не перестає; 10) рветься до гніву.

243. Зазначте передумови формування у вихованців людської і національної гідності: 1) навіювання вихованцям аксіоми про вищість і неповторність людини; 2) знання життєвого шляху великих постатей власного народу; 3) спонукання вихованця до постійного відстоювання власної гідності перед іншими людьми; 4) постійне використання у спілкуванні чужої мови; 5) моральне заохочення діяльності у сфері прояву національної гідності.

244. Зазначте напрям сучасного виховання, сутність якого закладена у тезі Марка Тулія Цицерона: “Треба бути рабом закону, аби залишатися вільним”: 1) моральне; 2) статеве; 3) релігійне; 4) правове; 5) трудове.

245. Назвіть навчальні уміння, які необхідно сформувати у молодших

школярів у процесі розумового виховання: 1) уміння читати; 2) уміння працювати з комп'ютером; 3) уміння слухати; 4) уміння усно формулювати і викладати свої думки; 5) уміння писати; 6) уміння складати вірші; 7) уміння працювати з книгою; 8) спеціальні (читати ноти, уміння слухати музику та інше); 9) уміння культури розумової праці.

246. Вкажіть складову частину сучасного виховання, яка визначається як педагогічна діяльність, спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси: 1) моральне; 2) трудове; 3) естетичне; 4) фізичне; 5) розумове.

247. Твердження, що в умовах сучасної школи пріоритетним є гуманістичне виховання, створення умов для цілеспрямованого систематичного розвитку людини як суб'єкта діяльності, особистості, індивідуальності: 1) правильне; 2) неправильне.

248. Зазначте напрям сучасного національного виховання, який передбачає формування громадянськості як інтегрованої якості особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціально, політично і юридично дієздатною та захищеною: 1) правове; 2) моральне; 3) громадянське; 4) естетичне; 5) трудове.

249. Зазначте рису людини, яка визначається як духовно-моральна цінність, світоглядна і психологічна характеристика особистості, що виражає її обов'язок і відповідальність перед співвітчизниками, Батьківщиною: 1) патріотизм; 2) гуманність; 3) дисциплінованість; 4) громадянськість; 5) принциповість.

250. Вкажіть поняття, яке тлумачиться як цілісна система понять, поглядів, переконань і почуттів, які визначають ставлення людини до дійсності й самої себе: 1) освіта; 2) наука; 3) інтелектуальне виховання; 4) науковий світогляд; 5) зміст освіти.

251. Твердження про те, що особливе світоглядне значення для молодшого школяра має прогностична функція народного календаря: 1) правильне; 2) неправильне.

- 252.** Назвіть завдання правового виховання у системі національної освіти: 1) озброєння учнів знаннями законів України; 2) формування правової свідомості школяра, яка визначає його ставлення до вимог законів і правил співжиття; 3) нагромадження екологічних знань; 4) виховання в учнів поваги до Української держави і права, принципів законності, розуміння необхідності їх дотримання; 5) підготовка до свідомого вибору професії; 6) вироблення у школярів умінь і навичок правомірної поведінки; 7) виховання естетичних смаків.
- 253.** Вкажіть морально-етичні норми, що історично склалися в українського народу: 1) утвердження гуманних стосунків; 2) знання свого родоводу; 3) повага і любов до вільної праці; 4) повага до представників державної влади; 5) утвердження ідеалів краси, добра; 6) повага до церковних служителів.
- 254.** Вкажіть рису, яка, на думку С. Френе, лежить в основі виховання особистості: 1) розум; 2) гідність; 3) активність; 4) уважність; 5) спостережливість.
- 255.** Оцініть думки про значення праці класиками педагогіки. Слова В. Сухомлинського позначте цифрою 1, слова А. Макаренка – цифрою 2, слова К. Ушинського – цифрою 3: 1) “У виховній роботі праця повинна бути одним з головних елементів”; 2) “Праця завжди була основою для людського життя, для створення благополуччя людського життя і культури”; 3) “Немає і бути не може виховання поза працею і без праці, тому що без праці в усій її складності й багатогранності людину не можна виховати”; 4) “Хто не знає, що таке хліб і праця, перестає бути сином свого народу”; 5) “Виховання не тільки повинне нав’ювати вихованцеві повагу й любов до праці: воно повинне ще дати йому і звичку до праці”.
- 256.** Завершіть народне прислів’я: “Три біди є в людей – смерть, старість і погані діти. Старість невідворотна, смерть невблаганна, а від поганих дітей хату можна вберегти, якщо ...”: 1) залучати їх до праці з раннього дитинства; 2) любити їх не тільки серцем, а й розумом;

3) карати їх за пустоці.

- 257.** Завершіть вислів А. Макаренка: “дисципліна – це саме те, коли людина робить неприємне для себе з ...”: 1) презирством; 2) сміливістю; 3) байдужістю; 4) гумором; 5) приємністю; б) іншими.
- 258.** Встановіть логічну послідовність етапів організації трудової діяльності молодших школярів: 1) розподіл доручень; 2) підведення підсумків роботи; 3) визначення змісту трудової справи; 4) навчання необхідним трудовим умінням; 5) постановка і розуміння дітьми трудової справи; б) виконання трудової справи.
- 259.** Вкажіть міжнародний правовий документ, який фіксує положення про те, що “дитина, внаслідок її фізичної і розумової незрілості, потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи і належний правовий захист, – як до, так і після народження”: 1) Женевська декларація прав дитини (1924 р.); 2) Загальна декларація прав людини (1948 р.); 3) Декларація прав дитини (1959 р.); 4) Конвенція про права дитини (1989 р.).
- 260.** Вислів: “Говори мало, слухай багато, а думай ще більше” передає зміст: 1) мовленнєвого етикету; 2) наукового світогляду; 3) біблійної заповіді; 4) моральної норми; 5) моральних почуттів.
- 261.** Відзначте думки В. Сухомлинського про виховання дисциплінованості учнів: 1) “Треба, щоб вихованці пишалися своєю дисципліною і ставилися до хорошої дисципліни, як до кращого показника роботи всього колективу”; 2) “основою свідомої дисципліни є не запам’ятовування зовнішніх форм доброї поведінки, хороших вчинків, а й переконання в необхідності доброї поведінки і хороших вчинків”; 3) “Велике значення вправлення в правильному вчинку полягає в тому, що воно містить у собі передумови до іншого методу виховання дисциплінованості – схвалення і осуду”.
- 262.** Вкажіть автора вислову: “Дисципліна є результат виховного процесу, результат, насамперед, зусиль самого колективу вихованців,

проявлений у всіх галузях життя: виробничій, побутовій, шкільній, культурній”:

1) Я. Коменський; 2) К. Ушинський;
3) В. Сухомлинський; 4) А. Макаренко.

- 263.** Вкажіть п'ять побажань, які психолог В. Леві адресує батькам у статевому вихованні: 1) описувати підліткам наслідки статевого стосунку; 2) ніякої “святої брехні”; 3) не забороняти знайомитись із джерелами порнографії; 4) не забороняти запитань; 5) не намагатись пояснювати відразу все; 6) не відчувати себе винними перед дітьми за спосіб їх творення.
- 264.** Встановіть, у яких позиціях сформульовані складові частини сучасного виховання: 1) розумове виховання; 2) підготовка до свідомого вибору професії; 3) гуманізація виховання; 4) трудове виховання; 5) формування релігійного світогляду; 6) естетичне виховання; 7) всебічний розвиток особистості; 8) моральне виховання; 9) фізичне виховання; 10) гармонійний розвиток учня.
- 265.** Твердження про те, що в сучасній педагогіці поняття “естетичне виховання” і “художньо-естетичне виховання” є синонімічними: 1) правильне; 2) неправильне.
- 266.** Вкажіть науку, що є методологічною основою естетичного виховання: 1) етика; 2) філософія; 3) педагогічна етика; 4) естетика; 5) соціологія.
- 267.** Зазначте рису характеру людини, яка проявляється у свідомому дотриманні людиною норм і правил поведінки, чіткому та організованому виконанні обов'язків: 1) гідність; 2) гуманізм; 3) дисциплінованість; 4) спостережливість; 5) дотепність.
- 268.** Назвіть завдання статевого виховання особистості: 1) формування моральних стосунків між хлопчиками і дівчатками, юнаками та дівчатами; 2) виховання культури інтимних почуттів – прихильності, дружби, любові; 3) формування навичок екологічної діяльності; 4) розвиток у дівчаток рис жіночності, у хлопчиків – рис мужності; 5) підготовка юнаків і дівчат до шлюбу; 6) виховання

психологічної готовності до праці.

- 269.** Вкажіть фактори, які сприяють формуванню дисциплінованості як риси особистості: 1) *організація навчально-виховного процесу в школі;* 2) *дотримання школярем режиму дня;* 3) *прогулювання учнем уроків;* 4) *індивідуальна робота вчителя з учнями, вивчення мотивів вчинків учнів;* 5) *зв'язок школи і родини;* 6) *втеча з уроків;* 7) *систематичне невиконання учнем домашніх завдань.*
- 270.** Вкажіть види праці за В. Сухомлинським: 1) *навчальна і виробнича;* 2) *творча і споживча;* 3) *короткочасна і довгочасна;* 4) *платна і безплатна;* 5) *дитяча і доросла;* 6) *ручна і механізована;* 7) *праця в майстерні і в полі;* 8) *індивідуальна і колективна;* 9) *інтелектуальна і фізична.*
- 271.** Зазначте позиції, у яких сформульовані завдання трудового виховання: 1) *формування потреби і розуміння необхідності праці;* 2) *політехнічна підготовка учнів;* 3) *формування культури трудової діяльності;* 4) *естетичне ставлення до творів мистецтва і явищ життя;* 5) *формування інтересу до праці в сфері матеріального виробництва;* 6) *виховання необхідних трудових умінь і навичок.*
- 272.** Вкажіть, хто з педагогів дав таку дефініцію поняття “праця”: “Праця”, як ми її розуміємо, є така вільна і погоджена з християнською моральністю діяльність людини, на яку вона наважується з безумовної необхідності її для досягнення тієї чи іншої істинно людської мети в житті: 1) *А. Макаренко;* 2) *В. Сухомлинський;* 3) *Я. Коменський;* 4) *К. Ушинський.*
- 273.** Назвіть автора афоризму: “Людські взаємини розкриваються найяскравіше в праці – коли один щось створює для іншого”: 1) *А. Макаренко;* 2) *В. Сухомлинський;* 3) *Я. Коменський;* 4) *К. Ушинський.*
- 274.** Зазначте вимоги до організації праці учнів: 1) *підпорядкованість праці школярів навчально-виховним завданням;* 2) *розвиток у школярів позитивної мотивації;* 3) *посильність праці;* 4) *праця*

повинна сприяти розвитку ініціативи, творчої самостійності школярів; 5) несвоєчасність оцінювання результатів праці; 6) за необхідності надання допомоги в трудових діях учнів; 7) наукова організація праці.

- 275.** Вкажіть принципи трудового виховання, викладені В. Сухомлинським у книзі “Павлиська середня школа”: 1) єдність трудового виховання і загального розвитку, морального, інтелектуального, естетичного, фізичного; 2) розкриття, виявлення, розвиток індивідуальності в праці; 3) наукова організація праці; 4) висока моральність праці, її суспільно корисна спрямованість; 5) раннє залучення до продуктивної праці, різноманітність видів праці; 6) постійність, безперервність, творчий характер праці; 7) наявність рис продуктивної праці дорослих у дитячій праці; 8) наступність змісту трудової діяльності, загальний характер продуктивної праці; 9) посиленість трудової діяльності, єдність праці і багатогранного життя; 10) релігійний характер праці.
- 276.** Назвіть поняття, які розкривають зміст трудового виховання: 1) трудова свідомість; 2) моральна свідомість; 3) досвід трудової діяльності; 4) лінощі; 5) активна трудова позиція.
- 277.** Вкажіть сучасний напрям виховання, що передбачає формування у людини любові до праці як природної потреби, вироблення умінь і навичок у певних видах продуктивної праці, виховання поваги до людей праці та бережливе ставлення до продуктів праці: 1) моральне; 2) фізичне; 3) трудове; 4) естетичне; 5) розумове.
- 278.** Вкажіть соціальні почуття, які властиві економічному життю людини: 1) колективізм; 2) байдужість; 3) господарність; 4) відповідальність; 5) обов’язок; 6) дисципліна; 7) безвідповідальність.
- 279.** Твердження про те, що важливим компонентом економічної культури особистості є економічна свідомість: 1) правильне; 2) неправильне.

- 280.** Визначте поняття економічного виховання через таку дефініцію: “здатність до осмислення явищ економічного життя з урахуванням досягнень науки і техніки”: 1) економічна свідомість; 2) економічна культура; 3) економічне мислення; 4) науковий світогляд; 5) економічна діяльність.
- 281.** Зазначте моральні та ділові якості, які формують економічну культуру особистості: 1) суспільна активність; 2) підприємливість; 3) ініціативність; 4) господарське і бережливе ставлення до суспільного добра; 5) відповідальність, раціоналізаторські здібності; 6) цинізм; 7) продуктивність праці; 8) прагнення до рентабельності, оновлення технологічних процесів і обладнання; 9) особистий успіх, добробут; 10) жорстокість; 11) жадоба до грошей.
- 282.** Вкажіть економічні навички, якими має оволодіти школяр як майбутній працівник: 1) планування і організація своєї праці; 2) виконання професійних обов’язків і трудових завдань; 3) розуміння творів мистецтва та їх художній аналіз; 4) оцінка результатів своєї праці за відповідними критеріями; 5) пошук шляхів підвищення ефективності своєї праці; 6) уміння читати та аналізувати прочитаний текст; 7) вдосконалення виробництва в галузі своєї професійної діяльності.
- 283.** Зазначте позиції, що передбачають економічну діяльність у сфері особистого життя: 1) планування та організація особистого бюджету; доходів і витрат сім’ї; 2) економічно обґрунтована оцінка товарів, які купуються для особистого користування, їх раціональне використання; 3) відвідування виставок, музеїв, театрів; 4) розумне ставлення до свого здоров’я, режиму і способу життя, використання вільного часу.
- 284.** Твердження, що кожен громадянин як морально вихована людина повинен бережливо і по-господарському ставитися до природи, народного надбання, активно вивчати й осмислювати економічну політику держави: 1) правильне; 2) неправильне.

- 285.** Вкажіть науку, яка є методологічною основою економічного виховання підростаючого покоління: 1) етика; 2) естетика; 3) соціологія; 4) економіка; 5) політологія; 6) філософія.
- 286.** Оцініть твердження. Зміст економічної освіти та виховання учнів загальноосвітньої школи визначається перш за все навчальними предметами: 1) правильне; 2) неправильне.
- 287.** Вкажіть послідовність етапів економічного виховання особистості у наведених позиціях: 1) вивчення економіки на рівні систематизованого підходу до набуття знань про економічні поняття, категорії, набуття досвіду роботи з економічною періодикою; 2) поглиблене засвоєння універсальних економічних категорій і законів, набуття досвіду планування свого подальшого життя: освіти, праці, наукової діяльності; 3) отримання початкових уявлень про навколишнє середовище, формування первинної економічної культури та грамотності; 4) послідовне розширення кругозору учнів, подальше вивчення економічних понять, нагромадження нового досвіду у прийнятті економічних рішень.
- 288.** Твердження про те, що в процесі економічного виховання важливо формувати в учнів здорові матеріальні потреби: 1) правильне; 2) неправильне.
- 289.** Твердження, що в економічному вихованні учнівської молоді важливо, щоб матеріальні потреби домінували над духовними: 1) правильне; 2) неправильне.
- 290.** Зазначте позиції, які фіксують залучення класним керівником дітей до економічного виховання: 1) праця із самообслуговування; 2) ремонт обладнання і приміщень; 3) екскурсії до зоопарку, мандрівки в природу; 4) розподіл шкільного бюджету; 5) обговорення газетних та журнальних статей на економічні теми; 6) зустрічі з працівниками підприємств.
- 291.** Твердження, що правильний вибір професій зумовлює моральне задоволення, позитивну самооцінку, високу продуктивність праці,

якість продукції: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

- 292.** Зазначте завдання профорієнтації сучасних школярів:
1) *ознайомлення з професіями та правилами їх вибору*; 2) *виховання спрямованості на самопізнання як основу професійного самовизначення*; 3) *формування вміння зіставляти свої здібності з вимогами щодо набуття конкретної професії*; 4) *забезпечення дотримання вимог державного стандарту у галузі загальної середньої освіти*; 5) *розвиток професійно важливих якостей особистості*.
- 293.** Вкажіть компоненти профорієнтаційної роботи школярів:
1) *професійна інформація*; 2) *професійна діагностика*; 3) *професійний конкурс*; 4) *професійний відбір*; 5) *професійна адаптація*; 6) *професіограма особистості*; 7) *професійна оцінка*.
- 294.** Назвіть складову професійної орієнтації школярів, головною функцією якої є ознайомлення учнів з різними галузями господарства, масовими професіями, з тими вимогами, які ставить конкретна професія:
1) *профконсультація*; 2) *профвибір*; 3) *соціально професійна консультація*; 4) *профінформація*; 5) *професійна діагностика*.
- 295.** Визначте послідовність етапів профорієнтаційної роботи зі школярами різного віку (згідно Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається):
1) *пізнавально-пошуковий*; 2) *визначальний*; 3) *пропедевтичний*.
- 296.** Назвіть етап профорієнтаційної роботи, метою якого є ознайомлення дітей у процесі навчальної, позакласної та позашкільної роботи з найпоширенішими професіями, виховання позитивного ставлення до різних видів трудової та професійної діяльності, інтересу до пізнання своєї особистості, формування початкових загальнотрудових умінь і навичок:
1) *пізнавально-пошуковий*; 2) *базовий*; 3) *визначальний*; 4) *пропедевтичний*.
- 297.** Зазначте можливі помилки під час орієнтації школярів на конкретну

професію: 1) поділ професій на “престижні” й “непрестижні”; 2) ознайомлення з вимогами, які професії представляють людині; 3) ототожнення навчального предмета з професією; 4) перенесення ставлення до людини-представника професії на саму професію; 5) вибір професії під чийсь впливом; 6) ознайомлення з різними професіями та пов'язаним із ними змістом трудової діяльності; 7) застарілі уявлення про характер праці у сфері матеріального виробництва.

298. Вкажіть етап профорієнтаційної роботи сучасних школярів, що передбачає формування ціннісних орієнтацій, мотивації самопізнання, установки на власну активність у професійному самовизначенні та оволодінні професійною діяльністю, а також систематичне ознайомлення з професіями у навчально-виховному процесі: 1) початковий; 2) базовий; 3) пізнавально-пошуковий.

299. Вкажіть складову профорієнтаційної роботи школярів, яка розглядається як система психологічного виявлення її професійно значущих властивостей і якостей: 1) професійна діагностика; 2) професійна інформація; 3) професійний відбір.

300. Зазначте етап профорієнтаційної роботи, який полягає у вивченні наукових основ вибору професії, її класифікаційних ознак, вимог професій до людини, основних професійно важливих якостей, правил вибору професії: 1) пропедевтичний; 2) пізнавально-пошуковий; 3) базовий (визначальний).

301. Твердження про те, що для ефективного інформування учнів про певну професію використовується її професіограма: 1) правильне; 2) неправильне.

302. Вкажіть складову професійної орієнтації, яка розглядається як система роботи, спрямована на надання допомоги учневі у визначенні і виборі конкретної професії на основі виявлення й оцінки його загальних і спеціальних здібностей: 1) професійна адаптація; 2) професійний відбір; 3) професійна діагностика; 4) професійна

консультація.

- 303.** Твердження про те, що в сучасній педагогіці поняття “статеве виховання” і “сексуальне виховання” синонімічні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 304.** Зазначте риси, на яких ґрунтується свідомо дисципліна особистості: 1) *самостійність*; 2) *дисциплінованість*; 3) *обов’язковість*; 4) *відповідальність*; 5) *байдужість*; 6) *авторитарність*.
- 305.** Твердження, що трудове виховання учнів здійснюється в усіх видах праці: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 306.** Вкажіть вид праці школярів, що спрямована на створення матеріальних цінностей: 1) *суспільно корисна*; 2) *побутова*; 3) *продуктивна*.
- 307.** Назвіть науку про загальні закономірності художнього освоєння дійсності людиною, про сутність і форми відображення дійсності й перетворення життя за законами краси, про роль мистецтва в розвитку суспільства: 1) *філософія*; 2) *етика*; 3) *логіка*; 4) *соціологія*; 5) *естетика*.
- 308.** Віднайдіть необхідні поняття естетичного виховання. Здатність людини правильно оцінювати прекрасне, відрізнити справді прекрасне від неестетичного – ...; особливі почуття насолоди, які відчуває людина, сприймаючи прекрасне в дійсності й у творах мистецтва – ...: 1) *естетична свідомість*; 2) *естетичні почуття*; 3) *естетичний ідеал*; 4) *естетичний смак*; 5) *естетичний розвиток*.
- 309.** Твердження, що залучення дітей до створення естетичної обстановки в школі, квартирі виступає джерелом естетичного виховання особистості: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 310.** Зазначте джерела естетичного виховання школярів: 1) *твори образотворчого мистецтва*; 2) *музика*; 3) *художня література*; 4) *переконання*; 5) *театр, кіно, телебачення, естрада, цирк*; 6) *достойна поведінка школяра*; 7) *природа*; 8) *краса взаємин між*

людьми; 9) оформлення побуту; 10) навіювання.

- 311.** Твердження, що природа, її краса в розмаїтті та гармонії барв, звуків, форм, закономірній зміні явищ в живій і неживій природі є джерелом естетичного виховання особистості: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 312.** Визначте поняття за такою дефініцією: “форма суспільної свідомості, що реалізується як художньо-емоційне освоєння дійсності через естетичні почуття, переживання, оцінки, смаки, ідеали і концентровано виражається в мистецькій творчості та естетичних поглядах”: 1) *екологічна культура*; 2) *естетична культура*; 3) *екологічна свідомість*; 4) *моральна свідомість*; 5) *релігія*; б) *естетична свідомість*.
- 313.** Твердження, що в процесі естетичного виховання важливо навчити молодших школярів розуміти й сприймати красу: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 314.** Вкажіть необхідні умови для забезпечення ефективності естетичного виховання: 1) *створення в школі та сім’ї естетично привабливої обстановки*; 2) *вилучення із виховної роботи народних традицій та обрядів*; 3) *висока естетична культура виховних заходів*; 4) *широке залучення учнів до роботи в гуртках художньої самодіяльності*; 5) *участь учнів у конкурсах та олімпіадах естетичного спрямування*; б) *неузгоджений характер взаємодії школи, сім’ї, позашкільних закладів, закладів культури, засобів масової інформації*; 7) *висока естетична культура педагогів і вихованців в їх зовнішньому вигляді та поведінці*.
- 315.** Твердження, що на розв’язання завдань естетичного виховання спрямована позакласна виховна робота: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 316.** Твердження, що народне декоративно-ужиткове мистецтво є засобом естетичного виховання сучасних школярів: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

- 317.** Вкажіть вид виховання, з яким естетичне виховання пов'язане тезою: “естетика – сестра етики”: 1) розумове; 2) фізичне; 3) моральне; 4) трудове; 5) статеве.
- 318.** Зазначте напрям виховання, з яким естетичне виховання пов'язане тезою: “красиве тіло – здорове тіло”: 1) розумове; 2) моральне; 3) фізичне; 4) статеве; 5) екологічне.
- 319.** Зазначте напрям виховання, з яким естетичне виховання пов'язане тезою: “розум – краса думки”: 1) моральне; 2) фізичне; 3) інтелектуальне, трудове; 5) економічне.
- 320.** Зазначте напрям виховання, з яким естетичне виховання пов'язане тезою В.Сухомлинського: “треба, важко і прекрасно”: 1) моральне; 2) фізичне; 3) трудове; 4) економічне; 5) статеве.
- 321.** Зазначте поняття естетичного виховання, що виражається у словах “добре”, “погано”, “подобається”, “не подобається”: 1) естетичний ідеал; 2) естетичне почуття; 3) естетичне судження; 4) естетична культура; 5) естетична діяльність.
- 322.** Вкажіть педагога, який залишив людству у спадок такі афоризми про красу: “Краса – це яскраве світло, що осяває світ”, “Краса вчить розпізнавати зло і боротися з ним”, “Краса – гімнастика душі, що випрямляє нам дух, нашу совість, наші почуття і переконання”: 1) К.Ушинський; 2) Г.Ващенко; 3) С.Русова; 4) В.Сухомлинський; 5) А.Макаренко.
- 323.** Визначте поняття за такою його дефініцією: “сукупність дій вихователя і вихованців у ході їх діяльності, які забезпечують формування естетичної культури особистості”: 1) естетична свідомість; 2) всебічний і гармонійний розвиток особистості; 3) моральне виховання; 4) естетичне виховання; 5) трудовий розвиток особистості.
- 324.** Зазначте структурні елементи світогляду: 1) знання; 2) погляди; 3) навіювання; 4) знахарство; 5) переконання; 6) вчинки, дії людини.

- 325.** Вкажіть поняття, зміст якого передано у такій дефініції: “усвідомлена нацією найбільш актуальна й перспективна мета шляху, до досягнення якої нація спроможна якнайповніше розкрити й реалізувати свої потенційні можливості, зробити помітний внесок у розвиток людської цивілізації та посісти гідне місце серед інших національних спільнот світу”: 1) *національна ідентифікація*; 2) *національна свідомість*; 3) *мета виховання*; 4) *національна ідея*; 5) *виховний ідеал*.
- 326.** Зазначте автора слів: “Від гармонії фізичного розвитку, здоров’я і праці залежить багатогранність особистості, моральне, інтелектуальне, емоційне, естетичне багатство потреб, запитів, зацікавленості”: 1) *К. Ушинський*; 2) *А. Макаренко*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *П. Лесгафт*; 5) *Я. Коменський*.
- 327.** Твердження, що природничо-науковою і методологічною основою фізичного виховання є комплекс медико-біологічних наук: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 328.** Зазначте базові поняття фізичного виховання особистості: 1) *фізична культура*; 2) *художньо-естетичний розвиток*; 3) *футбол*; 4) *спорт*; 5) *здоров’я*; 6) *здоровий спосіб життя*; 7) *фізичний розвиток*.
- 329.** Вкажіть позиції, що фіксують основні завдання фізичного виховання у сучасній школі: 1) *сприяння зміцненню здоров’я і загартування організму учнів*; 2) *формування рухових умінь і навичок школярів*; 3) *підготовка до сімейного життя*; 4) *здобуття учнями знань у галузі фізичної культури, спорту, гігієни та медицини про значення фізичної культури і спорту*; 5) *розвиток основних фізичних якостей школярів (сили, спритності, терплячості, гнучкості, відваги)*; 6) *підготовка учнів до свідомого вибору професії*.
- 330.** Вкажіть напрям виховання, головною метою якого є зміцнення здоров’я, сприяння гармонічному розвитку особистості та підготовка молоді до праці та захисту України: 1) *трудова*; 2) *моральна*; 3) *статеве*; 4) *патріотичне*; 5) *фізичне*; 6) *естетичне*; 7) *розумове*.

- 331.** Зазначте провідні засоби фізичного виховання: 1) *фізичні вправи*; 2) *оздоровчі сили природи*; 3) *народно-декоративне мистецтво*; 4) *культура і побут населення України*; 5) *твори мистецтва*; 6) *гігієнічні фактори*.
- 332.** Вкажіть категорію фізичного виховання, яка визначається як сукупність властивостей людини, які набуваються у процесі фізичного виховання і виражаються в її оптимальній діяльності, спрямованій на всебічне удосконалення своєї фізичної природи та ведення здорового способу життя: 1) *фізичний розвиток*; 2) *здоров'я*; 3) *здоровий спосіб життя*; 4) *фізична культура*; 5) *спорт*.
- 333.** Твердження, що спорт є органічною частиною фізичної культури, особливою сферою виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 334.** Твердження про те, що фізична культура – це особливий вид культури, в якому поєднані соціальне та біологічне, духовне і матеріальне, це складне багатофункціональне явище в житті сучасного суспільства: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 335.** Вкажіть функції навчально-розвиваючого аспекту фізичної культури: 1) *престижна*; 2) *підготовча*; 3) *виховна*; 4) *освітня*; 5) *оздоровча*; 6) *ідеологічна*; 7) *нормативна*.
- 336.** Зазначте функцію фізичної культури і спорту, яка передбачає створення сприятливих умов для широкого, різнобічного спілкування людей, обмін досвідом на різних рівнях – індивідуальному, колективному, державному: 1) *престижна*; 2) *ідеологічна*; 3) *політична*; 4) *інтегративно-організуюча*; 5) *комунікативна*.
- 337.** Твердження, що поняття “фізичне виховання” і “фізичний розвиток” сучасна педагогіка ототожнює: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 338.** Твердження, що спорт має міжнародне значення: 1) *правильне*;

2) *неправильне*.

339. Твердження, що спорт виконує функцію поліпшення взаєморозуміння між народами і державами: 1) *правильне*
2) *неправильне*.

340. Зазначте фактори, які визначають здоровий спосіб життя особистості: 1) *правильно обраний режим дня (добовий режим);*
2) *постійне вживання лікарських препаратів;* 3) *раціональне харчування;* 4) *відмова від шкідливих звичок;* 5) *загартування;*
6) *постійні стреси і депресії;* 7) *поганий настрій;* 8) *сильні розумові і фізичні навантаження.*

341. Слова П.-де Кубертена: “Ти встановлюєш хороші, добрі, дружні стосунки між народами. Ти – згода. Ти зближуєш людей, які прагнуть єдності”, – адресовані: 1) *Міжнародному олімпійському комітету;*
2) *футболу;* 3) *спорту;* 4) *волейболу;* 4) *чемпіонату світу з футболу.*

342. Назвіть гігієнічні фактори, що сприяють фізичному вихованню особистості: 1) *гімнастика;* 2) *туризм;* 3) *режим праці та відпочинку;* 4) *харчування;* 5) *сонячні ванни;* 6) *оптимальна площа спортивних залів;* 7) *вологе прибирання спортивних приміщень.*

343. Вкажіть позиції, що фіксують фізичні вправи як засоби фізичного виховання школярів: 1) *водяні процедури;* 2) *гімнастика;*
3) *спортивна гра;* 4) *туризм;* 5) *режим праці та відпочинку.*

344. Назвіть основну форму роботи з фізичного виховання у сучасній школі: 1) *гурток;* 2) *спортивна секція;* 3) *урок трудового навчання;*
4) *урок фізичної культури;* 5) *спортивний клуб.*

345. Вкажіть один із засобів фізичного виховання, що дає можливість вибірково впливати на різні частини тіла, чітко дозувати навантаження, застосовувати вправи з використанням різноманітних пристосувань: 1) *туризм;* 2) *спортивна гра;* 3) *сонячні ванни;*
4) *гімнастика.*

346. Назвіть фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі шкільного дня

учня: 1) заняття у спортивних гуртках; 2) гімнастика до занять; 3) фізкультурні хвилинки на уроках; 4) заняття в ДЮСШ; 5) ігри та фізичні вправи на перервах і в режимі продовженого дня.

347. Зазначте позиції, що відображають форми позакласної і позашкільної спортивно-масової роботи: 1) уроки фізичної культури; 2) заняття у спортивних секціях; 3) заняття в спортивних товариствах; 4) відвідування ДЮСШ; 5) спортивні заняття в гуртках; 6) фізкультхвилинки на уроках; 7) ігри на перервах.

348. Вкажіть завдання проведення фізкультхвилинки з молодшими школярами: 1) повернення втомленій дитині працездатності, уваги; 2) відпочинок педагога від гамірних дітей; 3) зняття м'язового і розумового напруження учнів; 4) "розтягування" навчального часу на уроці; 5) попередження порушення постави дитини.

349. Зазначте засоби фізичного виховання, що визначалися народним звичаєм класти у першу купіль новонародженого різні ароматичні квіти і трави, насамперед любисток, руту, м'яту: 1) гігієнічні фактори; 2) оздоровчі сили природи; 3) фізичні вправи.

350. Твердження про те, що в народній педагогіці дітей змалку залучали до ходіння влітку босоніж: 1) правильне; 2) неправильне.

351. Твердження, що однією з характерних рис народної практики фізичного виховання було її повне профілактичне спрямування: 1) правильне; 2) неправильне.

352. Завершіть народне прислів'я: "Здоровий не знає, який він ...": 1) щасливий; 2) багатий; 3) сильний; 4) мудрий.

353. Завершіть народне прислів'я: "Не просімо хліба у Бога, а просім ...": 1) розуму; 2) прощення; 3) здоров'я; 4) милостині; 5) грошей.

354. Завершіть народне прислів'я: "Вартість здоров'я знає лише той, хто його ...": 1) береже; 2) цінить; 3) втратив; 4) не підтримує.

355. Вкажіть напрям виховання, недоліки якого передаються в змісті усних народних приказок: "У гуляки діти вовкулаки", "Розпусник

гуляє – гнилу душу має”: 1) розумове; 2) трудове; 3) фізичне; 4) статеве; 5) естетичне.

- 356.** Вкажіть вид виховання, зміст якого зазначено у народних висловах: “Держи голову в холоді, а живіт у голоді – будеш здоров”, “Держи голову в холоді, ноги в теплі, проживеш довгий вік на землі”: 1) моральне; 2) розумове; 3) фізичне; 4) трудове; 5) естетичне.
- 357.** Твердження про те, що в основу моральності народною педагогікою покладено любов до Батьківщини, ставлення людини до праці, до людей і до себе особисто: 1) правильне; 2) неправильне.
- 358.** Зазначте основний критерій оцінки моральної гідності людини за концепцією народної педагогіки: 1) доброта; 2) праця; 3) дружба; 4) кумівство; 5) сусідство.
- 359.** Твердження про те, що в практиці народного виховання стало загальноновизнаним з першого року привчати дітей слухати дорослих, завжди виконувати вимоги батьків: 1) правильне; 2) неправильне.
- 360.** Народні вислови: “Праця – ключ до щастя”, “Без діла слабше сила”, “У праці – краса людини” визначають суть такого напрямку виховання, як: 1) естетичне; 2) фізичне; 3) інтелектуальне; 4) моральне; 5) трудове.
- 361.** Народні вислови: “Знання та розум – скарб людини”, “Не краса красить, а розум” передають суть виховання: 1) фізичного; 2) естетичного; 3) інтелектуального; 4) трудового; 5) морального.
- 362.** Вкажіть народні прислів’я, що розкривають суть розумової обмеженості і тупості, які заважають жити і працювати: 1) “Не краса красить, а розум”; 2) “З дурнем пива не звариш”; 3) “Один дурень зіпсує, що й десять розумних не поправлять”; 4) “Умнога пошли – одне слово скажи, дурного пошли – три слова скажи та й сам за ним піди”; 5) “Розумний всякому дає лад”; 6) “Нема гіршого ворога, як дурний розум”.
- 363.** Зазначте синонімічні слова і словосполучення, які використовуються

в народній педагогіці до слова “розум”: 1) “ум”; 2) “з дурного розуму”; 3) “глузд”; 4) “толк”; 5) “розсудок”; 6) “дурість”; 7) мудрість; 8) глупота; 9) “держати розум у голові”.

- 364.** Завершіть народне прислів'я “Не бажай синові багатства, а бажай ...”: 1) здоров'я; 2) бідності; 3) хорошої жінки; 4) розуму; 5) доброї теці.
- 365.** Твердження, що важливе місце в розумовому вихованні посідає казка: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 366.** Вкажіть засіб розумового виховання, в якому, за словами К. Ушинського, “майже завжди, незважаючи на те, що воно “коротше від пташиного носа”, є дещо, що дитині слід зрозуміти, являє собою маленьку розумову задачу, яка цілком дитині під силу”: 1) *математичне рівняння*; 2) *казка*; 3) *прислів'я*; 4) *загадка*; 5) *загартування*.
- 367.** Твердження, що народна педагогіка, виходячи із засад краси, привчає дітей бути чемними: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 368.** Твердження, що українська родинна етнопедагогіка у процесі трудового виховання враховує вікові і статеві особливості дітей: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 369.** Вкажіть послідовність етапів трудового виховання у народній педагогіці: 1) *основний*; 2) *ігровий*; 3) *визначальний*.
- 370.** Вкажіть послідовність, у якій змінювалися види домашніх тварин, яких пасла дитина за традиціями народної педагогіки: 1) *поросята*; 2) *гуси*; 3) *коні*; 4) *корови*; 5) *вівці*; 6) *кури*.
- 371.** Назвіть етап трудового виховання за концепцією народної педагогіки, що передбачає повідомлення дітям елементарних знань про сільськогосподарську працю, рибальство, ремісництво, формування загальних уявлень про працю на основі щоденних спостережень: 1) *вступний (ігровий)*; 2) *визначальний*; 3) *основний*.
- 372.** Вкажіть автора слів “Людина є дріб. Чисельник – це, порівняно з

іншими, достоїнство людини ; знаменник – це оцінка людиною самої себе. Збільшити свій чисельник – свої достоїнства, не підвладно людині, але кожен може зменшити свій знаменник – свою думку про самого себе, і цим наблизитися до досконалості”:

- 1) В. Сухомлинський; 2) А. Макаренко; 3) Л. Толстой;
4) К. Ушинський.

373. Вкажіть послідовність шляхів розуму людини за Конфуцієм:
1) наслідування; 2) розмірковування; 3) особистого досвіду.

374. Вкажіть три речі, у яких, на думку Л. Толстого, полягає властивість мудрої людини: 1) *робити самому те, що вона радить робити іншим*; 2) *ніколи не діяти несправедливо*; 3) *ніколи не робити того, що радить іншим*; 4) *терпляче зносити слабкості людей, що оточують її*; 5) *використовувати брехню у справедливих цілях*.

375. Зазначте складову виховання, яка основним своїм завданням має формувати у школярів світогляд: 1) *моральне*; 2) *естетичне*; 3) *інтелектуальне*; 4) *фізичне*; 5) *трудове*.

376. Назвіть автора афоризмів, своєрідного духовного заповіту: “Людина нерозумна, непослідовна, егоцентрична. Немає значення люби її”, “Добро, яке робиш – буде вже завтра забутим. Немає значення – роби його”, “Допомагатимеш людям, а вони будуть ображатися за це. Немає значення – допомагай!”: 1) *Іван Павло II*; 2) *Ісус Христос*; 3) *Апостол Петро*; 4) *Матір-Тереза*; 5) *Бенедикт XVI*.

2.3. Методи і форми виховання

377. Вкажіть суттєві ознаки поняття “методи виховання”: 1) *педагогічна категорія*; 2) *способи взаємопов’язаної діяльності*; 3) *результати виховання*; 4) *кількісні і якісні зміни*; 5) *вираження принципів виховання*.

378. Твердження, що поняття “методи виховання” і “форми виховної роботи” в сучасній педагогіці мають однаковий зміст: 1) *правильне*;

2) *неправильне*.

- 379.** Вкажіть поняття, зміст якого виражається у дефініції: “способи взаємопов’язаної діяльності вихователів і вихованців, спрямованої на формування у вихованців поглядів, переконань, навичок і звичок поведінки”: 1) *засоби виховання*; 2) *форми виховання*; 3) *методи виховання*; 4) *закономірності виховання*; 5) *принципи виховання*.
- 380.** Твердження, що прийом – це частина методу виховання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 381.** Оцініть твердження. Залежно від виховної ситуації обирають конкретні прийоми виховання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 382.** Твердження, що поняття “метод виховання” і “засіб виховання” в науковому педагогічному обігу мають однакове значення: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 383.** Вкажіть педагога, який метод виховання визначав як “інструмент дотику до особистості”: 1) *В.Сухомлинський*; 2) *А.Макаренко*; 3) *К.Ушинський*; 4) *Й.Герbart*.
- 384.** Зазначте педагогічне поняття, до якого відносяться такі слова як “книга”, “слово”, “гра”, “пізнання”, “праця”: 1) *форми виховання*; 2) *прийоми виховання*; 3) *принципи навчання*; 4) *засоби виховання*; 5) *результати навчально-виховної роботи*.
- 385.** Вкажіть методи виховання, які застосовуються в усіх напрямках виховання: 1) *часткові*; 2) *дослідницькі*; 3) *загальні*; 4) *частково-пошукові*; 5) *пояснювально-ілюстративні*.
- 386.** Зазначте істотні ознаки поняття “прийом виховання”: 1) *частина методу виховання*; 2) *керівна ідея, першооснова*; 3) *елемент виховного методу*; 4) *застосування виховного методу в конкретній ситуації*; 5) *засіб виховання*.
- 387.** Назвіть поняття, які позначають засоби виховання: 1) *природовідповідність*; 2) *праця*; 3) *мистецтво*; 4) *засоби масової інформації*; 5) *бесіда*.

- 388.** Вкажіть методи виховання, які використовуються переважно в одному із напрямів виховання (правовому, економічному, фізичному та ін.): 1) *проблемного викладу знань*; 2) *народно-побутові*; 3) *загальні*; 4) *часткові*; 5) *гуманістичні*.
- 389.** Твердження, що методи виховання є системоутворюючим компонентом цілісного виховного процесу: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 390.** Твердження, що методи виховної роботи носять історичний характер: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 391.** Зазначте чинники, від яких залежить вибір методу виховання: 1) *настрій педагога*; 2) *вікові особливості школярів*; 3) *рівень розвитку дитячого колективу*; 4) *індивідуальні особливості особистості*; 5) *врахування психології школяра*; 6) *матеріальне становище учня*.
- 392.** Твердження, що методи виховання завжди діють у певній системі, кожний є структурним елементом цієї системи, забезпечуючи у взаємозв'язку ефективність виховного процесу: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 393.** Оцініть твердження. У виховній роботі з молодшими школярами, привчання і вправи переважають над переконуванням: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 394.** Твердження, що диспут і лекцію доцільно використовувати у виховній роботі зі старшокласниками: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 395.** Вкажіть позицію, яка фіксує визначення поняття “прийом виховання”: 1) *здобутки матеріальної і духовної культури, які використовуються у вихованні особистості*; 2) *частина, елемент методу виховання, необхідний для ефективного застосування методу в конкретній ситуації*; 3) *керівне положення до організації виховного процесу*; 4) *правило ефективної організації навчально-пізнавальної діяльності*.

- 396.** Твердження, що методи, прийоми і засоби виховання перебувають в діалектичному зв'язку і створюють певну систему впливу на вихованців: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 397.** Зазначте поняття, зміст якого передає таке визначення: “шляхи і способи діяльності вихователів і вихованців з метою досягнення виховних цілей”: 1) *засоби виховання*; 2) *результати виховання*; 3) *принципи виховання*; 4) *методи виховання*; 5) *правила виховного процесу*.
- 398.** Вкажіть метод виховання, що передбачає створення ситуації, за якої в учнів виникають нові, сильні почуття, прагнення до перебудови особистості: 1) *вправляння*; 2) *стимулювання*; 3) *вибух*; 4) *вимога*; 5) *громадська думка*; 6) *приклад*.
- 399.** Зазначте групу методів виховання, до якої належить приклад: 1) *організації діяльності*; 2) *формування свідомості*; 3) *самовиховання*; 4) *стимулювання*.
- 400.** Вкажіть позицію, яка позначає масові виховні заходи, найбільш поширені у сучасній школі: 1) *забави, видовища, самодіяльні дитячі об'єднання*; 2) *гуртки, факультативи, клуби, наукові товариства*; 3) *свята, вечори, ранки, карнавали*.
- 401.** Зафіксуйте дефініцію педагогічного поняття “методи виховання”: 1) *діяльність вихователя, у результаті якої вихованець вивчає правила поведінки*; 2) *способи впливу на свідомість, волю, почуття, поведінку вихованців із метою формування в них якостей, визначених метою виховання*; 3) *спільна діяльність педагога і школярів, спрямована на розв'язання актуальних завдань навчально-виховного процесу*.
- 402.** Твердження, що переконання є методом формування свідомості особистості: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 403.** Зазначте методи формування свідомості особистості: 1) *педагогічна вимога*; 2) *самопізнання*; 3) *бесіда*; 4) *переконання*; 5) *привчання*;

б) навіювання; 7) приклад.

- 404.** Назвіть методи організації діяльності молодших школярів:
*1) вправи; 2) переконання; 3) доручення; 4) нагорода; 5) покарання;
б) вибух; 7) самоконтроль; 8) педагогічна вимога.*
- 405.** Вкажіть позиції, у яких виступає гра у вихованні: *1) принцип виховання; 2) метод виховання; 3) прийом виховання; 4) вид діяльності; 5) прийом виховання; б) закономірність виховання; 7) виховний засіб.*
- 406.** З-поміж перелічених ігор, назвіть українські народні: *1) “Поле чудес”; 2) “Веселий бубон”; 3) “Мак”; 4) “Квочка”; 5) “Перстень”; б) “Лото”; 7) “Брейн-ринг”.*
- 407.** Знайдіть найбільш педагогічно виправдану позицію з приводу того, що вчителі деяких шкіл грають з учнями у футбол, волейбол, баскетбол: *1) це недопустимо, бо в процесі гри можуть встановлюватись панібратські стосунки; 2) це не сприяє авторитету учителя в очах оточуючих; 3) грати можна за умов наявності високих умінь гравця; 4) можна грати, бо це встановлює дружні стосунки з учнями; 5) можна грати лише окремими командами учителів і учнів.*
- 408.** Вкажіть умови, за яких педагогічно доцільно похвалити хлопчика, якщо він гарно витер дошку: *1) коли йому вперше вдалося так гарно зробити цю роботу; 2) якщо він сором'язливий і невпевнений у собі; 3) коли він звик до похвали; 4) коли він не любить це робити часто; б) якщо є ізольованим у класі.*
- 409.** Назвіть головні умови успішного застосування методу покарання: *1) підтримка каральних дій педагога учнівським колективом; 2) усвідомлення дитиною своєї провини; 3) повага гідності дитини; 4) відповідність міри покарання скоєному проступку.*
- 410.** Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Хлопчик сідає за стіл з книжкою. Мама робить зауваження: “Коли їсти, сторонніми справами

займатися не можна”. Син дивується: “А чому татові можна?”, – “Так тато дорослий, а ти ще маленький”. Відповідь матері з педагогічної точки зору є: 1) *правильна*; 2) *неправильна*.

411. Розв’яжіть педагогічну ситуацію. У багатьох школах існує загальношкільне чергування. Чергові (переважно старшокласники) стежать за порядком від початку до закінчення уроків. Педагогічно виправданим є таке ставлення до чергувань: 1) *це не виправдана форма роботи, бо вона породжує багато конфліктів і сутичок між учнями*; 2) *це важлива частина виховної роботи, за умови, що вчителі спочатку навчають учнів правильному виконанню обов’язків чергових*; 3) *це формальність: усі вказівки чергових нехтуються, їм не підкоряються*; 4) *це не виправдана форма роботи, бо учні звикають правильно діяти тільки під наглядом когось*.

412. Знайдіть педагогічно виправдані дії вчителя у ситуації, коли учень потай узяв у свого сусіда по парті цікаву книжку (про це ніхто не знав), але через три дні про все це зізнався: 1) *зробити учневі зауваження*; 2) *індивідуально покарати учня*; 3) *винести проступок учня на обговорення класу*; 4) *провести бесіду з учнем*; 5) *провести бесіду з обома учнями*; 6) *не звертати уваги на те, що трапилось*.

413. Зазначте педагогічно доцільну дію вчителя у ситуації, коли педагог покарав учня, але згодом з’ясувалося, що той не був винний: 1) *зробити вигляд, що нічого не знає*; 2) *попросити наодинці вибачення в учня*; 3) *у бесіді з учнем вмотивувати, чому було здійснене покарання*; 4) *попросити в учня вибачення перед класом*; 5) *не звертати уваги на зміну ситуації*.

414. Вкажіть найбільш педагогічно доцільне твердження про допустимість критики вчителів з боку учнів: 1) *абсолютно недопустима, критика підриває авторитет учителя і породжує конфлікти*; 2) *допустима, вона допомагає учителям самокритично дивитися на свою роботу*; 3) *допустима тільки в старших класах*; 4) *допустима тільки в письмовій формі*; 5) *допустима*

старшокласниками за умови їх вихованості й ввічливості.

- 415.** Назвіть критерії класифікації форм організації виховної роботи школярів: 1) кількість учасників; 2) місце проведення; 3) активність учасників; 4) основний об'єкт діяльності; 5) зміст; 6) результативність; 7) наявність ведучого.
- 416.** Зазначте класифікації методів виховання, які найчастіше зустрічаються у педагогічних джерелах: 1) методи створення виховуючих ситуацій; 2) методи стимулювання поведінки і діяльності; 3) методи навчання; 4) методи організації діяльності й формування досвіду суспільної поведінки; 5) методи формування свідомості особистості; 6) словесні методи; 7) методи самовиховання.
- 417.** Вкажіть метод виховання та отримання інформації про особистість за допомогою безпосереднього спілкування: 1) навчання; 2) змагання; 3) створення виховних ситуацій; 4) приклад; 5) бесіда.
- 418.** Вкажіть позицію, яка фіксує низку методів формування свідомості особистості: 1) гра, змагання, заохочення, покарання; 2) самопізнання, самооцінювання, саморегуляція; 3) педагогічна вимога, громадська думка, довір'я, привчання; 4) бесіда, дискусія, переконання, навчання, приклад.
- 419.** Назвіть педагогічні вимоги до бесіди, як методу виховання: 1) вибір актуальної теми бесіди для її учасників; 2) врахування особливостей учнів класу; 3) моралізування; 4) моделювання можливих варіантів відповідей на питання; 5) визначення оптимальних прийомів активізації уваги учасників на початковому етапі бесіди; 6) проведення у формі монологу; 7) добір раціональних прийомів для створення в учнів необхідного емоційного фону під час бесіди.
- 420.** Зазначте характеристики методу “вибуху”: 1) швидка і корінна перебудова особистості; 2) довготривалість виховного впливу; 3) добровільне прагнення вихованця корінним чином змінити негативні прояви власної поведінки; 4) вплив сильних, неочікуваних

обставин.

- 421.** Зазначені методи – особистий приклад, переконання, вправи, методи стимулювання поведінки – здебільшого є методами такого напрямку виховання, як: 1) інтелектуальне; 2) естетичне; 3) фізичне; 4) трудове; 5) моральне.
- 422.** Оцініть педагогічну ситуацію. Вчитель третього класу, виявивши учня, який вкрав у однокласника гроші, поговорив з ним віч-на-віч і сам повернув власнику гроші, неназвавши злодія. З педагогічного погляду вчитель діяв: 1) правильно; 2) неправильно; 3) частково правильно.
- 423.** Зазначте метод виховання, про який говориться у народній мудрості “Не будь у людях примітний, а будь вдома привітний”: 1) вимога; 2) доручення; 3) дитяча гра; 4) забава; 5) громадська думка.
- 424.** Розв’яжіть педагогічну ситуацію. Вчителька другого класу помітила, що Надя поступово змирилась зі своїми низькими оцінками. Навчання цікавило її все менше і менше, натомість вона з натхненням виконувала будь-яке громадське доручення. Педагогічно найдоцільніше вчительці: 1) зайнятися з ученицею додатково після уроків; 2) хвалити дівчинку навіть за найменший успіх у навчанні; 3) провести бесіду з батьками відносно навчання Наді; 4) доручити їй постійно роздавати однокласникам зошити.
- 425.** Оцініть педагогічну ситуацію. У деяких школах між класами проводяться змагання в різних видах діяльності. Педагогічно виправдано оцінити їх роль як: 1) негативну – змагання розвиває конкуренцію, заздрощі, радість через невдачі суперників; 2) позитивну – змагання впливає на згуртування колективу, активність дітей; 3) нейтральну – для більшості дітей змагання не грає ніякої ролі, в результатах зацікавлений лише актив; 4) позитивну лише для тих класів, які виходять переможцями.
- 426.** Назвіть найбільш доцільні засоби покарання в сучасній педагогіці: 1) праця; 2) авторитет вихователя; 3) фізична сила; 4) відстрочка;

5) ізоляція.

- 427.** Вкажіть найголовніші позитивні сторони методу заохочення:
1) формування впевненості в діях; 2) задоволення і гордість від зробленого; 3) усвідомлення дитиною того, які її дії є позитивними; 4) слухняність дитини.
- 428.** Назвіть найефективніший спосіб здійснення переконання молодших школярів: 1) бесіда; 2) приклад; 3) роз'яснення; 4) розповідь; 5) покарання.
- 429.** Зазначте умови успішного проведення гри: 1) створення ігрової ситуації; 2) добровільне виконання ролей; 3) підбір гри, що відповідає ситуації; 4) виконання дорослим ролі ведучого; 5) гуманні стосунки.
- 430.** Вкажіть найсильніший засіб покарання на думку А.Макаренка та В.Сухомлинського: 1) покарання працею; 2) покарання заборонаю виконувати улюблену справу; 3) покарання силою; 4) покарання громадською думкою; 5) покарання батьками.
- 431.** Зазначте найголовнішу відмінність клубної роботи від гурткової: 1) тематичність занять; 2) періодичність занять; 3) кількість учасників; 4) самоуправління; 5) місце проведення.
- 432.** Вкажіть позицію, яка фіксує визначення методу змагання: 1) гра, у якій визначається переможець; 2) шлях до закріплення досягнутих результатів; 3) спосіб формування та закріплення необхідних якостей у процесі порівняння власних результатів з іншими; 4) встановлення переваги одних вихованців над іншими.
- 433.** Перелічіть негативні наслідки застосування методу покарання: 1) агресія дитини; 2) образа дитини; 3) почуття вини і сорому; 4) зневіра в собі; 5) безвольність дитини; б) дисциплінованість дитини.
- 434.** Вкажіть гуртки, які мають естетичне спрямування: 1) дівочий хоровий ансамбль; 2) музичні оркестри; 3) драматичні гуртки; 4) хореографічні гуртки; 5) картинні галереї; б) гуртки вивчення

історії мистецтва; 7) гуртки юних натуралістів; 8) гурток “Умілі руки”.

- 435.** Назвіть види гуртків за змістом діяльності: *1) короткотривалі; 2) однопредметні; 3) вузькотематичні; 4) періодичні; 5) інтегровані; 6) довготривалі.*
- 436.** Вкажіть особливості гуртка, які визначають його пріоритетне положення серед інших форм виховної роботи: *1) провідна діяльність; 2) добровільна участь; 3) зміст роботи не є чітко регламентованим; 4) школярі здобувають знання, вміння, навички; 5) школярі змістовно відпочивають.*
- 437.** Вкажіть послідовність етапів у проведенні виховної бесіди з молодшими школярами: *1) діалог з дітьми; 2) підведення підсумків бесіди; 3) обґрунтування теми бесіди.*
- 438.** Назвіть педагогічні умови проведення індивідуальної бесіди: *1) психологічне настроювання учня на відкритість бесіди; 2) конфіденційність; 3) використання педагогом прийому моралізування; 4) усвідомлення учнем моральних сентенцій; 5) критика особистості; 6) позитивний психологічний контакт із співбесідником; 7) повчальний тон бесіди.*
- 439.** Твердження, що важливим під час індивідуальної бесіди є те, щоб учень відчув готовність педагога допомогти йому: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 440.** Вкажіть вимоги до педагога – учасника індивідуальної бесіди: *1) намагатися говорити лише самому; 2) тактовність власної поведінки і слів; 3) емоційне реагування на спірні висловлювання співрозмовника; 4) розуміння ходу думок і логіки аргументів співрозмовника; 5) переривання розповіді учня; 6) спрямування зусиль вчителя на допомогу учневі.*
- 441.** Вкажіть виховний прийом, який використовують деякі вчителі в ході індивідуальної бесіди з учнем, типу: “Ти повинен так робити...” чи “

Ти не повинен так робити”: 1) іронія; 2) сарказм; 3) моралізування; 4) пригнічення; 5) пересторога.

- 442.** Твердження, що метод навіювання в педагогіці ще називають сугестивним методом: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 443.** Назвіть метод виховного впливу, за допомогою якого вихователь звертається до свідомості, почуттів, життєвого досвіду дітей з метою формування свідомого ставлення до дійсності і норм поведінки: 1) *навіювання*; 2) *переконання*; 3) *дискусія*; 4) *вимога*; 5) *порада*.
- 444.** Зазначте види навіювання за способами впливу на об’єкт: 1) *самонавіювання*; 2) *пряме*; 3) *непряме*; 4) *гіпнотичне*; 5) *просте*.
- 445.** Вкажіть прийоми методу прямого навіювання у вихованні: 1) *команда*; 2) *бесіда*; 3) *наказ*; 4) *навіювання-настанова*; 5) *гра*; б) *настанова*.
- 446.** Назвіть метод виховного впливу на особистість, що передбачає демонстрування взірця для наслідування: 1) *бесіда*; 2) *розповідь*; 3) *приклад*; 4) *дискусія*; 5) *педагогічна вимога*; б) *навіювання*.
- 447.** Вкажіть навіювання, яке здійснює педагог словесними виразами “Та ти ж прекрасний хлопчик, можеш вчитися добре”, “Ти тільки повір у свої здібності і легко подолаєш труднощі”: 1) *самонавіювання*; 2) *команда*; 3) *наказ*; 4) *настанова-навіювання*; 5) *натяк*.
- 448.** Визначте прийоми виховання на негативному прикладі: 1) *громадський осуд*; 2) *протиставлення аморальним вчинкам високоморальної поведінки*; 3) *організація на боротьбу з виявами морального зла*; 4) *заохочення порушників дисципліни*; 5) *розкриття на конкретних прикладах наслідків аморальної й асоціальної поведінки*; б) *приклад для наслідування*.
- 449.** Визначте метод організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки, зміст якого передано у дефініції: “педагогічний вплив на свідомість учнів з метою спонукування їх до позитивної діяльності або гальмування негативних дій і вчинків”:

1) бесіда; 2) навіювання; 3) приклад; 4) педагогічна вимога;
5) самовиховання.

450. Назвіть педагогічні умови виховної ефективності методів формування свідомості: 1) урахування раніше сформованих конкретних світоглядних понять, поглядів і переконань; 2) звернення не лише до розуму, а й до емоційно-почуттєво сфери учнів; 3) володіння педагогічними якостями особистості; 4) переконування на конкретних прикладах, що стосуються інтересів дітей, до яких вони мають безпосередній стосунок; 5) використання авторитарних стилів виховних впливів.

451. Вкажіть педагога, який у своїй виховній практиці часто апелював до методу педагогічної вимоги: 1) В.Сухомлинський; 2) К.Ушинський; 3) Я.Коменський; 4) А.Макаренко.

452. Твердження, що педагогічна вимога має бути справедливою: 1) правильне; 2) неправильне.

453. Вкажіть форму педагогічної вимоги висловленої класним керівником: “Перванчук і Верезей сьогодні прибирають клас”: 1) пряма; 2) непряма; 3) опосередкована.

454. Зазначте педагогічну вимогу, яку вчителів доцільно використовувати на початку роботи з дитячим колективом: 1) пряму; 2) непряму.

455. Назвіть опосередковані позитивні вимоги, які використовуються педагогом у дитячому колективі: 1) прохання; 2) довіра; 3) порада; 4) осуд; 5) недовіра; 6) схвалення.

456. Вкажіть найрізкішу форму педагогічної вимоги: 1) умовна вимога; 2) осуд; 3) недовіра; 4) погроза; 5) натяк.

457. Оцініть опосередковані (непрямі) педагогічні вимоги у зазначеному в тексті порядку: цифрою 1 позначте позитивні, цифрою 2 – нейтральні, цифрою 3 – негативні: 1) вимога в ігровій формі; 2) порада; 3) прохання; 4) довіра; 5) натяк; 6) погроза; 7) умовна

вимога; 8) недовіра; 9) осуд; 10) схвалення.

- 458.** Зазначте педагогічні умови, яких необхідно дотримуватись у процесі використання прямих вимог: *1) позитивність вимоги; 2) заборона певних вчинків вихованців; 3) однозначність; 4) зрозумілість; 5) конкретність; 6) інструктивність; 7) реалізація вимоги; 8) схвалення дій вихованця; 9) недовіра до вихованця; 10) осуд.*
- 459.** Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Класний керівник організовує учнів з метою генерального прибирання класної кімнати. Перед усім класом звертається до п'ятикласника: “Сергійку, доручаємо тобі на завтра забезпечити усіх нас господарськими знаряддями (відра, ганчірки, миючі засоби та ін.). Ти в нас хазяйська дитина”. Вкажіть педагогічну вимогу вчителя: *1) пряма вимога; 2) вимога-натяк; 3) вимога-довіра; 4) вимога-погроза.*
- 460.** Зазначте педагогічну вимогу, яку використав учитель у такій ситуації: “На уроці математики учні самостійно розв'язують задачі. Учитель проходить між рядами, спостерігає за роботою учнів. Зупиняється біля Дмитра, який не завжди відзначається дбайливістю. Але цього разу вчитель побачив певну старанність учня. Учитель голосно зауважує: “Сьогодні ти старанно працюєш. Молодець. Працюй так і далі”: *1) вимогу-довіру; 2) вимогу-прохання; 3) вимогу-схвалення; 4) вимогу-пораду; 5) вимогу-натяк.*
- 461.** Вкажіть педагогічну вимогу, використану в такій ситуації: “Учні 5-го класу на пришкільній ділянці обкопують дерева. Учитель спостерігає за їхньою працею. Один учень недбайливо ставиться до роботи. Класний керівник підійшов до нього і зауважив: “Миколо, на мій погляд, ти ображаєш яблуньку. Я порадив би тобі копати глибше і робити ширші кола”: *1) вимога-прохання; 2) вимога-довіра; 3) вимога-схвалення; 4) вимога-порада; 5) вимога-натяк.*
- 462.** Назвіть педагогічну вимогу, використану учителем у такій ситуації: “На початку уроку мови учитель дав учням самостійну роботу. Не всі учні почали працювати. Учитель, не називаючи нікого конкретно,

говорить: “Мені здається, що дехто ще на перерві”: 1) *вимога-осуд*; 2) *вимога-прохання*; 3) *вимога-довіра*; 4) *вимога-порада*; 5) *вимога-натяк*.

463. Зазначте метод виховного впливу, який передбачає розкриття сутності норм і правил поведінки особистості з метою регулювання наступної діяльності: 1) *бесіда*; 2) *навіювання*; 3) *педагогічна вимога*; 4) *пояснення*; 5) *умовляння*.

464. Визначте вид непрямой вимоги у ситуації, коли мама звертається до п'ятирічної Наталії, яка грається з ляльками: “Наталочко, якщо ти швиденько складеш усі іграшки на полицю, підемо гуляти на вулицю. Подивись як там гарно”: 1) *вимога-прохання*; 2) *вимога-схвалення*; 3) *вимога-порада*; 4) *умовна вимога*; 5) *вимога-погроза*.

465. Назвіть педагогічні правила у процесі застосування непрямих вимог: 1) *врахування індивідуальних і виховних можливостей вихованців*; 2) *реальність і посильність вимог для дітей*; 3) *втручання в особисті таємниці вихованців*; 4) *приниження гідності особистості*; 5) *спрямованість вимоги на залучення особистості до конкретної діяльності*.

466. Вкажіть метод виховання, що передбачає планомірне, організоване, повторне виконання учнем певних дій з метою вироблення і закріплення необхідних навичок та позитивних форм поведінки: 1) *громадська думка*; 2) *розповідь*; 3) *вправи*; 4) *педагогічна вимога*; 5) *покарання*; 6) *заохочення*.

467. Вкажіть педагогічну вимогу у ситуації: “Два хлопчики після уроків прибирають класну кімнату. Але роблять це недбало, лише розмазують по підлозі бруд. Черговий учитель звертається до них: “Так працювати не можна. Негайно поміняйте воду і все зробіть дбайливо!”: 1) *вимога-недовіра*; 2) *вимога-натяк*; 3) *вимога-прохання*; 4) *вимога-осуд*; 5) *вимога-погроза*.

468. Зазначте метод виховання, про який говориться в народній мудрості: “Боги і діти живуть там, де їх хвалять”: 1) *педагогічна вимога*;

2) привчання; 3) бесіда; 4) метод вибуху; 5) заохочення.

- 469.** Вкажіть вид педагогічної вимоги, про який йдеться у ситуації: “Семикласники Сергій і Андрій безвідповідально ставляться до виконання своїх доручень у підготовці свята Матері. Класний керівник зауважує: “Хлопці, ви знову хочете бути утриманцями. Ми виключаємо вас із справи. Так і скажемо мамам: “Сергій і Андрій не поважають своїх мам””: 1) вимога-прохання; 2) вимога-натяк; 3) умовна вимога; 4) вимога-осуд; 5) вимога-недовіра; б) вимога-погроза.
- 470.** Твердження, що щоденне дотримання єдиних вимог усіма членами колективу створює сприятливу морально-психологічну атмосферу, підвищує ефективність виховного процесу: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 471.** Твердження, що громадська думка за своєю сутністю є колективною вимогою: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 472.** Зазначте позиції, які на думку В.Сухомлинського не варто обговорювати в колективі і виносити на громадську думку: 1) *поведінку дитини, причиною якої є явні або приховані ненормальності в сім'ї*; 2) *поведінку або окремі вчинки, які об'єктивно є протестом проти грубості сваволі старших*; 3) *вчинки підлітків, які є результатом допущеної педагогом помилки*; 4) *бійки між учнями в класі*; 5) *вчинків, зумовлених тим, що вчитель припустився необ'єктивності в оцінці знань учня*; б) *неправильного вчинку, пояснення якого потребує розповіді про глибокі особисті, дружні стосунки учня зі своїми однокласниками, чи із старшим чи молодшим другом*; 7) *поганого вчинку, мотиви якого пов'язані з особливостями стосунків у сім'ї, про які дітям ще не час знати*.
- 473.** Твердження, що постійні доручення доцільно давати учням, які мають певний досвід їх виконання і розвинене почуття відповідальності: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 474.** Вкажіть позитивні сторони методу заохочення у вихованні:

1) об'єктивність порівняння підсумків; 2) згуртування колективу; 3) надихання переможців на нові успіхи; 4) несправедливість заохочення; 5) "підтягання" відстаючих до рівня передових; 6) моральне стимулювання.

475. Назвіть форми змагання, які практикуються у сучасній школі:

1) конкурси; 2) олімпіади; 3) огляди художньої самодіяльності; 4) виставки образотворчого мистецтва; 5) шкільні спартакіади; 6) відкриті уроки; 7) вікторини; 8) екскурсії.

476. Твердження, що педагогічно корисно похвалити вихованця, коли він ще не досяг значних успіхів у поведінці, але прагне до цього:

1) правильне; 2) неправильне.

477. Зазначте основні види заохочувального методу: 1) похвала;

2) вправлення; 3) нагорода; 4) важливе доручення; 5) авансування особистості; 6) попередження.

478. Відзначте успішні умови, які забезпечують ефективність

застосування методу заохочення: 1) своєчасність похвали за позитивні зрушення; 2) об'єктивність заохочувального впливу; 3) опора робиться на громадську думку; 4) непомічання педагогом позитивних зрушень в поведінці і діяльності учнів; 5) гласність; 6) врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів.

479. Зазначте метод стимулювання діяльності й поведінки молодших

школярів, який передбачає схвалення позитивних дій і вчинків з метою спонукання вихованців до їх повторення: 1) гра; 2) змагання; 3) вправлення; 4) заохочення; 5) покарання.

480. Вкажіть найсуворіший вид покарання школяра в сучасній школі:

1) осуд; 2) зміна ставлення; 3) вправлення; 4) обмеження; 5) виключення учня зі школи.

481. Зазначте метод виховання, який передбачає осуд недостойних дій та вчинків з метою їх припинення і запобігання в майбутньому:

1) змагання; 2) громадська думка; 3) заохочення; 4) покарання;

5) пояснення.

- 482.** Вкажіть послідовність етапів проведення педагогічної творчої гри:
1) розподіл ролей; 2) завершення гри і підбиття підсумків; 3) вибір гри; 4) розробка плану гри за певним сюжетом; 5) власне гра.
- 483.** Назвіть види покарань за критерієм особливостей впливу на учня:
1) покарання-вправління; 2) покарання-обмеження; 3) фізичне покарання; 4) покарання-осуд; 5) покарання-умовність; 6) покарання-зміна ставлення.
- 484.** Твердження, що покарання має бути гуманним і ґрунтуватися на добродушності педагога і повазі до особистості дитини: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 485.** Вкажіть метод виховання, сутність якого передано у античному вислові: “Пізнай самого себе”: 1) *переконання*; 2) *навіювання*; 3) *доручення*; 4) *самовиховання*; 5) *громадська думка*; 6) *педагогічна вимога*.
- 486.** Вкажіть педагога, який висунув тезу: “Виховання без покарань”:
1) *К.Ушинський*; 2) *Й.Гербарт*; 3) *А.Макаренко*; 4) *В.Сухомлинський*.
- 487.** Зазначте специфічний метод виховного впливу, який описано і впроваджено А.Макаренком: 1) *самовиховання*; 2) *покарання*; 3) *заохочення*; 4) *метод “вибуху”*; 5) *привчання*.
- 488.** З-поміж названих видів заохочень, вкажіть ті, які традиційно використовуються у сучасних школах: 1) *похвала в усній формі*; 2) *створення веб-сторінки в Інтернеті про кращого учня*; 3) *подяка у письмовій формі*; 4) *нагородження похвальними грамотами і листами*; 5) *виплата учнівських стипендій*; 6) *нагородження туристичними путівками*; 7) *відзначення на дошці пошани*; 8) *нагородження золотою чи срібною медаллю*; 9) *нагородження цінним подарунком*; 10) *передплата газет і журналів на вимогу школяра*.
- 489.** Назвіть педагога, який про метод “вибуху” висловився: “Під

вибухом... я маю на увазі раптову дію, яка перевертає всі бажання людини, всі її прагнення”: 1) *К.Ушинський*; 2) *В.Сухомлинський*; 3) *П.Блонський*; 4) *А.Макаренко*.

- 490.** Вкажіть фактори, які доцільно враховувати педагогу, використовуючи метод “вибуху”: 1) *глибоке знання індивідуальних особливостей вихованця*; 2) *володіння технікою цього методу*; 3) *наявність позитивного соціального клімату, в якому перебуває вихованець*; 4) *необхідність перевиховання особистості*; 5) *довготривалість методу*.
- 491.** Назвіть загальні педагогічні умови використання методів виховання: 1) *залежність методів від мети і завдань виховання*; 2) *врахування вікових особливостей вихованців*; 3) *рівень сформованості професіоналізму педагога*; 4) *наявність і дієвість засобів виховного впливу*; 5) *надмірна вимогливість до вихованців*; 6) *врахування індивідуальних особливостей фізичного, психічного і соціального розвитку особистості*; 7) *негуманне ставлення до учнів під час виховного впливу*.
- 492.** Зазначте вид педагогічної вимоги у поданій ситуації: “У класі семикласники Юра та Рома відламали одну стійку парти. Класний керівник звертається до вихованців: “Якщо до завтрашнього дня не полагодите парту, будете на всіх уроках працювати стоячи, а ваші батьки ремонтуватимуть парту”: 1) *вимога-погроза*; 2) *вимога-недовіра*; 3) *вимога-осуд*; 4) *вимога-прохання*; 5) *вимога-натяк*.
- 493.** Назвіть метод виховання, який має значний виховний вплив на формування світогляду школяра: 1) *навіювання*; 2) *педагогічна вимога*; 3) *гра*; 4) *переконання*; 5) *заохочення*.
- 494.** Зазначте основні умови ефективності переконання: 1) *особиста переконаність вихователя*; 2) *відсутність педагогічного такту*; 3) *вміле використання фактів і прикладів*; 4) *знання й уміле використання індивідуально-психічних особливостей вихованців та елементів психології колективу*; 5) *незрозумілість у викладі*

матеріалу; б) глибока професійна компетентність педагога.

- 495.** Встановіть послідовність етапів формування навичок і умінь, які пропонує К.Ушинський у ефективній організації вправ (вправлянь):
1) організація первинного відтворення учнями показаних дій; 2) контроль за поведінкою; 3) постановка виховного завдання; 4) наступне тренування в удосконаленні та закріплення способів діяльності і поведінки; 5) висування вимог до учнів з питань удосконалення організованих вправ; 6) практична демонстрація дії для вирішення поставленого завдання; 7) розв'язання способів діяльності й надання учням відповідної інформації.
- 496.** Назвіть поняття, зміст якого передає дефініція: “варіанти організації виховного процесу, композиційна побудова виховного заходу”:
1) методи виховання; 2) принципи виховання; 3) закономірності виховної роботи; 4) форми організації навчання; 5) форми виховної роботи.
- 497.** Вкажіть “правила” покарання, сформульовані психотерапевтом В.Леві:
1) покарання не повинно зашкоджувати здоров'ю – ні фізичному, ні психічному; 2) якщо є сумнів: карати чи не карати – не карати; 3) не принижувати дитину; 4) дитина не повинна страхатися покарання; 5) багаторазовість покарань; 6) якщо дитину покарали, отже її простили; 7) за одну провину – одне покарання; 8) недопустиме покарання із запізненням.
- 498.** Назвіть традиційні форми організації виховання:
1) масові; 2) позакласні; 3) позашкільні; 4) групові (гурткові); 5) індивідуальні; 6) класно-урочні.
- 499.** Зазначте позиції, у яких сформульовані масові форми виховної роботи:
1) тематичні вечори; 2) години класного керівника; 3) вечори запитань і відповідей; 4) зустріч з видатними людьми; 5) гуртки художньої самодіяльності; 6) колекціонування.
- 500.** Встановіть послідовність технології підготовки і реалізації колективних творчих справ (КТС):
1) реалізація КТС; 2) попередня

робота вихователів; 3) колективна підготовка роботи; 4) колективне підбиття підсумків; 5) колективне планування; 6) визначення подальших найближчих КТС.

- 501.** Встановіть послідовність етапів колективного планування виховної роботи (за О.Морозом та В.Омеляненком): *1) етап проведення заходу; 2) підсумковий аналіз колективного планування; 3) мотиваційний етап; 4) організаційний етап; 5) найближчі дії після виховного заходу; 6) етап планування.*
- 502.** Зазначте форму виховання за народною педагогікою, яка передбачає участь дітей і молоді в праці, додержання народних традицій, свят, обрядів: *1) індивідуальна; 2) групова; 3) фронтальна (масова).*
- 503.** Вкажіть групу методів, до якої належать названі методи в народній педагогіці: уклад життя та діяльності дітей, вправи, привчання, виконання різних доручень і обов'язків, дитячі ігри та забави: *1) формування суспільної поведінки дитини; 2) формування суспільної свідомості особистості; 3) стимулюючі методи; 4) методи самовиховання.*
- 504.** Зазначте виховний метод, значення якого розкривають народні вислови: “Посієш вчинок – виросте звичка”, “Звичка – друга натура”: *1) вправляння; 2) заохочення; 3) народна гра; 4) забава; 5) виконання доручень і обов'язків.*
- 505.** Твердження, що вимоги у формі наказу чи погроз у практиці народного виховання використовувалися дуже рідко: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 506.** Зазначте народні вислови, які передають значення громадського осудження: *1) “Вік пройшов, як батогом ляснув”; 2) “Хоч ганьба очі не виїсть, але не дає між люди показатися”; 3) “Хто дітям потаче, той сам плаче”; 4) “Стид, хоч і не дим, а очі виїсть”.*
- 507.** Вкажіть народні мудрості, що відображають сугестивний метод виховання дитини: *1) “Що громада забажає, того й пан не поламає”;*

2) *“Не їж зелених слив, бо в череві жаби виростуть”*; 3) *“Раз на віку спіткнеишся, та й то люди бачать”*; 4) *“Коли сидиш, то не дригай ногами, бо чорта колишеиш”*; 5) *“Не руйнуй пташиних гнізд, бо осліпнеиш”*.

508. Зазначте народні навіювання, спрямовані на виховання культури поведінки за столом: 1) *“Не їж у шапці, бо твоя жінка буде мати дурного чоловіка”*; 2) *“Їж крайці з хліба, будуть тебе хлопці (дівчата) любити”*; 3) *“Не сідай за вугол стола, бо не одружишишся”*; 4) *“Вола в’яжуть мотузком, а людину словом”*; 5) *“Як слово не допоможе, то й кий не дошкулить”*.

509. Назвіть виховний метод, на якому ґрунтується дотримання заповідей “Не кради”, “Шануй батька і матір”: 1) *привчання*; 2) *переконання*; 3) *навіювання*; 4) *вимога*; 5) *самовиховання*.

510. Твердження, що українська народна педагогіка не визнає покарань, які принижують людську гідність і шкодять здоров’ю дитини: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

511. Зазначте народні вислови, в яких гуманне покарання схвалюється: 1) *“Хто годує, той і б’є”*; 2) *“Не вчи дитину штурханцями, а хорошими слівцями”*; 3) *“Кого люблю, того і б’ю”*; 4) *“Бити тебе треба, та нікому”*; 5) *“Хто б’є дитину, той не виховає добру людину”*.

512. Твердження, що народна педагогіка розглядає заохочення і покарання як дуже делікатні виховні методи, які не треба часто застосовувати: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

513. Зазначте основні завдання методу покарання за народною педагогікою, які полягають в тому, щоб викликати у винуватця: 1) *неприємні переживання*; 2) *вину й сором за поганий вчинок*; 3) *розкаювання*; 4) *бажання більше ніколи не повторювати вчинене*; 5) *радість від заподіяного*; 6) *почуття жалю*.

514. Твердження, що поняття “метод виховання” і “форма виховання” в

сучасній педагогіці дуже близькі між собою, часто одне і те саме поняття може використовуватись як метод і як форма: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

- 515.** Зазначте народні вислови, в яких звеличується виховна сила слова:
1) *“Де гра, там радість”*; 2) *“Дорогу скорочує розмова”*;
3) *“Спочатку думка – потім слово”*; 4) *“Найвища майстерність – красномовство”*; 5) *“Перехвалене – як пересолене”*.
- 516.** Оцініть ситуацію. Учителька насварила учня під час гри і таким чином порушила одне із правил застосування методу покарання, запропоноване: 1) *Р.Кемпбелом*; 2) *В.Сухомлинським*;
3) *А.Макаренком*; 4) *В.Леві*.
- 517.** Оцініть ситуацію. Вчителька похвалила другокласницю за гарну сукню. Вона порушила правило застосування методу похвали, запропоноване: 1) *Р.Кемпбелом*; 2) *В.Сухомлинським*;
3) *А.Макаренком*; 4) *В.Леві*.
- 518.** Вкажіть випадки (за В. Леві), коли дитину не можна сварити і карати: 1) *коли хвора*; 2) *якщо їсть*; 3) *коли невдоволена*; 4) *після фізичної травми*; 5) *після душевної травми*; 6) *коли вередує*.
- 519.** Оцініть ситуацію. Учителька насварила учня, який зіскочив із сходинок і підвернув ногу. Цим вона порушила одне із правил застосування методу покарання, запропоноване: 1) *Р.Кемпбелом*;
2) *В.Сухомлинським*; 3) *К.Ушинським*; 4) *В.Леві*.
- 520.** Оцініть ситуацію. Вчителька похвалила другокласницю за зовнішню красу. Вона порушила правило застосування методу похвали, запропоноване: 1) *Р.Кемпбелом*; 2) *В.Сухомлинським*;
3) *М.Монтессорі*; 4) *В.Леві*.
- 521.** Зазначте думки В.Сухомлинського про заохочення і похвалу:
1) *“Маленька людина хай гордиться своєю гідністю і не жде нагороди, вигоди, заохочення за свої достоїнства”*; 2) *“Розуміється, у сім’ї теж можливе певне заохочення, щось подібне преміювання,*

але ні в якому разі не можна дітей преміювати за слухняність, за добре ставлення до батьків”; 3) Скупість на похвалу учні цінять тоді, коли вчитель ще скупіший на докір, коли він рідко гудить, коли рідко буває так, щоб він не знайшов у роботі школяра нічого хорошого”; 4) “Я проти надмірних заохочень”.

522. Вкажіть, хто з педагогів висловився так про методи стимулювання: “Похмурий погляд, похвала, догана, жарт, порада, поцілунок, казка як нагорода, словесне заохочення – ось лікувальні процедури, які треба призначати в малих або великих дозах, частіше чи рідше залежно від конкретного випадку й особливостей організму: 1) А.Макаренко; 2) В.Сухомлинський; 3) К.Ушинський; 4) Януш Корчак.

523. Виберіть ті поняття, які позначають методи формування свідомості особистості: 1) авторитет учителя; 2) бесіда; 3) розповідь; 4) лекція; 5) громадська думка; 6) покарання; 7) навіювання; 8) гласність; 9) диспут.

524. Позначте позиції, які фіксують загальні умови, що визначають вибір методів виховання: 1) мета і завдання виховання; 2) диференціація виховання; 3) зміст виховання; 4) побажання батьків вихованців; 5) вікові та індивідуальні особливості школярів; 6) комплексний характер виховання; 7) рівень сформованості особистості; 8) рівень педагогічної кваліфікації вихователів; 9) умови виховання.

525. Зазначте позицію, у якій перераховано методи стимулювання: 1) розповідь пояснення, бесіда, особистий приклад; 2) заохочення, покарання, змагання; 3) вправи, заохочення, привчання, вимога; 4) бесіда, покарання, доручення, контроль.

526. Назвіть частину загального методу виховання, окремий вплив, конкретне застосування методу: 1) засіб; 2) прийом; 3) мета; 4) завдання.

527. Зазначте думки А.Макаренка про роль покарання у вихованні: 1) “Я не вірю в успіх покарання, в якому є хоч краплина приниження людської гідності”; 2) “Покарання – надзвичайно важка річ: воно

вимагає від вихователя величезного такту і обережності”;
3) *“Розумна система покарань не тільки законна, але й необхідна”;*
4) *“Покарання повинно виховувати. Покараний повинен точно знати, за що його карають і розуміти смисл покарання”.*

528. Вкажіть автора слів: “Якщо людина заслуговує на похвалу, намагайтесь не відмовити їй у цьому, інакше ви не лише ризикуєте відсторонити її від певного шляху, позбавляючи її підтримки і схвалення, яких вона потребує, але й самі втратите нагоду – віддати належне людині за її працю”: 1) *Л.Толстой*; 2) *А.Макаренко*; 3) *В.Сухомлинський*; 4) *К.Ушинський*.

2.4. Виховання особистості в колективі. Робота класного керівника

529. Назвіть суттєві ознаки поняття “колектив:” 1) *наявність загальної соціально значимої мети*; 2) *спільна суспільно корисна діяльність*; 3) *неорганізована структура*; 4) *відсутність органів управління*; 5) *наявність у відносинах між членами колективу певної морально-психологічної єдності*; 6) *динамізм*.

530. Вкажіть педагога, який визначив колектив як “соціальний живий організм, який через те і організм, що він має органи, що там є повноваження, відповідальність, співвідношення частин, взаємозалежність, а якщо нічого цього немає, то немає й колективу, а є просто юрба або зборище”: 1) *К.Ушинський*; 2) *А.Макаренко*; 3) *В.Сухомлинський*; 4) *С.Шацький*.

531. Зазначте народні прислів'я, в яких відображається колективістська психологія українців: 1) *“Громада – великий чоловік”*; 2) *“Перед тим як карати полічи до ста”*; 3) *“Чого Івась не навчиться, того Іван не знатиме”*; 4) *“Добре там живеться, де гуртом сіється і жнеться”*; 5) *“Громада – це рада, що рішила – так і буде”*.

532. Назвіть ознаку колективу, що передбачає наявність органів самоврядування, визначеність прав і обов'язків, сформованість

відносин взаємозалежності: 1) захищеність особистості в групі; 2) дружні стосунки; 3) наявність суспільно корисної мети і діяльності; 4) чітка організаційна структура; 5) високий рівень значущості колективу для його членів.

- 533.** Встановіть послідовність етапів, які проходить дитяча група до колективу (за Л.Уманським, О.Лутошкіним): 1) група-кооперація; 2) група-колектив; 3) номінальна група; 4) група-автономія; 5) група-асоціація.
- 534.** Твердження, що гурт підлітків, який забрався у дачний будинок і виніс приймач можна назвати колективом: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 535.** Твердження, що на основі багаторічної практики В.Сухомлинський сформулював і теоретично обґрунтував вплив колективу на школяра з урахуванням його індивідуальних особливостей розвитку і духовного світу: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 536.** Завершіть вислів А.Макаренка: “Оптимальна кількість членів колективу не може бути ... ”; 1) *більшою за 30 осіб*; 2) *меншою за 3 і більшою за 300 чоловік*; 3) *меншою за 7 і більшою за 15 чоловік*; 4) *меншою за 15 і більшою за 30 осіб*.
- 537.** Твердження, що будь-який первинний колектив характеризує його офіційна, тобто неформальна структура: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 538.** Назвіть педагога, який визначив такі принципи виховання шкільного колективу: багатство стосунків між учнями і педагогами; самодіяльність, творчість, ініціатива; гармонія високих благородних інтересів; емоційне багатство колективного життя; сувора дисципліна і відповідальність особистості за свою працю і поведінку: 1) *А.Макаренко*; 2) *К.Ушинський*; 3) *В.Сухомлинський*; 4) *Януш Корчак*.
- 539.** Встановіть динаміку розвитку колективу, визначену О.Лутошкіним у книзі “Як вести за собою”: 1) *“Рожеві вітрила”*; 2) *“Палаючий*

факел”; 3) *“Піщаний розсип”*; 4) *“Мигаючий маяк”*; 5) *“М’яка глина”*.

- 540.** Назвіть етап у розвитку колективу, якому О.Лутошкін дає таку характеристику: “в групі помітні перші зусилля сполучення колективу, з’єднуючими ланками є формальна дисципліна і вимоги старших; стосунки різні – доброзичливі, конфліктні, існують замкнуті угруповання підлітків”: 1) *“Мигаючий маяк”*; 2) *“Палаючий факел”*; 3) *“Рожеві вітрила”*; 4) *“М’яка глина”*; 5) *“Піщаний розсип”*.
- 541.** Вкажіть найвищий етап розвитку колективу за О.М.Лутошкіним: 1) *“Мигаючий маяк”*; 2) *“Палаючий факел”*; 3) *“Піщаний розсип”*; 4) *“Рожеві вітрила”*; 5) *“М’яка глина”*.
- 542.** Твердження, що дітям з високим позитивним статусом (лідерам) в колективі педагогічно доцільно надавати самостійність в організації і проведенні конкретних справ, доручати керівництво групами, гуртками секціями: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 543.** Встановіть послідовність динаміки колективу за вказаними стадіями (О.Ковальов): 1) *стадія синтезу*; 2) *стадія первинного синтезу*; 3) *стадія диференціації*.
- 544.** Твердження, що формальні групи у колективі мають юридично фіксований статус: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 545.** Твердження, що неформальні групи у колективі об’єднують школярів на основі спільних інтересів, особистих симпатій або взаємної вигоди: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 546.** Встановіть динаміку розвитку шкільного колективу у зазначених позиціях: 1) *колектив як інструмент індивідуального розвитку особистості*; 2) *колектив як об’єкт виховного впливу (вимоги пред’являє педагог)*; 3) *колектив як об’єкт і суб’єкт виховання (вимоги пред’являє не лише педагог, а й актив)*.
- 547.** Вкажіть види учнівських колективів: 1) *постійні*; 2) *тимчасові*; 3) *ситуативні*; 4) *індивідуальні*; 5) *первинні*; 6) *вторинні*;

7) фронтальні; 8) одновікові; 9) багатовікові.

- 548.** Твердження, що виховний колектив не стоїть на місці і його життя перебуває в процесі постійного розвитку: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 549.** Назвіть найбільш стабільну ланку в структурі шкільного колективу: 1) *загальношкільний*; 2) *спортивне товариство*; 3) *колектив художньої самодіяльності*; 4) *колектив класу (класний, учнівський)*; 5) *тимчасове об'єднання для виконання певних робіт*.
- 550.** Вкажіть, як А.Макаренко визначив практичну мету, яка здатна захопити і згуртувати колектив: 1) *вчорашня радість*; 2) *виховне завдання*; 3) *перспектива*; 4) *оптимізм*; 5) *мажор виховання*.
- 551.** Зазначте тип розвитку взаємин між особистістю і колективом у випадку, коли особистість підкоряється колективу: 1) *гармонія*; 2) *конформізм*; 3) *нонконформізм*.
- 552.** Назвіть типи колективів, які діють у сучасних школах: 1) *ясельний*; 2) *класний (первинний, контактний)*; 3) *товариства*; 4) *об'єднання за інтересами*; 5) *релігійний*; 6) *тимчасові об'єднання для виконання певних видів робіт*; 7) *загальношкільний*; 8) *колектив предметного гуртка*; 9) *колектив художньої самодіяльності*.
- 553.** Вкажіть функції колективу: 1) *організаторська*; 2) *освітня*; 3) *виховна*; 4) *стимулююча*; 5) *репродуктивна*.
- 554.** Зазначте педагога, який життя та діяльність учнівського колективу будував на таких принципах: єдність і цілісність; постійний рух уперед; тон і стиль життя колективу; система перспективних ліній: 1) *В.Сухомлинський*; 2) *А.Макаренко*; 3) *С.Шацький*; 4) *Януш Корчак*.
- 555.** Твердження, що засобом згуртування учнівського колективу є формування у ньому традицій: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 556.** Назвіть автора слів: “Яким би сильним інструментом не був вплив колективу на особистість, цей інструмент не є всемогутнім”: 1) *А.Макаренко*; 2) *В.Сухомлинський*; 3) *С.Русова*; 4) *Дж.Локк*.

- 557.** Зазначте тип розвитку взаємин між особистістю і колективом, у випадку, коли особистість і колектив знаходяться в оптимальних взаєминах: 1) гармонія; 2) конформізм; 3) нонконформізм.
- 558.** Вкажіть функції педагога в управлінні колективом: 1) планування й організація адекватних стану колективу впливів; 2) виконання обов'язків батька-матері; 3) проведення дозвілля; 4) збір та аналіз інформації про учнівський колектив; 5) контроль і корекція виховних впливів на особистість і колектив.
- 559.** Вкажіть позиції підкорення особистості колективу (при конформізмі): 1) особистість підкоряється вимогам колективу добровільно; 2) гармонізація особистості й колективу; 3) особистість поступається перед колективом, як зовнішньою силою, що має вищість; 4) особистість підкоряє собі колектив; 5) особистість підкоряється колективу лише зовні, формально, зберігаючи свою незалежність та індивідуальність
- 560.** Назвіть педагога, який сформулював закон життя колективу: “Рух – форма життя колективу, зупинка – форма його смерті”: 1) Й.Песталоцці; 2) Ж.Ж.Руссо; 3) В. Сухомлинський; 4) А.Макаренко; 5) Януш Корчак.
- 561.** Зазначте види перспектив за А.Макаренко: 1) близька; 2) загальна; 3) конкретна; 4) середня; 5) далека.
- 562.** Вкажіть види доручень, які практикуються у сучасних учнівських колективах: 1) “господарі”; 2) “санітари”; 3) “книголюби”; 4) “фермери”; 5) “спортсмени”; 6) “журналісти”; 7) “банкіри”; 8) “веселята”; 9) “друзі природи”.
- 563.** Назвіть позиції радянської педагогіки, які доцільно вилучати у сучасному виховному колективі: 1) політичне втручання у життя шкільного колективу; 2) шкільні традиції колективу; 3) колектив як єдиний інструмент виховання; 4) колективна відповідальність за вчинки окремої особистості; 5) наявність органів самоврядування; 6) перевага колективної думки над думкою особистості при

розв'язанні певних питань життя колективу; 7) обговорення в колективі будь-якого вчинку особистості.

564. Твердження, що колективне виховання передбачає розумне поєднання самостійного розвитку особистості з урахуванням потреб колективу: *1) правильно; 2) неправильно.*

565. Вкажіть тип розвитку взаємин між особистістю і колективом за словами С. Русової: “Природа дитини егоїстична і цей егоїзм необхідний для найкращого розвитку її індивідуальності. Але разом з розвитком індивідуальності мусить складатися гуртова свідомість, громадське єднання, свідомість своїх відносин і своїх обов’язків до колективу”: *1) конформізм; 2) гармонія; 3) нонконформізм.*

566. Назвіть позиції, у яких розкриваються найважливіші аспекти колективного виховання, виправдані у виховній практиці педагогів-гуманістів: *1) головна мета формування та діяльності дитячого колективу – особистість, розкриття її творчого потенціалу; 2) визнання реальних прав дитини у шкільному колективі; 3) обмеження свободи дитини; 4) свобода вибору дитиною світоглядних політичних і релігійних поглядів; 5) абсолютизування кожного положення або елементів досвіду А.Макаренка без урахування особливостей часу і критичного аналізу виховної практики; 6) створення у дитячому колективі системи гуманних стосунків; 7) забезпечення свободи кожної особистості в колективі передбачає і певні обмеження, необхідні для її нормального функціонування; 8) сповідування принципу А.Макаренка: “Якомога більше вимог до людини і якомога більше поваги до неї”.*

567. Зазначте поняття, які виступають чинниками і розкривають особливості розвитку колективу: *1) праця; 2) актив; 3) мораль; 4) лідер; 5) інтелект; 6) органи самоврядування.*

568. Назвіть характерні ознаки розвитку колективу на першій стадії (за А.Макаренком): *1) початок створення колективу; 2) сформованість активу; 3) члени колективу недостатньо знають один одного;*

4) відсутня ініціатива в конкретній діяльності; 5) більшість вихованців підпорядковує собі меншість; 6) вихованці не повною мірою усвідомлюють завдання; 7) відсутність активу.

569. Вкажіть стадію розвитку колективу (динаміка А.Макаренка), коли провідна тактична лінія вихователя полягає у здійсненні керівництва на демократичних засадах з опорою на актив: 1) перша; 2) друга; 3) третя.

570. Зазначте важливу ознаку колективу, про яку А.Макаренко у “Педагогічній поемі” зазначив: “Людина не може жити на світі, якщо в неї нема попереду нічого радісного. Справжнім стимулом людського життя є завтрашня радість”: 1) психологічний клімат 2) дисципліна та самодисципліна; 3) корисна мета (перспектива); 4) єдина діяльність; 5) динамізм.

571. Назвіть напрямки діяльності вихователя на першій стадії розвитку колективу (динаміка А.Макаренка): 1) вивчення членів колективу; 2) почергове залучення вихованців до керівних функцій; 3) забезпечення знайомства вихованців між собою; 4) висунення конкретних завдань; 5) визначення спільно з активом перспективних ліній; 6) організація спільної діяльності; 7) сприяння формування активу.

572. Назвіть стадію розвитку колективу (динаміка А.Макаренка), при якій провідною тактичною лінією діяльності вихователя є забезпечення системи вимог і організація діяльності на засадах єдинопочатку керівництва і педагогічного авторитаризму: 1) перша; 2) друга; 3) третя.

573. Вкажіть поняття, зміст якого передано у дефініції: “член колективу, який у важливих ситуаціях здатний помітно впливати на поведінку членів колективу, проявляти ініціативу в діях, брати на себе відповідальність за діяльність колективу”: 1) конформіст; 2) активіст; 3) вихователь; 4) лідер; 5) громадянин.

574. Вкажіть поняття, яке виражається дефініцією “група вихованців,

членів конкретного колективу, які усвідомлюють вимоги керівника колективу, допомагають йому в організації членів колективу, виявляють певну ініціативу”: 1) меншість; 2) більшість; 3) “шпана” (за А.Макаренком); 4) актив; 5) номінальна група.

575. Зазначте стадію розвитку колективу, про яку А.Макаренко резюмує: “Це – той наслідок, що винагороджує вас за нервову працю першого періоду. Коли вимагає колектив, коли колектив збився в певному тоні й стилі, робота вихователя стає математично точною, організованою роботою”: 1) перша; 2) друга; 3) третя.

576. Назвіть стадію розвитку колективу (динаміка А.Макаренка), коли вихователь реалізує тактичну лінію керівництва колективом на розширених засадах демократизму і вирішення всіх питань життєдіяльності колективу на загальних зборах: 1) перша; 2) друга; 3) третя.

577. Вкажіть ознаки які характеризують колектив на третій стадії розвитку (динаміка А.Макаренка): 1) більшість вихованців діє свідомо і активно; 2) відсутність активу; 3) більшість підпорядковує меншість; 4) усвідомлення завдань діяльності вихованцями; 5) члени колективу висувають актуальні завдання; 6) немає ініціативи в конкретній діяльності.

578. Визначте напрямки роботи вихователя на третій стадії розвитку колективу (динаміка А.Макаренка): 1) по чергове залучення вихованців до виконання керівних функцій; 2) постійне вивчення членів колективу; 3) навчання активістів здійснювати керівні функції; 4) забезпечення знайомства вихованців між собою; 5) обговорення спільно з усіма членами колективу завдань і перспективних ліній його розвитку.

579. Твердження, що А.Макаренко діалектику розвитку колективу поєднав із діалектикою розвитку вимог: 1) правильне; 2) неправильне.

580. Назвіть вимоги в процесі організації перспектив колективу: 1) перспектива має бути реальною; 2) доступність і посильність

досягнення перспективи; 3) невідповідальність вікові вихованців; 4) заохочення членів колективу, які спрямовують зусилля на досягнення мети; 5) відірваність перспективи від реального життя.

- 581.** Вкажіть, про яку ознаку колективу (позначену ...) йдеться в словах А.Макаренка: "... є тим здоровим необхідним у виховному дитячому закладі резервом, який забезпечує наступність поколінь у колективі, зберігає стиль, тон і традиції колективу": 1) перспектива; 2) вихователь; 3) лідер; 4) органи самоврядування; 5) актив.
- 582.** Вкажіть передумови, визначені А.Макаренком, за яких діяльність органів самоврядування (ОС) буде актуальною і ефективною: 1) адміністрація закладу немає права замінювати ОС; 2) рішення ОС має бути виконане; 3) адміністрація має здійснювати вплив на ОС на демократичних засадах; 4) робота в ОС має займати багато часу; 5) керівники виховного закладу не повинні контролювати роботу ОС.
- 583.** Зазначте ознаки тону здорового колективу: 1) мажорність; 2) мінорність; 3) гордість; 4) єдність колективу; 5) відчуття захищеності кожного члена колективу; 6) нездоровий психологічний клімат у колективі; 7) здатність гальмувати негативні дії або вчинки.
- 584.** Назвіть вид перспективи, яка має такі характеристики: трохи віддалена у часі, ставиться не часто, 2-3 рази на рік; можливість підготовки і досягнення колективна: 1) близька; 2) середня; 3) дальня.
- 585.** Вкажіть принцип, за яким здійснюється "педагогіка паралельної дії" А.Макаренка: 1) взаємодія "педагог – особистість"; 2) відносини "особистість – колектив"; 3) взаємодія "педагог – колектив – особистість"; 4) стосунки "колектив – педагог".
- 586.** Вкажіть педагога, теорії і практики якого відповідає авторитарний напрямок у колективістській педагогіці: 1) В.Сухомлинський; 2) Януш Корчак; 3) К.Ушинський; 4) А.Макаренко.
- 587.** Назвіть джерела гуманістичного напрямку у колективістській

педагогіці: 1) концепція колективу В.Сухомлинського; 2) народна педагогіка про виховання особистості у колективі; 3) вчення Й.Ф.Гербарта про керування дітьми; 4) педагогічні положення Януша Корчака; 5) позитивні сторони концепції А.Макаренка.

- 588.** Встановіть динаміку розвитку особистості за вказаними стадіями: 1) поширення впливу активу на весь колектив; 2) самовиховання як вищий тип виховання в колективі; 3) вирішальний вплив громадської думки більшості; 4) створення колективу учнів.
- 589.** Визначте поняття за його дефініцією: “демократично обрані уповноважені колективу, які допомагають педагогові здійснювати керівні функції”: 1) актив; 2) неформальна група; 3) лідери; 4) органи самоврядування; 5) доручення.
- 590.** Оцініть твердження: “Шкільний колектив є неформальним утворенням”: 1) правильне; 2) неправильне.
- 591.** Зазначте поняття, яке визначається як низка послідовно поставлених перед колективом цілей, досягнення яких викликає перехід від простого задоволення до глибокого почуття-обов’язку: 1) громадська думка колективу; 2) система перспективних ліній; 3) стадії колективу; 4) відносини у колективі.
- 592.** Назвіть позицію, яка фіксує найістотніші фактори, що впливають на створення колективу: 1) робота з батьками, традиції, зустрічі з членами трудового колективу; 2) традиції, громадська думка, змагання, спільні справи, перспектива; 3) заохочення, покарання навчальні заняття, шефство старших над молодшими; 4) бесіди з учнями, навчальні заняття, перспектива, гра.
- 593.** Виберіть позицію, в якій найбільш повно розкривається зміст поняття “колектив”: 1) група людей, у якій є вимоги до кожного члена, наявні органи управління і готовність допомогти один одному; 2) група осіб, які об’єднані спільною діяльністю, що не суперечить загальнолюдським цінностям і характеризується гуманними стосунками; 3) група людей, об’єднана соціально значимою метою,

діяльністю, організацією цієї діяльності, має спільні виборчі органи, характеризується згуртованістю, спільною відповідальністю, взаємною залежністю при безумовній рівності всіх членів у правах і обов'язках.

- 594.** Визначте вид перспективи, яку поставив педагог у такій ситуації: “На початку другого семестру класний керівник повідомив десятикласникам, що вони розпочинають підготовку до тривалого туристичного походу, який відбудеться на літніх канікулах”:
1) середня; 2) далека; 3) близька.
- 595.** Назвіть одну з найдавніших форм колективної взаємодопомоги українців під час виконання нагальних трудовітських робіт:
1) община; 2) досвітки; 3) толока; 4) громада; 5) віче; 6) обряд.
- 596.** Визначте вид перспективної лінії, яку поставив учитель у такій ситуації: “На початку навчального року класний керівник повідомив дев'ятикласникам, що їм доручено підготувати і провести новорічні ранки в початкових класах”:
1) близька; 2) середня; 3) далека.
- 597.** Зазначте, що на думку А.Макаренка є “основним інструментом виховання”:
1) сім'я; 2) школа; 3) вулиця; 4) колектив; 5) вимога.
- 598.** Оцініть твердження. Формальна структура колективу виникає стихійно:
1) правильне; 2) неправильне.
- 599.** Твердження, що вчитель повинен з першого класу надати дітям цілковиту свободу в організації самоврядування в класі:
1) правильне; 2) неправильне.
- 600.** Твердження, що розвинутий класний колектив стимулює навчально-пізнавальну діяльність школярів:
1) правильне; 2) неправильне.
- 601.** Назвіть критерій, який поклав А.Макаренко у визначення етапів розвитку колективу:
1) кількість членів групи; 2) вид перспективних ліній; 3) характер постановки та сприйняття вимог; 4) характер провідної спільної діяльності вихованців.
- 602.** Вкажіть позицію, яка фіксує визначальний фактор при постановці

перспективних ліній колективу: 1) бажання батьків вихованців; 2) особистісні прагнення членів колективу; 3) національні інтереси; 4) думка меншості членів колективу.

- 603.** З'ясуйте поняття, яке визначається як “спосіб організації життя учнівського колективу, який реалізується в залученні всіх його членів до планування, організації, контролю та підведення підсумків їх навчальної і суспільно корисної діяльності”: 1) вимога; 2) бесіда; 3) самоврядування; 4) самовиховання; 5) громадська думка.
- 604.** Визначте принцип, суть якого полягає в тому, що вимоги до особистості та вплив на неї здійснюються не прямо, а через колектив, коли відповідальність за кожного члена несе первинний колектив: 1) творення і збереження позитивних традицій; 2) паралельна дія; 3) принцип колективізму; 4) “один за всіх і всі за одного”.
- 605.** Зазначте вміння вихованців, які проявляються на найвищому етапі розвитку дитячого колективу: 1) спілкуватись; 2) дружити діадами і тріадами; 3) домовлятись про спільну діяльність; 4) розподіляти і сумлінно виконувати ролі й обов'язки в спільній, суспільно значущій діяльності; 5) об'єднуватись у невеликі групи для спільної творчої діяльності.
- 606.** Вкажіть педагога, який запровадив широко використовувати у виховній роботі метод паралельної педагогічної дії: 1) В.Сухомлинський; 2) С.Шацький; 3) П.Блонський; 4) А.Макаренко.
- 607.** Перелічіть позиції, які фіксують наявність стосунків у дитячому колективі: 1) гуманні; 2) нейтральні; 3) соціальні; 4) адміністративні; 5) ділові; 6) особисті; 7) первинні; 8) зовнішні.
- 608.** Назвіть педагогів, які у своїх працях описували роль традицій у дитячому колективі: 1) В.Сухомлинський; 2) Януш Корчак; 3) А.Макаренко; 4) О.Духнович; 5) Я.Коменський.
- 609.** Визначте відносини, що визначають неформальну структуру колективу: 1) особисті; 2) ділові; 3) неформальні; 4) інтимні;

5) формальні; 6) функціональні; 7) відносини взаємної залежності.

610. Визначте ознаки, які характерні дитячому розвинутому колективу: 1) наявність суспільно значущих цілей діяльності; 2) відчуття захищеності кожного члена колективу; 3) високий офіційний статус усіх членів колективу; 4) відносини взаємної залежності; 5) наявність традицій.

611. Назвіть відносини, які повинен формувати класний керівник у колективі учнів: 1) індивідуальної незалежності; 2) взаємної залежності; 3) конфронтації; 4) “підкорення” учнів активу класу; 5) взаємодопомоги і взаємоповаги.

612. Вкажіть педагогічно доцільну дію класного керівника у такій ситуації: “Щойно закінчилося новорічне свято для учнів сьомого класу. Вже пізно. Потрібно прибрати класну кімнату”: 1) запропонувати залишити кімнату неприбраною, але призначити чергових, які приберуть наступного дня; 2) запропонувати залишити все як є, а наступного дня прибрати всім колективом; 3) змусити учнів, котрі проживають біля школи, прибрати; 4) змусити колектив призначити чергових, які приберуть; 5) запропонувати всім, хто бажає залишитися прибрати клас, надавши їм свободу у виборі дій.

613. Визначте метод виховання у колективі, який А.Макаренко в одному із творів ілюструє прикладом: “Петренко спізнився на завод. Я викликаю командира того загону, в якому перебував Петренко, і кажу: “У тебе спізнився учень, щоб цього більше не було”: 1) педагогіка індивідуальної дії; 2) педагогіка паралельної дії; 3) парна педагогіка; 4) перспективних ліній; 5) метод вибуху.

614. Назвіть педагогів, які досліджували проблеми виховання особистості в колективі: 1) Ю.Бабанський; 2) І.Іванов; 3) В.Караковський; 4) О.Лутошкін; 5) В.Сухомлинський; 6) А.Макаренко; 7) Ж.Ж.Руссо.

615. Зазначте обов’язкові ознаки, які характерні дитячому розвинутому колективу: 1) спільна навчальна діяльність; 2) наявність суспільно корисних завдань діяльності; 3) відчуття захищеності особистості в

колективі; 4) чітке виконання розпоряджень; 5) відносини взаємодопомоги; 6) відповідальність за доручену справу.

- 616.** Вкажіть позицію, яка фіксує найгірше становище учня у колективі за соціометричними даними: 1) школяр, що немає жодного позитивного й негативного вибору; 2) учень має негативні вибори й по одному позитивному та негативному (взаємному); 3) особа, що має декілька позитивних виборів і два негативні взаємні вибори; 4) учень, що має по декілька негативних і позитивних виборів і жодного взаємного; 5) учень, що має негативні вибори, частина з них – взаємні.
- 617.** Назвіть автора педагогічного афоризму: “Особистість і колектив – це дві сторони однієї медалі”: 1) А.Макаренко; 2) В.Сухомлинський; 3) П.Блонський; 4) К.Ушинський.
- 618.** Завершіть думку А.Макаренка: “В цьому найбільша хитрість у дитячому колективі, найбільша складність – створити взаємини...”: 1) довіри; 2) товариськості; 3) незалежності; 4) вимогливості; 5) підлеглих.
- 619.** Визначте позицію, яка вказує основні передумови, що ефективно впливають на розвиток колективу: 1) спільна діяльність, єдина шкільна форма, наявність лідера, спільні походи по рідному краю, наявність органів самоврядування; 2) знання педагогом теорії колективу, наявність і розуміння вихованцями мети виховання, цілеспрямована діяльність школярів, наявність перспективних ліній, діяльність органів самоврядування на демократичних засадах; 3) спільна праця, знання вихователем теорії розвитку дитячого колективу, наявність лідера, дружба між школярами.
- 620.** Твердження, що обов’язки класного керівника покладаються директором навчального закладу на педагогічного працівника за його згодою і не можуть бути припинені до закінчення навчального року: 1) правильне; 2) неправильне; 3) частково правильне.
- 621.** Зазначте коло прав класного керівника відповідно до “Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної

середньої освіти”: 1) відвідування уроків у своєму класі; 2) відвідування вихованців за місцем їх проживання без згоди батьків; 3) ініціювання розгляду адміністрацією навчального закладу питань соціального захисту учнів; 4) здійснення педагогічного контролю за дотриманням учнями статуту навчального закладу; 5) матеріальне заохочення за досягнення вагомих результатів у виконанні покладених на нього завдань.

622. Назвіть напрямки діяльності класного керівника: 1) виховання громадянина України; 2) формування основ релігійного світогляду особистості; 3) виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів, відповідальності перед законом за свої дії; 4) виховання в учнів шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв; 5) заборона вихованням формувати свої політичні і світоглядні переконання; б) виховання у школярів свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності.

623. Твердження, що класний керівник складає план роботи з класним колективом у формі, визначеній адміністрацією навчального закладу: 1) правильне; 2) неправильне.

624. Оцініть твердження: “В цілому класний керівник підзвітний у своїй роботі директору навчального закладу”: 1) правильне; 2) неправильне.

625. Твердження, що класний керівник у вирішенні питань організації навчально-виховного процесу безпосередньо підпорядкований директору навчального закладу: 1) правильне; 2) неправильне.

626. Твердження, що у початкових класах класне керівництво може здійснювати досвідчений учитель-предметник: 1) правильне; 2) неправильне.

627. Зазначте посадову особу, яка затверджує функціональні обов'язки класного керівника: 1) міністр освіти і науки України; 2) начальник обласного управління освіти і науки облдержадміністрації; 3) завідувачий відділом освіти районної держадміністрації;

4) директор навчального закладу; 5) заступник директора з навчально-виховної роботи; б) методист навчального закладу.

628. Виберіть коло обов'язків класного керівника: 1) вивчення умов побуту учнів (за згодою батьків); 2) вибір адекватних засобів реалізації завдань навчання, виховання і розвитку учнів; 3) присутність на заходах, що проводять для учнів навчальні та культурно-просвітні заклади; 4) ведення документації, пов'язаної з виконанням повноважень класного керівника; 5) пропаганда здорового способу життя; б) дотримання педагогічної етики, повага гідності учня, захист його від будь-яких форм психічного і фізичного насильства.

629. Вкажіть позиції діяльності класного керівника як організатора класного колективу: 1) створює умови для організації змістового дозвілля; 2) сприяє підготовці учнів до самостійного життя в дусі взаєморозуміння, миру; 3) координує роботу вчителів, органів учнівського самоврядування, батьків та інших учасників навчально-виховного процесу з виконання завдань навчання та виховання у класному колективі; 4) проводить навчальну роботу; 5) займається дрібним бізнесом; б) здійснює виховну роботу з врахуванням вікових та індивідуально-психологічних особливостей учнів.

630. Твердження, що ведення документації (класних журналів, особових справ, планів роботи), пов'язаної з виконанням повноважень класного керівника є його обов'язком: 1) правильне; 2) неправильне.

631. Зазначте основні завдання конкурсу класних керівників, що практикуються у сучасній шкільній практиці: 1) виявлення творчо працюючих класних керівників; 2) розвиток конкурентності у молодих педагогів; 3) розповсюдження досвіду виховної роботи; 4) матеріальне нагородження за зайняте призове місце у конкурсі; 5) розширення діапазону професійного спілкування.

632. Виберіть вимоги, яких необхідно дотримуватися класному керівнику при складанні плану роботи: 1) чітко визначити мету;

2) відобразити основні події держави; 3) передбачувати різні види діяльності, спрямовані на розвиток творчості і активності учнів; 4) передбачати умови для вибору школярами різних видів і форм діяльності; 5) відобразити всі релігійні свята православного християнства; 6) враховувати загальношкільні плани.

633. Зазначте можливі варіанти планів роботи класного керівника: 1) на рік; 2) на п'ятирічку; 3) на півріччя; 4) на місяць; 5) на тиждень; 6) на день; 7) на період класного керівництва.

634. Твердження, що загальноприйнятої структури плану роботи класного керівника немає: 1) правильне; 2) неправильне.

635. Виберіть компоненти плану роботи класного керівника, які є обов'язковими: 1) короткий аналіз педагогічної роботи за попередній час; 2) визначення цілей і завдань роботи з колективом учнів, педагогічним колективом, з батьками і громадськістю; 3) зв'язок з релігійними та благодійними організаціями і установами; 4) гороскопи учнів на цілий рік; 5) прогноз погоди за порами року.

636. Зазначте основну форму роботи класного керівника й учнів класу: 1) батьківські збори; 2) вечорниці; 3) педагогічні читання; 4) класна (виховна) година; 5) прибирання прилеглих до школи територій до великодніх свят.

637. Вкажіть функцію класного керівника, яка передбачає допомогу учневі в його ціннісно-орієнтаційному становленні: 1) організаторська; 2) соціальна; 3) виховна; 4) діагностична.

638. Вкажіть позицію, що законодавчо визнає статус класного керівника: 1) педагог, який постійно спілкується з учнями, закріпленими за ним, різнобічно впливає на них; 2) педагог, який сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу, виконуючи організаторську, соціальну, виховну й діагностичну функції в учнівському колективі; 3) педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, окремими учнями, їх батьками, організацію і проведення позаурочної та культурно-

масової роботи; 4) класний наставник, який виховує в учнів почуття поваги до закону та відданість государю й Вітчизні.

- 639.** Твердження, що класний керівник у визначенні змісту своєї роботи повинен керуватись Конституцією України, Конвенцією ООН про права дитини, Законами України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 640.** Зазначте словесні форми роботи класного керівника зі школярами: 1) *збори*; 2) *бесіди*; 3) *диспути*; 4) *тематичні стенди* 5) *конференції*; б) *екскурсії*.
- 641.** Визначте функцію класного керівника, яка передбачає вивчення особливостей учнів свого класу, їхніх інтересів, нахилів, потреб, рівня вихованості мотивів поведінки: 1) *виховна*; 2) *координаційна*; 3) *організаторська*; 4) *діагностична*; 5) *стимулююча*.
- 642.** Вкажіть чинники, які необхідно враховувати класному керівнику, плануючи виховні заходи: 1) *вік учнів*; 2) *рівень вихованості школярів*; 3) *стан успішності та дисципліни учнів*; 5) *стадії розвитку учнівського колективу*; 5) *релігійні мотиви школярів*; б) *політичні уподобання батьків учнів*; 7) *наявність матеріальної бази школи*.
- 643.** Назвіть розділи плану виховної роботи вихователя групи продовженого дня: 1) *участь у комплектуванні групи*; 2) *піклування про здоров'я, фізичний розвиток і режим школяра*; 3) *керівництво самопідготовкою учнів*; 4) *керівництво суспільно корисною працею учнів*; 5) *організація відпочинку дітей*; б) *розклад уроків школярів*; 7) *форми й методи роботи з громадськістю*.
- 644.** Назвіть функцію класного керівника, яка полягає у спрямуванні ним виховних зусиль усіх педагогів, батьків і представників громадськості на позитивні результати у вихованні учнів: 1) *стимулююча*; 2) *координаційна*; 3) *виховна*; 4) *організаторська*; 5) *діагностична*.
- 645.** Зазначте вид умінь класного керівника, що виявляються у плануванні виховної роботи та перспективних ліній розвитку

колективу і кожної особистості, у відборі доцільних видів діяльності:
*1) організаторські; 2) комунікативні; 3) діагностичні; 4) прикладні;
5) конструктивні; 6) педагогічна техніка.*

646. Визначте функцію класного керівника, яка полягає у своєчасному виявленню позитивних моментів у розвитку кожного учня класу і відповідному заохоченні його до наступних корисних дій і вчинків:
*1) стимулююча; 2) координаційна; 3) виховна; 4) організаторська;
5) діагностична.*

647. Вкажіть позиції, що фіксують прикладні уміння класного керівника:
1) співати; 2) встановлювати педагогічно доцільні стосунки з учнями; 3) малювати; 4) танцювати; 5) виразно читати; 6) грати на музичних інструментах; 7) здійснювати педагогічну діагностику педагогічного процесу.

648. Назвіть функцію класного керівника, яка полягає в умінні залучати колектив класу до різних видів виховної діяльності: пізнавальної, суспільно корисної, художньо-творчої та ін.: *1) діагностична; 2) організаторська; 3) виховна; 4) координаційна; 5) стимулююча.*

649. Твердження, що інститут класного керівництва (класних наставників, їх помічників, класних дам, класних наглядачів) з'явився ще у 70-х роках ХІХ століття: *1) правильне; 2) неправильне.*

650. Зазначте основні напрямки організаційно-педагогічної роботи класного керівника: *1) робота з класом; 2) індивідуальна робота з школярами; 3) робота з вчителями-предметниками; 4) робота з політичними партіями і організаціями; 5) робота з батьками і громадськістю.*

651. Твердження, що у загальноосвітніх навчальних закладах діють методичні об'єднання класних керівників: *1) правильне; 2) неправильне.*

652. Вкажіть позицію, що розкриває зміст поняття “професіограма класного керівника”: *1) набір необхідних якостей педагога; 2) перелік*

науково обґрунтованих вимог до класного керівника; 3) набір прав та обов'язків, законодавчо визначених до класного керівника; 4) присяга на вірність педагогічній професії.

653. Зазначте позицію, що розкриває зміст методичного об'єднання класних керівників: *1) одна із організаційних форм колективної методичної роботи в системі підвищення кваліфікації вчителів, метою якої є обмін досвідом виховної роботи, узагальнення та розповсюдження найбільш ефективних засобів, форм та методів у сфері виховання; 2) об'єднання класних керівників для розробки єдиних методичних рекомендацій здійснення навчально-виховної роботи в учнівському колективі; 3) форма роботи, під час якої класні керівники діляться лише досвідом роботи у ввіреному класі.*

654. Встановіть послідовність етапів у технології планування виховної роботи класного керівника: *1) конструктивний (розробка форм, методів, прийомів, способів виховної роботи); 2) діагностичний (з'ясування рівня розвитку й вихованості учнів, їхніх інтересів, потреб, можливостей); 3) структурно-змістовий (розробка змісту виховних заходів); 4) контрольньо-оцінний (розробка системи засобів контролю та оцінки результатів виховної діяльності); 5) прогностичний (цілепокладання, цілеутворення, виховні задачі); 6) орієнтаційно-пошуковий (визначення основних напрямків виховної діяльності).*

655. Назвіть автора педагогічного вислову: “Виховання колективу – це формування духовної потреби людини в людині”: *1) А.Макаренко; 2) В.Сухомлинський; 3) Януш Корчак; 4) К.Ушинський.*

2.5. Спільна виховна робота школи, сім'ї та громадськості

- 656.** Твердження, що сім'я є першоосновою духовного, економічного та соціального розвитку суспільства: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 657.** Оцініть твердження. Споконвіку для нашого народу найвищими і святими були ідеали сім'ї як першооснови життя людини, своєрідної фортеці, яка забезпечує розвиток і захист найкращих якостей особистості: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 658.** Зазначте провідні функції сім'ї, визначені у Концепції “Сім'я і родинне виховання”: 1) *економічна*; 2) *репродуктивна*; 3) *виховна*; 4) *освітня*; 5) *рекреативна*; 6) *регулятивна*; 7) *трудова*; 8) *естетична*; 9) *комунікативна*.
- 659.** Перелічіть якості і особливості характеру людини, які повинна культивувати сучасна українська сім'я: 1) *повага і відданість своїм батькам*; 2) *егоїзм*; 3) *готовність до взаємодопомоги*; 4) *шанування культу предків, традицій і звичаїв свого народу*; 5) *низька духовна культура особистості*; 6) *негативне ставлення до проявів безвідповідальності в праці і безгосподарності*; 7) *повноцінний фізичний розвиток*; 8) *сформованість національної свідомості і самосвідомості, любові до рідної землі і народу, відданість Україні*.
- 660.** Твердження, що починаючи з 1994 року, 15 травня щорічно відзначається Міжнародний день родини: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 661.** Твердження, що поняття “родинне виховання” і “сімейне виховання” в сучасній педагогіці однозначні за змістом: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 662.** Вкажіть позиції, які передають зміст правового виховання дітей у сім'ї: 1) *формування моральної свідомості*; 2) *знання й дотримання членами сім'ї і дітьми норм Конституції України*; 3) *знання основних положень Загальної декларації про права людини, Декларації прав дитини та Конвенції про права дитини*; 4) *естетичне сприйняття*

прекрасного в навколишній дійсності, природі і відносинах між людьми; 5) володіння державною і рідною мовами; 6) усвідомлення громадянської відповідальності за здійснені вчинки і правопорушення.

- 663.** Зазначте зміст морального виховання дітей у сім'ї: 1) *виховання гуманних почуттів, доброзичливості; 2) розвиток у дітей цікавості, допитливості, кмітливості, інтелекту й формування у них пізнавальних інтересів; 3) виховання у дітей скромності, чесності і працьовитості; 4) формування свідомої дисципліни; 5) захоплення аморальними вчинками людей.*
- 664.** Твердження, що сім'я має культивувати у дітей шанобливе ставлення до вчителів: 1) *правильне; 2) неправильне.*
- 665.** Твердження, що школа має виховувати у дітей доброзичливе ставлення до батьків: 1) *правильне; 2) неправильне.*
- 666.** Вкажіть права дитини за Декларацією прав дитини: 1) *право на ім'я; 2) право на громадянство; 3) право на здорове зростання і розвиток; 4) право на розлуку з матір'ю; 5) право на здобуття освіти; 6) право бути об'єктом торгівлі в будь-якій формі; 7) право на відповідне харчування і медичне обслуговування.*
- 667.** Твердження, що за Декларацією прав дитини, дитина має право на здобуття освіти, яка має бути безкоштовною і обов'язковою, в усякому разі на початкових стадіях: 1) *правильне; 2) неправильне.*
- 668.** Назвіть міжнародний правовий документ, де проголошується теза: "людство зобов'язане давати дитині найкраще з того, що воно має": 1) *Женевська декларація прав дитини; 2) Конвенція про права дитини; 3) Загальна декларація прав людини; 4) Декларація прав дитини.*
- 669.** Зазначте коло прав дитини відповідно до Конвенції про права дитини: 1) *невід'ємне право на життя; 2) право на ім'я і набуття громадянства; 3) право знати своїх батьків; 4) право вільно висловлювати свої погляди; 5) право піклування про батьків; 6) право*

на вільний доступ до банківських рахунків країни; 7) право вільно висловлювати свою думку.

- 670.** Вкажіть шляхи реалізації державами-учасниками Конвенції про права дитини права дитини на освіту (стаття 28): 1) запровадження безплатної і обов'язкової початкової освіти; 2) забезпечення доступності інформації та матеріалів у галузі освіти; 3) заохочення розвитку різних форм середньої освіти; 4) недоступність вищої освіти; 5) заохочення учнів, що регулярно не відвідують і минають школи.
- 671.** Вкажіть права, які має дитина відповідно до Конвенції про права дитини: 1) право дитини на свободу думки, совісті і релігії; 2) право дитини на свободу асоціацій і свободу мирних зборів; 3) право на особисте життя, сімейне життя, недоторканість житла; 4) право на таємницю кореспонденції або незаконного посягання на її честь і репутацію; 5) право на особистий захист і допомогу; 6) право на користування найбільш досконалими послугами системи охорони здоров'я і засобами лікування хвороб та відновлення здоров'я; 7) право з 13-річного віку брати участь у воєнних діях.
- 672.** Твердження, що згідно Конвенції прав дитини, неповноцінна розумово чи фізично дитина повинна проводити повноцінне гідне життя, в умовах які полегшували б її активну участь у житті суспільства: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 673.** Назвіть права дитини, визначені Конвенцією прав дитини: 1) право неповноцінної дитини на особливу турботу; 2) право користуватися благами соціального забезпечення; 3) право кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку дитини; 4) право на освіту; 5) право дитини на відпочинок і дозвілля; 6) право державної таємниці; 7) право брати участь в іграх та розважальних заходах, які відповідають її вікові; 8) право дитини на всебічну участь у культурному і творчому житті; 9) право дитини на захист від економічної експлуатації.

- 674.** Назвіть стиль стосунків між батьками і їх дітьми, який передбачає суворість у відношенні до дітей, погрозливий тон, вимогу безвідмовного підпорядкування: *1) ліберальний; 2) авторитарний; 3) демократичний.*
- 675.** Твердження, що сім'я здійснює економічне виховання дітей: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 676.** З'ясуйте поняття, зміст якого передано у дефініції: “способи, за допомогою яких здійснюється цілеспрямований педагогічний вплив батьків на дитину, її свідомість, почуття, волю: *1) напрями сімейного виховання; 2) засоби родинного виховання; 3) принципи родинно-шкільного виховання; 4) методи виховання в сім'ї; 5) форми сімейного виховання.*
- 677.** Оцініть твердження: “Приймати рішення щодо участі дитини в інноваційній діяльності загальноосвітнього навчального закладу” – це: *1) обов'язок батьків; 2) право батьків.*
- 678.** Оцініть твердження: “Захищати законні інтереси дітей” є: *1) обов'язком батьків; 2) правом батьків.*
- 679.** Твердження про те, в Законі України “Про загальну середню освіту” міститься спеціальна стаття, присвячена правам та обов'язкам батьків або осіб, які їх замінюють: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 680.** Твердження, що вибір батьками навчального закладу та форми навчання для неповнолітніх дітей законодавчо носить статус обов'язку: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 681.** Твердження, що повага батьками дитини, виховання у неї працелюбності, почуття доброти, милосердя, шанобливого ставлення до сім'ї, старших за віком, державної і рідної мови, до народних традицій – законодавчо носить статус обов'язку батьків: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 682.** Твердження, що церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа – від церкви: *1) правильне; 2) неправильне.*

- 683.** Вкажіть форму роботи класного керівника з батьками учнів, коли він ознайомлюється з соціально-економічними умовами виховання дитини в сім'ї, психолого-педагогічним кліматом у сімейному колективі: 1) запрошення батьків до школи; 2) дні відкритих дверей у школі; 3) класні батьківські збори; 4) відвідування сім'ї школяра; 5) листування з батьками.
- 684.** Зазначте індивідуальні форми роботи класного керівника з батьками учня: 1) відвідування батьків удома; 2) лекції; 3) батьківські збори; 4) листування з батьками; 5) педагогічні читання; 6) телефонна розмова з батьками; 7) запрошення батьків до школи.
- 685.** Назвіть педагогічні вимоги до такої форми зв'язку школи і сім'ї як відвідування батьків удома: 1) відвідування сім'ї має бути планованим; 2) відвідування лише тих сімей, учні яких мають труднощі у навчанні; 3) відвідувати сім'ю з дозволу батьків; 4) визначати мету і зміст бесіди з батьками; 5) завчасно попереджувати і узгоджувати з батьками день і час візиту до сім'ї; 6) спочатку батькам розповісти про недоліки дитини, згодом – про її хороші сторони.
- 686.** Вкажіть групові і колективні форми зв'язку школи і сім'ї: 1) відвідування сім'ї школяра; 2) лекції; 3) батьківські збори; 4) консультації з декількома батьками; 5) вечори запитань і відповідей; 6) читацькі конференції; 7) педагогічні читання; 8) запрошення батьків до школи; 9) листування з батьками.
- 687.** Назвіть орган самоврядування колективу батьків: 1) сімейна педагогіка; 2) батьківські збори; 3) батьківська рада; 4) батьківський комітет; 5) батьківське віче; 6) батьківський округ.
- 688.** З'ясуйте поняття, зміст якого передано у дефініції: “невелика соціальна група, до якої входять поєднані шлюбом чоловік і жінка, їх діти (власні або усиновлені), кровні родичі, інші особи, пов'язані родинними зв'язками з подружжям”: 1) рід; 2) діаспора; 3) консолідація; 4) сім'я; 5) раса.

- 689.** Позначте умови ефективності сімейного виховання: 1) дружба, духовний контакт між дорослими і дітьми; 2) нерівноправний діалог дорослого і дитини; 3) взаєморозуміння між учителями та батьками; 4) авторитет батьків і педагогів; 5) порушення єдності виховних вимог членів сім'ї і школи; 6) спільна трудова діяльність у сім'ї дорослих і дітей; 7) раціонально організований режим життя сім'ї.
- 690.** Вкажіть позиції, що фіксують типові помилки сімейного виховання: 1) незнання батьками психологічних особливостей своєї дитини; 2) гіперопіка, надмірний контроль дитини; 3) повага до особистості дитини; 4) право дитини на іншу точку зору; 5) емоційне відчуження; 6) виховний контроль через почуття провини; 7) низька згуртованість і розбіжність думок членів сім'ї на проблему виховання дітей; 8) врахування вікових та психофізіологічних особливостей дитини.
- 691.** Твердження, що сім'я здійснює розумове виховання дітей: 1) правильне; 2) неправильне.
- 692.** Зазначте тип сім'ї, що складається з чоловіка, дружини та їх дітей: 1) повна; 2) конфліктна; 3) неблагополучна; 4) нуклеарна; 5) неповна.
- 693.** Вкажіть кількість дітей, що надають сім'ї статус багатодітної: 1) двоє; 2) одне; 3) троє і більше; 4) п'ятеро і більше.
- 694.** Твердження, що сім'я здійснює трудове виховання дітей: 1) правильне; 2) неправильне.
- 695.** Твердження, що у спілкуванні з батьками педагогу потрібно уникати повчального тону та зауважень: 1) правильне; 2) неправильне.
- 696.** Зазначте фактори, що сприяють підвищенню рівня педагогічної культури батьків: 1) виступи перед батьками психологів, лікарів, юристів; 2) відвідування батьками уроків; 3) високий рівень заробітної плати батьків; 4) кабінети педагогічного всеобучу батьків; 5) обмін досвідом між батьками з проблем сімейного

виховання дітей; б) приналежність батьків до опозиційних у державі партій, об'єднань, блоків; 7) робота з педагогічними ситуаціями.

- 697.** Твердження, що Законом України “Про об'єднання громадян” визначається порядок і умови реєстрації та діяльності громадських об'єднань: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 698.** Твердження, що сім'я не повинна здійснювати статевого виховання дітей: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 699.** Зазначте основні принципи діяльності громадських об'єднань дітей, підлітків і дорослих: *1) добровільність; 2) повноправність членів (учасників); 3) примусовість; 4) гласність; 5) самоврядування; б) законність.*
- 700.** Твердження, що діяльність громадських об'єднань дітей і підлітків регламентується Законом України “Про молодіжні та дитячі громадські організації”: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 701.** Твердження, що в сучасній Україні функціонують серед дітей і молоді різноманітні за структурою, змістом і регіональністю діяльності дитячі об'єднання і організації: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 702.** З'ясуйте класифікаційну картину сьогодення дитячого руху України (за статутними і програмними документами різних громадських організацій та об'єднань дітей, підлітків і дорослих): *1) федерація організацій; 2) піонерські організації; 3) скаутські організації; 4) шкільні об'єднання; 5) релігійні (конфесійні та позаконфесійні) об'єднання; б) комерційно-підприємницькі об'єднання; 7) природничо-економічні об'єднання; 8) клубно-профільні (спортивні, науково-технічні, історичні, музейні, комп'ютерні та інші) об'єднання; 9) комсомольські організації.*
- 703.** Твердження, що сім'я здійснює естетичне виховання дітей: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 704.** Вкажіть дитячі організації, в яких широко використовується

методика колективної творчої діяльності: 1) релігійні; 2) скаутські; 3) піонерські.

- 705.** Назвіть сучасні функції сім'ї: 1) матеріально-економічна; 2) житло-побутова; 3) репродуктивна; 4) комунікативна; 5) виховна; 6) релактивна; 7) релігійна.
- 706.** Виберіть найважливіші особливості сучасної сім'ї: 1) зміна ціннісних орієнтацій дітей та їх батьків; 2) відокремлення молоді сім'ї від родини; 3) клонування дітей; 4) виховання дітей у сім'ї під наглядом гувернерів; 5) зменшення чисельності сім'ї; 6) специфічність соціального укладу в міських та сільських сім'ях; 7) залежність виховання від рівня освіти батьків.
- 707.** Назвіть пріоритети сучасного родинного виховання: 1) честь родини; 2) єдність; 3) ведення нездорового способу життя членів родини; 4) родинна і подружня злагода; 5) авторитарна атмосфера в сім'ї.
- 708.** Зазначте форму роботи вчителя з сім'єю учня, яка передбачає заняття батьків у формі лекцій та семінарів: 1) класні батьківські збори; 2) тематичні вечори запитань і відповідей; 3) підсумкова річна науково-практична конференція батьків з проблем виховання; 4) університет педагогічних знань; 5) листування.
- 709.** Вкажіть традиційну форму роботи вчителя з батьками учнів: 1) педагогічний лекторій; 2) листування; 3) ознайомлення батьків з психолого-педагогічною літературою; 4) читацькі конференції; 5) батьківські збори.
- 710.** Назвіть форму роботи школи з батьками, головною метою якої є показ школи, привернення уваги батьків до проблем виховання. Така форма вимагає серйозної підготовки – оформлення школи, організації програми свята: концерту, зустрічей у класах, відвідування виставок, спортивних змагань: 1) батьківські збори; 2) консультації; 3) педагогічний лекторій; 4) позакласний педагогічний всеобуч; 5) день відкритих дверей.

- 711.** Твердження, що сім'я повинна здійснювати фізичне виховання дітей: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 712.** Встановіть послідовність подолання конфлікту між батьками і підлітками за методикою “шести кроків” Л.Столяренка і С.Самгіна: 1) *обговорення і оцінка запропонованих варіантів рішення*; 2) *пошуки можливих варіантів, розв'язання того чи іншого питання*; 3) *оцінка, на скільки добре визначений спосіб дії розв'язує проблему*; 4) *визначення проблеми, причин незадоволеної поведінки дитини чи дорослого*; 5) *визначити, як виконати прийняте рішення: що слід зробити*; 6) *вибір найкращого рішення*.
- 713.** Назвіть автора педагогічного афоризму: “Батьківська педагогіка – це фундамент, основа всієї педагогічної теорії й практики”: 1) *А.Макаренко*; 2) *К.Ушинський*; 3) *В.Сухомлинський*; 4) *Г.Ващенко*.
- 714.** Відзначте недоліки сімейного виховання: 1) *негативні приклади з життя сім'ї*; 2) *безсистемність виховних впливів*; 3) *надмірний авторитаризм*; 4) *розумна любов до дітей*; 5) *дефіцит спілкування батьків з дітьми*; 6) *авторитет батьків*; 7) *невміння організовувати конкретну діяльність дітей, спілкування з ними*; 8) *батьківський егоїзм*; 9) *система заборон як основа виховання*.
- 715.** Твердження, що громадськість – це непрофесійні вихователі – організації або окремі особи, які виконують виховні функції на добровільно-громадських засадах без оплати їх праці: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 716.** Зазначте позиції, які і фіксують поняття “громадськість”: 1) *класні керівники*; 2) *ради сприяння сім'ї та школи на підприємствах*; 3) *батьківські комітети школи і класів*; 4) *ради громадськості за місцем проживання*; 5) *представники добровільних товариств, творчих союзів, ентузіасти*; 6) *вчителі-предметники*.
- 717.** Вкажіть позиції, що відображають зміст роботи громадських організацій з дітьми: 1) *залучення дітей до праці*; 2) *проведення консультацій на підприємствах, конкурсів з тієї чи іншої професії*;

3) допомога “важким” дітям; 4) організація і проведення учнівських конкурсів та олімпіад; 5) сумісна діяльність батьків, дітей, представників громадськості, школи (подорожі, екскурсії, праця з благоустрою вулиць, майданчиків тощо).

718. Твердження, що сучасна українська сім'я за своїм складом переважно нуклеарна: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

719. Твердження, що поняття “сім'я” і “шлюб” в сучасній педагогіці трактуються однозначно: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

720. Зазначте основні традиційні сімейні обряди українців: 1) *весільні*; 2) *родильні*; 3) *поховальні*; 4) *хрестильні*; 5) *різдвяні*; 6) *великодні*; 7) *поминальні*; 8) *зелені свята*.

721. Назвіть дитячі громадські організації, які в сучасних умовах виділяються своєю активністю: 1) *Українська скаутська організація “Пласт”*; 2) *Спілка українського студентства (СУС)*; 3) *Спілка піонерських організацій України (СПОУ)*; 4) *Молодіжна організація спілки офіцерів України “Сокіл”*; 5) *Українське дитячо-юнацьке товариство “Січ”*; 6) *Спілка української молоді (СУМ)*.

722. Вкажіть українську організацію, засновану у 1911 р. П.Франком, І.Чмолою, О.Тисовським для здійснення патріотичного і національного виховання, розвитку моральних, духовних і фізичних рис юнаків та дівчат: 1) *СПОУ*; 2) *“Сокіл”*; 3) *“Пласт”*; 4) *“Кіш”*; 5) *“Січ”*; 6) *“Сузір'я”*.

723. Назвіть дитячу організацію України, яка вважає себе правонаступницею піонерської організації імені Леніна: 1) *“Січ”*; 2) *“Пласт”*; 3) *“Сузір'я”*; 4) *“Кіш”*; 5) *СПОУ*.

724. Твердження, що в основі пластового виховання – заборона політизації дитини: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

725. Назвіть українську сучасну молодіжну організацію, яка здійснює свою діяльність під гаслом “Бог і Україна”: 1) *“Пласт”*; 2) *Спілка Української молоді (СУМ)*; 3) *СПОУ*; 4) *“Січ”*; 5) *“Сокіл”*.

- 726.** Назвіть українське дитячо-юнацьке товариство, що виникло у Львові в 1894 р.; і у даний час відроджується та має за мету виховання в походах по рідному краю і в табірних умовах духовно і фізично розвиненої особистості з високою національною свідомістю і гідністю: 1) “Сокіл”; 2) “Січ”; 3) “Товариство Лева”; 4) “Галичина”; 5) “Високий замок”.
- 727.** Встановіть послідовність вікових категорій дітей і підлітків у скаутських організаціях: 1) бойскаути і герлскаути; 2) “гідні”, “пошукачі”, “дослідники”; 3) кабскаути і браунскаути.
- 728.** Твердження, що скаутська організація “Пласт” має чітку структуру, атрибутику (гімн, герб, розпізнавальні знаки та форму), присягу: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 729.** Зазначте українську дитячу організацію, що здійснює свою діяльність під девізом: “За Батьківщину, добро і справедливість!”: 1) “Пласт”; 2) “Сокіл”; 3) СПОУ; 4) “Січ”; 5) “Сузір’я”.
- 730.** Назвіть дитячо-юнацьке товариство часів незалежної України, яке працює під гаслом “Сила, істина, честь!”: 1) “Сокіл”; 2) “Пласт”; 3) СПОУ; 4) “Сузір’я”; 5) “Січ”.
- 731.** Вкажіть основні принципи діяльності СПОУ: 1) *обов’язок перед Богом*; 2) *єдність слова і діла*; 3) *закон честі та совісті*; 4) *закон дружби і товариськості*; 5) *закон доброти і милосердя*; 6) *обов’язок перед іншими*; 7) *обов’язок щодо себе*.
- 732.** Зазначте українську дитячу організацію, яка у своїй діяльності широко використовує гру “Подорож Барвінка у Веселковій країні”: 1) “Сокіл”; 2) “Січ”; 3) “Пласт”; 4) СПОУ; 5) СУМ.
- 733.** Твердження, що українська організація “Пласт” є складовою світового скаутського руху: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 734.** Назвіть найпоширеніший історичний тип української сім’ї: 1) *полігамія*; 2) *патріархат*; 3) *моногамія*; 4) *матріархат*.
- 735.** Назвіть форму шлюбу та сім’ї, що передбачає міцний союз чоловіка

і жінки разом з їхніми дітьми: 1) полігамія; 2) парний шлюб; 3) моногамія.

- 736.** Відзначте єдину і поважну причину (за українськими традиціями), яка дозволяла розлучення подружжю: 1) відсутність дітей; 2) відсутність житла; 3) нешанування чоловіком батьків жінки; 4) зневага жінкою батьків чоловіка.
- 737.** Твердження, що в українській сім'ї, за давніми звичаями, міг головувати старший син: 1) правильне; 2) неправильне.
- 738.** Оцініть твердження: “У демократичній сім'ї “офіційного” глави не має”: 1) правильне; 2) неправильне.
- 739.** Твердження, що в демократичній сім'ї лідерами можуть бути всі члени, включаючи й дітей: 1) правильне; 2) неправильне.
- 740.** Виберіть основну форму колективної роботи з батьками в практиці сучасної школи: 1) класні батьківські збори; 2) батьківський комітет; 3) індивідуальна консультація; 4) листування; 5) лекторії.
- 741.** Зазначте види простих сімей: 1) малі; 2) елементарні; 3) відкриті; 4) індивідуальні; 5) нуклеарні.
- 742.** Назвіть основні функції господаря сім'ї за давніми звичаями українців: 1) розподіл всієї роботи; 2) повчання жінки; 3) виконання основних польових робіт; 4) стеження за порядком у сім'ї, її авторитетом; 5) дотримання чистоти в хаті; 6) навчання ремеслу синів; 7) догляд малих дітей.
- 743.** Зазначте принципи ендогамії, на яких традиційно створювалась українська сім'я: 1) соціальна; 2) кровна; 3) національна; 4) територіальна.
- 744.** Вкажіть види складних сімей: 1) нуклеарні; 2) батьківські; 3) братські; 4) елементарні; 5) індивідуальні; 6) відкриті; 7) типові.
- 745.** Вкажіть принципи демократичної сім'ї: 1) взаємна повага; 2) беззаперечний авторитет батька; 3) розподіл сімейних ролей; 4) спільне прийняття рішень; 5) повна свобода дій усіх членів сім'ї.

- 746.** Назвіть відомих педагогів, які написали книги про виховання дитини в сім'ї: 1) *К.Ушинський*; 2) *А.Макаренко*; 3) *В.Сухомлинський*; 4) *С.Русова*; 5) *Х.Алчевська*.
- 747.** Зазначте тип сім'ї, яка складається з подружньої пари, дітей і тітки дружини: 1) *проста*; 2) *нуклеарна*; 3) *індивідуальна*; 4) *розширена*; 5) *складна*; 6) *батьківська*; 7) *повна*.
- 748.** Вкажіть думки В.Сухомлинського про можливості сімейного виховання: 1) *“У сім'ї, образно кажучи, закладається коріння, з якого виростають потім гілки, і квіти, і плоди”*; 2) *“Поручитися за те, що сім'я виховує як слід, не можна”*; 3) *“Сім'я – це джерело, водами якого живиться повноводна річка нашої держави”*; 4) *“Школа має керувати сім'єю”*.
- 749.** Назвіть автора педагогічного афоризму: “Школа стає осередком культури лише тоді, коли в ній панують чотири культури: Батьківщина, Людина, Матір і рідне Слово”: 1) *А.Макаренко*; 2) *А.Дистервег*; 3) *В.Сухомлинський*; 4) *С.Русова*.
- 750.** Вкажіть форми фальшивого батьківського авторитету, визначені А.Макаренком: 1) *придушення*; 2) *віддалі*; 3) *знання*; 4) *чванства*; 5) *педантизму*; 6) *резонерства*; 7) *любові*; 8) *доброти*; 9) *дружби*; 10) *допомоги*.
- 751.** Назвіть вид авторитету (концепція А.Макаренка), коли батько завжди гримає, сердитий, хапається за палицю або пасок, кожну провину дитини відзначає покаранням: 1) *віддалі*; 2) *придушення*; 3) *резонерства*; 4) *любові*; 5) *доброти*.
- 752.** Вкажіть автора педагогічного вислову: “Сім'я – школа справжньої людської любові – любові відданої й строгої, ніжної й вимогливої”: 1) *А.Макаренко*; 2) *В.Сухомлинський*; 3) *С.Русова*; 4) *Г.Ващенко*.
- 753.** Зазначте вид батьківського авторитету, який А.Макаренко назвав “найнерозумнішою формою авторитету”, коли “тато або мама виступають перед дитиною в образі ангела; дуже скоро в такій сім'ї

діти починають просто командувати батьками”: 1) підкупу; 2) дружби; 3) доброти; 4) резонерства; 5) віддалі.

- 754.** Зазначте педагога, який влучно виразився про тепло отчого дому: “Важко виразити словами те особливе світле щось, що народжується в нашій душі, коли ми згадуємо тепло рідного сімейного гнізда. До глибокої старості залишаються в нас якісь сердечні зв’язки з тією родиною, з якої ми вийшли”: 1) В.Сухомлинський; 2) А.Макаренко; 3) К.Ушинський; 4) Г.Ващенко.
- 755.** Вкажіть автора педагогічного афоризму: “На моральному здоров’ї сім’ї будується педагогічна мудрість школи”: 1) В.Сухомлинський; 2) С.Русова; 3) А.Макаренко; 4) К.Ушинський.
- 756.** Твердження, що народна педагогіка пропагує багатодітність: 1) правильне; 2) неправильне.
- 757.** Зазначте образне порівняння сім’ї з однією дитиною А.Макаренком: 1) “одно, та й те не людно”; 2) “кособока”; 3) “одинак як не злодій, то пияк”; 4) “нещаслива”.
- 758.** Вкажіть народний вислів, який виражає природність і необхідність для людини батьківства й материнства: 1) “Які мама й тато, таке й дитячко”; 2) “Які самі, такі й сини”; 3) “Як грибочки, ростить діточки”; 4) “Обложився дітьми, як дід онучами”; 5) “Живемо не батьками, помремо не людьми”.
- 759.** Назвіть народні вислови, які відображають значення багатодітної сім’ї: 1) “З одинака як не пес, то собака”; 2) “Один син – не син, два сина – півсина, три сини – ото тільки син”; 3) “Одинак рідко добрий буває”; 4) “У кого дочок сім, то й щастя всім”; 5) “За роботою і від дітей одстав – за сім літ тільки дев’ятеро”.
- 760.** Твердження, що за народною концепцією у сім’ї однаково важлива роль належить як батькові, так і матері: 1) правильне; 2) неправильне.
- 761.** Зазначте відомого педагога, який писав: “Батько! Це центральна постать в історії! Хазяїн, начальник, педагог, суддя та іноді кат, це він

вів сім'ю з щабеля на щабель, це він, власник, нагромаджувач і деспот, який не знав ніяких конституцій, крім божих, мав страшну владу, підсилену любов'ю": 1) *К.Ушинський*; 2) *А.Макаренко*; 3) *Ж.Ж.Руссо*; 4) *В.Сухомлинський*.

762. Твердження, що народна педагогіка наголошує на великому значенні батьківського авторитету в родинному вихованні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

763. Вкажіть позиції, які відображають народний кодекс сімейного виховання: 1) *батьки зобов'язані виховувати своїх дітей, утримувати у неповнолітньому віці*; 2) *шанування дітьми батька-матері*; 3) *батьки не зобов'язані надавати матеріальну допомогу дітям, якщо вони її потребують*; 4) *повнолітні діти зобов'язані утримувати своїх непрацездатних батьків*; 5) *невиконання синівського чи дочірнього обов'язку перед батьками*; 6) *батьки зобов'язані утримувати своїх повнолітніх і непрацездатних дітей*.

764. Зазначте вид батьківського авторитету в описаній ситуації: "Мама постійно говорить дочці – другокласниці Світланці "не чіпай – розіб'єш", "залиши це – сама зроблю", "ти сама цього не зробиш – ще мала" і т.д.: 1) *чванства*; 2) *педантизму*; 3) *гіперопіка*; 4) *любові*; 5) *віддалі*; 6) *резонерства*.

765. Назвіть види фальшивого авторитету батьків за класифікацією А.Макаренка: 1) *любові*; 2) *дружби*; 3) *діла*; 4) *чванства*; 5) *педантизму*; 6) *доброти*; 7) *віддалі*.

766. Вкажіть дитячо-юнацькі громадські організації, що діють в Україні: 1) *СПОУ*; 2) *"Сузір'я"*; 3) *"Пласт"*; 4) *Хіпні*; 5) *Репери*; 6) *"Сокіл"*; 7) *Брейкери*; 8) *Скінхеди*.

767. Зазначте працю В.Сухомлинського, в якій знайшла відображення концепція його родинного виховання: 1) *"Сто порад учителеві"*; 2) *"Книга для батьків"*; 3) *"Батьківська педагогіка"*; 4) *"Павлівська середня школа"*; 5) *"Серце віддаю дітям"*.

- 768.** Вкажіть вид батьківського авторитету (за класифікацією А.Макаренка) у ситуації, коли діти виховують батьків, називають їх “Петькою” або “Маруською”, сміються з них, грубо обзиваються, повчають на кожному кроці: 1) *придушення*; 2) *чванства*; 3) *любові*; 4) *резонерства*; 5) *дружби*.
- 769.** Зазначте вид батьківського фальшивого авторитету (за класифікацією А.Макаренка), коли слухняність дитини купується подарунками та обіцянками. Батьки кажуть: “Будеш слухатись, куплю тобі пончика”, “Будеш слухатись поїдемо до цирку”: 1) *веселоців*; 2) *“друзяки-хлопця”*; 3) *краси*; 4) *дружби*; 5) *підкупу*; 6) *педантизму*.
- 770.** Назвіть праці А.Макаренка, присвячені проблемам сімейної педагогіки: 1) *“Педагогічна поема”*; 2) *“Лекції про виховання дітей”*; 3) *“Марш 30-го року”*; 4) *“Прапори на баштах”*; 5) *“Книга для батьків”*; 6) *“Батьківська педагогіка”*.
- 771.** Назвіть дитячу громадську організацію України, яка має такі слова у пісні-гімні: “На Землі України зростаємо, Тут родина і друзі у нас. І веселка над літнім розмаєм Дивоцвіт нам дарує щораз”: 1) *“Пласт”*; 2) *“Сокіл”*; 3) *“Сузір’я”*; 4) *СПОУ*; 4) *“Січ”*.
- 772.** Зазначте дитячу громадську організацію України, в гімні якої використано слова: “Цвіт України і краса Скобів орлиний ми рід. Любимо сонце, рух, життя. Любимо волю і світ”: 1) *“Січ”*; 2) *СПОУ*; 3) *“Сокіл”*; 4) *“Сузір’я”*; 5) *“Пласт”*.
- 773.** Вкажіть види батьківської безглуздої любові за класифікацією В.Сухомлинського: 1) *любов замилювання*; 2) *любов відкупу*; 3) *любов доброти*; 4) *любов-дружба*; 5) *любов деспотична*.
- 774.** Вкажіть вид батьківського авторитету безглуздої любові (за класифікацією В.Сухомлинського), яка має такі характеристики: батьки б’ють дітей, виставляють на посміх перед сусідами, постійні докори створюють дитині обстановку справжнього пекла: 1) *любов веселоців*; 2) *любов дружби*; 3) *любов замилювання*; 4) *деспотична любов*; 5) *любов відкупу*.

- 775.** Назвіть любов батьківського авторитету, про яку В.Сухомлинський відгукується: “Діти “сідають” на шию батьків, перетворюються в маленьких тиранів”: 1) любов замилювання; 2) деспотична любов; 3) придушення; 4) підкупу; 5) дружби; 6) любов відкупу.
- 776.** Вказані характеристики: “дитина відчуває себе в сім’ї непотрібною; дітей оточує атмосфера духовної порожнечі, убогості; знеособлено емоційно-моральний світ людини”, – за словами В.Сухомлинського передають суть такого авторитету батьків як: 1) любов замилювання; 2) любов відкупу; 3) деспотичну любов; 4) придушення; 5) віддалі; 6) резонерство; 7) доброти.
- 777.** Вставте необхідне слово, щоб отримати вислів В.Сухомлинського: “Берегти ... – означає дбати про чистоту джерела, з якого ти пив з першого свого подиху й питимеш до останньої миті свого життя”: 1) рідну мову; 2) батьківську оселю; 3) матір; 4) друзів; 5) книги.
- 778.** Вкажіть педагога, який про значення зв’язку сім’ї і школи писав: “У перші роки шкільного життя виняткове значення має зв’язок школи з батьками. Разом з батьками ми добиваємося, щоб шкільні роки, особливо роки навчання у початкових класах, були школою сердечності”: 1) К.Ушинський; 2) Ш.Амонашвілі; 3) А.Макаренко; 4) В.Сухомлинський.
- 779.** Вкажіть форму взаємозв’язку сім’ї і школи, яка успішно діяла у Павлівській середній школі як зібрання молодожонів, батьків учнів різного віку (в тому числі дошкільнят): 1) батьківська конференція; 2) батьківська громада; 3) “День батьків”; 4) батьківський університет; 5) батьківські слухання.
- 780.** Вкажіть автора педагогічного афоризму: “Наші діти – це наша старість. Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання – це наше майбутнє горе, це – наші сльози, це – наша провина перед іншими людьми, перед усією країною”: 1) В.Сухомлинський; 2) Януш Корчак; 3) К.Ушинський; 4) А.Макаренко.

**Показчик тестових завдань за рівнями складності
до розділу “Теорія виховання”**

Рівень складності	Номери тестових завдань
Перший рівень	1-7, 9-10, 12-15, 17-19, 30-35, 37-38, 40-41, 43, 47, 50-54, 60-61, 64-66, 70, 72-73, 75-76, 82-83, 97-98, 101-103, 108-109, 113, 115, 118-121, 135, 141-142, 144-148, 150, 153-157, 161, 164-165, 167, 171-172, 175, 177-181, 183-184, 187, 190-195, 197, 200-202, 204, 207, 211-212, 214, 222, 226-229, 235-241, 244, 246-249, 251, 265-267, 277, 279-280, 284-286, 288-289, 291, 301, 303, 305-307, 309, 311, 313, 315-319, 327, 330, 333-334, 337-339, 344-345, 350-351, 356-361, 365, 367-368, 375, 378-382, 385, 388-390, 392-397, 399-402, 417, 421, 428, 431-432, 439, 441-442, 446, 452, 454, 456, 463, 466, 468, 470-471, 473, 476, 479-481, 484, 493, 502, 505, 509-510, 512, 514, 526, 532, 534-535, 537, 542, 544-545, 548, 551, 555, 557, 564, 569, 572-574, 576, 579, 586, 589-590, 593, 595, 598-600, 602, 620, 623-626, 630, 634, 636-639, 641, 644-646, 648-649, 651-653, 656-657, 660-661, 664-665, 667, 672, 674-683, 687-688, 691-695, 697-698, 700-701, 703, 708-711, 715, 718-719, 723-726, 728-730, 732-740, 756, 758, 760, 762, 767, 771-772.
Другий рівень	8, 11, 16, 20-29, 36, 39, 42, 44, 46, 55-59, 63, 67-69, 74, 77-79, 84-90, 92-96, 99-100, 104-105, 110-112, 114, 122-125, 128-131, 137-138, 149, 152, 158-159, 163, 166, 168-169, 173-174, 176, 182, 185-186, 188-189, 196, 198-199, 203, 205-206, 208-210, 213, 215-219, 221, 223-225, 232-234, 242-243, 245, 250, 252-254, 263-264, 268-269, 271, 274, 276, 278, 281-283, 290, 292-300, 302, 304, 310, 312, 314, 320-321, 323-325, 328-329, 331-332, 335-336, 340-343, 346-349, 355, 362-363, 366, 369, 371, 373-374, 377, 383-384, 386-387, 391, 398, 403-416, 418-420, 422-427, 429-430, 433-438, 440, 443-445, 447-451, 453, 455, 458-462, 464-465, 467, 469, 474-475, 477-478, 485, 487-488, 490-492, 494, 496-499, 503-504, 506-508, 511, 513, 515-520, 523-525, 529, 531, 538, 540-541, 547, 549-550, 552-554, 556, 558-559, 561-563, 565-568, 570-571, 575, 577-578, 580, 583-585, 587, 591-592, 594, 596-597, 601, 603-616, 619, 621-622, 627-629, 631-633, 635, 640, 642-643, 647, 650, 658-659, 662-663, 666, 668-671, 673, 684-686, 689-690, 696, 699, 704-707, 714, 716-717, 720-722, 727, 731, 741-747, 750-751, 753, 757, 759, 763-766, 768-770, 773-776, 779.
Третій рівень	45, 48-49, 62, 71, 80-81, 91, 106-107, 116-117, 126-127, 132-134, 136, 139-140, 143, 151, 160, 162, 170, 220, 230-231, 255-262, 270, 272-273, 275, 287, 308, 322, 326, 352-354, 364, 370, 372, 376, 457, 472, 482-483, 486, 489, 495, 500-501, 521-522, 527-528, 530, 533, 536, 539, 543, 546, 560, 581-582, 588, 617-618, 654-655, 702, 712-713, 748-749, 752, 754-755, 761, 777-778, 780.

3. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

3.1. Предмет, завдання і категорії дидактики. Процес навчання

1. Твердження, що засновником дидактики вважається чеський педагог-гуманіст Я.А.Коменський: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
2. Виберіть найбільш точне визначення дидактики з погляду виконання її функцій: 1) *дидактика – це розділ педагогіки, який своїми дослідженнями охоплює один предмет, зміст якого розкривається на всіх рівнях навчання (включаючи і вузівське)*; 2) *дидактика – це наука про викладання і учіння*; 3) *дидактика – це галузь педагогічних знань, що вивчає проблеми теорії освіти і навчання*; 4) *дидактика – це розділ педагогіки, який вивчає сутність освіти, навчання, виховання і розвитку людини*.
3. Вкажіть походження терміну “дидактика”: 1) *латинське*; 2) *українське*; 3) *грецьке*; 4) *французьке*.
4. Твердження, що проблема предмету дидактичних досліджень серед науковців є дискусійною: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
5. Назвіть засновника “поелементної” теорії початкового навчання: 1) *Й.Герbart*; 2) *Ф.Дистервег*; 3) *Демокрит*; 4) *Платон*; 5) *Й.Песталоцці*; 6) *Аристотель*.
6. Зазначте автора праці “Велика дидактика”: 1) *Й.Герbart*, 2) *Я.Коменський*; 3) *Ж.-Ж. Руссо*; 4) *Ф.Дистервег*; 5) *Й.Песталоцці*; 6) *Аристотель*.
7. Зазначте вік дитини, з якого, на думку Жан-Жака Руссо, потрібно розпочинати навчання: 1) *дворічний*; 2) *шестирічний*; 3) *дев’ятирічний*; 4) *дванадцятирічний*; 5) *п’ятнадцятирічний*; 6) *вісімнадцятирічний*.
8. Визначте поняття. Найістотніші, найсуттєвіші поняття, які відображають предмети і явища дидактичної дійсності: 1) *мислительні процеси*; 2) *закономірності навчання*; 3) *принципи*

навчання; 4) суперечності навчання; 5) дидактичні категорії;
б) мотиви навчання.

9. Вкажіть поняття, яке не належить до методологічних дидактичних категорій: 1) “принципи навчання”; 2) “методи навчання”; 3) “закономірності навчання”.
10. Вкажіть поняття, яке не належить до процесуальних дидактичних категорій: 1) “навчання”; 2) “освіта”; 3) “зміст освіти”; 4) “самоосвіта”.
11. Вкажіть поняття, яке не належить до суттєвих дидактичних категорій: 1) “методи навчання”; 2) “форми організації навчання”; 3) “самоосвіта”; 4) “засоби навчання”.
12. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “навчання”: 1) методологічна; 2) суттєва; 3) процесуальна.
13. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “освіта”: 1) процесуальна; 2) суттєва; 3) методологічна.
14. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “самоосвіта”: 1) методологічна; 2) процесуальна; 3) суттєва.
15. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “методи навчання”: 1) процесуальна; 2) суттєва; 3) методологічна.
16. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “зміст освіти”: 1) процесуальна; 2) суттєва; 3) методологічна.
17. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “засоби навчання”: 1) суттєва; 2) методологічна; 3) процесуальна.
18. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “мета навчання”: 1) суттєва; 2) методологічна; 3) процесуальна.
19. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “результат навчання”: 1) суттєва; 2) методологічна; 3) процесуальна.

20. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “принципи навчання”: 1) *суттєва*; 2) *методологічна*; 3) *процесуальна*.
21. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “закономірності навчання”: 1) *процесуальна*; 2) *методологічна*; 3) *суттєва*.
22. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “форми організації навчання”: 1) *суттєва*; 2) *методологічна*; 3) *процесуальна*.
23. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “тип (вид) організації навчання”: 1) *суттєва*; 2) *методологічна*; 3) *процесуальна*.
24. Твердження, що дидактика пов’язана з філософією: 1) *правильне*; 2) *неправильне*; 3) *невизначене*.
25. Твердження, що дидактична наука пов’язана з логікою: 1) *правильне*; 2) *неправильне*;
26. Зазначте, які педагоги вперше ввели в науковий обіг термін “дидактика”: 1) *чеські*; 2) *німецькі*; 3) *грецькі*; 4) *французькі*.
27. Твердження, що Й.Герbart та Ф.Дистервег – німецькі вчені-педагоги: 1) *правильне*; 2) *неправильне*; 3) *частково правильне*.
28. Твердження, що Я.Коменський та Й.Песталоцці – французькі педагоги: 1) *правильне*; 2) *неправильне*; 3) *частково правильне*.
29. Вкажіть значення слова “didaktikos”: 1) *вивчаючий*; 2) *вчитель*; 3) *повчальний*; 4) *навчання*.
30. Вкажіть століття, коли відбувся процес відокремлення дидактики від лона філософської науки: 1) *1 ст. до н. е.*; 2) *7 ст.*; 3) *16 ст.*; 4) *17 ст.*; 5) *15 ст.*; 6) *20 ст.*

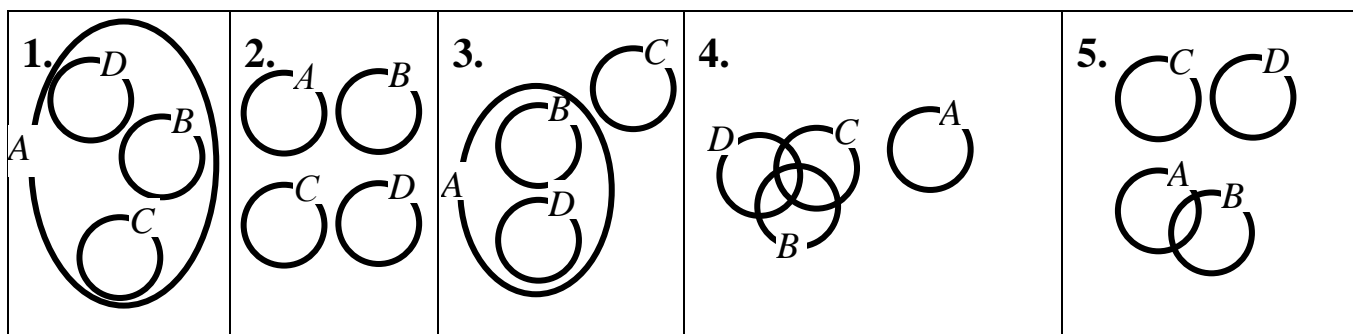
31. Твердження, що зв'язок дидактики з методиками викладання окремих предметів носить характер нестійкий, тимчасовий і ситуативний:
1) правильне; 2) неправильне.
32. Твердження, що дидактика пов'язана з народною педагогікою:
1) правильне; 2) неправильне.
33. Твердження, що дидактика пов'язана з теорією виховання:
1) правильне; 2) неправильне.
34. Твердження, що дидактика не має зв'язків з філософією:
1) правильне; 2) неправильне.
35. Твердження, що дидактика пов'язана з психологією: *1) правильне; 2) неправильне.*
36. Зазначте синонімічну назву методики викладання окремих навчальних дисциплін: *1) спеціальна дидактика; 2) загальна дидактика; 3) часткова дидактика; 4) історія дидактичних знань.*
37. Зазначте авторство праці “Короткий звіт з дидактики, або Мистецтво навчання Ратихія”: *1) Я.Коменський; 2) Ф.Дистерверг; 3) Х.Хельвіг; 4) Й.Песталоцці; 5) Й.Герbart; 6) Й.Юнг.*
38. Назвіть варіант відповіді, в якому подано найбільш точний перелік наук, з якими пов'язана дидактика: *1) психологія, анатомія, фізіологія, біологія, генетика, методика, кібернетика, логіка; 2) логіка, анатомія, шкільна гігієна, соціоекологія, психологія, етнодидактика, методика; 3) етнодидактика, теорія виховання, логіка, психологія, анатомія, фізіологія, методики, шкільна гігієна; 4) народна педагогіка, математика, психологія, біологія, соціологія, педагогіка, методики.*
39. Зазначте поняття, які можуть виступати предметом дидактичних досліджень: *1) процес виховання; 2) процес навчання; 3) закономірності навчання; 4) процес викладання; 5) особливості управління навчальним процесом; 6) процес учіння.*

40. Назвіть види дидактичних категорій за змістом: 1) інформаційні; 2) процесуальні; 3) внутрішні; 4) зовнішні; 5) суттєві; 6) методологічні; 7) комплексні; 8) проблемні.
41. Зазначте поняття, які належать до суттєвих дидактичних категорій: 1) зміст освіти; 2) освіта; 3) навчання; 4) методи навчання; 5) принципи навчання; 6) форми навчання.
42. Назвіть поняття, які відносяться до методологічних категорій дидактики: 1) принципи навчання; 2) зміст освіти; 3) методи навчання; 4) принципи виховання; 5) правила навчання; 6) закономірності навчання; 7) навчання; 8) освіта.
43. Визначте процесуальні дидактичні категорії: 1) виховання; 2) навчання; 3) зміст освіти; 4) самовиховання; 5) самоосвіта; 6) засоби виховання; 7) освіта; 8) принципи виховання.
44. Вкажіть суттєві дидактичні категорії: 1) результат виховання; 2) засоби навчання; 3) мета навчання; 4) навчання; 5) самоосвіта; 6) форми навчання.
45. Вкажіть варіант відповіді, в якому подано правильний перелік процесуальних дидактичних категорій: 1) навчання, освіта, виховання, самовиховання; 2) зміст освіти, принципи навчання, самоосвіта; 3) форми навчання, мета виховання, розвиток; 4) навчання, самоосвіта, освіта; 5) засоби виховання, самовиховання, пізнання.
46. Виберіть варіант відповіді, в якому подано найбільш точний перелік функцій дидактики з огляду на те, що вона є теоретичною і одночасно нормативно-прикладною наукою: 1) світоглядна, науково-теоретична, діагностична; 2) виховна, розвивальна, конструктивно-технологічна; 3) стимулююча, світоглядна, науково-теоретична; 4) науково-теоретична, нормативно-прикладна, конструктивно-технологічна.

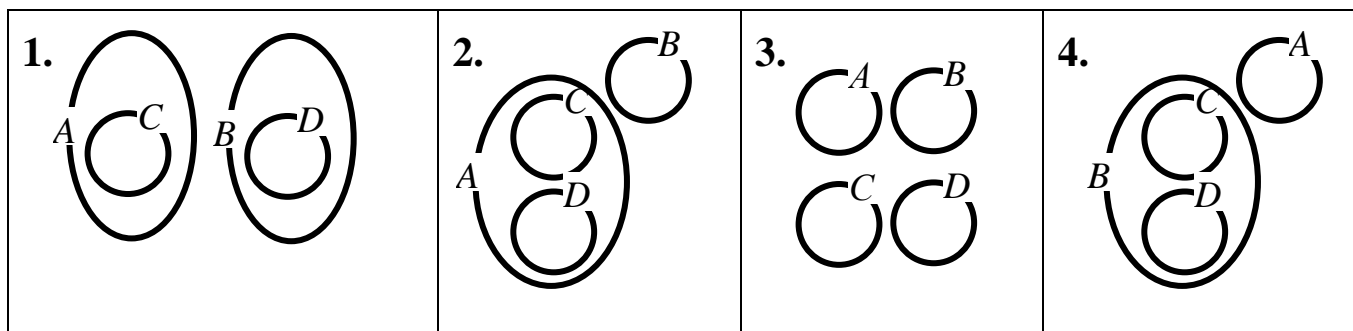
47. Вкажіть суттєві ознаки поняття “етнодидактика”: 1) теоретичні знання; 2) галузь емпіричних знань; 3) обґрунтованість вченими-дидактами; 4) частина народної педагогіки; 5) частина загальної педагогіки; 6) вираження в наукових теоріях; 7) вираження в усній народній творчості.
48. Вкажіть варіант відповіді, в якому подано правильний перелік суттєвих дидактичних категорій: 1) навчання, освіта, виховання, самовиховання; 2) зміст освіти, навчання, мета навчання, освіта; 3) принципи навчання, форми навчання, самоосвіта; 4) методи навчання, засоби навчання, самопізнання; 5) результат навчання, освіта, закономірності навчання; 6) форми навчання, методи навчання, зміст освіти.
49. Вкажіть категорії дидактики, які в більшості педагогічних і дидактичних джерел виступають окремими розділами (темами, підтемами тощо): 1) закономірності виховання; 2) мета виховного процесу; 3) принципи навчання; 4) методи навчання; 5) правила навчання і виховання; 6) форми організації навчання; 7) зміст освіти і навчання; 8) результати навчання.
50. Вкажіть види сконцентрованості дидактичних знань на сучасному етапі: 1) частина філософських знань; 2) галузь педагогічних наук; 3) самостійна наука; 4) область теорії виховання; 5) частина природничих знань.
51. Зазначте ті поняття, які складають систему народних знань: 1) народні обряди; 2) народна творчість; 3) народна медицина; 4) народна педагогіка; 5) народна математика; 6) народна писемність; 7) народна астрономія; 8) народна ботаніка; 9) народна метеорологія; 10) народні традиції.
52. Виберіть правильні твердження про предмет й основні категорії дидактики: 1) за змістом дидактичні категорії поділяються на методологічні, процесуальні та суттєві; 2) категорії дидактики – це найістотніші, найсуттєвіші поняття, які відображають процеси і

явища природної дійсності; 3) навчання, освіта і принципи навчання – процесуальні дидактичні категорії; 4) зміст освіти, принципи, методи, організаційні форми і засоби навчальної дійсності є предметом дидактичних досліджень; 5) самоосвіта, освіта і навчання належать до процесуальних категорій дидактики; б) засновником дидактики вважають чеського педагога-гуманіста Яна Амоса Коменського.

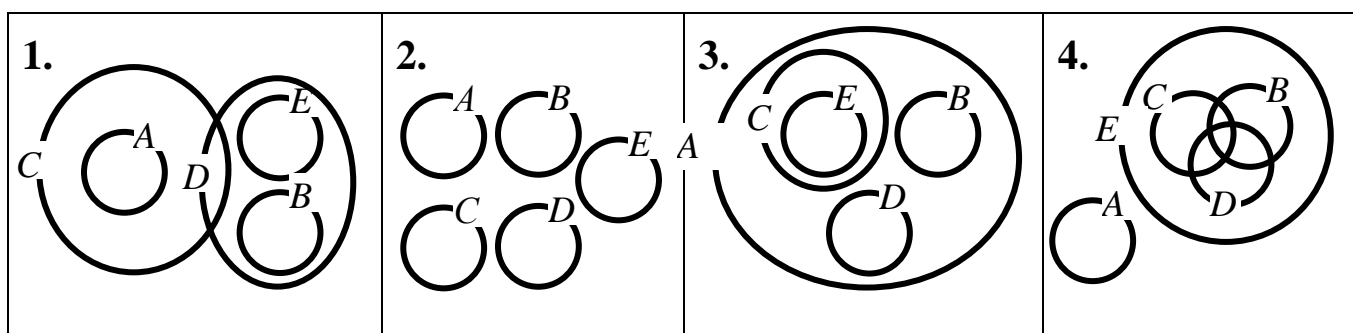
53. Оцініть нижченаведені висловлювання з історії західноєвропейської дидактики (правильні позначте цифрою 1, неправильні – цифрою 2):
 1) етимологія слова “дидактика” має грецьке коріння;
 2) Аристотель, видатний учений античності, є основоположником дидактики;
 3) Я.А. Коменський народився в сім’ї православного священика;
 4) вважають, що вперше термін “дидактика” в науковий обіг ввели німецькі педагоги;
 5) праця “Короткий звіт з дидактики, або Мистецтво навчання Ратихія” належить Й.Г. Песталоцці.
54. Встановіть послідовність навчання і виховання дітей у системі шкіл, обґрунтованих автором “Великої дидактики”: 1) школа рідної мови; 2) університет (академія); 3) материнська школа; 4) гімназія (латинська школа).
55. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями *A*, *B*, *C*, *D* на кругах Ейлера, де: *A* – процесуальні категорії дидактики, *B* – категорія “навчання”, *C* – категорія “зміст освіти”, *D* – категорія “освіта”:

56. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – процесуальні категорії дидактики, B – методологічні категорії дидактики, C – категорія “освіта”, D – категорія “самоосвіта”:

57. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A , B , C , D , E на кругах Ейлера, де: A – дидактичні категорії за змістом, B – процесуальні категорії, C – методологічні категорії, D – суттєві категорії, E – категорія “закони навчання”:

58. Зазначте синонімічну назву суперечностей навчального процесу:
 1) мотиви навчання; 2) засоби навчання; 3) рушійні сили навчання;
 4) принципи навчання; 5) закономірності навчання; б) методи навчання.

59. Твердження, що мета навчання є компонентом процесу навчання:
 1) правильне; 2) неправильне.

60. Назвіть перелічені процеси: сприймання, розуміння, осмислення, узагальнення і закріплення: 1) форми логічного засвоєння знань;

2) *закономірності навчання*; 3) *суперечності навчання*; 4) *принципи та прийоми навчання*; 5) *етапи засвоєння знань*.

- 61.** Вкажіть вид мотиву, який характеризується бажанням учнів отримати хорошу оцінку: 1) *позитивний*; 2) *негативний*; 3) *нейтральний*.
- 62.** Вкажіть, до якого виду мотиву психологи відносять хоббі: 1) *позитивний*; 2) *негативний*; 3) *нейтральний*.
- 63.** Встановіть вид співвідношення між поняттями “шкільне навчання” і “наукове пізнання”: 1) *рід-рід*; 2) *рід-вид*; 3) *вид-рід*; 4) *вид-вид*.
- 64.** Визначте поняття. Пізнавальний процес, в ході якого здійснюється двостороння діяльність вчителя і учня, спрямована на розв’язання завдань освіти, виховання, розвитку і формування світогляду: 1) *викладання*; 2) *учіння*; 3) *пізнання*; 4) *навчання*; 5) *виховання*; б) *освіта*.
- 65.** Визначте поняття. Процес цілеспрямованого активного відображення об’єктивного світу в свідомості людей, зумовлений суспільно-історичною практикою людства: 1) *навчання*; 2) *знання*; 3) *пізнання*; 4) *виховання*; 5) *учіння*; б) *викладання*.
- 66.** Визначте поняття. Розкриття і засвоєння сприймаючим суб’єктом змісту символів, знаків, виразів мови, художніх образів, положень науки тощо: 1) *відчуття*; 2) *сприймання*; 3) *розуміння*; 4) *увага*.
- 67.** Визначте поняття. Теорія пізнання: 1) *дидактика*; 2) *логіка*; 3) *гносеологія*; 4) *кібернетика*.
- 68.** Визначте поняття. Конкретно-чуттєвий наочний образ предметів і явищ дійсності, який виникає при їхньому безпосередньому діянні на органи чуттів людини: 1) *відчуття*; 2) *сприйняття*; 3) *розуміння*; 4) *узагальнення*.
- 69.** Визначте поняття. Психічний процес, що полягає у відображенні властивостей предметів і явищ об’єктивної дійсності, які безпосередньо впливають на органи чуттів: 1) *відчуття*; 2) *сприйняття*; 3) *розуміння*; 4) *увага*.

70. Визначте поняття. Чуттєво-наочний образ предметів або явищ дійсності, що зберігається і відтворюється у свідомості людини поза безпосереднім впливом їх на органи чуттів: 1) уявлення; 2) відчуття; 3) сприйняття; 4) пам'ять; 5) уява; 6) мислення.
71. Визначте поняття. Логічна дія, в процесі якої здійснюється перехід від одиничного до загального чи від менш загального до більш загального: 1) сприйняття; 2) відчуття; 3) дедукція; 4) узагальнення; 5) уявлення; 6) розуміння.
72. Визначте поняття. Процес зведення розрізнених знань про предмети (явища) об'єктивної дійсності в єдину наукову систему, встановлення їхньої єдності: 1) сприйняття; 4) уявлення; 2) відчуття; 5) узагальнення; 3) розуміння; 6) систематизація.
73. Визначте поняття. Одна з форм мислення, за допомогою якої пізнають сутність явищ, процесів, узагальнюють їхні істотні ознаки: 1) поняття; 2) судження; 3) умовивід.
74. Визначте поняття. Форма думки, в якій стверджується або заперечується щось відносно предметів чи явищ: 1) поняття; 2) судження; 3) умовивід.
75. Твердження, що судження є формою мислення, думки: 1) правильне; 2) неправильне.
76. Твердження, що проблемне навчання – одна з форм подолання навчально-пізнавальних суперечностей: 1) правильне; 2) неправильне.
77. Визначте поняття. Спонуки людської діяльності, зумовлені об'єктивними потребами: 1) закономірності; 2) принципи; 3) мотиви; 4) правила.
78. Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “навчальне пізнання”: 1) процесуальна; 2) суттєва; 3) методологічна.
79. Вкажіть пору року, в яку розпочиналося у давні часи навчання в сільських школах України: 1) літо; 2) весна; 3) осінь; 4) зима.

- 80.** Зазначте покровителя розуму, знань, доброчинства в Україні:
1) *Св. Андрій*; 2) *Св. Володимир*; 3) *Св. Наум*; 4) *Св. Семен*;
5) *Св. Миколай*; 6) *Св. Петро*.
- 81.** Заповніть пропуски. Народне прислів'я говорить: “... наставить на ум”: 1) *Св. Андрій*; 2) *Св. Наум*; 3) *Св. Семен*; 4) *Св. Миколай*.
- 82.** Відновіть прислів'я. Про початок навчання в давнину в сільських школах України сповіщало прислів'я: “Прийшов ... – пора братись за ум”: 1) *Андрій*; 2) *Семен*; 3) *Наум*; 4) *Миколай*.
- 83.** Заповніть пропуски. Народна мудрість гласить: “Я не знаю ні “аз”, ні “буки” – прийде ... і змусить до науки”: 1) *Андрій*; 2) *Семен*;
3) *Миколай*; 4) *Наум*.
- 84.** Заповніть пропуски. Народна мудрість застерігала: “Казав ... – візьмись за ум”: 1) *Наум*; 2) *Андрій*; 3) *Семен*; 4) *Володимир*;
5) *Миколай*; 6) *Іван*.
- 85.** Зазначте народне свято, в яке у давнину розпочинався навчальний рік в сільських школах України: 1) *Явдохи (1 березня за ст.ст.)*;
2) *Харитона (1 червня за ст.ст.)*; 3) *Семена (1 вересня за ст.ст.)*;
4) *Наума (1 грудня за ст.ст.)*.
- 86.** Твердження, що процес навчання виконує освітню функцію:
1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 87.** Твердження, що процес навчання виконує розвивальну функцію:
1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 88.** Твердження, що процес навчання виконує виховну функцію:
1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 89.** Вкажіть суперечність між наукою і відповідною навчальною дисципліною: 1) *внутрішня*; 2) *зовнішня*.
- 90.** Визначте поняття. Внутрішній поштовх до дії, що відображає об'єктивні потреби та інтереси: 1) *прийом*; 2) *принцип*; 3) *мотив*;
4) *закономірність*; 5) *суперечність*; 6) *засіб*.

- 91.** Вкажіть суперечність між знаннями педагога і його вмінням використовувати педагогічні знання в практичній діяльності:
1) зовнішня; 2) внутрішня.
- 92.** Вкажіть суперечність між досягнутим рівнем розвитку учня і завданням, що висувається під час навчання: *1) зовнішня; 2) внутрішня.*
- 93.** Вкажіть групу мотивів, до якої відносяться симпатія, любов до вчителя, цікаве ведення вчителем уроку – позитивні емоції, що пробуджуються вчителем: *1) соціальні; 2) безпосередньо – спонукальні; 3) перспективно-спонукальні; 4) інтелектуально-спонукальні.*
- 94.** Назвіть бога – покровителя наук і мистецтва в давньогрецькій міфології: *1) Зевс; 2) Гермес; 3) Аполлон; 4) Діоніс; 5) Арей; 6) Аїд.*
- 95.** Вкажіть варіант відповіді, в якому подано правильну логічну послідовність етапів засвоєння знань: *1) сприймання, осмислення, застосування, закріплення; 2) осмислення, сприймання, використання, запам'ятовування; 3) сприймання і розуміння, використання, запам'ятовування; 4) сприймання, розуміння, осмислення, узагальнення, закріплення, використання.*
- 96.** Назвіть фактори, які мають вагомий вплив на формування пізнавального інтересу: *1) проблемність викладання; 2) регламентація всіх дій учня; 3) емоційність викладання; 4) активізація мислительних операцій; 5) догматичність викладання; 6) суб'єктивізм в оцінюванні; 7) навчальні диспути та дискусії.*
- 97.** Вкажіть варіант відповіді, в якому подано правильну логічну послідовність шляху пізнання істини: *1) практика – живе споглядання – абстрактне мислення; 2) абстрактне мислення – живе споглядання – практика; 3) практика – абстрактне мислення – живе споглядання; 4) абстрактне мислення – практика – живе споглядання; 5) живе споглядання – практика – абстрактне мислення; 6) живе споглядання – абстрактне мислення – практика.*

- 98.** Вкажіть поняття, які є складовими компонентами процесу навчання:
1) зміст; 2) правила; 3) мета; 4) методи; 5) форми; 6) результат.
- 99.** Вкажіть види рушійних сил навчального процесу, які зустрічаються в сучасній дидактичній літературі: *1) позитивні; 2) зовнішні; 3) суб'єктивні; 4) негативні; 5) істотні; 6) неістотні; 7) об'єктивні; 8) внутрішні; 9) нейтральні; 10) пізнавальні.*
- 100.** Назвіть основні форми логічного засвоєння знань: *1) осмислення; 2) поняття; 3) розуміння; 4) узагальнення; 5) аналіз; 6) систематизація; 7) судження; 8) синтез; 9) умовивід; 10) порівняння.*
- 101.** Зазначте процеси, які належать до етапів засвоєння знань учнями:
1) увага; 2) закріплення; 3) пам'ять; 4) пізнання; 5) сприйняття; 6) навчання; 7) осмислення; 8) демонстрації; 9) використання; 10) спостереження.
- 102.** Виберіть, серед запропонованих тверджень, зовнішні суперечності навчання: *1) протиріччя між обсягом суспільно-історичних знань і обсягом знань, засвоєних учнями; 2) суперечності між знаннями педагога і вміннями використовувати педагогічні знання в практичній діяльності; 3) протиріччя між навчальною дисципліною і відповідною наукою.*
- 103.** Назвіть внутрішні суперечності навчального процесу: *1) між тими знаннями, якими володіє вчитель і тим навчальним матеріалом, який пояснює; 2) між способами засвоєння знань учнем і способом викладання в підручнику; 3) між індивідуальною пізнавальною діяльністю учня і соціально-історичним пізнанням; 4) між досягнутим рівнем розвитку учня і завданнями, що потрібно розв'язати в ході навчання.*
- 104.** Вкажіть спільні характеристики навчання і наукового пізнання: *1) учні відкривають нове лише для себе; 2) однакові закони пізнання навколишньої діяльності; 3) механізм здійснення процесів від незнання до знання; 4) повторюваність помилок першовідкривача*

знань; 5) спрямованість процесів на пізнання законів і закономірностей розвитку об'єктивного світу.

105. Назвіть спільні риси процесу навчання і наукового пізнання:

1) однакова тривалість процесів; 2) спрямованість на пізнання законів і закономірностей об'єктивного світу; 3) подібність механізмів здійснення (від незнання до знання); 4) найоптимальніший шлях пізнання.

106. Вкажіть характерні відмінності навчального пізнання від наукового:

1) механізм здійснення від незнання до знання; 2) людству знання, що визначаються учнем, відомі; 3) найоптимальніші шляхи пізнання; 4) спрямованість на пізнання законів і закономірностей розвитку об'єктивного світу.

107. Зазначте суттєві ознаки поняття “навчання”:

1) кількісні зміни; 2) спільна діяльність вчителя і учнів; 3) двосторонній характер; 4) тактичний прояв принципу навчання; 5) пізнавальна діяльність; 6) істотний, суттєвий зв'язок.

108. Визначте суттєві ознаки поняття “мотив”:

1) спонука діяльності; 2) зумовленість об'єктивними потребами; 3) якісні зміни; 4) пізнавальна діяльність; 5) внутрішній поштовх до дії; 6) двосторонній процес.

109. Вкажіть варіант відповіді, в якому вказано правильну логічну послідовність гербартських ступенів навчання:

1) метод – асоціація – ясність – система; 2) асоціація – метод – ясність – система; 3) система – метод – асоціація – ясність; 4) ясність – система – метод – асоціація; 5) ясність – метод – асоціація – система; 6) система – асоціація – метод – ясність; 7) ясність – асоціація – система – метод; 8) метод – система – асоціація – ясність.

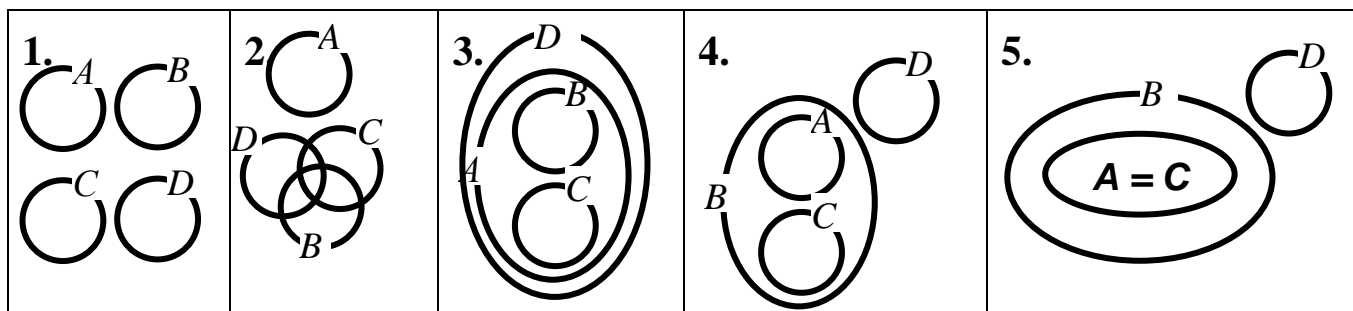
110. Назвіть процеси, які виступають взаємозв'язаними ланками розуміння навчального матеріалу:

1) відчуття; 2) усвідомлення; 3) спостереження; 4) осмислення; 5) інсайт (момент прояснення, проникнення в проблему); 6) порівняння.

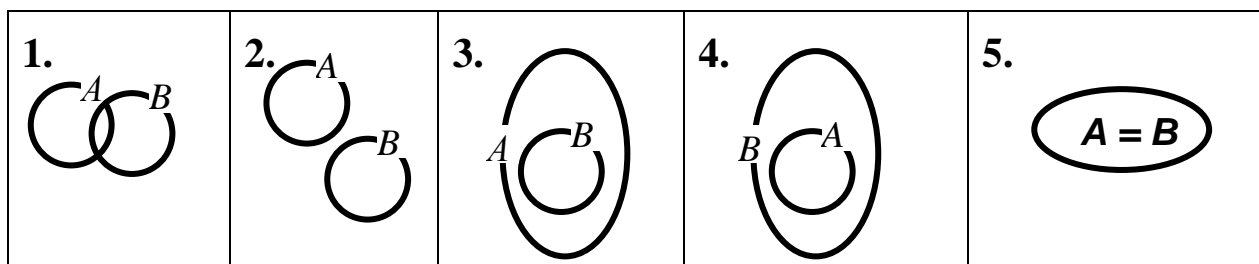
- 111.** Вкажіть традиційні функції процесу навчання: 1) *рекреаційна*; 2) *самовиховання*; 3) *виховна*; 4) *перевиховання*; 5) *розвивальна*; 6) *контролююча*; 7) *освітня*; 8) *виробнича*.
- 112.** Вкажіть групи мотивів навчання, які охоплює класифікація, видом якої є нейтральні мотиви: 1) *інтелектуально-спонукальні*; 2) *позитивні*; 3) *соціальні*; 4) *перспективно-соціальні*; 5) *пізнавальні*; 6) *негативні*; 7) *внутрішні*; 8) *зовнішні*.
- 113.** Назвіть авторів теорії поетапного оволодіння розумовими діями: 1) *П.Гальперін*; 2) *М.Скаткін*; 3) *С.Логачевська*; 4) *О.Савченко*; 5) *Н.Тализіна*; 6) *Л.Занков*.
- 114.** Вкажіть суттєві ознаки терміну “поняття”: 1) *форма пізнання сутності явищ, процесів*; 2) *спосіб досягнення мети*; 3) *форма мислення*; 4) *узагальненість істотних ознак, явищ, процесів*; 5) *вираз закономірностей*.
- 115.** Вкажіть покровителів знань, розуму, наук і мистецтв в грецькій і українській народній міфології: 1) *Св. Андрій*; 2) *Афродіта*; 3) *Св. Миколай*; 4) *Аполлон*; 5) *Гермес*; 6) *Стрибог*; 7) *Лада*; 8) *Св. Наум*.
- 116.** Зазначте поняття, які не належать до основних форм логічного засвоєння знань: 1) *осмислення*; 2) *поняття*; 3) *порівняння*; 4) *аналіз*; 5) *систематизація*; 6) *судження*; 7) *синтез*; 8) *умовивід*.
- 117.** Твердження, що порівняння – це одна із форм логічного засвоєння знань: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 118.** Виберіть ті твердження, які є правильними: 1) *Св. Андрій вважається в Україні покровителем розуму, знань, доброчинства*; 2) *у давні часи навчання в сільських школах України розпочиналося взимку (на свято Св. Наума)*; 3) *рушійними силами процесу навчання є закономірності навчання*; 4) *поняття, судження, умовиводи є основними формами логічного засвоєння знань*; 5) *поелементна теорія початкового*

навчання Й.Г. Песталоцці включала наступні елементи: форму, слово, число.

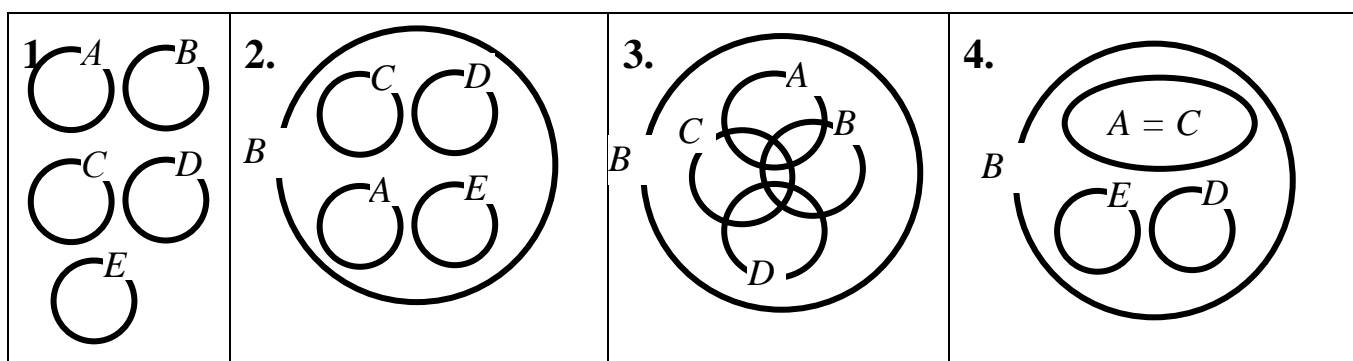
119. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначене співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – зовнішні суперечності навчання, B – суперечності навчання, C – внутрішні суперечності навчання, D – принципи навчання:

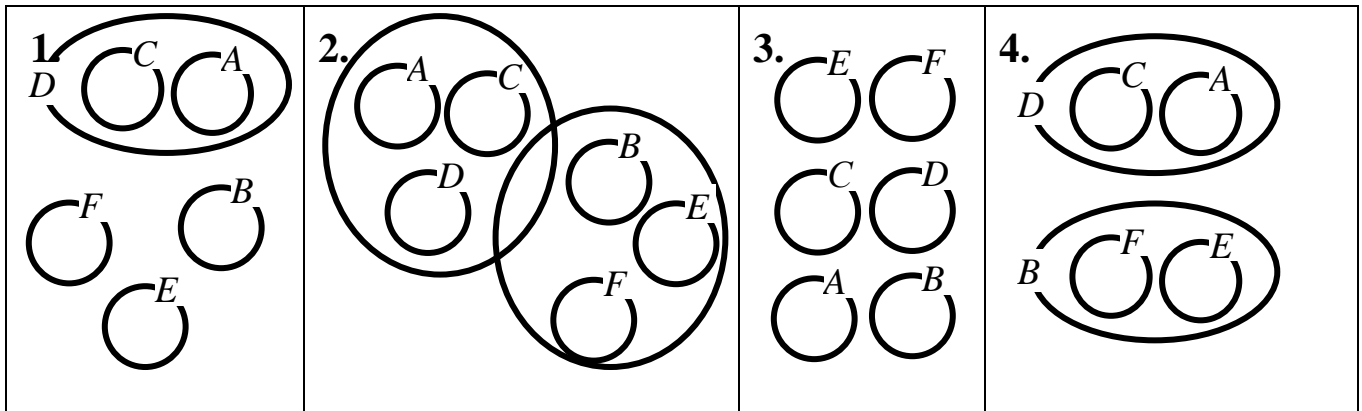
120. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A , B , на кругах Ейлера, де: A – наукове пізнання, B – навчальне пізнання:

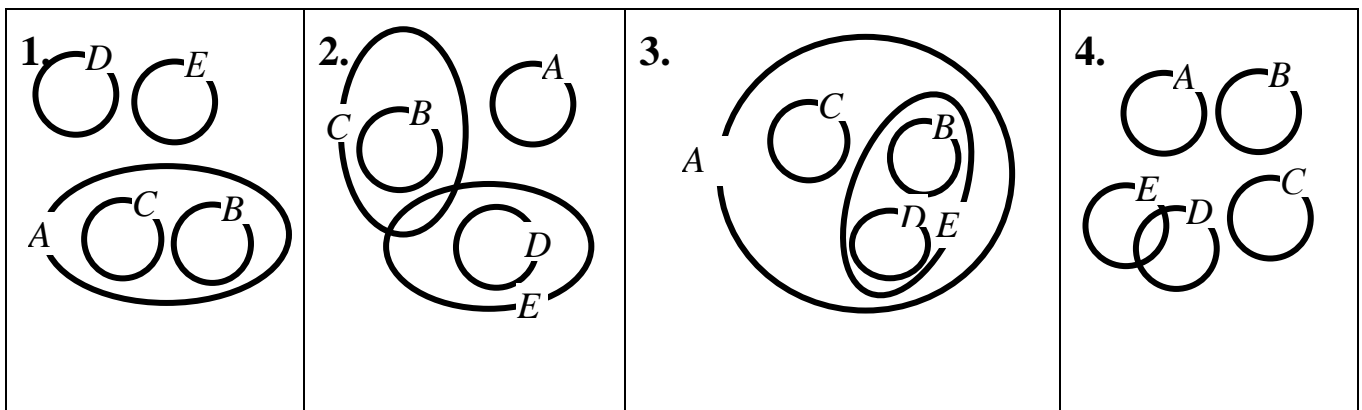
121. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями A , B , C , D , E на кругах Ейлера, де: A – освітня функція, B – функції процесу навчання, C – навчальна функція, D – розвиваюча функція, E – виховна функція:

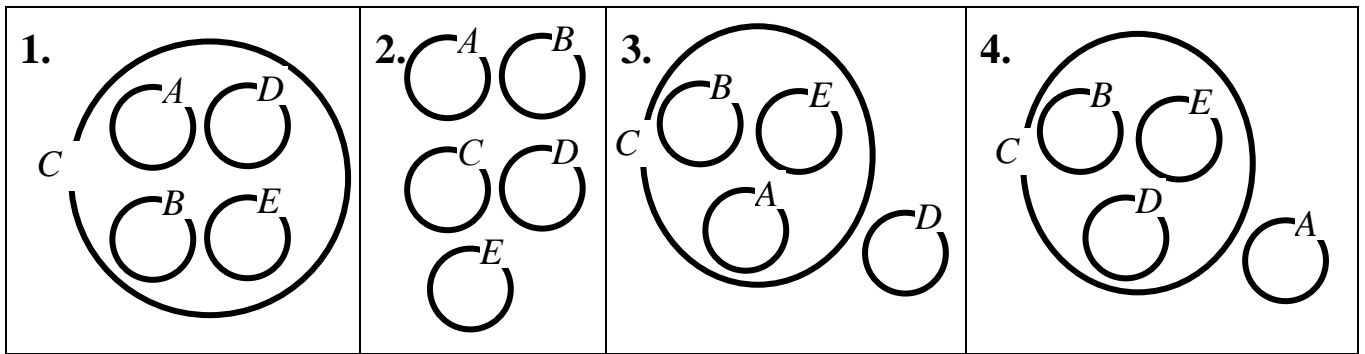
122. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями A, B, C, D, E, F на кругах Ейлера, де: A – наукове пізнання, B – мотиви навчання, C – навчальне пізнання, D – пізнання, E – соціальні мотиви, F – інтелектуальні мотиви:

123. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями A, B, C, D, E на кругах Ейлера, де: A – навчальні суперечності, B – суперечності між побутовою уявою учнів і науковими знаннями, C – внутрішні суперечності, D – суперечності між теоретичними знаннями й уміннями застосувати їх на практиці, E – зовнішні суперечності:

124. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями A, B, C, D, E на кругах Ейлера, де: A – усвідомлення знань, B – сприйняття знань, C – етапи засвоєння знань, D – повнота знань, E – закріплення знань:

3.2. Закономірності, принципи і правила навчання

- 125.** Вставте необхідне слово, щоб висловлювання було правильним. Поняття “принципи навчання” ... поняття “закономірність навчання”: 1) ширше; 2) вужче; 3) аналогічне до.
- 126.** Вставте необхідне слово, щоб висловлювання було правильним. Поняття “принципи навчання” ... поняття “правило навчання”: 1) тотожне; 2) ширше; 3) вужче.
- 127.** Визначте поняття. Єдність викладання і учіння: 1) суперечність; 2) метод; 3) принцип; 4) закономірність.
- 128.** Визначте поняття. Єдність навчання і виховання: 1) мотив; 2) прийом; 3) принцип; 4) закономірність.
- 129.** Назвіть педагога, автора класифікації закономірностей навчання на загальні й конкретні: 1) Ф. Дистервег; 2) Ю.Бабанський; 3) М.Данилов; 4) М.Скаткін; 5) І.Підласий; 6) К.Ушинський.
- 130.** Визначте поняття. Основні положення, що визначають зміст, організаційні форми і методи навчального процесу у відповідності з його загальними цілями і закономірностями: 1) прийоми навчання; 2) закономірності навчання; 3) принципи навчання; 4) дидактичні категорії.
- 131.** Назвіть принцип, який виступає традиційно в поєднанні з принципом систематичності: 1) природовідповідність; 2) системність; 3) наочність; 4) ґрунтовність; 5) емоційність; 6) послідовність.

- 132.** Назвіть принцип, який виступає традиційно в поєднанні з принципом активності: 1) *міцність*; 2) *науковість*; 3) *систематичність*; 4) *народність*; 5) *свідомість*; 6) *послідовність*.
- 133.** Зазначте принцип, який не відноситься до традиційних принципів навчання: 1) *науковості*; 2) *наочності*; 3) *систематичності* і *послідовності*; 4) *навчання в колективі*; 5) *міцності*; 6) *свідомості* і *активності*.
- 134.** Визначте поняття. Застосований на загальних принципах навчання опис педагогічної діяльності у визначених умовах для досягнення певної мети: 1) *метод*; 2) *закон*; 3) *прийом*; 4) *правило*; 5) *мотив*; 6) *засіб*.
- 135.** Твердження, що Ф.Дистевберг займався проблемами принципів і правил навчання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 136.** Вкажіть вид дидактичної категорії, до якої відноситься поняття “закономірності, принципи і правила навчання”: 1) *процесуальна*; 2) *суттєва*; 3) *методологічна*.
- 137.** Назвіть основоположника принципів розвиваючого навчання: 1) *Ю. Бабанський*; 2) *А. Алексюк*; 3) *Л.Занков*; 4) *С.Баранов*.
- 138.** Зазначте дидакта, котрий принципи навчання розглядав у співвідношенні з основними компонентами навчального процесу: 1) *А.Алексюк*; 2) *Л.Занков*; 3) *С.Баранов*; 4) *Ю.Бабанський*; 5) *І.Підласий*; 6) *Ф.Дистервег*.
- 139.** Назвіть принцип, до якого відноситься правило: “Слідкуйте за тим, щоб спостереження учнів були систематизовані і поставлені у відношення причини і наслідку незалежно від порядку, в якому вони спостерігались”: 1) *науковості*; 2) *наочності*; 3) *зв'язку теорії і практикою*; 4) *доступності*; 5) *систематичності й послідовності*.
- 140.** Назвіть дидактичний принцип навчання, до якого відноситься правило: “В методах викладання відображайте методи наукового пізнання, розвивайте мислення учнів і підводьте їх до пошукової,

творчої, пізнавальної праці”: 1) *наочності*; 2) *науковості*; 3) *доступності*; 4) *міцності*; 5) *зв’язку теорії з практикою*.

- 141.** Вкажіть дидактичний принцип, що відображає народна мудрість: “Що в молодості навчишся, то на старість як знайдеш”: 1) *доступності*; 2) *науковості*; 3) *міцності*; 4) *наочності*; 5) *ефективності*; 6) *природовідповідності*.
- 142.** Твердження, що принцип природовідповідності пов’язаний із віковою періодизацією: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 143.** Вкажіть дидактичний принцип, що відображає народний афоризм “Краще один раз побачити, ніж сто разів почути”: 1) *доступності*; 2) *науковості*; 3) *міцності*; 4) *наочності*; 5) *природовідповідності*; 6) *активності і свідомості*.
- 144.** Вкажіть дидактичний принцип, що відображає народний вираз “Хто що знає, тим і хліб заробляє”: 1) *науковості*; 2) *наочності*; 3) *зв’язку навчання з життям*; 4) *міцності*; 5) *природовідповідності*; 6) *свідомості і активності*.
- 145.** Твердження, що принцип наочності в навчанні обстоював Я.Коменський: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 146.** Твердження, що принцип наочності в навчанні обстоював Й.Пестолоцці: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 147.** Твердження, що принцип наочності в навчанні обстоював К.Ушинський: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 148.** Твердження, що точність, доказовість, глибока усвідомленість є ознаками міцності знань: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 149.** Зазначте вид наочності, до якого належать діаграми: 1) *об’ємні реальні зображення*; 2) *абстраговані зображення*; 3) *площинні реальні зображення*.
- 150.** Твердження, що чуттєві образи – засіб сприйняття засвоєння понять, законів: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

151. Твердження, що забезпечуючи науковість, у початковій школі можна допускати спрощення та примітивізм на першому етапі оволодіння понять: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
152. Твердження, що у “Великій дидактиці” автор не піднімає проблем правил і принципів навчання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
153. Твердження, що проблеми виховуючого навчання та першочерговість загальнолюдського виховання описано М.І. Пироговим, К.Д.Ушинським: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
154. Твердження, що В.В.Давидов розглядав проблему співвідношення принципів науковості і доступності навчання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
155. Вкажіть педагога, який надав самостійності принципу оптимізації і обґрунтував його: 1) *В.Давидов*; 2) *М.Скаткін*; 3) *А. Алексюк*; 4) *Ю. Бабанський*.
156. Назвіть вид наочності, до якого належать географічні карти: 1) *площинні реальні зображення*; 2) *об’ємні площинні зображення*; 3) *абстрактні зображення*.
157. Назвіть, до якого виду наочності належить глобус: 1) *площинні реальні зображення*; 2) *об’ємні площинні зображення*; 3) *абстрактні зображення*; 4) *натуральні предмети*.
158. Доповніть твердження. Класифікація закономірностей навчання поєднує в собі закономірності загальні і ...: 1) *внутрішні*; 2) *зовнішні*; 3) *істотні*; 4) *об’єктивні*; 5) *часткові*; 6) *суб’єктивні*.
159. Вкажіть суттєві ознаки поняття “закономірність”: 1) *істотний зв’язок*; 2) *повторюваний зв’язок*; 3) *кількісні зміни*; 4) *спонукальна діяльність*; 5) *об’єктивно-існуючий зв’язок*; 6) *характеризує розвиток*; 7) *пізнавальний процес*; 8) *зв’язок між явищами і процесами*.

- 160.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “дидактичні принципи”: 1) спосіб досягнення мети; 2) система вимог; 3) дидактична категорія; 4) керівна ідея; 5) формування; 6) кількісні зміни.
- 161.** Вкажіть групи правил навчання А. Дистервега: 1) правила для батьків; 2) правила для учнів; 3) правила відносно навчального матеріалу (об’єкта); 4) правила щодо часу, місця, положення навчання; 5) правила до технічних засобів навчання; 6) правила для вчителя.
- 162.** Вкажіть науковців, які досліджували проблеми принципів навчання: 1) Ю.Бабанський; 2) А.Макаренко; 3) А.Алексюк; 4) Л.Занков; 5) С.Баранов; 6) Януш Корчак.
- 163.** Назвіть об’ємні реальні зображення: 1) картини; 2) макети; 3) схеми; 4) графіки; 5) гербарій; 6) ілюстрації; 7) діаграми; 8) діафільми.
- 164.** Вкажіть абстраговані зображення: 1) муляжі; 2) макети; 3) схеми; 4) графіки; 5) гербарії; 6) ілюстрації; 7) діаграми; 8) діафільми.
- 165.** Вкажіть варіант відповіді, в якому подано найбільш точний перелік об’ємних реальних зображень: 1) картини, схеми, моделі, графіки; 2) схеми, моделі, графіки, гербарії; 3) макети, ілюстрації, схеми; 4) гербарії, графіки, моделі; 5) муляжі, моделі, макети.
- 166.** Вкажіть варіант відповіді, в якому подано найбільш повний перелік абстрагованих зображень: 1) муляжі, макети, схеми, графіки; 2) картини, гербарії, ілюстрації; 3) схеми, графіки, діаграми, макети; 4) історичні карти, діаграми, схеми; 5) схеми, графіки, ілюстрації, картинки; 6) географічні карти, графіки; 7) діаграми, графіки, схеми, історичні карти.
- 167.** Вкажіть педагогів, які обстоювали принцип поєднання навчання з трудовою діяльністю: 1) Ж.Ж.Руссо; 2) Ф.Дистервег; 3) Й.Пестолоцці; 4) Р.Оуен.

- 168.** Назвіть принципи розвиваючого навчання Л.Занкова: 1) *високий рівень трудності матеріалу*; 2) *колективізм в навчанні*; 3) *швидкий темп навчання*; 4) *грунтовність знань*; 5) *перевага теоретичних знань*; 6) *свідомості й активності*; 7) *наочності*.
- 169.** Вкажіть традиційні принципи навчання: 1) *наочність, науковість*; 2) *систематичність і послідовність*; 3) *індивідуалізації і ґрунтовності*; 4) *свідомість і активність*; 5) *зв'язок у теорії з практикою*; 6) *ефективність, диференціація*; 7) *виховний характер навчання*; 8) *народність, оптимальність*; 9) *доступність, міцність*.
- 170.** Вкажіть ознаки принципу доступності навчання: 1) *опора на науку, як джерело систематизації фактів, понять*; 2) *врахування вікових особливостей учня*; 3) *організація чуттєвого пізнання учня*; 4) *врахування індивідуальних можливостей учня*.
- 171.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “правило навчання”: 1) *опис педагогічної діяльності*; 2) *зворотній зв'язок*; 3) *спільна діяльність*; 4) *конкретні вказівки*; 5) *психічний процес*; 6) *формування*.
- 172.** Зазначте правила навчання, визначені Я.Коменським: 1) *від далекого до близького*; 2) *від загального до часткового*; 3) *від складного до простого*; 4) *від близького до далекого*; 5) *від невідомого до відомого*; 6) *від простого до складного*; 7) *від часткового до загального*; 8) *від відомого до невідомого*.
- 173.** Виберіть варіант відповіді, в якому подано правильну логічну послідовність родо-видових понять: 1) *принцип – правило – закономірність*; 2) *принцип – закономірність – правило*; 3) *правило – закономірність – принцип*; 4) *закономірність – принцип – правило*; 5) *закономірність – правило – принцип*.
- 174.** Виберіть найбільш точне визначення поняття “принципи навчання”: 1) *принципи навчання – вираз закономірностей навчання*; 2) *принципи навчання – основи побудови наукових дидактичних теорій та способи регуляції практики навчання*; 3) *принципи навчання – керівні ідеї, основні правила навчання, основна вимога до дидактичної*

діяльності і поведінки вчителя; 4) принципи навчання – це основні положення, що визначають зміст, організаційні форми і методи навчального процесу у відповідності з його загальними цілями і закономірностями; 5) принципи навчання – це дидактична категорія, яка дає вчителю конкретні вказівки про те, як потрібно поступати йому в типовій навчальній ситуації.

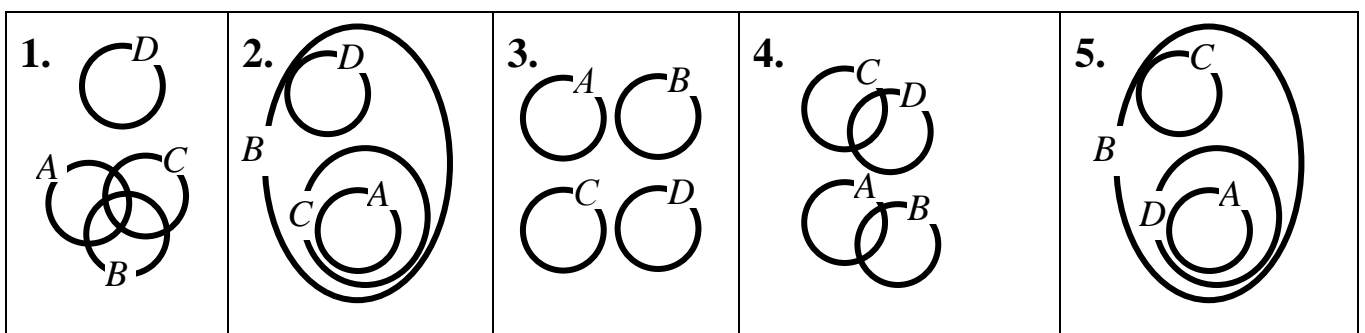
- 175.** Виберіть варіант відповіді, в якому подано найповніший перелік суттєвих ознак поняття “принцип навчання”: 1) заснований на загальних закономірностях, спосіб досягнення мети, взаємозв’язок, керівна ідея; 2) якісні зміни, поштовх до дії, істотний зв’язок, дидактична категорія, пізнавальний характер; 3) керівна ідея, дидактична категорія, основне положення, основна вимога до діяльності; 4) дидактична категорія, формування, зв’язок з життям, керівна ідея, основа поведінки.
- 176.** Вкажіть умови, за яких строго фіксовані закономірності виступають законами: 1) чітко зафіксовані об’єкти, між якими встановлюється зв’язок; 2) між об’єктами і явищами відсутній зв’язок; 3) досліджені вид, форма і характер зв’язку; 4) встановлені межі дії (прояву) зв’язку; 5) поняття “закономірності” більш вузьке, ніж поняття “закону”.
- 177.** Назвіть педагога, у працях якого обґрунтовуються закономірності розвиваючого характеру навчання: 1) Ю.Бабанський; 2) Л.Виговський; 3) П.Гальперін; 4) О.Леонтьєв; 5) А.Макаренко; б) Г.Костюк.
- 178.** Вкажіть ознаки поняття “принципи навчання”, які є найістотнішими: 1) дидактична категорія; 2) керівна ідея; 3) система вимог; 4) спосіб досягнення мети; 5) формування; 6) кількісні зміни.
- 179.** Розв’яжіть педагогічну ситуацію. На уроці математики у першому класі вчителька подавала умову задачі з допомогою барвистої наочності. Діти не встигли розв’язати ті задачі, які планувала вчителька. Це пояснюється: 1) неврахуванням індивідуальних

особливостей дітей; 2) порушенням вимог до використання наочності; 3) відсутністю навчальних умінь учнів; 4) неврахуванням вікових особливостей дітей; 5) порушенням принципу зв'язку з життям.

180. Вибравши необхідні поняття, і, починаючи від родового, встановіть послідовність чотирьохелементного логічного ланцюга: 1) словесні методи; 2) пояснення; 3) принцип навчання; 4) від простого до складного; 5) правило навчання; 6) закономірність навчання; 7) ілюстрація; 8) суперечності навчання; 9) формула навчання; 10) методи навчання за джерелом отримання інформації; 11) наочні методи.

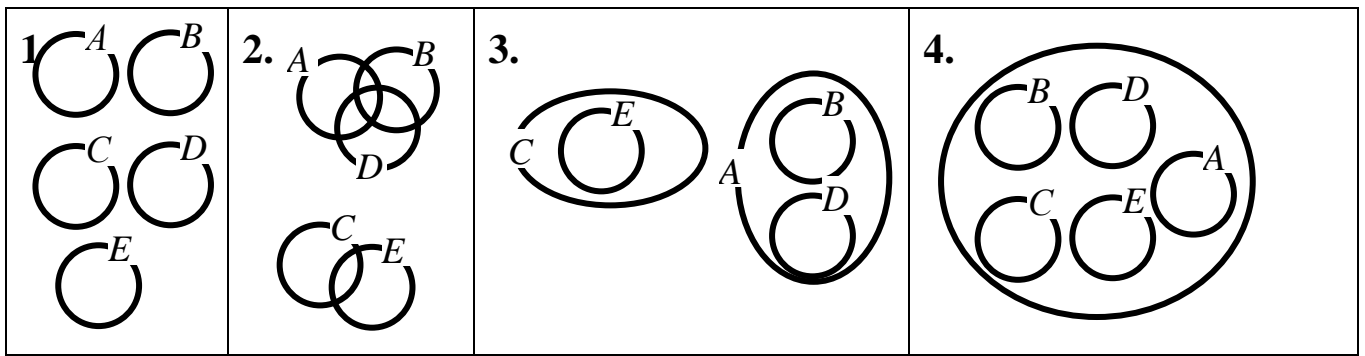
181. Вибравши необхідні чотири поняття, побудуйте логічний ланцюг родо-видових понять: 1) методи навчання; 2) принципи навчання; 3) закони навчання; 4) закономірності навчання; 5) операції навчання; 6) дії в навчанні; 7) правила навчання; 8) форми навчання.

182. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C, D на кругах Ейлера, де: A – психологічні закономірності навчання, B – закономірності навчання, C – конкретні закономірності навчання, D – загальні закономірності навчання:

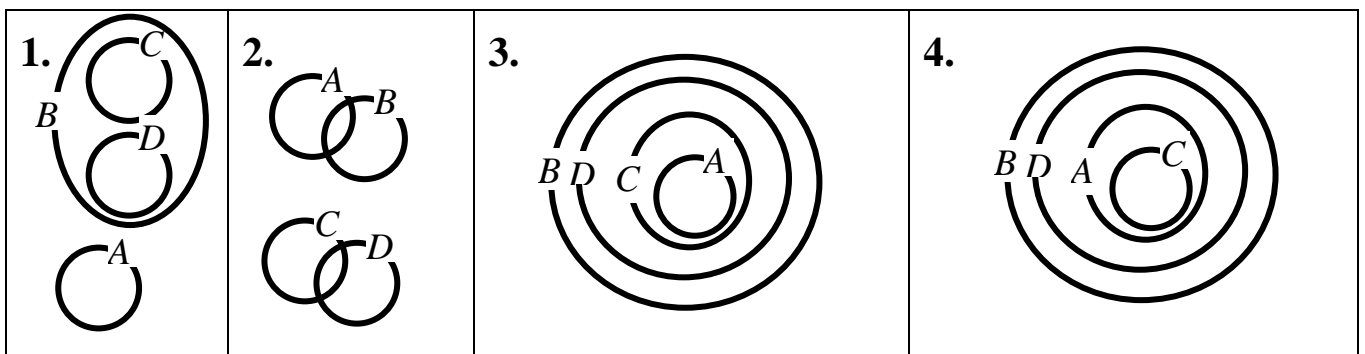

183. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильні співвідношення між поняттями A, B, C, D, E на кругах Ейлера, де A – закономірності навчання, B – загальні закономірності навчання, C – принципи

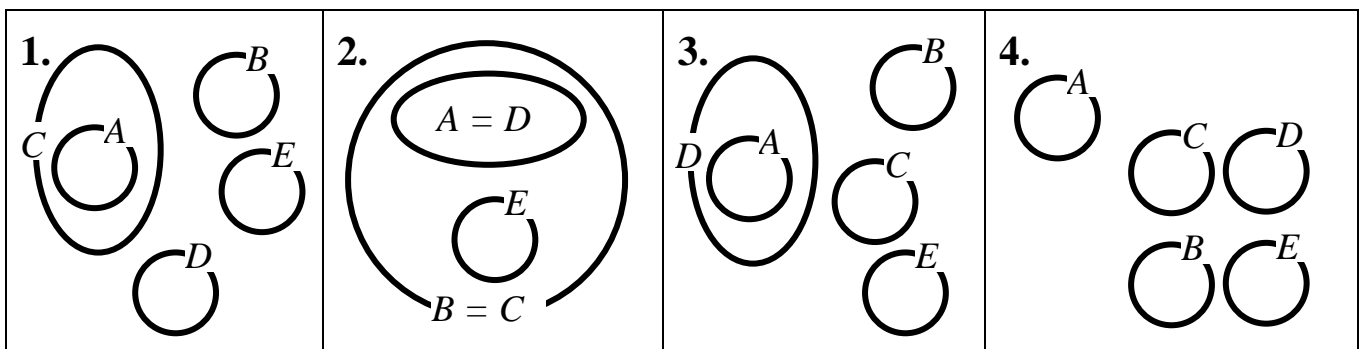
навчання, D – конкретні закономірності навчання, E – принцип наочності.

184. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильні співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де A – принципи навчання, B – закони навчання, C – правила навчання, D – дидактичні закономірності.

185. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильні співвідношення між поняттями A , B , C , D , E на кругах Ейлера, де A – принцип наочності, B – дидактичні принципи, C – принципи навчання, D – “золоте правило дидактики” (за Я.Коменським), E – послідовність і систематичність знань.

3.3. Зміст освіти і навчання

- 186.** Визначте поняття. Відображення дійсності в свідомості людини, категорія, що розкриває істотний момент зв'язку пізнання й практичної дії і перевірених практикою результат пізнання: 1) знання; 2) освіта; 3) навчання; 4) уміння; 5) навички; 6) пізнання.
- 187.** Визначте поняття. Дії, які в наслідок багаторазового повторення стали автоматизованими: 1) методи; 2) уміння; 3) навички; 4) знання; 5) операції; 6) прийоми.
- 188.** Визначте вид таких навичок як аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування: 1) загально навчальні; 2) спеціальні; 3) практичні; 4) інтелектуальні.
- 189.** Визначте поняття. Можливість успішного виконання дій на основі набутих знань для вирішення поставлених завдань у відповідності із заданими умовами: 1) навичка; 2) операція; 3) уміння; 4) прийом; 5) метод; 6) принцип.
- 190.** Доповніть твердження. Загальна освіта – це процес і результат оволодіння учнями: 1) певним обсягом систематичних знань, умінь, навиків в галузі конкретної професії і спеціальності; 2) обсягом знань про головні галузі й наукові принципи виробництва; 3) основами наук, необхідних для формування наукового світогляду і важливих рис особистості, підготовки до участі в суспільній і трудовій діяльності, для отримання професійної освіти.
- 191.** Твердження, що навчальний підручник виконує виховну функцію: 1) правильне; 2) неправильне.
- 192.** Заповніть пропуски, щоб твердження було правильним. “Обов’язковою в Україні є ... загальна освіта”: 1) повна; 2) неповна.
- 193.** Вкажіть навчальний документ, що має пояснюючу записку: 1) план; 2) підручник; 3) програма; 4) посібник.

- 194.** Назвіть нормативний документ, що визначає систему наукових знань, світоглядних і морально-естетичних ідей, практичних умінь і навиків, якими повинні оволодівати учні: 1) *навчальний план*; 2) *навчальна програма*; 3) *Закон України “Про освіту”*; 4) *Статут загальноосвітньої середньої школи*.
- 195.** Вкажіть ознаку, за якою класифікують академічні підручники: 1) *на основі класифікації наук*; 2) *характер викладу матеріалу*; 3) *ведучий метод викладу матеріалу*.
- 196.** Назвіть найбільш поширені підручники в початкових класах: 1) *програмні*; 2) *проблемні*; 3) *комплексні*; 4) *інформаційні*.
- 197.** Вкажіть спосіб побудови навчальної програми, при якому матеріал даної ступені навчання в більш складному вигляді вивчається на наступних ступенях навчання: 1) *лінійний*; 2) *концентричний*; 3) *комбінований*.
- 198.** Вкажіть ознаку, за якою класифікують проблемні підручники: 1) *на основі класифікації наук*; 2) *характер викладу матеріалу*; 3) *ведучий метод викладу матеріалу*.
- 199.** Вкажіть ознаку, за якою класифікують програмовані підручники: 1) *на основі класифікації наук*; 2) *характер викладу матеріалу*; 3) *ведучий метод викладу матеріалу*.
- 200.** Вкажіть ознаку, за якою класифікують інформаційні підручники: 1) *на основі класифікації наук*; 2) *характер викладу матеріалу*; 3) *ведучий метод викладу матеріалу*.
- 201.** Вкажіть ознаку, за якою класифікують комплексні підручники: 1) *ведучий метод викладу матеріалу*; 2) *характер викладу матеріалу*; 3) *на основі класифікації наук*.
- 202.** Вкажіть ознаку, за якою класифікують прикладні підручники: 1) *ведучий метод викладу матеріалу*; 2) *характер викладу матеріалу*; 3) *на основі класифікації наук*.

- 203.** Твердження, що навчальні підручники повинні відповідати загальнопедагогічним вимогам: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 204.** Твердження, що навчальні підручники повинні відповідати методичним вимогам: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 205.** Твердження, що навчальні підручники повинні відповідати поліграфічним вимогам: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 206.** Твердження, що характерною рисою початкової школи більшості зарубіжних країн є навчання за інтегрованими курсами: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 207.** Твердження, що здійснення міжпредметних зв'язків під час комбінованого уроку ефективніше, ніж проведення інтегрованого уроку: *1) правильне; 2) неправильне; 3) невизначене.*
- 208.** Вкажіть дидакта, який вперше висловив думку про подачу змісту освіти у вигляді великих блоків: *1) В. Давидов; 2) М. Скаткін; 3) М.Ерднієв; 4) В.Онищук.*
- 209.** Твердження, що варіативна складова частина Базового навчального плану формується на державному рівні і є обов'язковою для всіх загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування і форми власності: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 210.** Твердження, що інваріанта складова частина базового навчального плану формується навчальним закладом самостійно з урахуванням особливостей навчального закладу та індивідуальних освітніх проблем учня: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 211.** Твердження про те, що повний термін навчання в українському загальноосвітньому навчальному закладі становить дванадцять років: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 212.** Назвіть освітню галузь у загальноосвітніх навчальних закладах, метою якої є розвиток особистості через залучення школярів до творчої праці, ознайомлення з основами комп'ютерної грамотності, формування конструктивного підходу до виконання трудових

завдань: 1) література; 2) мова; 3) техніка; 4) медицина;
5) мистецтво; 6) технології; 7) сільське господарство;
8) математика.

- 213.** Вкажіть освітню галузь Державного стандарту початкової освіти, яка забезпечує свідоме ставлення до свого здоров'я як найвищої соціальної цінності, сприяє фізичному розвитку дитини, формує основи здорового способу життя: 1) здоров'я нації; 2) технології; 3) валеологія; 4) здоров'я і фізична культура; 5) фізичне виховання; 6) мистецтво; 7) спорт.
- 214.** Зазначте освітню галузь Державного стандарту початкової освіти, яка передбачає усвідомлення школярами своєї належності до природи і суспільства, засвоєння учнями морально-правових норм, традицій: 1) людина і світ; 2) природа; 3) суспільство; 4) народознавство; 5) космос; 6) мораль і право.
- 215.** Вкажіть освітню галузь Державного стандарту початкової освіти, головною метою якої є розвиток особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, здатності до сприймання, розуміння і творення художніх образів: 1) музика; 2) образотворче мистецтво; 3) візуальне мистецтво; 4) живопис; 5) кіномистецтво; 6) мистецтво; 7) театр.
- 216.** Твердження про те, що навчальним закладом допускається вилучення з інваріантної складової частини Базового навчального плану будь-якої з освітніх галузей: 1) правильне; 2) неправильне.
- 217.** Вкажіть державний документ, який містить характеристики Базового навчального плану початкової школи: 1) Закон України “Про загальну середню освіту”; 2) Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти; 3) Закон України “Про освіту”; 4) Концепція 12-річної середньої загальноосвітньої школи; 5) Державний стандарт початкової загальної освіти.

- 218.** Назвіть навчальний план, в якому конкретизується варіативна складова освіти з урахуванням особливостей організації навчально-виховного процесу: 1) *Базовий*; 2) *робочий*; 3) *типовий*.
- 219.** Вкажіть навчальний план, який розробляється Міністерством освіти і науки України для загальноосвітніх навчальних закладів: 1) *Базовий*; 2) *типовий*; 3) *робочий*.
- 220.** Вкажіть навчальний план для загальноосвітніх навчальних закладів, який подається в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти: 1) *типовий*; 2) *робочий*; 3) *Базовий*.
- 221.** Зазначте навчальний план, який розробляється на рівні загальноосвітнього навчального закладу: 1) *Базовий*; 2) *типовий*; 3) *робочий*.
- 222.** Зазначте орган, який затверджує Державний стандарт загальної середньої освіти: 1) *Верховна Рада України*; 2) *Національна академія наук України*; 3) *Міністерство освіти і науки*; 4) *Академія педагогічних наук України*; 5) *Кабінет Міністрів України*.
- 223.** Назвіть вимоги, які ставляться до навчальних підручників: 1) *педагогічні*; 2) *загальні*; 3) *методичні*; 4) *організаційні*; 5) *поліграфічні*; 6) *зовнішні*.
- 224.** Вкажіть складові компоненти змісту освіти: 1) *навчання*; 2) *знання*; 3) *уміння*; 4) *виховання*; 5) *навички*; 6) *розвиток*.
- 225.** Зазначте суттєві ознаки поняття “зміст освіти”: 1) *психічний процес*; 2) *сукупність, визначене коло*; 3) *знання, вміння, навички*; 4) *якісні зміни*; 5) *дидактична категорія*; 6) *вираз закономірностей*.
- 226.** Вкажіть традиційні теорії освіти: 1) *емпірична*; 2) *реальна*; 3) *раціональна*; 4) *класична*; 5) *розвиваюча*; 6) *виховна*.
- 227.** Згрупуйте види освіти залежно від завдань і змісту підготовки учнів: 1) *дошкільна* 2) *післядипломна*; 3) *політехнічна*; 4) *загальна*; 5) *самоосвіта*; 6) *професійна*.

- 228.** Назвіть ознаки політехнічного навчання: 1) *знайомство з основними галузями освіти під час уроків;* 2) *оволодіння уміннями певної професії;* 3) *практичні уміння користуватися найпростішими знаряддями, апаратурою, механізмами;* 4) *здійснення самообслуговування в школі.*
- 229.** Визначте характеристики поняття “емпіричні знання”: 1) *виробляються при порівнянні предметів і уявлень про них, що дозволяє виділити в них однакові спільні властивості;* 2) *фіксують зв’язки реально існуючого загального відношення цілісної системи з її різними проявами, зв’язок загального з одиничним;* 3) *результат мисленого перетворення предметів, що відображають їх внутрішні відношення і зв’язки і тим самим виходять за межі чуттєвих уявлень;* 4) *відображають зовнішні властивості предметів і базуються на наочних уявленнях.*
- 230.** Вкажіть характеристики поняття “теоретичні знання”: 1) *відображають зовнішні властивості предметів і базуються на наочних уявленнях;* 2) *фіксують зв’язки реально існуючого загального відношення цілісної системи з її різними проявами, зв’язок всезагального з одиничним;* 3) *результат мисленого перетворення предметів, що відображають їх внутрішні відношення і зв’язки і тим самим виходять за межі чуттєвих уявлень;* 4) *виробляються при порівнянні предметів і уявлень про них, що дозволяє виділити в них однакові спільні властивості.*
- 231.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “зміст освіти”: 1) *керівна ідея;* 2) *зворотній зв’язок;* 3) *сукупність знань, умінь, навичок;* 4) *зміни;* 5) *дидактична категорія;* 6) *спосіб досягнення мети.*
- 232.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “освіта”: 1) *процес;* 2) *двосторонній процес;* 3) *результат;* 4) *правило поведінки;* 5) *дидактична категорія;* 6) *оволодіння науками.*
- 233.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “зміст освіти”: 1) *спосіб досягнення мети;* 2) *використання знань в галузях виробництва;* 3) *оволодіння*

основами наук; 4) здобуття професії і спеціальності; 5) формування світогляду; 6) психічний процес; 7) вид освіти.

- 234.** Вкажіть вік, з якого згідно закону України “Про освіту” (1996 р.) розпочинається навчання учнів у середній загальноосвітній школі:
1) 6-річний; 2) 4-річний; 3) 5-річний; 4) 7-річний; 5) 8-річний; 6) 9-річний.
- 235.** Згрупуйте підручники відповідно до класифікації підручників за характером викладу матеріалу:
1) гуманітарні; 2) інформаційні; 3) академічні; 4) комплексні; 5) проблемні; 6) прикладні; 7) природничі; 8) програмовані; 9) астрономічні; 10) математичні.
- 236.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “шкільний компонент змісту освіти”:
1) необхідний для кожного школяра обсяг і рівень знань; 2) вибірково-обов’язкові предмети; 3) курси за вибором учнів; 4) врахування регіональних умов та індивідуальних особливостей; 5) обов’язкові предмети.
- 237.** Назвіть структуру навчальної програми з предмета в початкових класах:
1) графік канікул, навчальних занять; 2) основні вимоги до знань, умінь і навичок учнів на кінець навчального року; 3) пояснювальна записка; 4) перелік контрольних робіт; 5) власне програма (зміст тем); 6) перелік навчальних предметів.
- 238.** Зазначте нормативні документи, які є джерелами змісту освіти:
1) навчальні плани; 2) принципи навчання; 3) навчальні посібники; 4) навчальні підручники; 5) навчальні програми; 6) закономірності навчання.
- 239.** Вкажіть характеристики базового навчального плану загальноосвітньої школи України:
1) містить інваріантну частину; 2) ліцензується Міністерством освіти і науки; 3) містить опис змісту діяльності з даного предмета за розділами чи темами; 4) має варіативну частину; 5) затверджується урядом; 6) визначає перелік основних галузей знань за роками навчання; 7) визначає максимальне навантаження за роки навчання учнів; 8) визначає мінімальну

тривалість вивчення кожного предмета; 9) затверджується регіональним органом управління освітою.

- 240.** Назвіть основні принципи підбору змісту шкільної освіти на сучасному етапі: 1) демократизм; 2) гуманізм; 3) тоталітаризм; 4) загальнолюдські цінності; 5) національний шовінізм; 6) національні цінності; 7) відповідність віковим та індивідуальним можливостям учнів; 8) науковість, послідовність; 9) систематичність, зв'язок із життям.
- 241.** Вкажіть вимоги до навчальних програм початкової школи: 1) відповідність загальним цілям і завданням процесу виховання, підготовки всебічно розвиненої людини; 2) науковість змісту навчання; 3) забезпечення принципу єдності і наступності системи освіти; 4) зв'язок змісту навчання і освіти з життям, з практикою; 5) систематичність і послідовність вивчення предметів по роках навчання, а також розділів і тем в рамках кожного предмета; 6) доступність виучуваного матеріалу, відповідність його віковим особливостям учнів і рівню їх попередньої підготовки; 7) спрямованість змісту навчання на національне виховання, пропагування шовіністичного націоналізму; 8) відповідність змісту навчання запитам і потребам релігійних осередків і церкви в цілому.
- 242.** Виберіть характеристики концентричного принципу побудови навчальної програми: 1) повторюваність навчального матеріалу на вищому теоретичному рівні; 2) розміщення виучуваного матеріалу систематично і послідовно з наступним ускладненням; 3) повторюваність матеріалу з більш глибоким проникненням в суть виучуваних процесів; 4) навчальний матеріал опановується за час шкільного навчання як правило тільки один раз; 5) повернення до раніше вивчених знань.
- 243.** Визначте провідні компоненти типової структури підручника (за Д.Зуєвим): 1) дотекстові компоненти; 2) тексти; 3) позатекстові компоненти; 4) бібліографія; 5) кількість сторінок.

- 244.** Назвіть характеристики позатекстових компонентів типової структури підручника: 1) *основні тексти*; 2) *апарат організації навчального матеріалу*; 3) *ілюстративний матеріал*; 4) *апарат орієнтування*; 5) *додаткові тексти*.
- 245.** Вкажіть засоби образної наочності в навчальному підручнику: 1) *схеми*; 2) *формули*; 3) *світлини*; 4) *малюнки*; 5) *діаграми*; 6) *графіки*.
- 246.** Вкажіть засоби знакової наочності в навчальному підручнику: 1) *схеми*; 2) *формули*; 3) *малюнки*; 4) *діаграми*.
- 247.** Вкажіть варіант відповіді, в якому подано повний перелік видів підручників, що обіймає класифікація за ознакою провідного методу викладу матеріалу: 1) *академічні, комплексні, оглядові*; 2) *програмовані, прикладні, інформаційні, комплексні*; 3) *гуманітарні, проблемні, прикладні*; 4) *природничі, гуманітарні, математичні*; 5) *програмовані, інформаційні, проблемні, комплексні*.
- 248.** Вкажіть освітні галузі Базового навчального плану початкової школи: 1) *“Мови і література”*; 2) *“Технології”*; 3) *“Людина і світ”*; 4) *“Техніка”*; 5) *“Математика”*; 6) *“Медицина”*; 7) *“Здоров'я і фізична культура”*; 8) *“Мистецтво”*; 9) *“Музика”*.
- 249.** Вкажіть принципи, на яких ґрунтується сучасний зміст початкової загальної української освіти: 1) *науковість*; 2) *релігійний характер освіти*; 3) *інтегративність*; 4) *монокультурність*; 5) *гуманізм*; 6) *демократія*; 7) *загальнолюдські цінності*; 8) *єдність навчання і виховання*.
- 250.** Зазначте основні принципи, на яких ґрунтується сучасний зміст початкової загальної освіти в Україні: 1) *взаємоповага між націями*; 2) *гуманізм*; 3) *громадянська свідомість*; 4) *системність*; 5) *полікультурність*; 6) *світський характер освіти*; 7) *інтегративність*.

- 251.** Вкажіть компоненти Державного стандарту початкової загальної освіти: 1) навчальні підручники і посібники; 2) базовий навчальний план початкової школи; 3) типовий навчальний план початкової школи; 4) робоча навчальна програма освітньої галузі; 5) державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи; 6) робочий навчальний план початкової школи; 7) загальна характеристика інваріантної та варіативної складових змісту загальної початкової освіти.
- 252.** Назвіть освітні галузі Державного стандарту базової повної загальної середньої освіти: 1) мистецтво; 2) мови і літератури; 3) математика; 4) музика; 5) здоров'я і фізична культура; 6) суспільствознавство; 7) технології; 8) естетична культура; 9) природознавство.
- 253.** Зазначте форми навчання відповідно до варіативної складової частини Базового навчання плану початкової школи: 1) профільне навчання; 2) додаткові години на вивчення освітніх галузей; 3) індивідуальні консультації; 4) факультативи; 5) групові заняття.
- 254.** Зазначте розподіл годин на варіативну складову Базового навчального плану загальноосвітніх навчальних закладів II – III ступенів: 1) предмети за вибором; 2) факультативи; 3) консультації; 4) профільне навчання; 5) контрольні заходи; 6) індивідуальні заняття; 7) основні години на освітні галузі; 8) додаткові години на освітні галузі.
- 255.** Визначте загальноосвітній навчальний заклад для дітей, які потребують корекції фізичного, розумового розвитку: 1) загальноосвітня санаторна школа; 2) колегіум; 3) школа соціальної реабілітації; 4) змінна школа; 5) середня загальноосвітня школа; 6) спеціальна загальноосвітня школа.
- 256.** Назвіть загальноосвітній навчальний заклад I – III ступенів з відповідним профілем для дітей, які потребують тривалого лікування: 1) вечірня школа; 2) школа соціальної реабілітації;

3) загальноосвітня санаторна школа (школа-інтернат); 4) гімназія; 5) спеціальна загальноосвітня школа; 6) загальноосвітня школа-інтернат.

257. Визначте загальноосвітній навчальний заклад для дітей, які потребують особливих умов виховання (створюється окремо для хлопців і дівчат): 1) колонія для неповнолітніх; 2) змінна школа; 3) позашкільний навчально-виховний заклад; 4) загальноосвітня санаторна школа; 5) школа соціальної реабілітації; 6) спеціальна загальноосвітня школа; 7) загальноосвітня школа-інтернат.

258. Вкажіть загальноосвітній навчальний заклад II – III ступенів для громадян, які не мають можливості навчатися в школах з денною формою навчання: 1) школа соціальної реабілітації; 2) загальноосвітня школа-інтернат; 3) ліцей; 4) гімназія; 5) змінна школа; 6) спеціальна загальноосвітня школа.

259. Вкажіть перелік навчальних закладів в системі загальної середньої освіти, які не відносяться до загальноосвітніх навчальних закладів: 1) колегіум; 2) ліцей; 3) міжшкільний навчально-виробничий комбінат; 4) позашкільний навчально-виховний заклад; 5) гімназія; 6) вечірня школа; 7) ВНЗ I – II рівнів акредитації; 8) професійно-технічний навчальний заклад; 9) загальноосвітня школа-інтернат.

260. Розподіліть загальноосвітні навчальні заклади за ступенями. Заклади I – III ступенів (початкова, основна, старша школа) –...; II – III ступенів (початкова, основна, старша школа) –...; лише III ступеня (старша школа) –...: 1) середня загальноосвітня школа; 2) спеціалізована школа (школа-інтернат); 3) гімназія; 4) ліцей; 5) колегіум; 6) загальноосвітня санаторна школа; 7) вечірня (змінна) школа.

261. Вкажіть тип загальноосвітнього навчального закладу I – III ступенів для поглибленого вивчення окремих предметів та курсів: 1) колегіум; 2) ліцей; 3) середня загальноосвітня школа; 4) гімназія; 5) коледж; 6) школа-інтернат (спеціалізована школа).

- 262.** Зазначте загальноосвітній навчальний заклад II – III ступенів для поглибленого вивчення окремих предметів відповідно до профілю: 1) *вечірня школа*; 2) *гімназія*; 3) *ліцей*; 4) *колегіум*; 5) *загальноосвітня санаторна школа*.
- 263.** Назвіть загальноосвітній навчальний заклад III ступеня філологічно-філософського та культурно-естетичного профілю: 1) *змінна школа*; 2) *спеціалізована школа*; 3) *гімназія*; 4) *ліцей*; 5) *колегіум*.
- 264.** Назвіть загальноосвітній навчальний заклад з частковим або повним утриманням за рахунок держави дітей, які потребують соціальної допомоги: 1) *вечірня школа*; 2) *колонія для неповнолітніх*; 3) *спеціальна загальноосвітня школа (школа-інтернат)*; 4) *загальноосвітня школа-інтернат*; 5) *школа соціальної реабілітації*.
- 265.** Вкажіть навчальні заклади системи загальної середньої освіти України: 1) *професійно – технічний навчальний заклад*; 2) *міжшкільний навчально – виробничий комбінат*; 3) *дитячий садок*; 4) *ВНЗ II рівня акредитації*; 5) *університет*; 6) *позашкільний навчально – виховний заклад*.
- 266.** Вкажіть ланки системи освіти в сучасній Україні відповідно до Закону “Про освіту”: 1) *дошкільна*; 2) *загальна середня*; 3) *позашкільна*; 4) *професійно – технічна*; 5) *вища*; 6) *післядипломна*; 7) *аспірантура*; 8) *докторантура*; 9) *самоосвіта*; 10) *гуманітарна*.
- 267.** Вкажіть освітні рівні в сучасній Україні: 1) *початкова освіта*; 2) *гуманітарна освіта*; 3) *базова загальна середня освіта*; 4) *неповна освіта*; 5) *повна загальна середня освіта*; 6) *професійно – технічна освіта*; 7) *базова вища освіта*; 8) *повна вища освіта*; 9) *післядипломна освіта*.
- 268.** Вкажіть рівні загальної середньої освіти: 1) *достатня*; 2) *неповна*; 3) *початкова*; 4) *основна*; 5) *профільна*; 6) *гуманітарна*; 7) *повна*.

- 269.** Вкажіть типи загальноосвітніх навчальних закладів, в яких здобувається загальна середня освіта в Україні: 1) гімназія; 2) колегіум; 3) університет; 4) школа соціальної реабілітації; 5) академія; 6) ліцей; 7) змінна школа.
- 270.** Вкажіть типи українських загальноосвітніх навчальних закладів для здобуття загальної середньої освіти: 1) середня загальноосвітня школа; 2) гімназія; 3) дитячий садок; 4) ліцей; 5) колегіум; 5) вечірня школа; 7) загальноосвітня школа – інтернат; 8) консерваторія; 9) ВНЗ III рівня акредитації.
- 271.** Зазначте освітньо-кваліфікаційні рівні в сучасній Україні: 1) учень; 2) кваліфікований робітник; 3) студент; 4) молодший спеціаліст; 5) аспірант; 6) бакалавр; 7) доктор наук; 8) спеціаліст; 9) магістр; 10) кандидат наук.
- 272.** Вкажіть ієрархію (від більш загального до більш конкретного) навчальних планів відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти: 1) робочий; 2) базовий; 3) типовий.
- 273.** Вкажіть послідовність необхідних етапів здобуття повної загальної середньої освіти в Україні: 1) дошкільна освіта; 2) основна школа; 3) вища школа; 4) старша школа; 5) початкова школа.
- 274.** Вкажіть однакові назви освітніх галузей базових навчальних планів початкової школи та загальноосвітніх навчальних закладів II-III ступенів: 1) людина і світ; 2) екологічна культура; 3) мови і літератури; 4) суспільствознавство; 5) математика; 6) здоров'я і фізична культура; 7) мистецтво; 8) фізична культура; 9) технології.
- 275.** Вкажіть українські загальноосвітні навчальні заклади II і III ступенів, які поєднують в собі основну і старшу школи: 1) середня загальноосвітня школа; 2) коледж; 3) гімназія; 4) ліцей; 5) колегіум; 6) загальноосвітня санаторна школа; 7) вечірня школа; 8) технікум.
- 276.** Зазначте українські загальноосвітні навчальні заклади, які мають лише II і III ступінь (основну і старшу школи): 1) середня

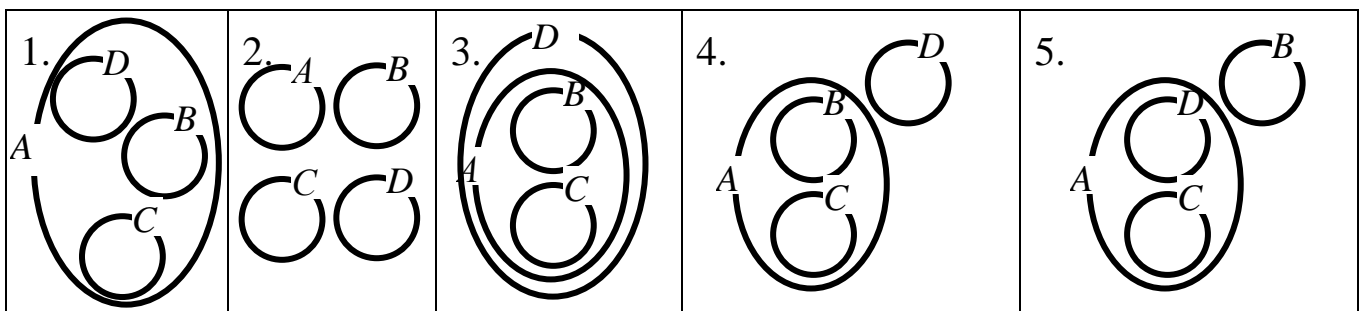
загальноосвітня школа; 2) спеціалізована школа; 3) гімназія; 4) ліцей; 5) колегіум; 6) загальноосвітня санаторна школа; 7) вечірня (змінна) школа.

277. Назвіть українські загальноосвітні навчальні заклади, які містять початкову школу: 1) середня загальноосвітня школа; 2) спеціалізована школа; 3) гімназія; 4) ліцей; 5) колегіум; 6) загальноосвітня санаторна школа; 7) вечірня (змінна) школа.

278. Назвіть українські загальноосвітні навчальні заклади, які містять основну школу (II ступінь): 1) середня загальноосвітня школа; 2) ліцей; 3) колегіум; 4) вечірня школа; 5) гімназія; 6) загальноосвітня санаторна школа; 7) спеціалізована школа.

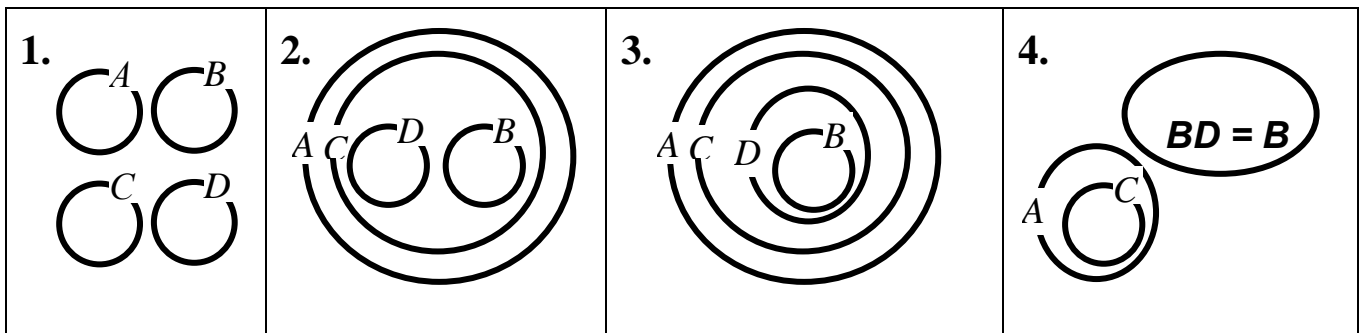
279. Виберіть ті твердження, що є правильними: 1) підручник виконує освітню, виховну й розвивальну функції; 2) Д. Зуєв до типових елементів структури шкільного підручника відносить тексти та позатекстові компоненти; 3) за характером викладу матеріалу підручники бувають гуманітарні, фізико-математичні, природничі та ін.; 4) найбільш поширеними в початкових класах є підручники інформаційні; 5) перші друковані підручники в Україні з'являються в епоху Нового часу.

280. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначене співвідношення між поняттями *A*, *B*, *C*, *D* на кругах Ейлера, де: *A* – навчальні підручники за провідним методом викладу матеріалу, *B* – програмовані навчальні підручники, *C* – комплексні навчальні підручники, *D* – прикладні навчальні підручники:

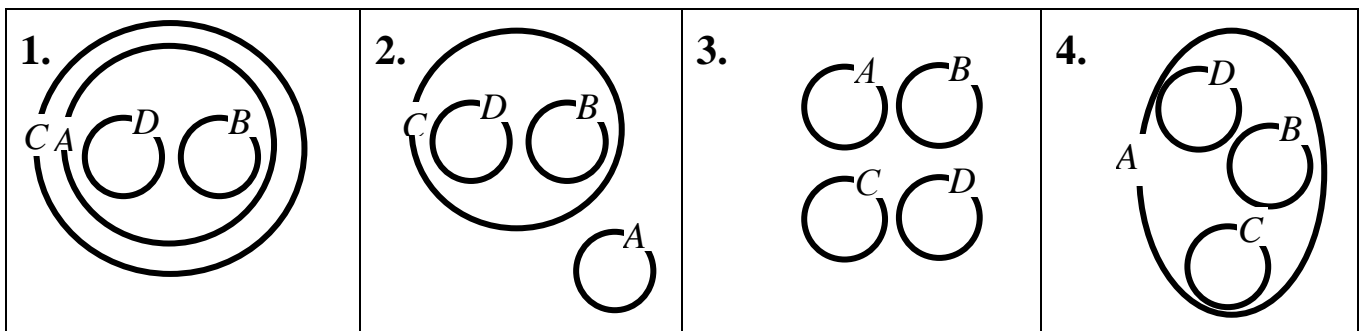

281. Згрупуйте подані поняття за вказаними класифікаційними ознаками. Навчальні підручники за характером викладу матеріалу – ...; методи навчання за логікою викладання – ...: 1) гуманітарні підручники; 2) індукція; 3) спостереження; 4) програмовані підручники; 5) академічні підручники; 6) дедукція; 7) демонстрація; 8) прикладні підручники; 9) словесні методи; 10) наочні методи.

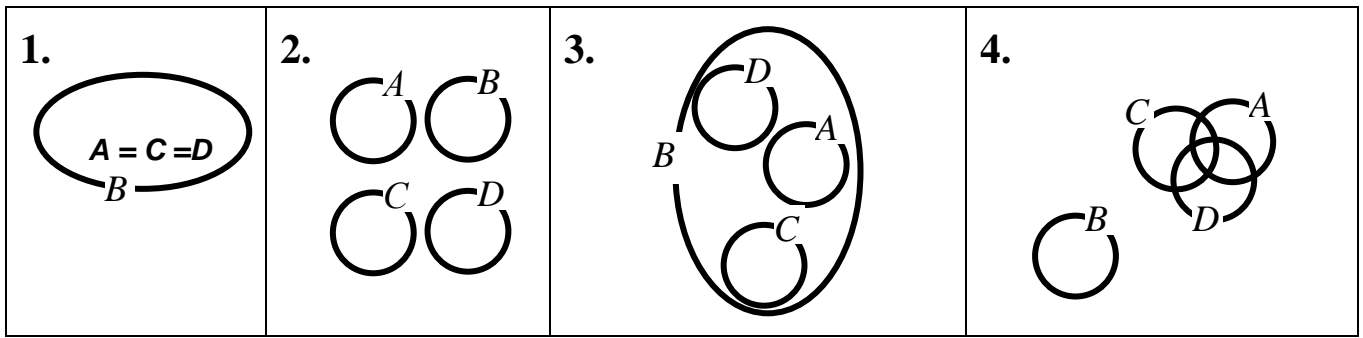
282. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де A – засіб навчання, B – програмований підручник, C – підручник, D – підручник навчальний:

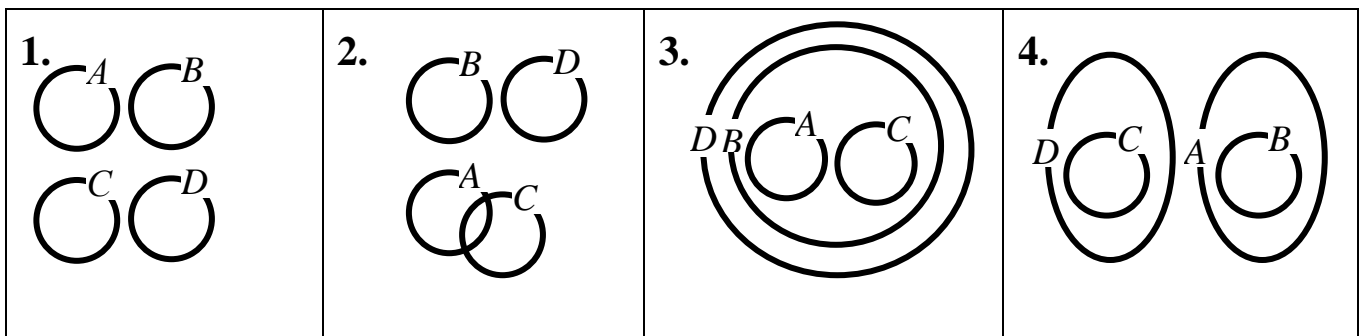
283. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – підручники за провідними методами викладу матеріалу, B – програмовані підручники, C – навчальні підручники, D – проблемні підручники:

284. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильне співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – загальна освіта, B – освіта, C – професійна освіта, D – політехнічна освіта:

285. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – “ознайомлення з навколишнім”, B – навчальні предмети, C – “читання”, D – науки.

3.4. Методи навчання

286. Твердження, що категорія “методи навчання” має історичний характер: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

287. Вкажіть залежність між поняттями “методи навчання” і “прийоми навчання”: 1) *родо-видова*; 2) *видо-родова*; 3) *родо-родова*; 4) *видо-видова*.

288. Назвіть ознаку класифікації методів навчання, до якої належать словесні методи: 1) *логіка викладання*; 2) *джерело інформації*; 3) *призначення*; 4) *головний суб’єкт діяльності*.

289. Зазначте ознаку класифікації методів, до якого відноситься частковий пошук: 1) *логіка викладання*; 2) *характер пізнавальної діяльності*; 3) *джерело інформації*; 4) *призначення*.

- 290.** Назвіть вид вправ – перших завдань на використання щойно одержаних знань: 1) творчі; 2) пробні; 3) ввідні; 4) підготовчі; 5) тренувальні; 6) контрольні.
- 291.** Твердження, що методи навчання виконують виховну функцію: 1) правильне; 2) неправильне.
- 292.** Твердження, що методи навчання виконують освітню функцію: 1) правильне; 2) неправильне.
- 293.** Твердження, що методи навчання виконують розвивальну функцію: 1) правильне; 2) неправильне.
- 294.** Вкажіть альтернативну назву сократівського методу навчання: 1) індукція; 2) дедукція; 3) спостереження; 4) проблемний виклад; 5) частковий пошук; 6) ілюстрація.
- 295.** Вкажіть метод навчання, що здійснюється за принципом: від загального до одиничного, від цілого до часткового: 1) індукція; 2) традукція; 3) дедукція.
- 296.** Назвіть метод навчання, що здійснюється за принципом: від одиничного до загального – це: 1) індукція; 2) дедукція; 3) порівняння; 4) аналогія.
- 297.** Назвіть групу методів навчання, до яких відноситься ілюстрація: 1) словесні; 2) практичні; 3) наочні.
- 298.** Вкажіть значення слова “дедукція” (лат. deductio) в перекладі на нашу мову: 1) наведення; 2) складання; 3) розчленування; 4) виведення.
- 299.** Зазначте метод навчання, який здійснюється за принципом переходу від загального до окремого: 1) індукція; 2) синтез; 3) дедукція; 4) традукція.
- 300.** Вкажіть значення слова “індукція” (лат. inductio) в перекладі на нашу мову: 1) розчленування; 2) виведення; 3) складання; 4) наведення.

- 301.** Вкажіть метод навчання, що уособлює логічну форму умовиводу, де на підставі значення про окреме робиться висновок про загальне: 1) *аналіз*; 2) *індукція*; 3) *дедукція*; 4) *традукція*.
- 302.** Вкажіть значення слова “аналіз” в перекладі з грецької: 1) *наведення*; 2) *складання*; 3) *виведення*; 4) *розчленування*.
- 303.** Вкажіть значення слова “синтез” в перекладі з грецької: 1) *наведення*; 2) *складання*; 3) *виведення*; 4) *розчленування*.
- 304.** Визначте поняття. Процес мисленого або практичного розчленування цілого на складові частини: 1) *індукція*; 2) *дедукція*; 3) *синтез*; 4) *аналіз*.
- 305.** Визначте поняття. Процес мисленого або практичного воз’єднання цілого з частин: 1) *дедукція*; 2) *індукція*; 3) *аналіз*; 4) *синтез*.
- 306.** Зазначте метод, який перебуває у взаємозв’язаній протилежності з аналітичним методом: 1) *індукція*; 2) *традукція*; 3) *синтез*; 4) *дедукція*.
- 307.** Зазначте метод, який в процесі пізнання завжди виступає в єдності з методом індукції: 1) *аналіз*; 2) *синтез*; 3) *традукція*; 4) *дедукція*.
- 308.** Визначте поняття. Логічний метод пізнання, умовивід, в якому від схожості предметів за одними ознаками робиться висновок про можливу схожість цих предметів за іншими ознаками: 1) *аналіз*; 2) *синтез*; 3) *індукція*; 4) *дедукція*; 5) *аналогія*.
- 309.** Твердження, що пояснювально-ілюстративний метод навчання називають ще евристичним: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 310.** Твердження, що вибір методів навчання залежить від змісту навчального матеріалу: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 311.** Визначте, до якої групи методів навчання (за зовнішньою формою прояву) відноситься метод вправ: 1) *словесні*; 2) *практичні*; 3) *наочні*.
- 312.** Назвіть принцип, за яким здійснюється традуктивний метод навчання: 1) *від загального до одиничного*; 2) *лише від часткового до*

цілого; 3) від загального до загального, або від одиничного до одиничного.

- 313.** Визначте поняття. Народні ігри в етнодидактиці: 1) форми навчання; 2) прийоми навчання; 3) засоби навчання; 4) методи навчання.
- 314.** Визначте, до якої групи методів навчання (за зовнішньою формою прояву) належить метод бесіди: 1) словесні; 2) практичні; 3) наочні.
- 315.** Визначте, до якої групи методів навчання (за зовнішньою формою прояву) відноситься метод ілюстрації: 1) словесні; 2) практичні; 3) наочні.
- 316.** Твердження, що в сучасній дидактиці існує єдиний підхід до класифікації методів навчання: 1) правильне; 2) неправильне.
- 317.** Завершіть твердження. Метод розповіді класифікація методів навчання за зовнішньою формою прояву відносить до групи: 1) словесних; 2) практичних; 3) наочних.
- 318.** Твердження, що проблема класифікації методів навчання в сучасній дидактиці є дискусійною: 1) правильне; 2) неправильне.
- 319.** Зазначте мислителів античності, які використовували евристичну бесіду у навчанні своїх учнів: 1) Сократ; 2) Платон; 3) Демокрит; 4) Демосфен.
- 320.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “методи навчання”: 1) дидактична категорія; 2) керівна ідея; 3) спосіб досягнення мети; 4) кількісні зміни; 5) повторювальний зв’язок; 6) упорядкована взаємопов’язана діяльність вчителя і учнів.
- 321.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “прийоми навчання”: 1) окрема операція; 2) розумова чи практична дія вчителя; 3) якісні зміни; 4) окремий крок в реалізації дидактичного методу; 5) тактичний вияв принципу навчання; 6) стратегічна дидактична категорія; 7) елементи методу навчання.
- 322.** Вкажіть методи навчання за видом пізнавальної діяльності учнів: 1) наочні; 2) репродуктивні; 3) аналітичні; 4) дослідницькі;

5) частково-пошукові; 6) синтетичні; 7) проблемного викладу;
8) пояснювально-ілюстративні; 9) словесні; 10) практичні.

323. Виберіть варіант відповіді, в якому подано найбільш точний перелік етнодидактичних методів навчання: 1) словесні, практичні; 2) практичні, аналітичні, наочні; 3) словесні, практичні, наочні, порівняльні; 4) словесні, практичні, ігрові; 5) наочні, словесні, практичні, ігрові; 6) індивідуальні, дедуктивні, словесні.

324. Назвіть словесні методи навчання: 1) вправи; 2) пояснення; 3) розповідь; 4) досліді; 5) спостереження; 6) ілюстрації; 7) демонстрації; 8) бесіди.

325. Вкажіть групи методів навчання, до яких належить бесіда: 1) словесні; 2) за зовнішньою формою прояву; 3) за джерелом отримання інформації; 4) наочні.

326. Вкажіть групи методів навчання, до яких відноситься демонстрація: 1) словесні; 2) за зовнішньою формою прояву; 3) за джерелом отримання інформації; 4) наочні.

327. Зазначте групи методів навчання, до яких належать вправи: 1) словесні; 2) практичні; 3) за зовнішньою формою прояву; 4) за джерелом отримання інформації; 5) наочні.

328. Вкажіть групи методів навчання, до яких належить пояснення: 1) практичні; 2) наочні; 3) за джерелом одержання знань; 4) за зовнішньою формою прояву; 5) словесні.

329. Вкажіть групи методів навчання, до яких відносяться ілюстрації: 1) словесні; 2) практичні; 3) наочні; 4) за джерелом одержання інформації; 5) за зовнішньою формою прояву.

330. Згрупуйте методи навчання за джерелом одержання інформації: 1) дослідницькі; 2) наочні; 3) репродуктивні; 4) словесні; 5) синтетичні; 6) аналітичні; 7) індуктивні; 8) дедуктивні; 9) практичні; 10) пояснювально-ілюстративні.

- 331.** Зазначте групи методів навчання, до яких відноситься спостереження: 1) словесні; 2) наочні; 3) за джерелом одержання знань; 4) за зовнішньою формою прояву.
- 332.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “індукція”: 1) взаємозв’язок; 2) спосіб міркування; 3) реалізація: від окремого до загального; 4) реалізація: від загального до окремого; 5) подібність; 6) розчленування цілого на складові частини.
- 333.** Згрупуйте методи навчання за логікою викладання: 1) ілюстрація; 2) демонстрація; 3) розповідь; 4) індукція; 5) дедукція; 6) бесіда; 7) аналіз; 8) синтез; 9) аналогія; 10) спостереження.
- 334.** Вкажіть ознаки, за якими існують тотожні класифікації методів навчання: 1) джерело одержання інформації; 2) логіка викладання; 3) дидактична мета; 4) зовнішня форма прояву; 5) вид пізнавальної діяльності.
- 335.** Вкажіть ознаки, за якими існують тотожні класифікації методів навчання: 1) логіка викладання; 2) зовнішня форма прояву; 3) внутрішня психологічна сторона; 4) характер пізнавальної активності.
- 336.** Згрупуйте вправи за характером навчальної діяльності учнів: 1) вступні; 2) тренувальні; 3) усні; 4) письмові; 5) технічні; 6) графічні; 7) контрольні; 8) творчі.
- 337.** Вкажіть вид аналогії, за якою побудовані пізнавальні завдання: “Розкажи про білку у такій самій послідовності як розповідав про ведмедя”. Використовуючи таблицю “Будова рослин”, розкажи про будову відомих тобі лугових рослин”: 1) асоціативна; 2) алгоритмічна; 3) евристична.
- 338.** Назвіть вид аналогії, за якою побудовані пізнавальні завдання: “Ви ознайомилися із властивістю води розчиняти сіль. Проведіть такий самий дослід з цукром. Що ви помітили? Який можна зробити

висновок? Яку властивість мають речовини?": 1) асоціативна; 2) алгоритмічна; 3) евристична.

- 339.** Вкажіть позитивні сторони комп'ютеризації навчання: 1) звільнення учнів від необхідності виконання ручних операцій; 2) оперативне отримання необхідної операції; 3) розвиток діалогічного мовлення; 4) позбавлення від страху допускати помилки; 5) можливість залучення до дослідницької роботи; 6) відсутність шкідливості для здоров'я.
- 340.** Зазначте основні напрямки комп'ютеризації навчання: 1) оволодіння всіма засобами застосування комп'ютера як засобу навчальної діяльності; 2) використання комп'ютера як засобу збереження адміністративно-господарської звітності навчального закладу; 3) використання комп'ютера як об'єкту вивчення.
- 341.** Вкажіть характеристики комп'ютеризованого навчання, побудованого за принципом "учіння без навчання": 1) дитина займається на комп'ютері лише розважальними іграми; 2) не комп'ютер навчає дитину, а дитина програмує комп'ютер; 3) комп'ютер подає учням лише матеріал з джерел масової інформації.
- 342.** Вкажіть групи методів навчання, до яких відноситься лекція: 1) словесні; 2) за зовнішньою формою прояву; 3) за джерелом одержання інформації; 4) наочні.
- 343.** Вкажіть критерії класифікації методів навчання, до яких відносяться наочні методи: 1) за логікою викладу матеріалу; 2) за зовнішньою формою прояву; 3) за внутрішньою психологічною стороною; 4) за джерелом отримання інформації.
- 344.** Назвіть класифікації методів навчання, до яких відносяться практичні методи: 1) за внутрішньою психологічною стороною; 2) за зовнішньою формою прояву; 3) за джерелом отримання інформації; 4) за логікою викладу матеріалу.

- 345.** Розв'яжіть педагогічну ситуацію. На стіні – таблиці, що ілюструють будову насіння; на демонстраційному столі – коробка з набором сухих насінин і друга – з розмоченим насінням квасолі, гороху, дині і дуба. На столах учнів такі ж коробочки, прикриті папером. Підручники відкриті на потрібній сторінці. Вчителька повідомляє тему “Будова насіння”, застерігає, що робота буде серйозна, знайомить учнів з порядком виконання завдань. Даний опис свідчить про те, що на уроці будуть використані наступні засоби і методи навчання: 1) *практичні методи*; 2) *абстраговані зображення*; 3) *натуральні предмети*; 4) *площинні реальні зображення*; 5) *об'ємні реальні зображення*; 6) *ілюстрація*; 7) *демонстрація*; 8) *взаємоконтроль*.
- 346.** Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Перевіряючи знання таблиці множення, вчитель пропонує дітям приготувати листки паперу і написати відповіді прикладів, які він буде диктувати 5x2, 5x5, 5x і т. д. Після виконання завдання вчитель пропонує дітям перевірити роботи своїх товаришів. “Сьогодні ви будете самі вчителями, – говорить він. – Поміняйтесь листочками, візьміть простий олівець; я буду читати відповіді, а ви перевіряйте, неправильну відповідь підкреслюйте олівцем два рази, оцінки поставлю в журнал”. На уроці використано: 1) *лічбу*; 2) *прийом самоконтролю*; 3) *математичний диктант*; 4) *прийом взаємоконтролю*; 5) *дослідницький метод*; б) *евристичну бесіду*.
- 347.** Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Учитель під час уроку природознавства показував на географічній карті, які ріки протікають по території України, а на репродукціях – зображення цих рік. Він скористався: 1) *методом демонстрації*; 2) *методом ілюстрації*; 3) *методом часткового пошуку*; 4) *дослідницьким методом*; 5) *репродуктивним методом*.
- 348.** Розв'яжіть педагогічну задачу. Під час вивчення теми “Властивості корисних копалин”, вчитель роздав учням зразки кам'яного вугілля і

солі та склянки з водою. Учні виконали досліди і на основі їх зробили висновок про те, які властивості мають ці корисні копалини. Вчитель скористався такими методами навчання як: 1) *пояснення*; 2) *індукція*; 3) *дедукція*; 4) *традукція*; 5) *ілюстрація*; 6) *проблемний виклад*; 7) *частковий пошук*; 8) *дослідницький*.

349. Розв'яжіть педагогічну задачу. Вчителька пояснює тему “Іменник”. Для цього вона з наведеного речення виділяє слово “сад”. Говорить, що це іменник і вводить правило, за яким визначаються характерні особливості іменника як частини мови. Вчителька застосувала: 1) *бесіду*; 2) *пояснення*; 3) *індукцію*; 4) *дедукцію*; 5) *традукцію*; 6) *ілюстрацію*; 7) *демонстрацію*; 8) *проблемний виклад*; 9) *дослідницький метод*.

350. Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Учитель записує на дошці двічі один приклад $2+5 \times 3$ і пропонує учням два завдання: “До 2 додати 5 і помножити на 3”, “До 2 додати добуток чисел 5 і 3”. Учні здивовані тим, що отримані два різні результати. Учитель використав: 1) *проблемне завдання*; 2) *дедукцію*; 3) *проблемну ситуацію*; 4) *частково-пошуковий метод*; 5) *дослідницький метод*; 6) *розповідь*; 7) *метод демонстрації*.

351. Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Учитель луцької школи готується до уроку у восьмому класі. Тема: “Стир – річка нашої місцевості”. Він підібрав наступні запитання для учнів: “У якому напрямку протікає річка? Якого кольору вода у Стиру влітку? Біля якого берега вода покривається кригою? Чому?” Щоб реалізувати на цьому уроці принцип свідомості і активності, необхідно: 1) *провести екскурсію до річки*; 2) *учителеві досить описати річку на уроці*; 3) *провести бесіду з дітьми, базуючись на їх досвіді і спостереженнях*.

352. Встановіть логічну послідовність ланцюга даних понять, починаючи від родового: 1) *словесні методи*; 2) *пояснювальні бесіди*; 3) *бесіди*; 4) *методи навчання*.

- 353.** Визначте, в якій послідовності здійснюється процес керівництва розв'язування пізнавальних завдань за аналогією: 1) встановлення можливості перенесення відомої ознаки чи способу дії на нове поняття; 2) визначення мети завдання; 3) висновок про можливість нового об'єкта; 4) встановлення подібності й відмінності між відомим поняттям і тим, що формується на основі порівняння; 5) закріплення нових знань (чи способів дій) у різноманітних вправах.
- 354.** Встановіть послідовність чотирьохелементного логічного ланцюга, починаючи від родового: 1) форми організації навчання за дидактичною метою; 2) вправи; 3) тренувальні вправи; 4) уроки; 5) види організації навчання; 6) практикуми; 7) комбіновані форми; 8) практичні методи; 9) методи навчання за джерелом отримання інформації; 10) семінари; 11) практичні форми.
- 355.** Встановіть педагогічно доцільну послідовність керівництва процесом розв'язування завдань на знаходження причинно-наслідкового зв'язку: 1) встановлення і пояснення наслідку; 2) фіксація уваги на способах міркування; 3) аналіз і виділення істотних ознак об'єкта; 4) співвідношення причини і наслідку; 5) висновок – пояснення утворення зв'язку між визначеними об'єктами; 6) пошук і пояснення причини, факту, явища, події.
- 356.** Оцініть нижченаведені висловлювання (правильні позначте цифрою 1, неправильні – цифрою 2): 1) методи навчання виконують виховну функцію; 2) поняття “метод навчання” є процесуальною дидактичною категорією; 3) спостереження, ілюстрація та демонстрація – методи навчання за логікою викладання; 4) ахроматичний метод належить до словесних методів навчання; 5) основоположниками методів навчання за видом пізнавальної активності учнів є І. Лернер та М. Скаткін.
- 357.** Виберіть правильні твердження: 1) методи навчання, у яких поєднуються методи викладання з відповідними методами учіння, називають бінарними; 2) лекцію називають ще ахроматичним

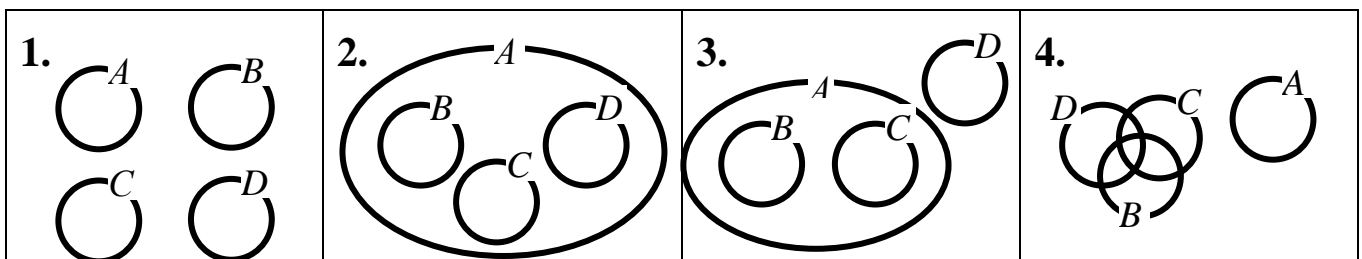
методом навчання; 3) за внутрішньою психологічною стороною методи навчання аналогічні методам навчання за джерелом інформації знань; 4) ілюстрація – словесний метод навчання; 5) індукція здійснюється за принципом: “від загального до одиничного”.

- 358.** Виберіть відповідні поняття, заповніть два необхідних елементи логічного ланцюга родо-видових понять: методи навчання за джерелом одержання інформації – ... – ...: 1) способи навчання; 2) принципи навчання; 3) порівняння; 4) демонстрація; 5) наочні методи навчання; 6) дидактичні методи; 7) практичні методи навчання; 8) словесні методи навчання; 9) закономірності навчання.
- 359.** Виберіть необхідні поняття, заповніть пропущені елементи логічного ланцюга родо-видових понять. Методи навчання – ... – ... – ... – вступні бесіди: 1) прийоми навчання; 2) практичні методи навчання; 3) методи навчання за джерелом одержання знань; 4) операції навчання; 5) методи навчання за логікою викладу матеріалу; 6) словесні методи навчання; 7) дедуктивні методи навчання; 8) лекції; 9) бесіди.
- 360.** Виберіть необхідні чотири поняття, побудуйте логічний ланцюг родо-видових понять: ... – ... – ... – ...: 1) вправи; 2) форми організації навчання за дидактичною метою; 3) форми теоретичного навчання; 4) методи навчання за джерелом знань; 5) семінар; 6) підготовчі вправи; 7) семінар-диспут; 8) словесні методи навчання; 9) практичні методи навчання.
- 361.** Виберіть необхідні поняття, заповніть пропущені три елементи логічного ланцюга родо-видових понять: ... – ... – ... – тренувальні вправи: 1) прийоми навчання; 2) методи навчання за логікою викладу матеріалу; 3) дослідницькі методи навчання; 4) словесні методи навчання; 5) методи навчання за джерелом одержання знань; 6) вправи; 7) дослідження; 8) наочні методи навчання; 9) практичні методи навчання.

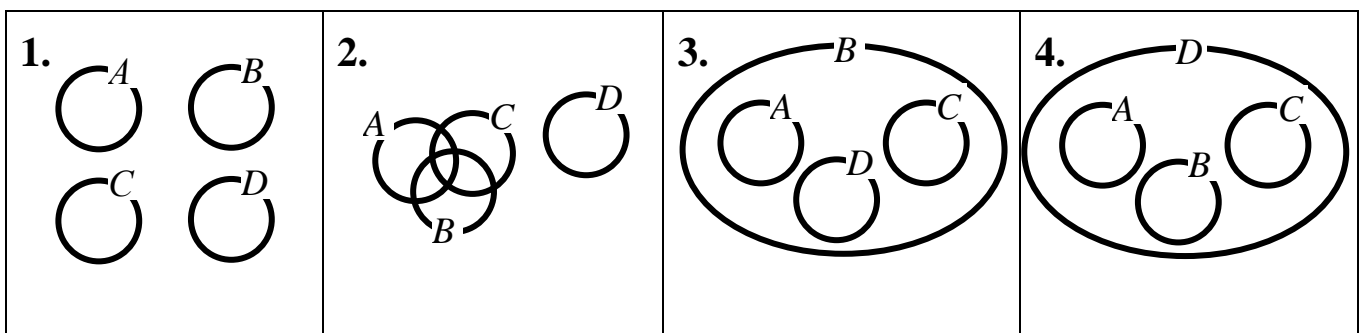
- 362.** Визначте відповідні поняття. Експеримент так стосується методів науково-педагогічних досліджень, як “колективне голосне читання” (в етнодидактиці) до ..., як народні ігри до ...: 1) принципів навчання; 2) методів навчання; 3) форм навчання; 4) закономірностей навчання; 5) мотивів навчання.
- 363.** Визначте відповідні поняття. Ілюстрація так відноситься до спостереження і демонстрації, як пояснення до ... і ..., як дослідницький метод навчання до ... і ...: 1) дедукції; 2) розповіді; 3) методу часткового пошуку; 4) методу проблемного викладу; 5) індукції; 6) бесіди.
- 364.** Визначте відповідні поняття. Індукційний метод так зв'язаний з дедукцією і традицією, як спостереження з ... і ..., як пояснювально-ілюстративний метод з ... і ...: 1) поясненням; 2) бесідою; 3) методом часткового пошуку; 4) ілюстрацією; 5) роботою з книгою; 6) дослідницьким методом; 7) методом демонстрації; 8) методом вправ.
- 365.** Виберіть правильні твердження: 1) дидактика досліджує проблеми психічної діяльності людини; 2) принцип оптимізації в навчанні займає своє обґрунтування у працях Ю. Бабанського; 3) класифікація бінарних методів навчання тотожна класифікації методів навчання за характером пізнавальної діяльності учнів; 4) вибір методів навчання залежить від педагогічної майстерності вчителя; 5) класифікація методів навчання за джерелом одержання знань обіймає словесні, практичні і наочні групи методів; 6) О.Духнович виступав за паритетний (рівноправний) принцип підбору завдань для навчання учнів; 7) метод навчання є явищем динамічним і може набирати форм прийому навчання.
- 366.** Виберіть правильні твердження про методи навчання: 1) методи навчання мають історичний характер; 2) за джерелом одержання інформації методи поділяються на словесні, практичні, наочні; 3) методи навчання виконують виховну функцію; 4) дедукція

належить до методів навчання за видом пізнавальної активності (діяльності); 5) метод часткового пошуку називають ще проблемно-викладним методом; 6) методи навчання за джерелом знань ідентичні методам навчання за зовнішньою формою прояву; 7) “колективне голосне читання” в етнодидактиці належить до словесних методів навчання.

367. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C, D на кругах Ейлера, де: A – методи навчання за джерелом знань, B – словесні методи навчання, C – наочні методи навчання, D – індуктивні методи навчання:

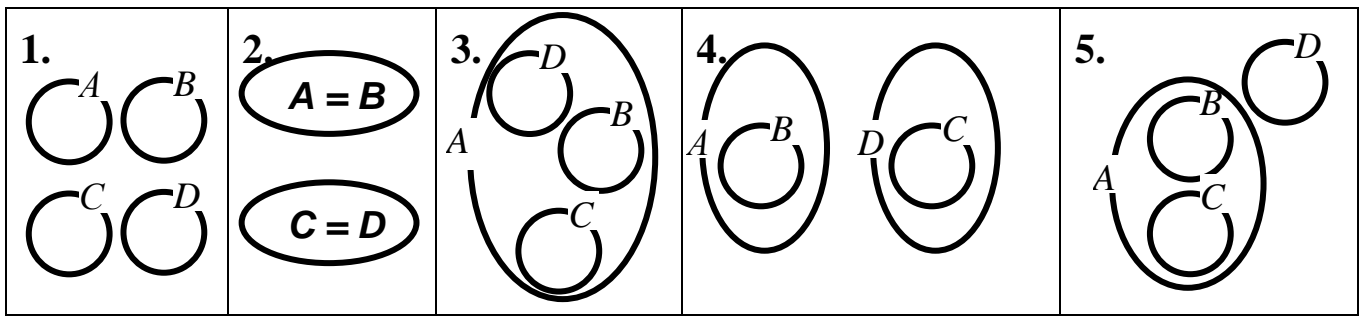

368. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C, D на кругах Ейлера, де: A – метод проблемного викладу знань, B – методи навчання за характером пізнавальної активності учнів, C – метод часткового пошуку, D – дослідницький метод навчання:

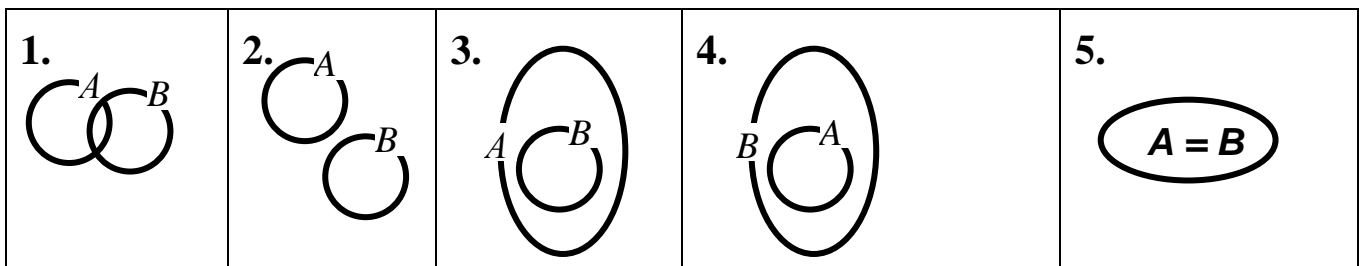

369. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C, D на кругах Ейлера, де: A – методи навчання за джерелом інформації, B – словесні методи

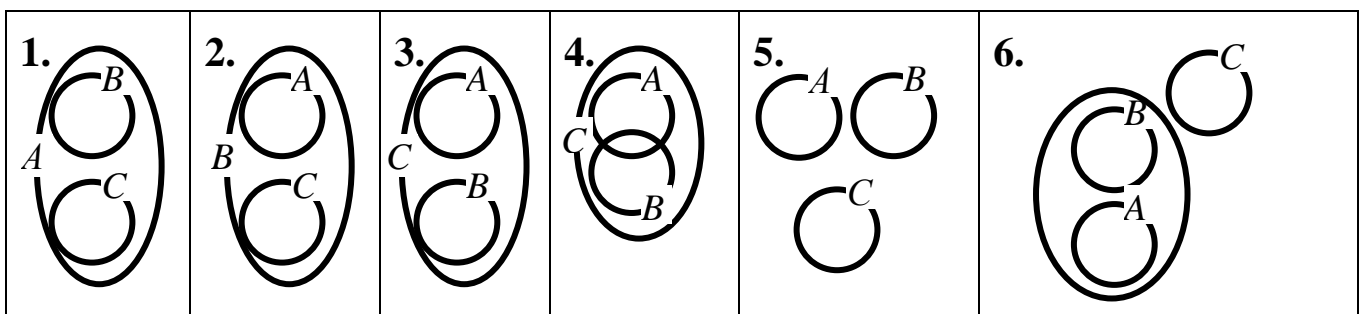
навчання, C – практичні методи навчання, D – індуктивні методи навчання:

370. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A , B на кругах Ейлера, де: A – методи навчання за характером пізнавальної діяльності учнів, B – методи навчання за внутрішньою психологічною стороною:

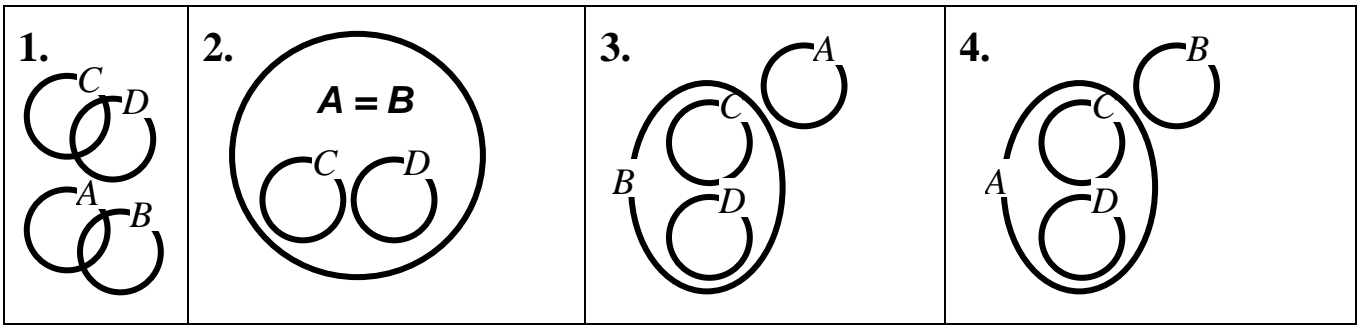

371. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A , B , C на кругах Ейлера, де: A – метод розповіді, B – метод бесіди, C – метод пояснення:

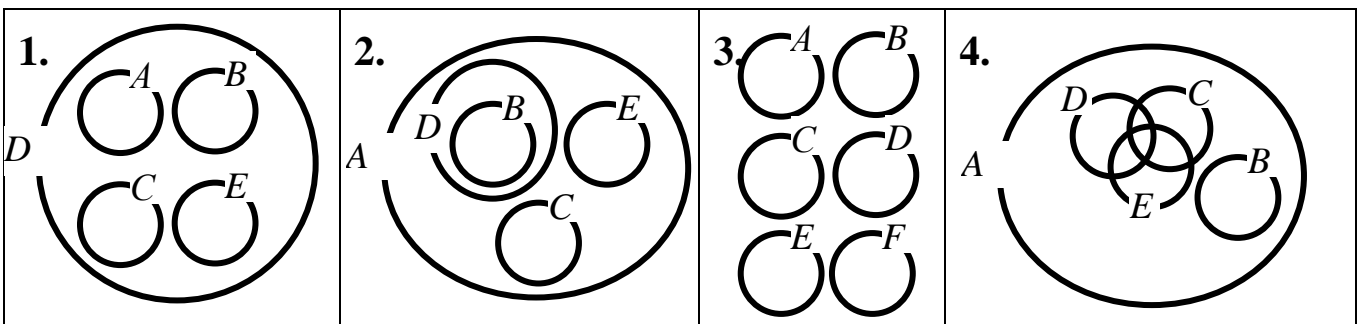

372. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – методи навчання за внутрішньою психологічною стороною, B –

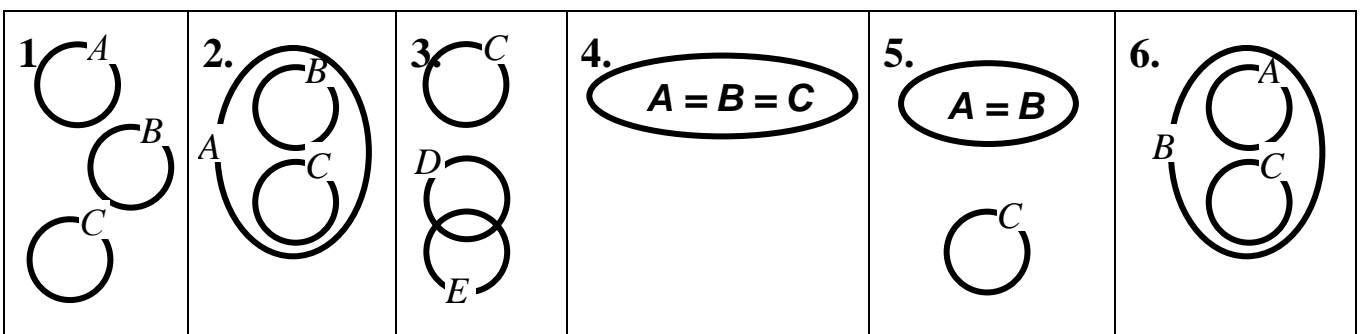
методи навчання за логікою викладання, C – методи індукції, D – методи дедукції:

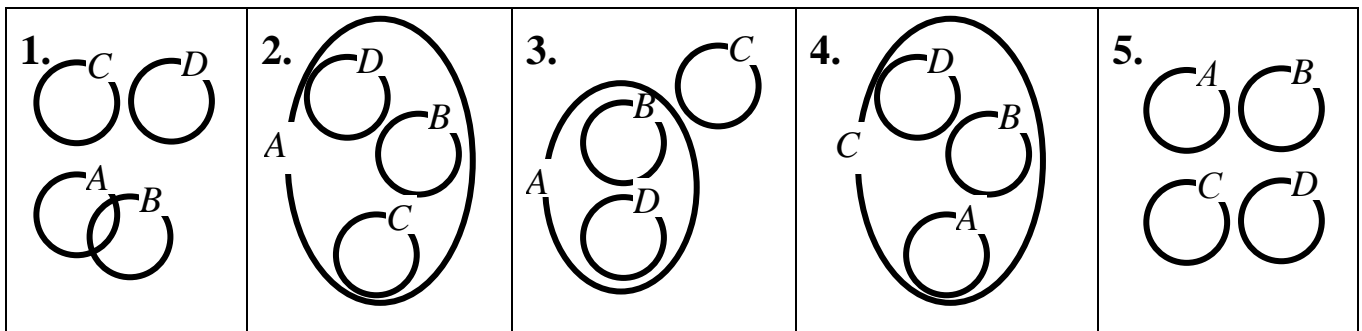
373. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C, D, E на кругах Ейлера, де: A – методи навчання за зовнішньою формою прояву, B – метод ілюстрації, C – словесні методи навчання, D – наочні методи навчання, E – практичні методи навчання:

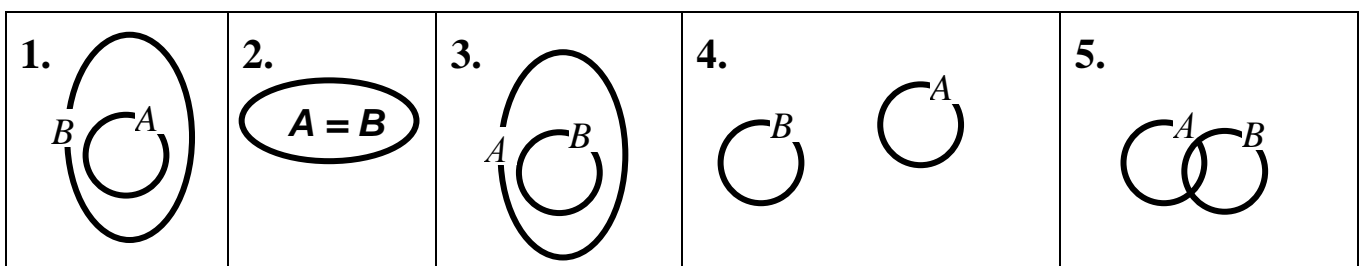
374. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C на кругах Ейлера, де: A – частково-пошукова бесіда, B – евристична бесіда, C – сократівська бесіда:

375. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C, D на кругах Ейлера, де: A – наочні методи навчання, B – метод ілюстрації, C – метод демонстрації, D – метод спостереження:

376. Вкажіть варіанти відповідей, що правильно позначають співвідношення між поняттями A, B на кругах Ейлера у випадках: a – ...; b – ...; c – ..., де a : A – методи навчання за джерелом інформації, B – методи навчання за зовнішньою формою прояву, b : A – метод розповіді, B – словесні методи навчання, c : A – евристична бесіда, B – частково-пошукова бесіда:

3.5. Форми організації навчання

377. Визначте необхідне слово, щоб висловлювання було правильним. “Класно-урочна система навчання з’явилася ... Белл-ланкастерської системи навчання”: 1) раніше; 2) пізніше.

378. Визначте необхідне слово, щоб висловлювання було правильним: “Система проєктивного навчання (“метод проєктів”) виникла ... дальтон-плану: 1) раніше; 2) пізніше.

- 379.** Вкажіть синонімічну назву до Белл-ланкастерської системи навчання: 1) *індивідуальна система*; 2) *проективна система* (“метод проектів”); 3) *система вибіркового навчання*; 4) *система взаємного навчання*.
- 380.** Твердження, що Дальтон-план називають ще лабораторною системою навчання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 381.** Визначте поняття. Особлива організаційна форма навчання пов’язана з безпосереднім спостереженням, знайомством, вивченням реальних процесів, подій, явищ навчальної діяльності: 1) *експеримент*; 2) *лекція*; 3) *екскурсія*; 4) *конференція*; 5) *консультація*; 6) *урок*.
- 382.** Вкажіть типологічну ознаку, за якою класифікує уроки український дидакт В. Онищук: 1) *основний спосіб проведення*; 2) *основна освітня мета*; 3) *основні етапи навчального процесу*.
- 383.** Визначте форму навчання, до якої відноситься гурток (за дидактичною метою): 1) *теоретична*; 2) *практична*; 3) *трудова*; 4) *комбінована*.
- 384.** Визначте форму навчання, до якої відноситься факультатив (за дидактичною метою): 1) *теоретична*; 2) *практична*; 3) *трудова*; 4) *комбінована*.
- 385.** Визначте форму навчання, до якої відноситься урок (за дидактичною метою): 1) *комбінована*; 2) *трудова*; 3) *спеціальна*; 4) *індивідуальна*; 5) *теоретична*; 6) *практична*.
- 386.** Визначте форму навчання, до якої відноситься домашня самостійна робота учнів (за дидактичною метою): 1) *теоретична*; 2) *індивідуальна*; 3) *колективна*; 4) *практична*; 5) *комбінована*; 6) *спеціальна*.
- 387.** Твердження, що класифікація форм навчання за дидактичною метою не містить такої форми навчання, як лекція: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

- 388.** Твердження, що класифікація форм навчання за дидактичною метою не містить такої форми навчання, як екскурсія: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 389.** Визначте поняття, щоб твердження було правильним. Батавська система навчання належить до систем ... навчання: 1) *проективного*; 2) *вибіркового*; 3) *взаємного*.
- 390.** Визначте поняття, щоб твердження було правильним. Мангеймська система навчання належить до систем ... навчання: 1) *взаємного*; 2) *вибіркового*; 3) *проективного*.
- 391.** Визначте поняття. Макроструктура уроку – це: 1) *етапи уроку*; 2) *елементи етапів уроку*.
- 392.** Визначте поняття. Мікроструктура уроку – це: 1) *елементи етапів уроку*; 2) *етапи уроку*.
- 393.** Назвіть засновника Дальтон-плану: 1) *Д. Дьюї*; 2) *В. Кілпатрик*; 3) *Я. Коменський*; 4) *О. Паркхерст*.
- 394.** Вкажіть засновника “методу проектів”: 1) *Д. Дьюї*; 2) *В. Кілпатрик*; 3) *А. Белл*; 4) *Д. Ланкастер*; 5) *Я. Коменський*; 6) *О. Паркхерст*.
- 395.** Твердження, що урок засвоєння нових знань ефективніший, ніж урок застосування знань, умінь і навичок: 1) *правильне*; 2) *неправильне*; 3) *невизначене*.
- 396.** Твердження, що комбінований урок результативніший, ніж урок перевірки та корекції знань: 1) *правильне*; 2) *неправильне*; 3) *невизначене*.
- 397.** Визначте поняття, щоб твердження було правильним. Ефективність уроку в більшій мірі визначає ... – структура уроку: 1) *макро-*; 2) *мікро-*;
- 398.** Вкажіть вид (тип) навчання, за яким передача матеріалу здійснюється невеликими порціями, які мають характер логічно завершених елементів теми: 1) *пояснювально-ілюстративний*; 2) *догматичний*; 3) *програмований*; 4) *проблемний*.

- 399.** Визначте поняття. Форма навчання, при якій кожен учень (чи група учнів) виконують завдання як частину від цілого: 1) *групова*; 2) *колективна*; 3) *фронтальна*; 4) *індивідуальна*.
- 400.** Зазначте суттєву характеристику белл-ланкастерської системи навчання: 1) *виконання учнями завдань, пов'язаних з промисловим чи сільськогосподарським виробництвом і одночасним здобуттям знань*; 2) *учитель навчав старших учнів, а потім вони навчали молодших, передаючи їм отримані знання*; 3) *навчальна програма ділилась на кілька частин, вказувалась література, ставились індивідуальні завдання і учні виконували їх самостійно*.
- 401.** Назвіть суттєву характеристику Дальтон-плану, як форми організації навчання: 1) *виконання учнями завдань, пов'язаних з промисловим, або сільськогосподарським виробництвом і на цій основі здобуття знань*; 2) *розподіл навчальної програми на декілька частин, подача літератури, виконання учнями індивідуальних завдань самостійно*; 3) *взаємне навчання*.
- 402.** Назвіть вид навчання, що характеризує знання без свідомого розуміння, дослівне відтворення вивченого: 1) *програмований*; 2) *проблемний*; 3) *репродуктивний*; 4) *догматичний*.
- 403.** Вкажіть систему індивідуального навчання, що виникла на початку 20 ст. в США (Штат Массачусетс): 1) *бригадно-лабораторний метод*; 2) *“метод проектів”*; 3) *белл-ланкастерська система*; 4) *комплексна система*; 5) *дальтон-план*.
- 404.** Вкажіть систему взаємного навчання, що виникла в кінці 18 ст. в Індії та Англії: 1) *бригадно-лабораторний метод*; 2) *белл-ланкастерська система*; 3) *“метод проектів”*; 4) *дальтон-план*.
- 405.** Зазначте вид навчання, який базується на тих способах вирішення завдань, які точно вказують як і в якій послідовності отримати результат: 1) *проблемне*; 2) *репродуктивне*; 3) *алгоритмізоване*; 4) *догматичне*.

406. Твердження, що урок є допоміжною формою організації навчальної діяльності в сучасній школі: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
407. Вкажіть форму організації навчання, за якої час вчителя поділяється на дві частини: урочну (колективну) роботу з класом та індивідуальні заняття і надання допомоги тим учням, які її потребують. У великих класах вчитель працює з помічником, який допомагає менш здібним і відстаючим учням: 1) *белл-ланкастерська система*; 2) *дальтон-план*; 3) *“метод проектів”*; 4) *комплексна система*; 5) *мангеймська система*; 6) *батавська система*.
408. Назвіть форму організації навчання, за якою учні в залежності від їх здібностей і успішності розділялись на класи слабких, середніх і сильних. Відбір до класів здійснювався на основі спостережень і екзаменів, причому в подальшому можна було переводитись з класу в клас. Екзамени цієї системи до сьогодні збереглись в Австралії, США: 1) *белл-ланкастерська система*; 2) *“метод проектів”*; 3) *дальтон-план*; 4) *комплексний метод*; 5) *батавська система*; б) *мангеймська система*.
409. Вкажіть позаурочну форму навчання, яка має латинську етимологію і вказує на необов'язковість її відвідування учнями: 1) *семінар*; 2) *лекція*; 3) *практикум*; 4) *консультація*; 5) *факультатив*; б) *предметний гурток*; 7) *екскурсія*.
410. Вкажіть суттєві ознаки поняття “форма організації навчання”: 1) *внутрішня сторона організації*; 2) *кількість учнів*; 3) *спонука діяльності*; 4) *час навчання*; 5) *місце навчання*; б) *дидактична категорія*; 7) *зовнішня сторона організації*; 8) *повторюваний зв'язок*.
411. Виберіть варіант відповіді, в якому найбільш точно подано перелік альтернативних назв дальтон-плану: 1) *система майстерень, лабораторна система, система вибіркового навчання*; 2) *белл-ланкастерська система, система майстерень, індивідуалізована система навчання*; 3) *система взаємного навчання, метод проектів, вибіркова система навчання*; 4) *лабораторна система, система*

майстерень, індивідуалізована система навчання; 5) метод проєктів, система вибіркового навчання, прагматична система.

- 412.** Вкажіть ознаки, за якими дидакти класифікують типи уроків:
1) джерело інформації; 2) основний спосіб проведення; 3) логіка викладання; 4) основна освітня мета; 5) основний етап навчального процесу.
- 413.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “екскурсія”:
1) принцип навчання; 2) безпосереднє спостереження; 3) вивчення реальних процесів; 4) форма організації навчання; 5) взаємоконтроль; 6) тактичний прояв принципу.
- 414.** Згрупуйте навчальні екскурсії за змістом:
1) програмні; 2) тематичні; 3) ввідні; 4) супровідні; 5) заключні; 6) комплексні.
- 415.** Згрупуйте навчальні екскурсії за місцем проведення відносно вивчення на уроках тем будь-якого розділу:
1) програмні; 2) ввідні; 3) заключні; 4) супровідні; 5) позапрограмні; 6) тематичні.
- 416.** Вкажіть поняття, які одночасно відносяться до методів і форм організації навчання:
1) розповідь; 2) ілюстрація; 3) лекція; 4) бесіда; 5) диспут; 6) порівняння.
- 417.** Згрупуйте уроки за основним способом проведення:
1) комбіновані; 2) у вигляді бесіди; 3) у вигляді лекції; 4) у вигляді екскурсії; 5) кіно-урок; 6) ввідні; 7) повторення і узагальнення.
- 418.** Виберіть форми теоретичного навчання за дидактичною метою:
1) лекція; 2) семінар; 3) гурток; 4) практикум; 5) кіно-урок; б) консультація.
- 419.** Виберіть форми теоретичного навчання за дидактичною метою:
1) гурток; 2) домашня робота; 3) факультатив; 4) конференція; 5) консультація; б) праця в майстерні.
- 420.** Виберіть форми теоретичного навчання за дидактичною метою:
1) семінар; 2) конференція; 3) гурток; 4) лекція; 5) екскурсія; б) домашня робота.

- 421.** Виберіть форми теоретичного навчання за дидактичною метою:
1) семінар; 2) урок; 3) факультатив; 4) консультація; 5) гурток;
б) домашня робота.
- 422.** Вкажіть характерні особливості дальтон-плану: 1) свобода вибору змісту занять; 2) відсутність спільної класної роботи; 3) одночасність навчання 300 учнів; 4) праця учнів в окремих предметних кабінетах-лабораторіях; 5) відсутність домашніх завдань; б) відсутність підручників.
- 423.** Зазначте основні ознаки уроку як форми організації навчання:
1) визначена продовжуваність занять, їх розклад; 2) безпосереднє знайомство з природними процесами та явищами; 3) безпосереднє керівництво вчителем; 4) використання різних методів навчання; 5) можливість загальногрупової та індивідуальної роботи; б) опосередковане керівництво вчителем; 7) постійний склад учнів.
- 424.** Назвіть суттєві ознаки поняття “урок”: 1) спосіб досягнення мети; 2) цілісність; 3) логічна завершеність; 4) форма організації навчання; 5) обмеженість у часі; б) основний елемент педагогічного процесу; 7) регламентованість обсягу навчального матеріалу; 8) повторюваний, суттєвий зв'язок; 9) одновіковий контингент учнів; 10) якісні та кількісні зміни.
- 425.** Згрупуйте домашні завдання за диференційованою ознакою:
1) індивідуальні; 2) парні; 3) групові; 4) на засвоєння теоретичного матеріалу; 5) на узагальнення; б) на систематизацію; 7) колективні; 8) на формування навиків.
- 426.** Згрупуйте екскурсії за відношенням до навчальної програми:
1) ввідні; 2) супровідні; 3) програмні; 4) заключні; 5) позапрограмні;
б) комплексні (оглядові).
- 427.** Зазначте недоліки репродуктивного типу навчання: 1) повідомлення знань в готовому вигляді; 2) розвиток репродуктивного мислення; 3) учні не прикладають мислительних зусиль; 4) не передбачене застосування знань на практиці; 5) тренування пам'яті.

- 428.** Вкажіть недоліки програмованого типу навчання: 1) відсутність живого спілкування “учень” – “учитель”; 2) відсутність необхідних засобів для такого навчання; 3) різний темп навчання сильних і слабких учнів; 4) здійснення диференційованого підходу.
- 429.** Зазначте можливості програмованого типу навчання: 1) здійснення диференційованого підходу; 2) розвиток самостійності; 3) індивідуалізація навчання; 4) аргументація думки; 5) розвиток вміння дискутувати.
- 430.** Назвіть переваги проблемного виду навчання: 1) розвиває творчі здібності; 2) сприяє розвитку розумових сил; 3) розвиває самостійність; 4) не потребує значних зусиль з боку вчителя в процесі підготовки; 5) не вимагає значних затрат часу в процесі застосування.
- 431.** Зазначте головні риси уроку як основної форми навчання: 1) змінний склад учнів; 2) керівництво з боку вчителя; 3) уроки проводяться за сталим розкладом; 4) усі учні вивчають на уроці один і той самий матеріал за програмою; 5) постійний склад учнів – клас; 6) регламентація змісту матеріалу і навчального часу; 7) необмеженість у часі.
- 432.** Назвіть позитивні характеристики традиційного типу навчання: 1) отримання “готових” знань; 2) свідоме заучування; 3) розвиток пам’яті; 4) розвиток зв’язного мовлення; 5) мінімальне застосування знань на практиці.
- 433.** Вкажіть психологічні вимоги до уроку: 1) організація і здійснення сприймання та усвідомлення, запам’ятовування і осмислення навчальної інформації; 2) застосування внутріпредметних і міжпредметних зв’язків; 3) забезпечення чергування методів і прийомів в ході уроку; 4) розвиток довільної та післядовільної уваги; 5) застосування мнемічних умінь; 6) розумове виховання та самовиховання особистості в процесі навчання.

- 434.** Назвіть особливості пояснювально-ілюстративного типу навчання:
1) знання свідомо заучуються; 2) дослівно відтворюється вивчене; 3) знання повідомляються бездоказово; 4) знання творчо застосовуються; 5) знання застосовуються на практиці.
- 435.** Зазначте організаційні ознаки класно-урочної системи навчання:
1) комплектування класів відбувається в межах єдиного віку та чисельності; 2) основною формою навчання є урок; 3) відвідування уроків учнями є обов'язковим; 4) роль вчителя консультативна; 5) навчальний процес повинен задовольняти різні потреби учнів; 6) навчальний рік поділяється на семестри, між якими є канікули; 7) до уроків додаються інші форми організації навчального процесу.
- 436.** Вкажіть педагогічні умови організації самостійної домашньої роботи учнів:
1) наявність пізнавального інтересу до завдань, які мають виконуватись; 2) усвідомлення мети та змісту завдань; 3) наявність можливої допомоги з боку дорослих; 4) сформованість навичок самостійної роботи; 5) ступінь сформованості рис відповідальності.
- 437.** Назвіть історичні типи навчання:
1) пояснювально – ілюстративне; 2) проблемне; 3) комп'ютерне; 4) індивідуальне; 5) групове; 6) догматичне; 7) класно-урочне; 8) програмоване.
- 438.** Зазначте види навчальних програм у програмованому навчанні:
1) лінійні; 2) спіральні; 3) звичайні; 4) розгалужені; 5) комбіновані; 6) концентричні; 7) контролюючі; 8) адаптовані.
- 439.** Завершіть твердження. Класифікація форм навчання за дидактичною метою до форм теоретичного навчання не відносить:
1) семінар; 2) консультацію; 3) урок; 4) лекцію; 5) екскурсію; 6) домашню роботу.
- 440.** Зазначте недоліки класно-урочної системи навчання:
1) орієнтація на середнього учня; 2) неврахування індивідуального темпу навчання; 3) мала можливість навчання великої кількості учнів; 4) обмеженість змістом програми і вимогами вчителя;

5) залежність рівня знань, вмінь і навичок учнів від педагогічної майстерності вчителя; 6) керівництво вчителя діяльністю учнів; 7) наявність розкладу занять; 8) наявність меж в тривалості навчального року і чверті.

- 441.** Вкажіть історичну форму навчання, за якою вчителям подавалась інструкція, щоб вони з кожною темою програми поєднували практичне виконання тієї чи іншої життєвої і зрозумілої для дітей справи: 1) класно-урочна система навчання; 2) дальтон-план; 3) Віннетка-план; 4) комплексне навчання; 5) Йена-план.
- 442.** Вкажіть варіант відповіді, в якому подано перелік форм теоретичного навчання: 1) залік, екзамен, практикум; 2) лекція, домашня робота, практикум; 3) консультація, семінар; 4) практикум, семінар, урок; 5) факультатив, гурток, лекція; 6) конференція, консультація; 7) урок, семінар, домашня робота, конференція; 8) урок, консультація, лекція; 9) праця в майстерні, практикум, гурток; 10) консультація, гурток.
- 443.** Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Учні 3-го класу пишуть твір за картиною. Вчителька використовує три варіанти завдань. Учням, що виконують перший варіант, вона пропонує написати розповідь за картиною, що висить на дошці. Ті, хто пише другий варіант, крім того, ставить декілька запитань по змісту малюнка. Учням, що пишуть третій варіант, роздаються карточки з текстом розповіді, в якій пропущені слова. Ці слова діти вставляють самі, дивлячись на картинку. Вчитель використав: 1) словесні методи роботи; 2) практичні методи роботи; 3) принцип диференціації; 4) групові форми організації пізнавальної діяльності учнів.
- 444.** Зазначте нетрадиційні види уроків в сучасній школі: 1) уроки КВК; 2) урок – екскурсія; 3) урок – конкурс; 4) урок – вікторина; 5) урок – турнір; 6) урок – семінар; 7) урок – прес – конференція; 8) урок – репортаж; 9) комбінований урок.

- 445.** Вкажіть форми групової роботи на уроці: 1) *індивідуальна*; 2) *парна*; 3) *фронтальна*; 4) *ланкова*; 5) *бригадна*.
- 446.** Назвіть основні позаурочні форми навчання, які використовуються у сучасній школі: 1) *екскурсії*; 2) *наукові експедиції*; 3) *предметні гуртки*; 4) *домашня навчальна робота*; 5) *заліки*; 6) *екзамени*; 7) *семінари*; 8) *факультативи*.
- 447.** Зазначте основні позаурочні форми навчання, які використовуються у сучасній школі: 1) *психотренінги*; 2) *практикуми*; 3) *індивідуальні заняття*; 4) *екскурсії*; 5) *додаткові заняття*; 6) *консультації*; 7) *факультативи*; 8) *семінарські заняття*; 9) *групові заняття*.
- 448.** Визначте варіант відповіді, у якому згруповано позаурочні форми організації навчання: 1) *факультатив, ілюстрація, інструктаж, екскурсія*; 2) *семінари, екскурсія, гуртки, практикуми*; 3) *інструктаж, факультатив, бесіда, диспут, практикум*; 4) *домашня робота, факультатив, гурток, мандрівка, урок-КВК*.
- 449.** Встановіть послідовність групової форми навчально-пізнавальної діяльності учнів: 1) *підготовка до групової роботи (інструктаж, створення проблемної ситуації)*; 2) *перевірка домашнього завдання*; 3) *звіт про виконану роботу*; 4) *ознайомлення із завданнями, обговорення й складання плану виконання завдання*.
- 450.** Встановіть послідовність етапів екскурсійної роботи: 1) *проведення екскурсії*; 2) *інструктаж*; 3) *систематизація матеріалів екскурсії*; 4) *теоретико – практична підготовка*.
- 451.** Встановіть послідовність заснування історичних систем навчання: 1) *проективна*; 2) *взаємного навчання*; 3) *вибіркового навчання*; 4) *індивідуалізованого навчання*.
- 452.** Встановіть послідовність необхідної макроструктури уроку засвоєння нових знань: 1) *вивчення правил і способів дій (вступні вправи)*; 2) *сприймання і первинне усвідомлення нового матеріалу, осмислення відношень і зв'язків об'єктів вивчення*; 3) *первинне застосування*

набутих знань (пробні вправи); 4) запам'ятовування навчального матеріалу; 5) повідомлення теми, мети, завдань уроку й мотивація навчальної діяльності; 6) звіт про способи й результати виконаної роботи та теоретичне обґрунтування здобутих наслідків; 7) перевірка домашнього завдання, відтворення і корекція опорних знань; 8) підведення підсумків уроку й повідомлення домашнього завдання; 9) узагальнення і систематизація знань; 10) вступний інструктаж; 11) вступна бесіда.

453. Виберіть необхідні чотири поняття, побудуйте логічний ланцюг родо-видових понять ... – ... – ... –...: 1) форми організації навчання; 2) екскурсії; 3) уроки; 4) спеціальні форми навчання; 5) загальні форми навчання; 6) контрольні уроки; 7) заключні екскурсії.

454. Виберіть необхідні поняття, заповніть пропущені елементи логічного ланцюга родо-видових понять: ... – ... – ... – вступні лекції: 1) форми навчання за ознакою структур спілкування; 2) методи навчання; 3) форми теоретичного навчання; 4) практичні методи навчання; 5) форми навчання за дидактичною метою; 6) лекції; 7) форми комбінованого навчання; 8) групові форми навчання; 9) форми практичного навчання.

455. Вкажіть відповідні поняття. Словесні методи навчання так стосуються практичних методів навчання, як форми теоретичного навчання ..., як тематичні екскурсії ...: 1) загальних форм навчання; 2) домашніх завдань; 3) контрольного уроку; 4) комплексних екскурсій; 5) індивідуальних форм навчання; 6) форм змішаного навчання.

456. Назвіть відповідні поняття. Розповідь так стосується спостереження, як екскурсія – ...; як словники – ...: 1) методів навчання; 2) засобів навчання; 3) форм навчання; 4) хрестоматій; 5) домашніх завдань.

457. Назвіть відповідні поняття. Наочні методи навчання так стосуються спостереження, як конкретні закономірності навчання ..., як форми комбінованого навчання ...: 1) закономірностей мети і методів

навчання; 2) принципів навчання; 3) прийомів навчання; 4) психологічних закономірностей навчання; 5) уроків; 6) форм організації навчання; 7) лекцій; 8) гуртків.

- 458.** Назвіть відповідні поняття. Принципи навчання так стосуються закономірностей навчання, як прийоми навчання, як форми організації пізнавальної діяльності – ... 1) засобів навчання; 2) мети навчання; 3) форм навчання; 4) методів навчання; 5) результату навчання; 6) змісту навчання.
- 459.** Назвіть відповідні поняття. Гурток так відноситься до форм теоретичного навчання, як урок до ..., як лекція до ..., як практикум до ... 1) форм комбінованого навчання; 2) форм трудового навчання; 3) форм практичного навчання; 4) форм теоретичного навчання; 5) колективних форм навчання; 6) групових форм навчання; 7) індивідуальних форм навчання.
- 460.** Назвіть відповідні поняття. Лекція – це метод і форма навчання, наочність – ... і ..., диспут – ... і ..., спостереження – ... і ...: 1) принцип навчання; 2) засіб навчання; 3) метод навчання; 4) форма навчання; 5) результат навчання; 6) метод науково-педагогічних досліджень.
- 461.** Назвіть відповідні поняття. Контрольний урок так відноситься до комбінованого уроку, як прикладні підручники до ..., як предмети “квадривіуму” до ...: 1) риторики і граматики; 2) семи вільних благочестій; 3) інформаційних підручників; 4) філософії і богослов’я; 5) комплексних підручників; 6) семи вільних мистецтв; 7) наук “тривіуму”; 8) академічних підручників; 9) програмованих підручників.
- 462.** Виберіть серед запропонованих висловлювань правильні: 1) етнодидактика обстоює принцип гуманності в навчанні; 2) деякі методи навчання динамічно переходять у форми навчання; 3) академічні і прикладні підручники належать до однієї класифікаційної групи; 4) поняття “принципу” в дидактиці має ширше значення, ніж поняття “правила”; 5) волхви – носії знань

язичницького періоду; б) покровителем знань в Україні вважається Св. Ілля, якого в народі святкують 2 серпня.

- 463.** Виберіть серед запропонованих тверджень правильні:
1) покровителем наук і мистецтв у давньогрецькій міфології вважається бог Аполлон; 2) класифікація методів навчання за джерелом одержання знань обіймає всі ті групи методів, що й класифікація за зовнішньою формою прояву; 3) дидактична категорія “зміст освіти” є історично обумовленим динамічним і постійно змінним явищем; 4) урок і шкільна лекція – основні методи навчання в початковій школі; 5) поняття “методу” і “засобу” в дидактиці мають ідентичний характер.
- 464.** Встановіть послідовність за якою доцільно здійснювати конкретну підготовку до уроку: 1) вибір форм організації роботи, оптимальне їх поєднання; 2) вибір мети і завдань уроку відповідно до системи уроків даної теми; 3) вибір найкращих умов для учіння, визначення, яким має бути характер навчально-пізнавальної діяльності учнів, які навички і вміння будуть сформовані і з допомогою яких методів; 4) відбір змісту; 5) складання оптимального плану уроку, який включає хід його за часом, послідовність його етапів і структури.
- 465.** Встановіть послідовність необхідної макроструктури проблемного уроку (за М. Махмутовим): 1) первинне застосування набутих знань; 2) доведення гіпотези; 3) перевірка правильності розв’язання проблеми; 4) висунення пропозиції й обґрунтування гіпотези; 5) висунення проблемної ситуації і постановка проблеми.
- 466.** Встановіть відповідність уроків до поданих типологій уроків. Уроки за основними етапами навчального процесу – ..., уроки за основною дидактичною метою – ..., уроки за основним способом проведення – ...: 1) уроки-бесіди; 2) уроки-екскурсії; 3) уроки узагальнення та систематизації знань; 4) ввідні уроки; 5) уроки засвоєння нових знань; б) уроки навичок (тренувальні).

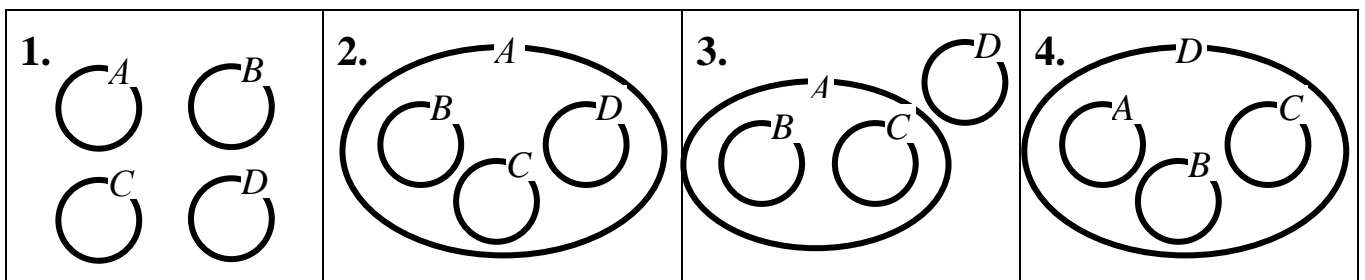
- 467.** Встановіть приналежність уроків до поданих типологій. Типологія С.Іванова – ..., типологія В. Онищука – ..., типологія І. Казанцева – ...: 1) комбіновані уроки; 2) уроки узагальнення і систематизації знань; 3) кіно-уроки; 4) уроки утворення понять, встановлення законів, правил; 5) уроки-лекції.
- 468.** Виберіть правильні твердження про форми організації навчання: 1) класно-урочна система навчання виникла раніше, ніж белл-ланкастерська; 2) гурток належить до форм практичного навчання за дидактичною метою; 3) основоположником класифікації уроків за основним способом проведення вважається І. Казанцев; 4) макроструктура уроку так стосується мікроструктури, як предмети “квадривіуму” “семи вільних мистецтв”; 5) батавська й майгемська системи навчання належать до форм вибіркового навчання; 6) в братських школах України (16-17 ст.) були наявні елементи класно-урочної системи навчання.
- 469.** Згрупуйте подані поняття за вказаними ознаками класифікацій. Форми навчання за дидактичною метою – ...; навчальні підручники за провідним методом викладу матеріалу – ...: 1) інформаційні підручники; 2) індивідуальні форми; 3) практичні форми; 4) комбіновані форми; 5) трудові форми; 6) проблемні підручники; 7) теоретичні форми; 8) академічні підручники; 9) парні форми; 10) прикладні підручники; 11) групові форми.
- 470.** Визначте тотожні поняття, вирази до запропонованих, які вживаються в педагогічній літературі: белл-ланкастерська система навчання – ...; дальтон-план – ...: 1) метод проектів; 2) бригадно-лабораторний метод; 3) сократівська бесіда; 4) система майстерень; 5) лабораторна система навчання; 6) віннетка-план; 7) частково-пошуковий метод; 8) система взаємного навчання; 9) система індивідуалізованого навчання.
- 471.** Визначте тотожні поняття, вирази до запропонованих, які вживаються в педагогічній літературі. Елементи етапів уроку – ...;

методи навчання за характером пізнавальної активності учнів –;
метод часткового пошуку – ...: 1) прийоми навчання;
2) макроструктура уроку; 3) дослідницький метод; 4) сократівський метод;
5) проблемний метод; 6) евристичний метод; 7) методи навчання за внутрішньою психологічною стороною;
8) мікроструктура уроку.

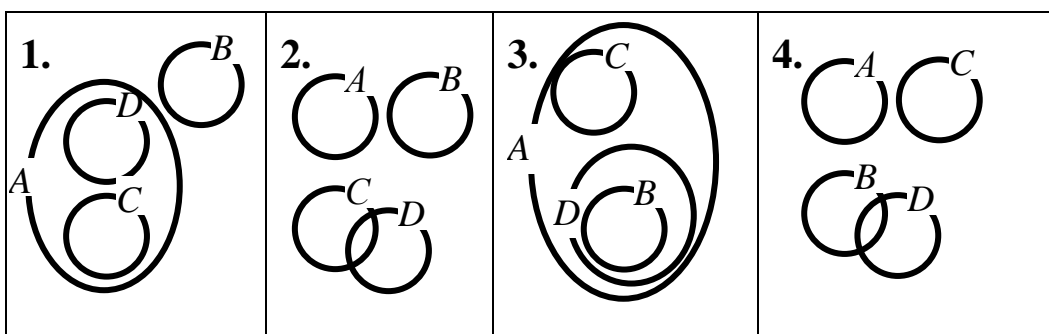
- 472.** Оцініть почергово кожне з нижченаведених висловлювань (правильні твердження позначте цифрою 1, неправильні – цифрою 2 : 1) слово *дидактика* походить від грецького слова “*дидактикос*”, що в перекладі означає навчальний; 2) принцип — термін французького походження; 3) термін “метод” у перекладі з грецької означає шлях дослідження чи пізнання; 4) слово “екскурсіо” грецького походження; 5) “принцип” в перекладі з латині означає начало, основа; 6) латинське слово *forma* означає зовнішній вигляд, зовнішній обрис.
- 473.** Виберіть ті твердження, які є правильними: 1) урок належить до форм комбінованого навчання за дидактичною метою; 2) дальтон-план (як форма організації навчання) з’явився раніше белл-ланкастерської системи навчання; 3) форми організації навчання мають історичний характер; 4) лекція – провідна форма класно-урочної системи навчання в сучасних умовах; 5) поняття “форми організації навчання” і “методи навчання” сучасною дидактикою ототожнюється.
- 474.** Встановіть послідовність макроструктури уроку контролю та корекції знань, навичок і вмінь: 1) перевірка виконаних домашніх завдань, їх аналіз та оцінка; 2) перевірка знань учнів; 3) підсумки уроку й повідомлення домашнього завдання; 4) мотивація навчальної діяльності учнів та повідомлення теми і завдань уроку; 5) застосування знань у стандартних умовах; 6) застосування знань у змінених (нестандартних) умовах.

475. Виберіть твердження, що є правильними: 1) Я.А. Коменський у праці “Велика дидактика” теоретично обґрунтував класно-урочну систему навчання; 2) гурток за класифікацією форм навчання за дидактичною метою належить до практичних форм; 3) засновником дальтон-плану є У. Кілпатрик; 4) щодо класифікації форм навчання за дидактичною метою екскурсія не належить до жодної з форм; 5) елементи етапів уроку становлять мікроструктуру уроку.

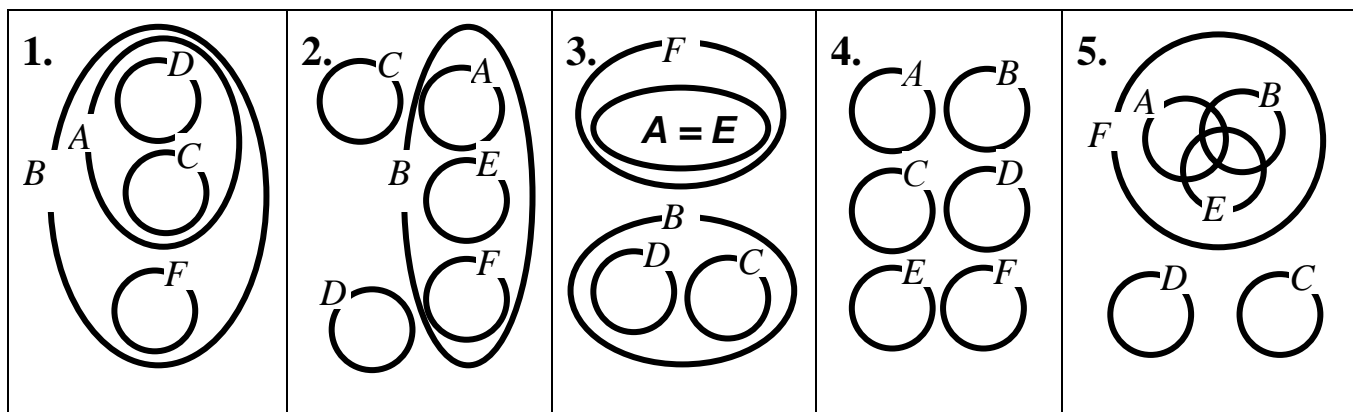
476. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначене співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – форми навчання за дидактичною метою, B – форма комбінованого навчання, C – форма теоретичного навчання, D – форма групового навчання:

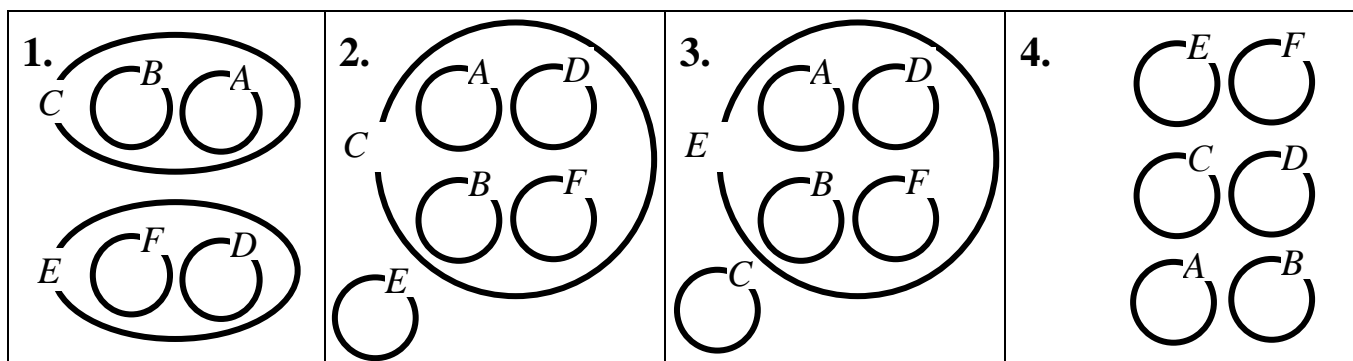
477. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначене співвідношення між поняттями A , B , C , D на кругах Ейлера, де: A – форма навчання за дидактичною метою, B – гурткова форма навчання, C – форми практичного навчання, D – форми теоретичного навчання:

478. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями A, B, C, D, E, F на кругах Ейлера, де: A – форми комбінованого навчання, B – форми навчання за дидактичною метою, C – урочна форма навчання, D – семінарська форма навчання, E – форми колективного навчання, F – форми теоретичного навчання:

479. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильні співвідношення між поняттями A, B, C, D, E, F на кругах Ейлера, де: A – “метод проєктів”, B – “дальтон-план”, C – форми організації навчання, D – програмоване навчання, E – види (типи) навчання, F – пояснювально-ілюстративне навчання:

3.6. Контроль та оцінка результатів навчання

480. Визначте поняття. Поточна перевірка знань: 1) вид контролю; 2) форма контролю; 3) метод контролю; 4) засіб контролю.
481. Визначте поняття. Об'єктивність перевірки знань: 1) вид; 2) принцип; 3) метод; 4) засіб.
482. Визначте поняття. Тематична перевірка знань: 1) засіб; 2) метод; 3) вид; 4) принцип; 5) форма; 6) прийом.
483. Твердження, що Ш. Амонашвілі є прихильником методу навчання без оцінювання: 1) правильне; 2) неправильне.
484. Твердження, що сучасна українська національна школа користується чотирибальною системою оцінювання знань учнів: 1) правильне; 2) неправильне.
485. Визначте поняття. Виявлення, вимірювання, облік контролю: 1) методи контролю; 2) форми перевірки; 3) структура контролю; 4) принципи перевірки.
486. Визначте поняття. Фронтальний контроль знань учнів: 1) форма; 2) метод; 3) вид; 4) принцип.
487. Визначте поняття. Якість засвоєння, що характеризується вмінням знаходити варіативні способи використання знань в змінених умовах: 1) оперативність; 2) глибина; 3) гнучкість; 4) системність; 5) систематичність; 6) повнота.
488. Визначте поняття. Програмована перевірка знань: 1) метод; 2) засіб; 3) принцип; 4) вид.
489. Визначте поняття. Усна та письмова перевірка знань: 1) види контролю; 2) засоби контролю; 3) принципи контролю; 4) методи контролю.
490. Визначте поняття. Групова та фронтальна перевірка знань: 1) методи; 2) засоби; 3) види; 4) форми.

- 491.** Зазначте, до якого виду функцій належить діагностична функція контролю: *1) загальні; 2) специфічні (контролюючі).*
- 492.** Зазначте, до якого виду функцій належить стимулююча функція контролю: *1) загальні; 2) специфічні (контролюючі).*
- 493.** Вкажіть, до якого виду функцій належить вимірювання знань: *1) загальні; 2) специфічні (контролюючі).*
- 494.** Вкажіть функцію, яка в основному виконує попередній контроль знань, умінь, навичок учнів: *1) прогностичну; 2) діагностичну; 3) повчальну; 4) розвивальну; 5) управлінську; 6) виховну.*
- 495.** Визначте поняття. Прогнозування кінцевого результату навчання, що забезпечується його організацією і функціонуванням: *1) правило; 2) діагностика; 3) закономірність; 4) мета; 5) принцип; 6) прийом.*
- 496.** Визначте поняття. Знання учнями основних категорій, правил, принципів, закономірностей навчального предмета: *1) суб'єкти контролю; 2) функції контролю; 3) методи контролю; 4) об'єкти контролю; 5) принципи контролю; 6) види контролю.*
- 497.** Назвіть загальну функцію контролю, яка полягає в тому, що добре вмотивована і справедлива оцінка успішності є важливим імпульсом навчальній праці, яка переростає у стійкий мотив обов'язку і відповідальності: *1) виявлення; 2) діагностика; 3) управління; 4) вимірювання; 5) облік; 6) стимулювання.*
- 498.** Назвіть нормативний документ, яким обумовлюється система оцінювання знань в середньому загальноосвітньому навчальному закладі: *1) Положення про середній загальноосвітній навчальний заклад; 2) Закон України "Про освіту"; 3) Статут середнього загальноосвітнього навчального закладу.*
- 499.** Визначте поняття. Ідеальне мислене уявлення про кінцевий результат навчання: *1) мотив; 2) ідеал; 3) напрям; 4) мета; 5) прийом; 6) принцип.*

- 500.** Твердження, що повнота, міцність, глибина, оперативність, гнучкість, дієвість знань характеризують їх якість: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 501.** Вкажіть рівень засвоєння знань, при якому знання учнів виступають як свідомо сприйнята, зафіксована в пам'яті і відтворюючо-об'єктивна інформація про предмети пізнання: *1) репродуктивний; 2) реконструктивний; 3) творчий.*
- 502.** Назвіть характерну рису творчого рівня засвоєння знань: *1) знання виступають як об'єктно-відтворююча інформація; 2) знання учнів використовуються в стандартних умовах (виконання завдань на засвоєння правила); 3) учні продуктивно використовують знання і засвоєні способи дій в нетипових (змінених ситуаціях).*
- 503.** Визначте поняття. Система визначених показників, які відображають об'єктивні знання, уміння учнів: *1) функції контролю; 2) контроль знань; 3) об'єкти перевірки; 4) оцінка успішності; 5) якість знань; б) рівень знань.*
- 504.** Визначте поняття. Перелік провідних понять, законів, ідей, теорій, які лежать в основі певної науки і інтерпретуються в шкільних програмах: *1) об'єм знань; 2) рівень знань; 3) якість знань.*
- 505.** Виберіть положення, що характеризує поняття "рівень засвоєння знань": *1) перелік провідних понять, законів, ідей, теорій, які необхідно засвоїти"; 2) визначені параметри, характеристики засвоєння знань, умінь і навичок; 3) характер застосування засвоєних знань, що забезпечує ту чи іншу міру мислительних зусиль.*
- 506.** Завершіть твердження. Класифікація функцій контролю поєднує в собі функції специфічні і ...: *1) конкретні; 2) зовнішні; 3) внутрішні; 4) об'єктивні; 5) істотні; б) загальні.*
- 507.** Твердження, що оцінювання – специфічна функція контролю знань: *1) правильне; 2) неправильне.*

- 508.** Визначте поняття. Якість засвоєння знань, що характеризується кількістю засвоєних і усвідомлених учнями суттєвих зв'язків, відношень в знаннях: 1) повнота; 2) узагальненість; 3) міцність; 4) глибина; 5) гнучкість; 6) конкретність.
- 509.** Зазначте походження слова “контроль”: 1) англійське; 2) французьке; 3) латинське; 4) німецьке.
- 510.** Зазначте систему оцінювання знань в Україні, яка передувала 12-бальній шкалі оцінювання навчальних досягнень учнів: 1) п'ятибальна; 2) семибальна; 3) чотирибальна; 4) словесна.
- 511.** Твердження про те, що за 12-бальною шкалою оцінювання оцінки поділяють на позитивні та негативні: 1) правильне; 2) неправильне.
- 512.** Вкажіть рівень навчальних досягнень учнів, при якому учень знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійно застосовує знання в стандартних умовах, володіє розумовими операціями: 1) догматичний; 2) початковий; 3) репродуктивний; 4) достатній; 5) недостатній; 6) середній.
- 513.** Твердження, що за тематичного оцінювання навчальних досягнень учнів можлива повторна атестація з метою підвищення оцінки: 1) правильне; 2) неправильне.
- 514.** Твердження, що семестрову оцінку виставляють лише за умови проходження учнями усіх запланованих тематичних атестацій: 1) правильне; 2) неправильне.
- 515.** Твердження, що учень має право на переатестацію з метою підвищення атестаційного балу: 1) правильне; 2) неправильне; 3) частково правильне.
- 516.** Назвіть принципи перевірки знань учнів: 1) об'єктивність; 2) наочність; 3) систематичність; 4) всебічність; 5) єдність вимог; 6) регулярність; 7) доступність; 8) емоційність; 9) різноманітність форм.

- 517.** Вкажіть вимоги, які не є принципами контролю знань: 1) *всебічність*; 2) *різноманітність форм*; 3) *етичне ставлення до учня*; 4) *гласність*; 5) *диференційованість*; 6) *наочність*; 7) *систематичність і регулярність*; 8) *об'єктивність*; 9) *емоційність*; 10) *єдність вимог*; 11) *індивідуальний підхід*; 12) *вмотивованість*.
- 518.** Вкажіть види контролю за ознакою місця застосування в навчальному процесі і дидактичного призначення: 1) *попередній*; 2) *поточний*; 3) *графічний*; 4) *практичний*; 5) *самоконтроль*; 6) *періодичний*; 7) *підсумковий (внутрішкільний та інспекторський)*; 8) *тематичний*; 9) *екзаменаційний*; 10) *груповий*.
- 519.** Вкажіть форми контролю знань за специфікою організаційних форм: 1) *груповий*; 2) *тематичний*; 3) *підсумковий*; 4) *самоконтроль*; 5) *фронтальний*; 6) *комбінований*; 7) *індивідуальний*; 8) *періодичний*; 9) *практичний*; 10) *тестовий*.
- 520.** Вкажіть суттєві ознаки поняття “контроль знань”: 1) *формування особистості*; 2) *визначення об'єму, рівня і якості засвоєння навчального матеріалу*; 3) *складова частина навчального процесу*; 4) *спосіб досягнення мети*; 5) *тактичний вияв принципу навчання*; 6) *виявлення успіхів і прогалин в знаннях*; 7) *внесення коректив в процес навчання*; 8) *кількісні і якісні зміни в розвитку*.
- 521.** Вкажіть компоненти контролю знань: 1) *перевірка*; 2) *мотив*; 3) *оцінка*; 4) *облік*; 5) *принципи*; 6) *суперечності*.
- 522.** Вкажіть педагогічно допустимі випадки знехтування вчителем підсумковим контролем по відношенню до учнів: 1) *активна і продуктивна праця учня протягом навчального року*; 2) *відмінні показники і оцінки учня з даного предмету*; 3) *меланхолічний темперамент учня*; 4) *коли учня відстоюють деякі однокласники*.
- 523.** Вкажіть позитивні сторони усної перевірки знань учнів: 1) *активність мислення*; 2) *аргументованість думки*; 3) *виклад думок в логічній послідовності*; 4) *вміння дискутувати*; б) *фрагментарні відповіді*.

- 524.** Вкажіть рівні засвоєння знань: 1) *репродуктивний*; 2) *емоційний*; 3) *емпіричний*; 4) *творчий*; 5) *теоретичний*; 6) *абстрагований*; 7) *систематичний*; 8) *реконструктивний*.
- 525.** Назвіть специфічні (контролюючі) функції контролю знань: 1) *стимулювання*; 2) *вимірювання*; 3) *виховання*; 4) *оцінювання*; 5) *виявлення*; 6) *розвиток*; 7) *діагноз*; 8) *прогноз*.
- 526.** Вкажіть загальні функції контролю знань: 1) *стимулювання*; 2) *виховуюча*; 3) *діагностична*; 4) *виявлення*; 5) *прогностична*; 6) *навчаюча*; 7) *оцінювання*; 8) *вимірювання*.
- 527.** Згрупуйте методи контролю знань за ознакою врахування мети перевірки знань, умінь і навичок: 1) *графічний*; 2) *тематичний*; 3) *програмований*; 4) *практичний*; 5) *спостереження*; 6) *усний*; 7) *підсумковий*; 8) *письмовий*; 9) *індивідуальний*; 10) *груповий*.
- 528.** Назвіть якості знань при контролі: 1) *міцність*; 2) *гнучкість*; 3) *тематичність*; 4) *повнота*; 5) *конкретність*; 6) *узагальненість*; 7) *глибина*; 8) *схоластичність*.
- 529.** Вкажіть позиції, в яких розглядається самоконтроль знань дидактами – науковцями: 1) *функція контролю*; 2) *метод контролю*; 3) *форма контролю*; 4) *вид контролю*; 5) *об'єкт контролю*; 6) *принцип контролю*.
- 530.** Вкажіть дидактичні вимоги до оцінки знань: 1) *об'єктивність*; 2) *стимулювання*; 3) *обґрунтування*; 4) *систематичність*; 5) *індивідуальний підхід*; 6) *диференційований підхід*.
- 531.** Назвіть форми підсумкового контролю знань: 1) *уроки*; 2) *екскурсії*; 3) *заліки*; 4) *екзамени*; 5) *гуртки*; 6) *факультативи*.
- 532.** Виберіть оціночні судження, які були використані учителем під час самостійної роботи: 1) *“Хто виконав усі приклади за хвилину без помилок, отримає “10”*; 2) *“Жені потрібно ще раз уважно перевірити останній приклад”*; 3) *“Першим виконав всі приклади правильно і акуратно Андрій”*; 4) *“Галинці я поставлю дванадцять”*.

- 533.** Вкажіть мету запитань, які задає вчитель під час уроку: “Чому відбувається зміна пір року?”, “Де знаходиться найбільша річка Європи?”, “З яких частин складається рослина?": 1) підвести конкретне під загальне; 2) встановити значення явищ і процесів; 3) визначити взаємозв'язки між явищами, процесами; 4) порівняти явища і процеси; 5) визначити характерні риси і ознаки понять і явищ; 6) узагальнити і зробити висновки.
- 534.** З наведених суджень, які використані учителем під час самостійної роботи, до оціночних відносяться наступні: 1) “Василько, ти вже виконав? Дай Галинці перевірити свою роботу, адже ти завжди нулі губиш”; 2) “Марійка у нас молодець: працює добре і швидко, і зробила найважчу половину роботи”; 3) “Сергійко сьогодні і задачу дома виконав, і приклади виконує правильно, молодець”; 5) “Діти, час на роботу закінчився. Перевіримо відповіді. Читай, Наталю, першу відповідь”; 6) “У кого яка відповідь? Хто помилився? Вам необхідно перерахувати приклад”.
- 535.** Зазначте мету запитань, які задає учитель під час уроку: “Чому головним у єгиптян був Бог сонця та чиїм інтересам служила почута вами легенда? Найдіть на карті місце витоку річки Ніл. Якими якостями можна характеризувати зображених на малюнку Богів”: 1) порівняти явища і процеси; 2) встановити значення явищ і процесів; 3) визначити взаємозв'язки між явищами і процесами; 4) порівняти причини явищ і процесів; 5) визначити характерні риси і ознаки понять і явищ; 6) зробити узагальнення і висновки; 7) підвести конкретне під загальне.
- 536.** Вкажіть контролюючі функції перевірки знань: 1) виховання; 2) розвиток; 3) стимулювання; 4) вимірювання; 5) виявлення; 6) оцінювання.
- 537.** Розв'яжіть педагогічну ситуацію. Учениця середніх здібностей написала контрольну роботу на “3”. З поданих коментарів цієї роботи наступні не є педагогічно оправданими: 1) *Три. Думаю, що якби твої*

записи були більш акуратними, то й неточностей було б менше;
2) Три. Яка брудна і неохайна робота; 3) Три. Ти знову полінувалася перевірити і виправити помилки; 4) Три. Уже всі в класі знають як пишеться слово “село”. Я думаю, що і ти можеш із цим справитись; 5) Три. Я уважно ознайомилась із твоєю роботою і бачу, що деякі правила, на які ти допускала помилки в минулому, ти вже опанувала, є можливість опанувати й інші.

538. Розв’яжіть педагогічну ситуацію. На уроці української мови третьокласник, відповідаючи біля дошки, часто непомітно дивився на долоню. Вчителька уважно дивилась на дошку, а коли учень закінчив відповідати, підійшла, взяла за руку, оглянула. З педагогічного погляду вчительці необхідно: 1) поставити на долоню “десять”, а в журналі “двійку”; 2) вказати, продемонструвавши пописану руку учня: “подивіться, де знаходиться його розум”; 3) сказати: “Ти краще б на черевиках підказку написав, не так помітно було б”; 4) ганчіркою витерти дошку і долоню і сказати: “Провідміняй ще раз, тільки інше слово”; 5) сказати: “Давай щоденник, повідомимо батькам про твої винаходи”.

539. Розв’яжіть педагогічну ситуацію Першокласники вперше розфарбовують малюнок акварельними фарбами. В кінці уроку Оленка злякано дивиться на вчительку. На її аркуші, поверх простим олівцем намальованих дерев, розплелись плями чорного, рожевого, зеленого. Педагогічно оправдані дії вчительки: 1) попросити дітей оцінити Оленчин малюнок; 2) не звернути уваги на малюнок; 3) заспокоїти дівчинку, що не всі відразу стають художниками; 4) сказати: “Ти вражена тим, що трапилось з фарбами? Вони не послухали тебе?”; 5) сказати, що нічого страшного не трапилось; б) похвалити і сказати, що малюнок вийшов непогано.

540. Здійсніть перелік основних компетенцій, які лежать в основі сучасних критеріїв оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої школи України: 1) інформаційні; 2) релігійні;

3) комунікативні; 4) соціальні; 5) національні; 6) самовиховання; 7) саморозвитку; 8) самоосвіти; 9) полі культурні.

541. Перелічіть рівні навчальних досягнень учнів за 12-бальною шкалою оцінювання: 1) державний; 2) початковий; 3) регіональний; 4) середній; 5) високий; 6) достатній; 7) недостатній; 8) місцевий; 9) елементарний; 10) творчий.

542. Вкажіть орієнтири, які аналізуються при визначенні навчальних досягнень учнів: 1) світогляд досягнень учнів; 2) характеристики відповіді учня; 3) якість знань; 4) ступінь сформованості загальнонавчальних та предметних умінь і навичок; 5) рівень оволодіння розумовими операціями; 6) стан здоров'я учня; 7) досвід творчої діяльності; 8) самостійність оцінних суджень; 9) оцінка успішності незалежними суддями (експертами).

543. Вкажіть обов'язкові види оцінювання навчальних досягнень учнів: 1) попереднє; 2) поточне; 3) тематичне; 4) підсумкове.

544. Встановіть послідовність необхідних рівнів навчальних досягнень учнів за 12-бальною шкалою оцінювання: 1) творчий; 2) репродуктивний; 3) початковий; 4) середній; 5) недостатній; 6) елементарний; 7) високий; 8) реконструктивний; 9) достатній.

545. Назвіть висловлювання Ш.О. Амонашвілі про оцінку в процесі навчання: 1) "У цілому в оцінках мало педагогіки й багато влади"; 2) "Оцінка повинна винагороджувати працелюбність, а не карати за лень і недбальство"; 3) "Я завжди з великою тривогою думав про психоз гонитви за відмінними оцінками"; 4) "З несправедливо поставленої двійки починається одна з найбільших бід школи – неправдивість дитини, обман і учителя і батьків"; 5) "Кожного дня більшість дітей, які отримали оцінки, ідуть додому невдоволені тим, що учителі поставили їм занижені оцінки".

546. Вкажіть думки В. Сухомлинського про оцінку в навчанні: 1) "У цілому в оцінках мало педагогіки і багато влади"; 2) "Оцінка повинна винагороджувати працелюбність, а не карати за лень і

недбальство”; 3) “Я завжди з великою тривогою думав про психоз гонитви за відмінними оцінками”; 4) “З несправедливо поставленої двійки починається одна з найбільших бід школи – неправдивість дитини, обман і учителя, і батьків”; 5) “Кожен день більшість дітей, які отримали оцінки, ідуть додому невдоволені тим, що учителі не ставили їм заслужені оцінки”.

547. Зазначте думки Ш. Амонашвілі про оцінку в навчанні: 1) “Оцінка повинна винагороджувати працелюбність, а не карати за лень і недбальство. Я завжди з великою тривогою думав про психоз гонитви за відмінними оцінками”; 2) “Кожна оцінка – це стимул, який обов’язково повинен викликати позитивну зворотну реакцію учня”; 3) “Кожен день більшість дітей, які отримали оцінки, ідуть додому невдоволені тим, що учителі поставили їм занижені оцінки”; 4) “У двійки і п’ятірки діаметрально протилежний психічний вплив: двійка не може не гнітити, п’ятірка не може не підносити”.

548. Назвіть слова, в яких передається ставлення В. Сухомлинського до оцінки успішності: 1) “Оцінка регулює навчально-пізнавальну діяльність тим, що попереджає її від можливих помилок і удосконалює школяра в аналізі причин ускладнень, що виникають”; 2) “У мене в школі в початкових класах є правило: до того часу, поки дитина не навчилася задовільно виконувати ту чи іншу роботу, їй не ставлять ніякої оцінки”; 3) “Не поспішайте ставити оцінку, не перетворюйте її в ідола”; 4) “Для дитини, яка щойно прийшла в школу, дійсного об’єкту оцінки не існує: таким об’єктом для неї є не якість знань і умінь, якими вона оволодіває, а зусилля потрачені на вирішення навчального завдання”.

549. Вкажіть слова, в яких передається ставлення Ш. Амонашвілі до оцінки успішності: 1) “Оцінка регулює навчально-пізнавальну діяльність тим, що попереджає її від можливих помилок і вдосконалює школяра в аналізі причин ускладнень, що виникають”; 2) “У мене в школі в початкових класах є правило: до того часу, поки

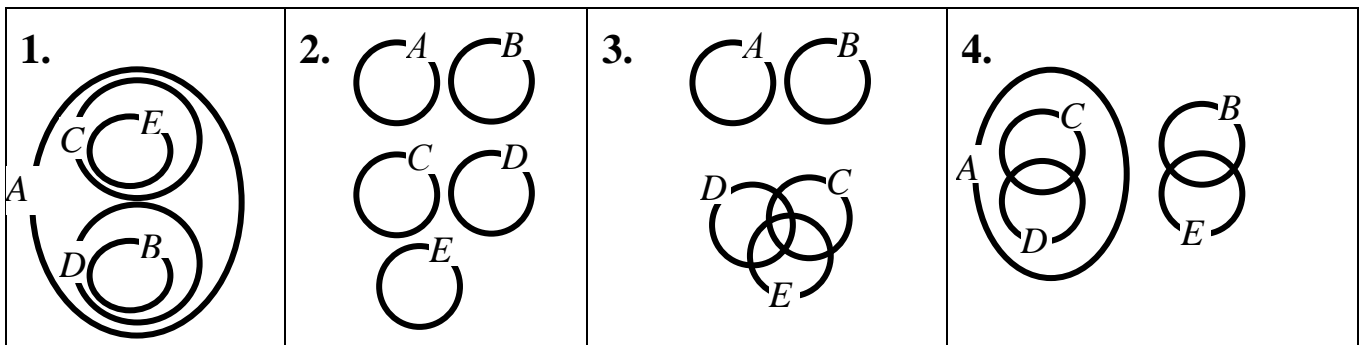
дитина не навчилася задовільно виконувати ту чи іншу роботу, їй не ставлять ніякої оцінки”; 3) “Не поспішайте ставити оцінку, не перетворюйте її в ідола”; 4) “Для дитини, яка щойно прийшла до школи, дійсного об’єкту оцінки не існує: таким об’єктом для неї є не якість знань і умінь, якими вона оволодіває, а зусилля потрачені на вирішення навчального завдання”.

- 550.** Підберіть відповідні поняття. Засіб навчання так стосується підручника, як форма організації навчання ..., як загальна педагогіка ...: 1) типу уроку; 2) самостійної роботи; 3) комбінованого уроку; 4) дидактики; 5) перевірки домашніх завдань; 6) психології; 7) педагогічних категорій.
- 551.** Серед запропонованих тверджень, виберіть помилкові: 1) діагностична і прогностична функції контролю знань належать до специфічних; 2) графічна перевірка знань є формою контролю; 3) об’єктивність і регулярність перевірки знань належать до принципів контролю; 4) автором праці “Куди і як зникли трійки” є С. Лисенкова.
- 552.** Оцініть нижченаведені твердження (правильні позначте цифрою 1, неправильні – цифрою 2): 1) поняття “мета навчання” належить до процесуальних дидактичних категорій; 2) навчання – пізнавальний вид діяльності; 3) О. Духнович був противником диференційованого підходу в навчанні; 4) поняття “навчальний предмет” ширше, ніж поняття “наука”; 5) пояснювально-ілюстративний і дослідницький методи належать до групи методів навчання за характером пізнавальної активності учнів; 6) домашня самостійна робота – форма організації навчання.
- 553.** Підберіть відповідні поняття. Урок так стосується комбінованого уроку, як вправа ..., як підручник ...: 1) методів навчання; 2) пробної вправи; 3) форми навчання; 4) засобів навчання; 5) комплексного підручника.

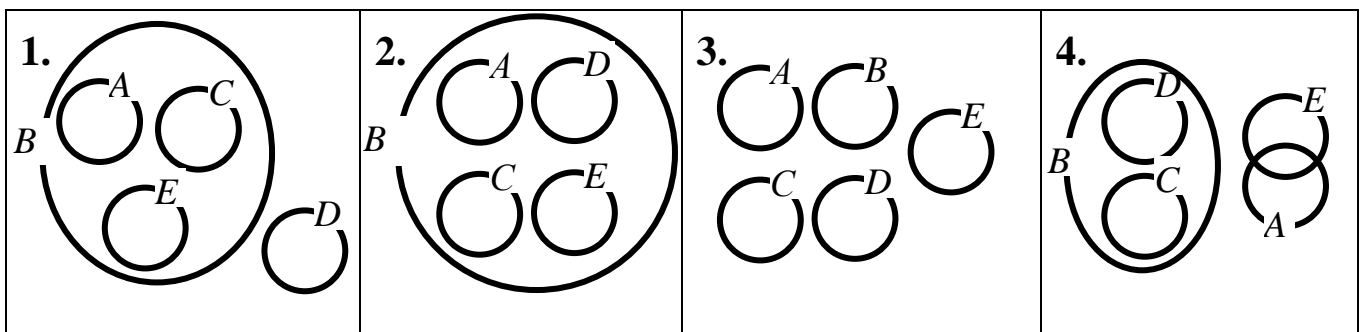
- 554.** Підберіть відповідні поняття: тренувальні вправи так стосуються пробних вправ, як комбінований урок ...; як тематичний контроль ..., як графічна перевірка ...: 1) підсумкової перевірки; 2) методів контролю; 3) форм контролю; 4) групового контролю; 5) форм навчання; 6) тестового контролю; 7) контрольного уроку; 8) екскурсії; 9) методів навчання.
- 555.** Підберіть відповідні поняття. Ілюстрація так стосується демонстрації, як підсумковий контроль ..., як графічна перевірка ...: 1) тестового контролю; 2) групової перевірки; 3) тематичної перевірки; 4) індивідуального контролю; 5) фронтальної перевірки.
- 556.** Підберіть відповідні поняття. Пояснення так відноситься до бесіди, як поточна перевірка до перевірки ..., як перевірка практикою до перевірки ...: 1) колективної; 2) підсумкової; 3) індивідуальної; 4) усної; 5) фронтальної.
- 557.** Вкажіть дидактичні динамічні явища, що позначаються в теорії навчання одночасно такими поняттями, як форма і метод навчання – ...; принцип і засіб навчання – ...; метод, форма і вид контролю знань – ... 1) спостережливість; 2) природовідповідність; 3) міцність; 4) наочність; 5) бесіда; 6) лекція; 7) самоконтроль; 8) аналіз; 9) диспут; 10) синтез.
- 558.** Серед запропонованих тверджень, виберіть правильні: 1) етнодидактика обстоює принцип наочності в навчанні; 2) специфічні функції контролю знань є вираженням його структури; 3) сучасний педагог може ігнорувати принципом гуманності в навчанні; 4) в загальноосвітню школу, згідно із Законом України “Про освіту”, приймають на навчання дітей у п’ятирічному віці; 5) програмовані і прикладні підручники охоплює класифікація підручників за однією визначеною ознакою; 6) класичний період у розвитку дидактики (пов’язаний з іменами видатних педагогів) характеризується в основному накопиченням емпіричних знань; 7) зміст освіти – явище стійке і незмінне.

559. Виберіть ті твердження, які є правильними: 1) графічна і програмована перевірки – це методи контролю знань учнів; 2) тематичний і періодичний контроль – види контролю; 3) об'єктивність і систематичність знань – прийоми контролю; 4) груповий та індивідуальний контроль – форми перевірки знань учнів; 5) виявлення, вимірювання й оцінювання – загальні функції контролю; 6) в Україні нині діє п'ятибальна система оцінювання знань учнів.

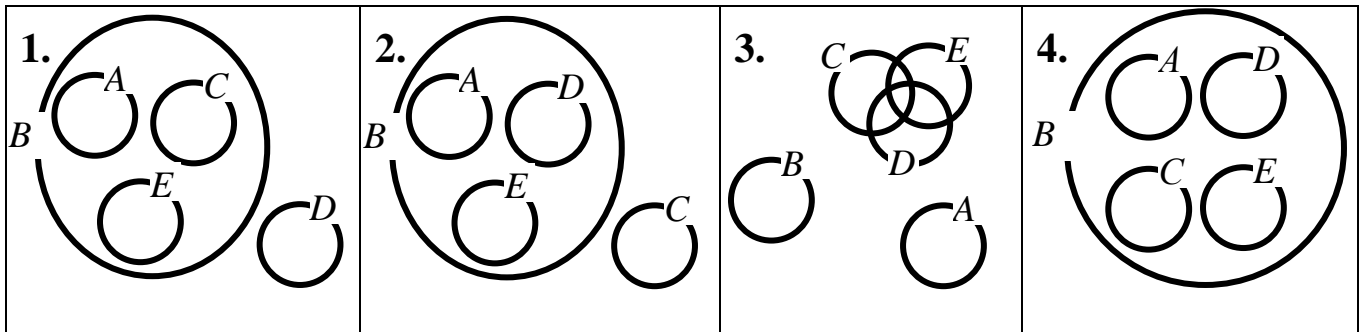
560. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями *A, B, C, D, E* на кругах Ейлера, де: *A* – функції контролю, *B* – функція виявлення знань, *C* – загальні функції контролю, *D* – специфічні функції контролю, *E* – функція стимулювання:

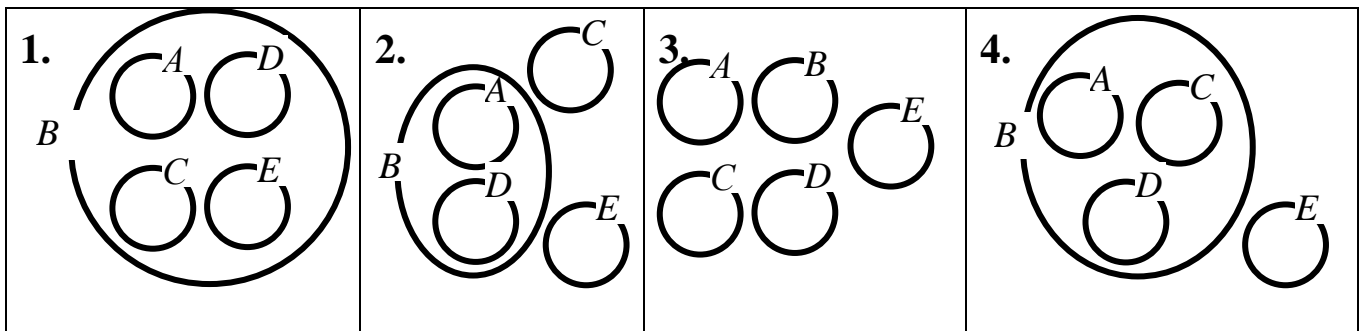
561. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями *A, B, C, D, E* на кругах Ейлера, де: *A* – поточний контроль, *B* – види контролю за дидактичною метою, *C* – поточна перевірка, *D* – тестова перевірка, *E* – тематичний контроль:

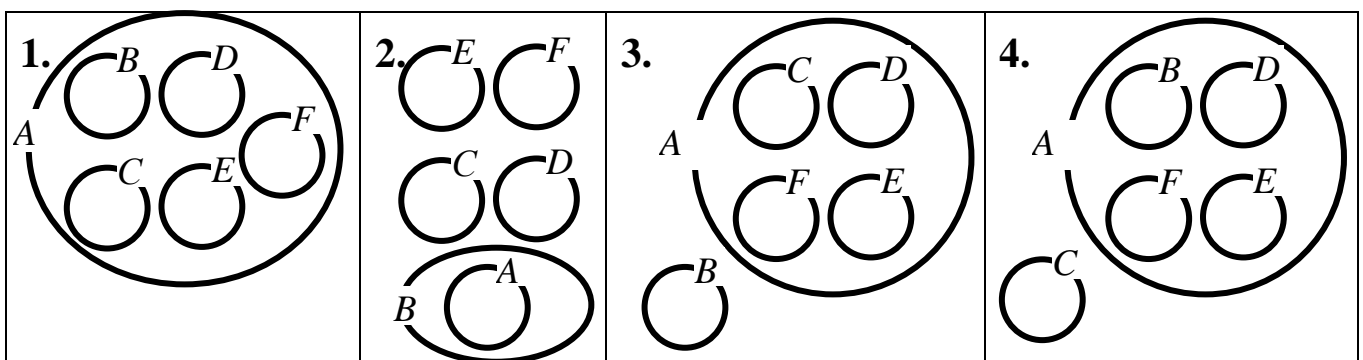
562. Вкажіть варіант відповіді, в якому правильно позначено співвідношення між поняттями *A, B, C, D, E* на кругах Ейлера, де: *A* – усний контроль, *B* – методи контролю, *C* – поточний контроль, *D* – письмова перевірка, *E* – тестовий контроль:

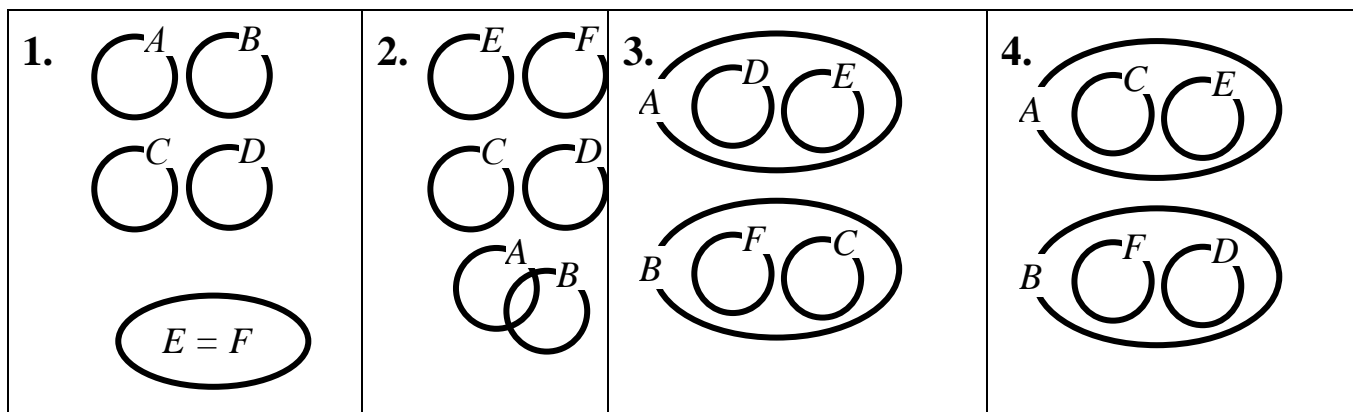
563. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильні співвідношення між поняттями *A, B, C, D, E* на кругах Ейлера, де: *A* – фронтальна перевірка, *B* – форми контролю, *C* – груповий контроль, *D* – комбінована перевірка, *E* – письмовий контроль:

564. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильні співвідношення між поняттями *A, B, C, D, E, F* на кругах Ейлера, де *A* – якість засвоєння знань, *B* – повнота знань, *C* – перевірка практикою, *D* – глибина знань, *E* – конкретність знань, *F* – узагальненість знань:

565. Вкажіть варіант відповіді, який містить правильні співвідношення між поняттями *A*, *B*, *C*, *D*, *E*, *F* на кругах Ейлера, де *A* – форми контролю, *B* – методи перевірки, *C* – програмований контроль, *D* – індивідуальна перевірка, *E* – комбінований контроль, *F* – перевірка практикою:

***Показчик тестових завдань за рівнями складності
до розділу “Теорія освіти і навчання”***

Рівень складності	Номери тестових завдань
<i>Перший рівень</i>	1-37, 58-80, 85-94, 117, 125-155, 186-222, 286-318, 377-409, 480-515.
<i>Другий рівень</i>	38-51, 81-84, 95-116, 156-179, 223-271, 319-351, 410-448, 516-543.
<i>Третій рівень</i>	52-57, 118-124, 180-185, 272-285, 352-376, 449-479, 544-565.

4. ШКОЛОЗНАВСТВО. ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

4.1. Історія розвитку зарубіжної школи,

виховання і педагогічної думки

1. Вкажіть провідні напрями афінського виховання (7-5 ст. до н.е.):
1) трудове; 2) розумове; 3) естетичне; 4) моральне; 5) економічне; 6) фізичне.
2. Встановіть послідовність навчання і виховання хлопчиків в Стародавніх Афінах: *1) музичне виховання у школі кифариста; 2) домашнє виховання; 3) навчання в школі граматиста; 4) проходження військової служби; 5) заняття в гімнастичній школі; 6) навчання в гімназії.*
3. Вкажіть характеристики, властиві спартанському вихованню:
1) високий розумовий розвиток вихованців; 2) військово-гімнастичне виховання; 3) естетичний розвиток дітей; 4) недостатність інтелектуального виховання; 5) байдужість до зручностей, загартованість, терпіння; 6) пріоритет фізичного виховання.
4. Назвіть елементи афінського виховання в педагогічній системі Платона: *1) ідея гармонійного розвитку; 2) державний характер виховання; 3) виховання дівчат; 4) широке коло наук; 5) система шкіл.*
5. Вкажіть давньогрецького філософа, учня Платона. Метою людського життя вважав прагнення до земного щастя. Встановив вікову періодизацію, негативно ставився до спартанського виховання (“у вихованні першу роль має відігравати прекрасне, а не дикотваринне”): *1) Плутарх; 2) Піфагор; 3) Аристотель; 4) Сократ.*
6. Твердження, що поняття “дидакал” і “педагог” у Стародавній Греції були тотожними: *1) правильне; 2) неправильне.*
7. Відновіть давньоафінське прислів'я: “Хто не вміє читати і ..., той не може бути громадянином”: *1) співати; 2) писати; 3) рахувати; 4) танцювати; 5) плавати; 6) малювати.*

8. Назвіть вчителя гімнастики в афінській школі-палестрі:
1) *граматист*; 2) *кифарист*; 3) *педагог*; 4) *педоном*; 5) *педотриб*;
6) *дидаскал*.
9. Вкажіть послідовність навчання у афінських школах: 1) *школа-палестри*; 2) *школа граматиста і кифариста*; 3) *ефебія*; 4) *гімназія*.
10. Назвіть навчально-виховний заклад античних Афін, де юнаки 17-18 років з родин найзаможніших аристократів опановували філософію, політику, літературу та займалися гімнастикою: 1) *агели*; 2) *палестра*; 3) *гімнасія*; 4) *ефебія*.
11. Назвіть криваві нічні облави на рабів, свого роду “практичні заняття” у спартанському вихованні: 1) *агели*; 2) *агони*; 3) *криптії*; 4) *ефебії*.
12. Назвіть характеристики, властиві спартанському вихованню:
1) *приватний характер освіти і виховання*; 2) *досконалий розвиток тілесних сил*; 3) *розвиток войовничого мужнього духу*; 4) *державний характер освіти і виховання*; 5) *розвиток суворого підкорення цілям і волі держави*; 6) *музичний розвиток вихованців*.
13. Вкажіть елементи спартанського виховання в педагогічній системі Платона: 1) *державний характер виховання*; 2) *гармонійність виховання*; 3) *виховання дівчат*; 4) *система шкіл*; 5) *широке коло наук*; 6) *суворість виховання*.
14. Назвіть давньогрецького філософа, представника античного матеріалізму, який мету виховання вбачав у підготовці молоді до реального життя на землі. Він одним із перших поставив питання про природовідповідність виховання (“природа і виховання подібні”):
1) *Демокріт*; 2) *Платон*; 3) *Сократ*; 4) *Аристотель*.
15. Назвіть філософа, який обґрунтував систему виховання у рабовласницькій державі: 1) *Квінтіліан*; 2) *Цицерон*; 3) *Платон*; 4) *Сократ*.
16. Визначте послідовність навчання і виховання дітей і молоді в педагогічній системі давньогрецького філософа Платона: 1) *навчання*

в державній школі; 2) навчання в школах фізичного виховання (палестрах); 3) навчання в групах ефебів; 4) виховання на майданчиках; 5) навчання в гімнасіях; 6) здобуття вищої освіти, підготовка до керування державою.

- 17.** Вкажіть назву військової служби юнаків в Стародавній Греції (Спарта, Афіни): 1) *крипти*; 2) *агони*; 3) *ефебія*; 4) *калокаготія*.
- 18.** Вкажіть правильні твердження про спартанських хлопчиків: 1) *легко зносили холод, спеку і голод*; 2) *спали в м'якій постелі*; 3) *ходили в легкому одязі в будь-яку пору року*; 4) *завжди калорійно і сито харчувалися*; 5) *співали войовничих пісень*; 6) *швидко і коротко відповідали на питання дорослих*; 7) *багато читали і вміли акуратно писати*; 8) *брали участь у нічних облавах на рабів (криптіях)*.
- 19.** Назвіть школу, в якій афінські хлопчики навчалися п'ятиборству: 1) *кифариста*; 2) *ефебія*; 3) *гімнасія*; 4) *палестра*; 5) *граматиста*.
- 20.** Вкажіть давньогрецького філософа, який метою виховання вважав пізнання людиною самої себе, її моральне самовдосконалення: 1) *Аристотель*; 2) *Сократ*; 3) *Платон*; 4) *Демокрит*; 5) *Цицерон*.
- 21.** Встановіть відповідність між частинами душі людини і напрямками виховання у педагогічній концепції Аристотеля: “Рослинна частина душі – ...; тваринна – ...; розумова – ...”: 1) *трудове виховання*; 2) *моральне виховання*; 3) *фізичне виховання*; 4) *інтелектуальне виховання*; 5) *естетичне виховання*.
- 22.** Назвіть видатного римського педагога-гуманіста, автора першого педагогічного твору “Про виховання оратора”: 1) *Цицерон*; 2) *Сенека*; 3) *Квінтіліан*; 4) *Платон*.
- 23.** Вкажіть, про особливості якої системи виховання згадано у розповіді Плутарха про те, що Лікурґ “зміцнив і загартував дівчат вправами з бігу, боротьби, метання диска і списа”: 1) *афінська*; 2) *спартанська*; 3) *римська*; 4) *візантійська*.
- 24.** Вкажіть назву спартанського державного навчально-виховного

закладу, де перебували хлопчики віком від 7-18 років: 1) *гімнасія*; 2) *ефебія*; 3) *агели*; 4) *палестра*.

25. Вкажіть послідовність навчання у афінських школах: 1) *мусична школа*; 2) *ефебія*; 3) *гімнасія*; 4) *палестра*.
26. Зазначте давньогрецького філософа-ідеаліста, який учнів навчав евристичним методом (методом навідних запитань): 1) *Платон*; 2) *Сократ*; 3) *Аристотель*; 4) *Квінтіліан*; 5) *Демокрит*.
27. Встановіть хронологію життєвого і творчого шляху видатних філософів античності: 1) *Платон*; 2) *Сократ*; 3) *Квінтіліан*; 4) *Аристотель*.
28. Вкажіть правильні твердження про Платона: 1) *давньогрецький філософ, теоретик, педагог*; 2) *створив власну педагогічну теорію на основі узагальнення досвіду афінського і спартанського виховання*; 3) *вперше створив вікову періодизацію, розділивши життя підростаючої людини на три періоди*; 4) *учень Аристотеля, засновник Лікею*; 5) *автор праць “Держава”, “Закони”*.
29. Зазначте, як називали вчителів і вихователів у Стародавній Греції. У школах кифариста – ..., в агелах – ..., у школах граматистів – ...: 1) *дидаскали*; 2) *педономи*; 3) *педагоги*; 4) *педотриби*.
30. Назвіть спартанських державних чиновників, які здійснювали контроль за вихованням дітей у сім’ї: 1) *педагоги*; 2) *педономи*; 3) *дидаскали*; 4) *педотриби*.
31. Вкажіть спільні напрями афінського і спартанського виховання: 1) *розумове*; 2) *моральне*; 3) *трудове*; 4) *фізичне*; 5) *музично-естетичне*; 6) *військове*.
32. Назвіть вчителя мусичної школи в античних Афінах: 1) *педагог*; 2) *дидаскал*; 3) *магістр*; 4) *педотриб*; 5) *педоном*.
33. Зазначте давньогрецького філософа, який у своїх працях “Держава”, “Закони” накреслив проект нової системи виховання дітей та молоді в рабовласницькій державі: 1) *Аристотель*; 2) *Піфагор*; 3) *Платон*;

4) *Сократ*.

34. Назвіть правильні твердження про Аристотеля: 1) *автор слів “Платон мені друг, але істина дорожча”*; 2) *вихователь А.Македонського*; 3) *видатний римський педагог, учитель у школі риторів*; 4) *автор вікової періодизації*.
35. Назвіть учителя школи-палестри в античних Афінах: 1) *педагог*; 2) *дидаскал*; 3) *бакалавр*; 4) *педоном*; 5) *педотриб*.
36. Твердження, що хлопчиків-спартанців учили співати і грати на музичних інструментах: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
37. Серед запропонованих тверджень виберіть правильні: 1) *в античних Афінах вперше з’явився термін “школа” і трактувався як відпочинок від фізичної праці*; 2) *педагогом у Стародавніх Афінах називали вчителя гімнастичної школи*; 3) *трудове виховання було провідним у афінській системі виховання*; 4) *метою афінського виховання було досягнення калокагатії*.
38. Встановіть послідовність навчання і виховання спартанських хлопчиків: 1) *ефебія*; 2) *навчання в агелах*; 3) *сімейне виховання*.
39. Назвіть щорічне публічне випробування у Стародавній Спарті, яке організовувалось на засадах змагань з різних спортивних дисциплін: 1) *агон*; 2) *ефебія*; 3) *криптії*; 4) *спартакіада*.
40. Твердження, що афінська система виховання поширювалась на міста-колонії, які розташовувалися на території Причорномор’я в Херсонесі, Ольвії, Пантикапеї: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
41. Назвіть вчителя гімнастичної школи (палестри) в Стародавніх Афінах: 1) *бакалавр*; 2) *магістр*; 3) *дидаскал*; 4) *педотриб*; 5) *педагог*.
42. Вкажіть напрям виховання, зміст якого передано в словах спартанського поета: “Кифари звук мечу не стане поступатись”: 1) *розумове*; 2) *трудове*; 3) *фізичне*; 4) *музичне*; 5) *моральне*.
43. Серед запропонованих характеристик виберіть ті, які властиві афінському вихованню: 1) *приватний характер виховання більшості*

закладів; 2) ефебія; 3) фізичне виховання дітей; 4) інтелектуальний розвиток дітей; 5) сімейне виховання; 6) загальнодержавне виховання; 7) право рабів на елементарну освіту.

44. Твердження, що дівчата-спартанці військово-фізичної підготовки не одержували: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
45. Вкажіть спільні риси афінського і спартанського виховання: 1) *фізичний розвиток вихованців*; 2) *приватний характер виховання*; 3) *здобуття рабами елементарної освіти*; 4) *сімейне виховання*; 5) *музичний розвиток дітей*; 6) *проходження військової служби*.
46. Вкажіть види п'ятиборства в афінських школах-палестрах: 1) *стрибки*; 2) *біг*; 3) *верхова їзда*; 4) *гра в шахи*; 5) *боротьба*; 6) *метання списа*; 7) *полювання*; 8) *метання диска*; 9) *стрільба з лука*.
47. Назвіть грецького філософа і вченого, сина скульптора і акушерки, який у спільних пошуках істини разом зі своїми учнями виходив з положення: “Я знаю тільки те, що я нічого не знаю”: 1) *Сократ*; 2) *Платон*; 3) *Аристотель*; 4) *Демокріт*.
48. Твердження, що Квінтіліан був прихильником гуманістичного виховання дітей: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
49. Назвіть характеристики, властиві педагогіці середньовіччя (5-16 ст.): 1) *зміна духовної орієнтації – від земного до небесного*; 2) *панування язичницької релігії*; 3) *становий характер виховання*; 4) *негативне ставлення християнської релігії до античної культури*; 5) *догматичність і формальність навчання*; 6) *досягнення калокагатії*.
50. Вкажіть провідні типи шкіл в період середньовіччя в Західній Європі: 1) *гімнасії*; 2) *церковні школи*; 3) *міські школи*; 4) *школи-палестри*; 5) *середньовічні університети*; 6) *лицарське виховання*.
51. Відновіть девіз лицарського виховання, замість пропущених крапок (...) вставте необхідні слова: “Душу – ..., життя – ..., серце – ..., честь –

...”: 1) другу; 2) Богу; 3) собі; 4) королю; 5) жінці; 6) Сатані.

- 52.** Вкажіть спільні характеристики навчання в античній школі-палестрі (Стародавні Афіни) та змістом лицарського виховання в епоху середньовіччя: 1) розвиток вміння складати і співати пісні; 2) навчання метанню списа; 3) вивчення “семи вільних наук”; 4) плавання; 5) підготовка монахів; 6) наявність тілесних покарань.
- 53.** Вкажіть хронологію появи таких навчальних закладів в історії людства: 1) класична гімназія; 2) агели; 3) університети; 4) парафіяльні школи.
- 54.** Вкажіть факультети середньовічних університетів: 1) юридичний; 2) педагогічний; 3) філософський; 4) артистичний; 5) медичний; 6) богословський.
- 55.** Зазначте характеристики, властиві середньовічним університетам Європи: 1) виникають у зв’язку з швидким економічним розвитком Європи; 2) користуються самоврядуванням і автономією; 3) очолюються дидасками; 4) зазвичай мають 4 факультети – підготовчий, медичний, богословський, юридичний; 5) випускники отримують звання бакалавра мистецтв; 6) лекції і диспути – основні методи навчання в університеті.
- 56.** Виберіть характерні риси педагогіки середньовіччя в країнах Західної Європи: 1) панування християнської релігії; 2) класовий і становий характер виховання; 3) проголошення аскетизму офіційною ідеологією; 4) трактування мети виховання як всебічного розвитку особистості; 5) виховання в дусі релігійного аскетичного світогляду; 6) світський характер виховання усієї середньовічної школи.
- 57.** Вкажіть нідерландського письменника-педагога, автора праць “Похвала глупоті”, “Грубі вчителі”, “Розмови за просто”, “Молодим дітям наука”: 1) Ф.Рабле; 2) В. да Фільтре; 3) Е.Роттердамський; 4) Л. да Вінчі.
- 58.** Зазначте позиції, в яких представлена система освіти і виховання в

середньовічній Західній Європі: 1) церковне виховання; 2) ефебія (військова служба); 3) середньовічні університети; 4) школи риторів; 5) міські школи; 6) агели; 7) лицарське виховання.

- 59.** Зазначте зміст (“вільні благочестія”) лицарського виховання: 1) верхова їзда; 2) гра в шахи; 3) боротьба; 4) стрибки; 5) плавання; 6) біг; 7) філософія; 8) література.
- 60.** Вкажіть спільні риси спартанського і лицарського виховання: 1) підготовка досвідчених воїнів; 2) гуманне ставлення до поневолених; 3) морально-естетичний розвиток особистості; 4) жорстоке поводження з поневоленими (рабами, кріпаками); 5) відсутність розумового виховання; 6) досягнення калокагатії – ідеалу фізичного і морального вдосконалення людини; 7) військово-фізична підготовка дівчат.
- 61.** Вкажіть хронологію появи таких навчально-виховних закладів: 1) університет; 2) мусична школа; 3) “будинки молоді”; 4) класична гімназія.
- 62.** Вкажіть основні вимоги реформації в галузі шкільництва: 1) навчання рідною мовою; 2) державне або громадське фінансування школи; 3) можливість освіти для жінок; 4) навчання латиною; 5) відкриття єзуїтських шкіл.
- 63.** Студент, закінчивши артистичний факультет Болонського університету в епоху середньовіччя, отримував ступінь: 1) доктора наук; 2) магістра мистецтв; 3) бакалавра мистецтв; 4) дидака; 5) педотриба.
- 64.** Вкажіть спільні риси в системах освіти староафінських шкіл та церковних шкіл середньовічної Європи: 1) застосування фізичних покарань; 2) розумовий розвиток вихованців; 3) військово-патріотичне виховання; 4) сімейне виховання; 5) музично-естетичний розвиток вихованців.
- 65.** Назвіть навчальний заклад, заснований в м. Станбурзі

(Німеччина) Й. Штурмом. Такі заклади у 16 ст. стали виникати в цілому ряді міст Європи і готували майбутніх служителів протестанської церкви та державних чиновників: 1) *університет*; 2) *гімназія*; 3) *академія*; 4) *єзуїтська колегія*.

- 66.** Зазначте характеристики церковних шкіл (духовного виховання) в середньовічній Європі: 1) *масовий (загальнодержавний характер) навчання*; 2) *навчання рідною мовою*; 3) *навчання катехізисами*; 4) *вивчення “семи вільних мистецтв”*; 5) *проведення навчання латиною*; 6) *відсутність фізичних покарань*; 7) *наявність індивідуально-групової форми навчання*.
- 67.** Назвіть цикли предметів “семи вільних наук”: 1) *“квартіум”*; 2) *квартет*; 3) *“квадривіум”*; 4) *“септіум”*; 5) *“дует”*; 6) *“октавіум”*; 7) *“тривіум”*; 8) *“терціум”*.
- 68.** Вкажіть характеристики лицарського виховання (кінець 11 – 15 ст.): 1) *релігійний характер виховання*; 2) *девіз лицарів: “Кифари звук мечу не стане поступатись”*; 3) *виконання вихованцями обов’язків пажса при дружині сюзерена*; 4) *навчання в агелах*; 5) *високий інтелектуальний розвиток вихованців*; 6) *відвідування гімнастичної школи*.
- 69.** Вкажіть спільні науки (мистецтва, “благочестії”) у лицарському вихованні і староафінській школі-палестрі: 1) *боротьба*; 2) *полювання*; 3) *плавання*; 4) *метання списа*; 5) *стрільба з лука*.
- 70.** Вкажіть хронологію появи таких навчально-виховних закладів в історії людства: 1) *агели*; 2) *“будинки молоді”*; 3) *університети*; 4) *школи-риторів*.
- 71.** Вкажіть особливості навчання і виховання в єзуїтських колегіях: 1) *навчання рідною мовою*; 2) *вивчення ерудиції як навчального предмета*; 3) *вивчення стародавніх латинських письменників*; 4) *опанування “казуїстики”*; 5) *ведення розмов, бесід на латинській мові*; 6) *розвиток взаємного шпигунства*; 7) *розпалювання в учнів суперництва*.

72. Назвіть перший університет Європи: 1) *Паризький*; 2) *Болонський*; 3) *Оксфордський*; 4) *Кембриджський*.
73. Зазначте школи Середньовічної Європи, які згідно рішень Ахенського собору (817 р.) призначалися для навчання хлопчиків, котрі мали стати монахами: 1) *риторів*; 2) *агели*; 3) *гімназії*; 4) *університети*; 5) *монастирі*.
74. Вкажіть представників педагогічної думки епохи Реформації: 1) *Ян Гус*; 2) *Ф. Рабле*; 3) *Т. Мюнцер*; 4) *Ф. Меланхтон*; 5) *М. Лютер*; 6) *Т. Мор*; 7) *Т. Кампанелла*.
75. Вкажіть характеристики, властиві середньовічним школам церковного виховання в більшості країн Середньовічної Європи: 1) *навчання рідною мовою*; 2) *релігійний характер виховання*; 3) *підготовка досвідчених воїнів*; 4) *вивчення “семи вільних мистецтв”*; 5) *класно-урочна система навчання*; 6) *застосування фізичних покарань*.
76. Вкажіть прізвище французького філософа і письменника, який у своїй праці “Досліди” критикує схоластичну школу: 1) *Л. Вівес*; 2) *Ф. Рабле*; 3) *М. Монтень*; 4) *Т. Мор*.
77. Назвіть позицію правильного переліку предметів, які входять до “семи вільних мистецтв” у середньовічних школах: 1) *граматика; латинська мова; грецька мова; риторика; історія; література; гра в шахи*; 2) *граматика; риторика; діалектика; арифметика; геометрія; астрономія; музика*; 3) *риторика; філософія; грецька мова; математика; музика; геометрія; верхова їзда*.
78. Зазначте характеристики лицарського виховання в більшості середньовічних країн Європи: 1) *виконання девізу: “Душу – Богу, життя – королю, серце – жінці, честь – собі”*; 2) *світський характер виховання*; 3) *вміння дітей складати і співати пісні*; 4) *урочисте посвячення 21-річних юнаків в лицарі*; 5) *оволодіння системою “семи вільних мистецтв”*.

- 79.** Зазначте спільні напрями спартанського і лицарського виховання:
1) інтелектуальне; 2) моральне; 3) трудове; 4) естетичне;
5) фізичне; 6) військове.
- 80.** Відзначте характерні риси гуманістичної педагогіки епохи Відродження: 1) аскетизм; 2) повага до дітей; 3) протест проти фізичних покарань; 4) прагнення до вдосконалення особистості; 5) енциклопедизм знань; 6) вільне виховання.
- 81.** Вкажіть характерну рису для освіти раннього середньовіччя: 1) високий розвиток формальних здібностей, інтелекту; 2) високий рівень конкретних знань; 3) високий розвиток природничих наук.
- 82.** Назвіть освітньо-виховні системи, які існували в епоху середньовіччя у Західній Європі: 1) граматичні школи; 2) школи риторів; 3) церковні школи; 4) лицарське виховання; 5) міські школи; 6) університети; 7) школи-палестри.
- 83.** Вкажіть позитивні характеристики єзуїтської системи освіти: 1) розвиток взаємного шпигунства; 2) постановка фізичного виховання; 3) ушлюблене ставлення до старших; 4) здійснення систематичної підготовки вчителів; 5) розпалювання в учнях суперництва.
- 84.** Вкажіть характеристики, властиві середньовічним школам церковного виховання в більшості країн Західної Європи: 1) навчання латиною; 2) вивчення “семи благочестій”; 3) утримання шкіл коштом міського самоврядування (магістрату); 4) зазубрювання молитов, псалмів; 5) досконалий розвиток тілесних сил; 6) індивідуально-групова форма навчання.
- 85.** Вкажіть автора праці “Золота книга про найкращий лад і про новий острів Утопія”: 1) Т.Кампанелла; 2) Т.Мор; 3) Ф.Рабле; 4) Е.Роттердамський.
- 86.** Назвіть предмети “тривіуму” – частини “семи вільних наук”: 1) граматики; 2) музики; 3) поетики; 4) риторики; 5) діалектики;

б) астрономія.

- 87.** Зазначте спільні напрями староафінського і лицарського виховання:
*1) розумове; 2) моральне; 3) трудове; 4) естетичне; 5) фізичне;
б) військове.*
- 88.** Вкажіть хронологію появи таких навчально-виховних закладів в історії людства: *1) школа-палестра; 2) школи риторів; 3) “будинки молоді”; 4) університет.*
- 89.** Назвіть педагогів-гуманістів творами і педагогічною практикою яких представлена педагогічна думка епохи Відродження: *1) Аристотель; 2) Ф. Рабле; 3) Е. Роттердамський; 4) Ф. Аквінський; 5) Т. Мор; 6) Т. Кампанелла; 7) В. да Фельтре.*
- 90.** Вкажіть характеристики педагогіки гуманізму в епоху Відродження (14 – 16 ст.): *1) критика середньовічної системи схоластичної освіти; 2) одобрення фізичних покарань; 3) посилення розумового розвитку; 4) розширення обсягу змісту освіти елементами наукового знання; 5) прагнення виховати людину в дусі аскетизму; б) нехтування увагою до жіночої освіти.*
- 91.** Назвіть науковий ступінь, який отримував студент, закінчивши юридичний факультет Оксфордського університету в епоху середньовіччя: *1) доктор наук; 2) магістр мистецтв; 3) бакалавр мистецтв.*
- 92.** Вкажіть назви соборних шкіл середньовічної Європи: *1) лицарські; 2) монастирські; 3) міські; 4) єпископські; 5) кафедральні; б) гімнасії; 7) риторів.*
- 93.** Назвіть систему шкіл церковно-духовного виховання в середньовічній Європі: *1) парафіяльні; 2) лицарські; 3) монастирські; 4) соборні; 5) міські; б) університети.*
- 94.** Зазначте характеристики, властиві церковним школам в більшості країн середньовічної Європи: *1) читання релігійних книг; 2) релігійний характер виховання; 3) навчання рідною мовою; 4) м'який характер*

дисципліни; 5) заняття гімнастичними вправами.

- 95.** Вкажіть предмети “квадривіуму” – частини “семи вільних наук”:
*1) філософія; 2) арифметика; 3) риторика; 4) геометрія;
5) астрономія; 6) музика.*
- 96.** Назвіть необхідні етапи лицарського виховання: *1) сімейне виховання;
2) навчання в агелах; 3) ефебія (військова служба); 4) урочисте
посвячення в лицарі; 5) відвідування школи-палестри; 6) виконання
обов’язків пажа при дружині сюзерена.*
- 97.** Вкажіть послідовність етапів виховання у лицарському вихованні:
*1) виконання обов’язків пажа при дружині сюзерена; 2) сімейне
виховання; 3) урочисте посвячення в лицарі.*
- 98.** Вкажіть представників педагогічної думки гуманістичної ренесансної
педагогіки: *1) Л. Вівес; 2) Ян Гус; 3) М. Лютер; 4) Т. Мюнцер;
5) М. Монтьєр; 6) І. Кальвін; 7) Т. Мор.*
- 99.** Назвіть характерні риси педагогіки Відродження (14 – 16 ст.):
*1) піднесення ролі вчителя в суспільстві; 2) зміна духовної
орієнтації – від земного до небесного; 3) велика повага до дітей;
4) гармонійний і всебічний розвиток особистості; 5) протест проти
фізичних покарань; 6) зародження шкіл вищого типу – університетів
; 7) збільшення впливу церкви на школу.*
- 100.** Вкажіть назву мандруючого студента в Середньовічній Європі:
1) кочівник; 2) козак; 3) волоцюга; 4) вагант; 5) циган.
- 101.** Вкажіть педагогічні твори, які належать перу Я. А Коменського:
*1) “Утопія”; 2) “Велика дидактика”; 3) “Правила поведінки дітей”;
4) “Малим дітям наука”; 5) “Держава”.*
- 102.** Назвіть університети, в яких навчався Я.А. Коменський:
*1) Львівський; 2) Паризький; 3) Карловий; 4) Московський;
5) Герборнський; 6) Гейдельберзький; 7) Болонський.*
- 103.** Зазначте вимоги, на яких ґрунтується ідея народності виховання
Я.А.Коменського: *1) готовність віддати своє життя за свободу й*

незалежність Батьківщини; 2) людина є частиною природи і підлягає основним її законам; 3) навчання латиною; 4) загальність і обов'язковість освіти; 5) навчання рідною мовою.

- 104.** Вкажіть правила навчання Я. А. Коменського, які стали класичними положеннями дидактики. Навчання згідно Я. А. Коменського повинно йти: 1) від більш конкретного до більш загального; 2) від більш легкого до більш складного; 3) від відомого до невідомого; 4) від загального до конкретного; 5) від віддаленого до близького.
- 105.** Твердження, що Я. А. Коменський був прихильником католицького віровчення: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 106.** Встановіть відповідність між типами шкіл Я. А. Коменського і його віковою періодизацією. Латинська школа – ...; академія – ...; материнська школа – ...; школа рідної мови – ...: 1) *дитинство*; 2) *змушність*; 3) *юність*; 4) *отроцтво*.
- 107.** Твердження, що Я. А. Коменський вважається засновником, фундатором наукової педагогіки: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 108.** Вкажіть тривалість вікових періодів, закладених Я. А. Коменським у своїй віковій періодизації: 1) *п'ять років*; 2) *сім років*; 3) *чотири роки*; 4) *шість років*.
- 109.** Назвіть працю Я. А. Коменського, яка була перекладена всіма європейськими мовами, в багатьох країнах використовувалась як підручник до кінця 19 ст.: 1) *“Відкриті двері до мов і всіх наук”*; 2) *“Велика дидактика”*; 3) *“Видимий світ у малюнках”*; 4) *“Правила поведінки дітей”*.
- 110.** Твердження, що Я. А. Коменський виступав за дотримання суворої дисципліни на засадах гуманності: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 111.** Назвіть педагогічні праці, що належать перу Я. А. Коменського: 1) *“Закони”*; 2) *“Пансофія”*; 3) *“Материнська школа”*; 4) *“Закони добре організованої школи”*; 5) *“Гаргантюа і Пантагрюель”*.
- 112.** Зазначте позицію, яка визначає основну мету виховання за

концепцією Я. А. Коменського: 1) підготовка людини до загробного життя; 2) гармонійний і всебічний розвиток людини; 3) музичність; 4) фізичне й моральне вдосконалення.

113. Назвіть необхідні умови правильної організації навчальної роботи, які виділив Я. А. Коменський, теоретично обґрунтовуючи класно-урочну систему: 1) клас із незмінним складом учнів; 2) невизначений час занять і перерв; 3) послідовне чергування занять і перерв; 4) одночасна робота учителя з усім класом; 5) регламентація навчання (1 урок – 1 година); 6) перевага індивідуальної роботи вчителя з кожним учнем.

114. Вкажіть характерну рису світогляду Я. А. Коменського, яка проявляється у глибокій симпатії до трудящих і негативному ставленні до дворянства і католицької церкви: 1) гуманізм; 2) релігійність; 3) сенсуалізм; 4) демократизм; 5) атеїзм.

115. Встановіть відповідність між віковими періодами й типами шкіл Я. А. Коменського. Дитинство – ...; юність – ...: 1) школа рідної мови; 2) материнська школа; 3) латинська школа.

116. Вкажіть характерні риси світогляду Я. А. Коменського: 1) атеїзм; 2) гуманізм; 3) православ'я; 4) релігійність; 5) демократизм; 6) авторитаризм; 7) протестантизм; 8) сенсуалізм.

117. Твердження, що Я. А. Коменський народився в моравському місті Нівніце: 1) правильне; 2) неправильне.

118. Завершіть твердження. Я. А. Коменський вчителів називав: 1) “керівниками своїх вихованців”; 2) “душею і серцем виховання”; 3) “сіячами вічного, мудрого, доброго”.

119. Вкажіть назви вікових періодів, запропоновані Я. А. Коменським: 1) немовля; 2) дитинство; 3) змужнілість; 4) шкільництво; 5) отроцтво; 6) юність.

120. Встановіть відповідність між віковими періодами і типами шкіл Я. А. Коменського: Змужнілість – ...; отроцтво – ...: 1) академія;

2) *материнська школа*; 3) *школа рідної мови*; 4) *гімназія*.

121. Твердження, що Я. А. Коменський вважається загальноновизнаним батьком дидактики: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
122. Вкажіть характерну рису світогляду Я. А. Коменського, що спирається на відчуття й досвід: 1) *сенсуалізм*; 2) *гуманізм*; 3) *демократизм*; 4) *атеїзм*.
123. Твердження, що Я. А. Коменський був прихильником православного віровчення: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
124. Я. Коменський, обґрунтовуючи тілесні покарання дітей у праці “Закони добре організованої школи”, допускав, що їх можна здійснювати за такі чотири вчинки (за умови, що догани вже не допомагають): 1) *відсутність на заняттях із вигаданого приводу*; 2) *жарти під час уроку*; 3) *порушення честі сварками, бійками, прокляттями, незадоволеною дружбою*; 4) *проступки декуріонів (при зауваженнях, нагадуваннях тощо)*; 5) *зневажливе ставлення до законів шкільної дисципліни*; б) *невивчений урок і молитва*.
125. Вкажіть типи шкіл, в яких згідно Я. А. Коменського, повинні навчатися учні: 1) *монастирські*; 2) *гімназії*; 3) *академії*; 4) *материнські*; 5) *рідної мови*; б) *церковнопарафіяльні*.
126. Вкажіть принцип навчання, який Я. А. Коменський назвав “золотим правилом дидактики”: 1) *міцність*; 2) *науковість*; 3) *природовідповідність*; 4) *наочність*.
127. Зазначте етап завершення навчання і виховання молодих людей за концепцією Я. А. Коменського: 1) *піврічний відпочинок*; 2) *подорож*; 3) *виконання обов’язків при церкві*.
128. Вкажіть навчальні підручники для дітей, які написав Я. А. Коменський: 1) *“Школа – гра”*; 2) *“Видимий світ у малюнках”*; 3) *“Вихід із схоластичних лабіринтів”*; 4) *“Відкриті двері до мов і всіх наук”*; 5) *“Ангел світу”*.
129. Вкажіть значення другого ім’я Коменського “Амос” в перекладі з

латині: 1) особливо добрий; 2) дуже гарний; 3) особливо любий; 4) смиренний духом.

- 130.** Я. Коменському належить така думка про природовідповідність у вихованні та навчанні: 1) *“Точний порядок школи потрібно запозичувати в природи”*; 2) *“Природа бажає, щоб діти були дітьми, перш ніж вони стануть дорослими”*.
- 131.** Вкажіть характерну рису світогляду Я. А. Коменського, що підтверджується положенням про те, що Бог назвав себе альфою і омегою, початком і кінцем всіх речей: 1) *сенсуалізм*; 2) *буддизм*; 3) *протестантизм*; 4) *атеїзм*; 5) *іслам*.
- 132.** Вкажіть характерні риси світогляду Я. А. Коменського: 1) *атеїзм*; 2) *гуманізм*; 3) *православ'я*; 4) *релігійність*; 5) *демократизм*; 6) *авторитаризм*; 7) *протестантизм*; 8) *сенсуалізм*.
- 133.** Твердження про те, що педагогічна система Я. А. Коменського проникнута ідеєю народності: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 134.** Виберіть ті характеристики, які властиві життю, світогляду і педагогічній діяльності Я. А. Коменського: 1) *чеський педагог і мислитель*; 2) *теоретик індивідуальної форми навчання*; 3) *прихильник католицького віровчення*; 4) *противник релігійного виховання учнів*; 5) *засновник дидактики*; 6) *прихильник авторитарного виховання*.
- 135.** Вкажіть типи шкіл, виділені Я. А. Коменським у *“Великій дидактиці”*: 1) *палестри*; 2) *риторів*; 3) *гімназії*; 4) *університети*; 5) *соборні*; 6) *рідної мови*; 7) *материнські*.
- 136.** Вкажіть назву школи Я. А. Коменського, у якій над дверима кожного класу були написи типу: *“Вхід заборонено тому, хто не вміє читати”*, *“Вхід заборонений тому, хто не знає арифметики”* тощо: 1) *материнська*; 2) *гімназія*; 3) *університет*; 4) *школа рідної мови*; 5) *академія*.
- 137.** Зазначте аргументи, які підтверджують те, що Я. А. Коменський був

гуманістом: 1) визнання досконалості в кожній людині; 2) прагнення позбутися фізичних покарань і насильства в школі; 3) необхідність любові і поваги до дітей в процесі навчання і виховання; 4) підтримка ідеї рівності; 5) обґрунтування класно-урочної системи навчання; 6) залучення дітей до самоуправління в школі.

- 138.** Вкажіть три ступені виховання, які на думку Я. А. Коменського повинна пройти людина: 1) пізнання себе і навколишнього світу; 2) володіння собою; 3) віра в Бога; 4) творення прекрасного.
- 139.** Твердження, що Я. А. Коменський був прихильником навчання дітей рідною мовою: 1) правильне; 2) неправильне.
- 140.** Твердження, що Я. А. Коменський був прихильником протестантського віровчення: 1) правильне; 2) неправильне.
- 141.** Встановіть послідовність класів у латинській школі (гімназії) Я.А.Коменського: 1) етичний; 2) діалектичний; 3) риторичний; 4) граматичний; 5) фізичний; 6) математичний.
- 142.** Вкажіть характеристики школи рідної мови Я. А. Коменського: 1) становий характер навчання (лише для багатих); 2) основна ланка народної освіти в системі шкіл; 3) навчаються хлопчики й дівчатка; 4) вивчення “семи вільних мистецтв”; 5) оволодіння латиною.
- 143.** Я.А.Коменський уже в перших рядках “Великої дидактики” зазначав, що оволодіння дидактичним мистецтвом є корисним для: 1) Бога; 2) батьків; 3) вчителів; 4) учнів; 5) купців; 6) шкіл; 7) філософів; 8) країни.
- 144.** Зазначте спільні назви факультетів у середньовічних університетах Європи й академіях, пропонованих Я. А. Коменським: 1) історичний; 2) медичний; 3) філософський; 4) артистичний; 5) богословський; 6) юридичний.
- 145.** Вкажіть принцип дидактики, який підтверджується думкою Я.А.Коменського про те, що “все, на скільки можна давати чуттям, а саме: видиме – зорові; те, що чуємо – слухові; відчуття – нюхові;

те, що їмо – смакові; відчуття на дотик – дотикові”: 1) науковість; 2) міцність; 3) наочність; 4) природовідповідність.

146. Вкажіть факультети, які передбачав Я. А. Коменський в університеті (академії): 1) підготовчий; 2) богословський; 3) філософський; 4) юридичний; 5) педагогічний; 6) медичний; 7) риторичний.

147. Відзначте ті твердження, які відповідають думкам Я. А. Коменського про велику дидактику, як універсальне мистецтво: 1) всіх учити всьому; 2) вчити з надійним успіхом; 3) вчити в помірному темпі; 4) учити ґрунтовно.

148. Назвіть характеристики, які найбільш повно передають велич особистості Я. А. Коменського, як основоположника, фундатора наукової педагогіки: 1) учитель народів; 2) Колумб педагогіки; 3) батько історії; 4) Ньютон педагогіки; 5) Копернік педагогіки; 6) батько логіки.

149. Вкажіть характеристики материнської школи у системі сімейного виховання Я. Коменського: 1) первісне уявлення про природу; 2) вивчення “семи вільних мистецтв”; 3) привчання дітей до самообслуговування; 4) розвиток органів чуття; 5) опанування рідної мови, читання, письма, релігії.

150. Вкажіть характерну рису світогляду Я. А. Коменського, яка підтверджується положенням, що “немає нічого у свідомості, чого б не було попередньо у відчуттях”: 1) демократизм; 2) релігійність; 3) сенсуалізм; 4) атеїзм; 5) гуманізм.

151. Встановіть послідовність навчання й виховання у школах, запропонованих Я. А. Коменським у “Великій дидактиці”: 1) латинська школа; 2) академія; 3) материнська школа; 4) школа рідної мови.

152. Вкажіть відповідність між ступенями виховання Я. А. Коменського та напрямками виховання. Володіння собою – ...; віра в Бога – ...; пізнання себе і навколишнього життя – ...: 1) естетичне;

2) *атеїстичне*; 3) *релігійне*; 4) *моральне*; 5) *політичне*; 6) *розумове*.

153. Твердження про те, що Я. А. Коменський був прихильником домашніх завдань для учнів: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

154. Вкажіть набір тверджень, про Я. А. Коменського, що є правильними: 1) *великий український педагог і мислитель*; 2) *автор праці “Велика дидактика”*; 3) *світогляду мислителя властива релігійність*; 4) *народився в сім’ї юриста*; 5) *наочність називав “золотим правилом дидактики”*; 6) *народився раніше, ніж Ж. Ж. Руссо*.

155. Назвіть тип шкіл, які пропонував Я. А. Коменський для юнаків 18 – 24 років: 1) *монастирські*; 2) *соборні*; 3) *академії*; 4) *гімназії*; 5) *університети*.

156. Вкажіть характеристики латинської школи Я. А. Коменського: 1) *навчаються юнаки і юнки, які успішно закінчили школу рідної мови*; 2) *вивчення “семи вільних наук”*; 3) *оволодіння рідною, латинською, грецькою і староєврейською мовами*; 4) *поділ навчання в школі на шість класів*; 5) *вік навчання 14 – 18 років*.

157. Твердження, що Дж. Локк був прихильником давньоспартанської системи фізичного виховання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

158. Вкажіть характеристики, властиві життєвому і творчому шляху Дж. Локка: 1) *метою виховання вважав досягнення калокагатії*; 2) *прихильник релігійного виховання дітей*; 3) *обґрунтував систему фізичного виховання як необхідну умову створення “здорового духу в здоровому тілі”*; 4) *заперечував фізичні покарання дітей*; 5) *прибічник масового навчання і виховання дітей*.

159. Назвіть правильні твердження про фізичне виховання дітей в світлі ідей Дж. Локка: 1) *дітей змалку слід фізично загартовувати*; 2) *діти повинні спати на м’якій постелі*; 3) *діти повинні рано прокидатись і вставати, а не валятись довго у ліжку*; 4) *купатися дітям слід у всяку погоду*; 5) *взимку діти повинні тепло одягатися, обов’язково носити головний убір, а влітку ходити у простому зручному одязі*.

- 160.** Відзначте основні ідеї педагогіки Ж.-Ж. Руссо: 1) виховання цілісної особистості; 2) принцип природовідповідності виховання; 3) вільного виховання; 4) індивідуального виховання; 5) поєднання трудового виховання з ідеєю свободи; 6) авторитарна педагогіка; 7) створення системи виховання для жінок.
- 161.** Вкажіть правильні твердження про Дж. Локка: 1) відстоював ідею про те, що душа дитини – “чиста дошка”; 2) у пізнанні світу головну роль відводив самопізнанню людей і їх розуму; 3) метою виховання вважав досягнення калокагатії; 4) був прибічником виховання лише дітей багатих; 5) був прихильником домашнього виховання під наглядом гувернера.
- 162.** Вкажіть думку Ж.-Ж. Руссо про природовідповідність у вихованні та навчанні: 1) “Точний порядок школи потрібно запозичувати в природі”; 2) “Якщо зусилля, що робить природа для розвитку людських сил, мислити без допомоги, вони повільно звільняють і людей від чуттєво тваринних якостей”; 3) “ Природа бажає, щоб діти були дітьми, перш ніж вони стануть дорослими”.
- 163.** Вкажіть педагогів, які до Ж.-Ж. Руссо робили спроби вікової періодизації людини: 1) Демокрит; 2) Сократ; 3) Арістотель; 4) Дж.Локк; 5) Я.Коменський; 6) Ф. Фребель.
- 164.** Вкажіть працю Ж.-Ж. Руссо, у якій зроблено спробу виділити основні періоди в розвитку людини: 1) “Нова Елоїза”; 2) “Про походження нерівності між людьми”; 3) “Еміль або Про виховання”; 4) “Суспільний договір”.
- 165.** Встановіть послідовність етапів навчання і виховання людини, згідно вікової періодизації Ж.Ж. Руссо: 1) розумовий розвиток дитини; 2) фізичний розвиток, розвиток моторики; 3) моральне і статеве виховання; 4) період “сну розуму”, розвиток органів чуття.
- 166.** Встановіть відповідність між змістом виховання і віковою періодизацією Ж.Ж. Руссо. Розумове виховання – ...; розвиток органів чуття – ...; моральне виховання – ...; фізичне виховання – ...;

статеве виховання – ...: 1) *перший період*; 2) *другий період*; 3) *третій період*; 4) *четвертий період*.

- 167.** Вкажіть правильні твердження про Дж. Локка: 1) *народився в сім'ї священника*; 2) *метою виховання вважав підготовку джентельмена*; 3) *прихильник спартанського виховання*; 4) *заперечував авторитаризм у вихованні*; 5) *прихильник індивідуального виховання під наглядом гувернера*.
- 168.** Вкажіть набір правильних тверджень про Ж.-Ж. Руссо: 1) *виховання людини поділив на чотири вікові періоди*; 2) *обстоював принцип природовідповідності у вихованні*; 3) *теоретично обгрунтував класно-урочну систему навчання у праці “Еміль або Про виховання”*; 4) *був прихильником вільного виховання дітей*; 5) *вважав, що розумове виховання повинно передувати фізичному*.
- 169.** Вкажіть правильні твердження про Д.Дідро: 1) *пропонував створити систему державних шкіл для дітей усіх верств суспільства*; 2) *був прихильником релігійного виховання*; 3) *засновник і редактор “Енциклопедії наук, мистецтв і ремесел”*; 4) *сучасник Ж.Ж. Руссо*; 5) *на прохання Катерини II уклав “План університету в Росії, або школи публічного викладання всіх наук для Російського уряду”*.
- 170.** Вкажіть книгу, яка на думку Ж.-Ж. Руссо, повинна бути першою книгою для дитини: 1) *“Мауглі” Р.Кіплінга*; 2) *“Острів скарбів” Р. Стівенсона*; 3) *“Пригоди Гуллівера” Д. Свіфта*; 4) *“Аліса в країні чудес” Л. Керрала*; 5) *“Робінзон Крузо” Д. Дефо*.
- 171.** Ж.-Ж. Руссо вважав, що виховання жінки повинно відповідати інтересам: 1) *суспільства*; 2) *громади*; 3) *сім'ї*; 4) *чоловіка*; 5) *дітей*; б) *її батьків*.
- 172.** Назвіть французького філософа-просвітителя 18 ст. На запрошення Катерини II відвідав Росію, висловив ідею запровадження загального, обов'язкового і безплатного навчання, а в 1775 р. подав на розгляд Катерини II, складений на її прохання, проект під назвою “План університету у Росії, або школи публічного викладання всіх наук для

Російського уряду”: 1) Ж.Ж.Руссо; 2) Ф.Рабле; 3) Д.Дідро; 4) К.Гельвецій.

- 173.** Назвіть видатного педагога-просвітителя 18 ст., який великого значення надавав самоосвіті, ґрунтовно знав філософські і наукові праці Р. Декарта, Д. Локка, І. Ньютона, Лейбніца, М. Монтеня. Займався фізикою, хімією, астрономією, латиною, музикою (був композитором, написав ряд статей з історії та теорії музики). Його основний педагогічний трактат був публічно спалений в Женеві: 1) Ж.Ж.Руссо; 2) К.Гельвецій; 3) Д. Дідро; 4) Ф.Рабле.
- 174.** Назвіть ідеї Дж. Локка про моральне виховання дітей: 1) *все, що дає особисту користь, є моральним*; 2) *рішуче припинення дитячих примх – найважливіша умова виховання дисципліни духа*; 3) *пріоритет авторитаризму у вихованні*; 4) *виховання дитини здійснюється ласкою, умовлянням, корисним прикладом*; 5) *постійне застосування фізичних покарань*.
- 175.** Вкажіть характеристики, властиві життєвому і творчому шляху Ж.Ж. Руссо: 1) *народився в сім'ї майстра-годинникаря*; 2) *написав працю “Велика дидактика”*; 3) *розробив вікову періодизацію*; 4) *був прихильником індивідуального виховання дітей під наглядом гувернера*; 5) *метою виховання вважав виховати людину такою, якою вона була в природному стані*.
- 176.** Вкажіть спільні назви вікових періодів дитини у Ж.-Ж. Руссо та Я.А.Коменського: 1) *немовлятство*; 2) *дитинство*; 3) *змушність*; 4) *юність*; 5) *отроцтво*; 6) *шкільництво*.
- 177.** Засновником теорії вільного і природного виховання вважають: 1) *Я.А.Коменського*; 2) *Й.Г.Песталоцці*; 3) *А.Дістервега*; 4) *Ж.Ж. Руссо*.
- 178.** Твердження, що Дж.Локк був прихильником давньоафінської системи фізичного виховання: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 179.** Вкажіть три головні джерела виховання згідно Ж.-Ж. Руссо:

1) природа; 2) мікрокосмос; 3) люди; 4) макрокосмос; 5) речі;
б) мезокосмос.

180. Вкажіть характеристики, властиві Ж.-Ж. Руссо: 1) народився в Женеві в сім'ї юриста; 2) написав працю "Еміль або про виховання"; 3) виступав за колективне навчання і виховання дітей; 4) розробив вікову періодизацію; 5) був прихильником гуманного підходу у вихованні дітей.

181. Вкажіть видатного педагога, якому належать ці слова: "Звільняючи дітей від будь-яких уроків, я усуваю знаряддя їх найбільших лих, а саме книги. Читання – кара дитинства і майже єдине заняття, яке їм уміють дати. У 12 років Еміль навряд чи знатиме, що таке книга": 1) Й.Песталоцці; 2) Я.Коменський; 3) Ж.Ж.Руссо; 4) Д.Дідро.

182. Назвіть країну, в якій вперше виник і знайшов теоретичне обґрунтування філантропічний напрямок педагогіки (кінець 18 – поч. 19 ст.): 1) Англія; 2) Франція; 3) Німеччина; 4) Росія; 5) Японія.

183. Вкажіть видатного швейцарського педагога-класика. Він удостоєний візитів французького та російського імператорів Наполеона Бонапарта та Олександра І. Увійшов у світову історію педагогіки, що утримував на власні кошти школи для бідних дітей: 1) Й.Песталоцці; 2) Ж.Ж.Руссо; 3) Й.Гербарт; 4) А.Дистервег.

184. Встановіть хронологію керування Й. Песталоцці відомими виховними закладами в Швейцарії: 1) "Притулок для сиріт у Станці"; 2) інститут в Івердоні; 3) установа для бідних у Нейгофі; 4) інститут в Бургдорфі.

185. Зазначте мету виховання за педагогічною системою А. Дистервега: 1) виключно національне виховання молоді; 2) виховання гуманних і свідомих людей; 3) підготовка джентельмена; 4) підготовка до загробного життя.

186. Вкажіть видатного педагога, на надгробному пам'ятнику якого в коротких словах викладене все його життя: "Рятівник бідних в

Нейгофі. Народний проповідник в “Лінгарді і Гертруді”. Батько сиріт у Станці. Основоположник нової школи в Бургдорфі. В Івердоні – вихователь людства. Людина, християнин, громадянин. Все для інших, нічого для себе”: 1) *Ж.Ж.Руссо*; 2) *Й.Песталоцці*; 3) *А.Дистервег*; 4) *Й.Гербарт*.

187. Назвіть німецького педагога, який був сином пастора, рано залишився без матері. Працював учителем, відвідував заклади Песталоцці (був практикантом в Івердоні протягом 2-х років). Відкрив перший дитячий садок: 1) *Й.Гербарт*; 2) *А. Дистервег*; 3) *Ж.Ж.Руссо*; 4) *Ф.Фребель*.

188. Вкажіть педагогів-філантропістів кінця 18 – поч.19 ст.: 1) *Й. Песталоцці*; 2) *К. Зальцман*; 3) *Ж.Ж. Руссо*; 4) *А. Дистервег*; 5) *І. Кампе*; 6) *Й. Базедов*.

189. Вкажіть праці, які належать перу Й. Песталоцці: 1) “*Велика дидактика*”; 2) “*Еміль або Про виховання*”; 3) “*Лінгард і Гертруда*”; 4) “*Як Гертруда вчить своїх дітей*”; 5) “*Ангел світу*”; 6) “*Лебедина пісня*”.

190. Назвіть педагога, який вперше здійснив глибоке обґрунтування доцільності роботи дошкільних закладів і розробив методіку роботи в них: 1) *Й. Гербарт*; 2) *А. Дистервег*; 3) *Я.Коменський*; 4) *Ф.Фребель*.

191. Вкажіть принципи виховання, запропоновані А. Дистервегом: 1) *природовідповідність*; 2) *культуровідповідність*; 3) *самодіяльність*; 4) *поєднання навчання з фізичною працею*.

192. Назвіть складові “поелементної” теорії початкового навчання Й. Песталоцці: 1) *одиниця*; 2) *число*; 3) *форма*; 4) *лінія*; 5) *звук*; 6) *слово*; 7) *колір*; 8) *стан*; 9) *матеріал*.

193. Вкажіть п’ять моральних ідей, на яких ґрунтується система морального виховання Й. Гербарта: 1) *гуманізм*; 2) *внутрішня воля*; 3) *приятність*; 4) *право*; 5) *справедливість*; 6) *доброта*; 7) *вдосконаленість*; 8) *милосердя*.

- 194.** Вкажіть характеристики педагогічної діяльності і поглядів Й. Песталоцці: 1) німецький педагог-демократ; 2) висунув ідею розвиваючого навчання; 3) написав працю “Материнська школа”; 4) велику увагу приділяв трудовому вихованню; 5) керував притулком для дітей сиріт; 6) вперше обґрунтував принцип природовідповідності у навчанні і вихованні.
- 195.** Вкажіть педагога, який народився в сім’ї юриста, навчався в Герборнському та Тюбінгенському університетах, створив 4 учительські семінарії, був автором низки книг для вчителів та учнів: 1) Р. Декарт; 2) Я. Коменський; 3) Д. Дідро; 4) Ж.Ж. Руссо; 5) А. Дистервег; 6) Й. Песталоцці; 7) Й. Гербарт.
- 196.** Встановіть послідовність у системі шкіл Й. Гербарта: 1) гімназія; 2) університет; 3) елементарна школа; 4) міська школа.
- 197.** Назвіть відомого німецького педагога, який вважав, що дітьми треба керувати (придушувати самостійність, погрожувати, наглядати, карати, забороняти), “щоб вони не робили дурниць”: 1) Ж.Ж.Руссо; 2) Й.Песталоцці; 3) Л.Толстой; 4) Й.Гербарт.
- 198.** Твердження, що педагогічна система Й. Гербарта належить до гуманістичного напрямку в педагогіці: 1) правильне; 2) неправильне.
- 199.** Вкажіть педагога, якого поправу вважають засновником теорії і методики початкового навчання в Європі: 1) Й.Песталоцці; 2) Й.Гербарт; 3) Ж.Ж.Руссо; 4) К.Ушинський.
- 200.** Зазначте гуманістичні ідеї педагогіки Й.Г. Песталоцці: 1) послідовне бажання надати вихованню і навчанню характер, відповідний природі дитини; 2) керування діями дітей; 3) забезпечення розвитку здібностей, закладених у дитини; 4) підкорення мети навчання завданням морального виховання; 5) допомога дитині в оволодінні культурою, саморозвитку до ідеального стану; 6) вільне виховання.
- 201.** Відомий німецький педагог 19 ст. Автор низки підручників для учнів з різних галузей знань – математики, природознавства,

географії, астрономії, німецької мови. “Учитель німецьких учителів”:

- 1) *Й. Песталоцці*; 2) *Й. Гербарт*; 3) *А. Дистервег*; 4) *Ж.Ж. Руссо*;
- 5) *Дж. Локк*.

202. Вкажіть характеристики, властиві педагогіці *Й. Гербарта*:

- 1) *гуманізм у вихованні*; 2) *керування дітьми*; 3) *виховуюче навчання*;
- 4) *розвиток багатостороннього інтересу*; 5) *пріоритет морального виховання*; 6) *розвиваюче навчання*.

203. Назвіть життєве кредо педагога, передане у його словах: “Моє серце торкалося сердець дітей, щоб їх щастя було моїм щастям, щоб моя радість була їх радістю. Моя рука лежала в їх руці. Мої очі спочивали на їх очах”:

- 1) *А. Дистервег*; 2) *Й. Гербарт*; 3) *Дж. Локк*;
- 4) *Й. Песталоцці*; 5) *Ж.Ж. Руссо*; 6) *Я.А. Коменський*.

204. Вкажіть думку *Й. Песталоцці* про природовідповідність у навчанні і вихованні:

- 1) *“Точний порядок школи потрібно запозичувати у природи”*;
- 2) *“Природа бажає, щоб діти були дітьми, перш ніж вони стануть дорослими”*;
- 3) *“Якщо зусилля, що робить природа для розвитку людських сил, мислити без допомоги, вони повільно звільнюють і людей від чуттєво-тваринних властивостей”*.

205. Зазначте принципи виховання *А. Дистервега*:

- 1) *народність*;
- 2) *природовідповідність*;
- 3) *релігійність*;
- 4) *культуровідповідність*;
- 5) *систематичність*; 6) *самодіяльність*.

206. Зазначте педагогічні ідеї *Й. Гербарта*:

- 1) *мета виховання – служіння істині, красі і добру*;
- 2) *тісний зв’язок педагогіки з психологією і філософією*;
- 3) *вироблення багатостороннього інтересу*;
- 4) *саморозвиток закладених у дитини сил і здібностей*;
- 5) *керування дітьми*;
- 6) *гармонія волі з етичними (моральними) ідеями*;
- 7) *здійснення навчання відповідно формальних ступенів*.

207. Вкажіть правильні висловлювання про *Фрідріха Фребеля*:

- 1) *вважається засновником дошкільної педагогіки*;
- 2) *автор праці “Материнська школа”*;
- 3) *прихильник поглядів Й. Песталоцці*;
- 4) *автор вікової періодизації дитини*;
- 5) *розробив дидактичний*

матеріал для дитячих ігор – шість “дарунків Фребеля”;
б) *французький педагог, мислитель, громадський діяч.*

- 208.** Вкажіть характеристики, властиві життєвому і творчому шляху Й. Гербарта: 1) народився в сім'ї лікаря; 2) працював домашнім учителем; 3) був знайомий з досвідом Й.Песталоцці; 4) написав праці “Загальна педагогіка, виведена з мети виховання”, “Нариси педагогічних читань”; 5) педагогічні ідеї виклав у праці “Велика дидактика”.
- 209.** Зазначте педагогічні ідеї А. Дистервега: 1) підготовка гуманних і свідомих людей як мета виховання; 2) розвиток патріотизму (“людина – моє ім'я, німець – моє прізвище”); 3) дидактика розвиваючого навчання (33 правила навчання); 4) використання у навчанні здебільшого дедуктивного методу; 5) природо-, культуровідповідність, самодіяльність у навчанні, вихованні.
- 210.** Вкажіть п'ять форм діяльності, які на думку Г. Спенсера необхідні для підготовки дитини до суспільного гармонійного життя: 1) самоохорона; 2) здобуття засобів для життя; 3) збереження роду та виховання своїх нащадків; 4) виконання громадянських і суспільних обов'язків; 5) благодійництво; 6) спорт; 7) задоволення дозвілля та своїх естетичних потреб.
- 211.** Слова Г. Спенсера про те, що “перша умова для джентльмена, який хоче виробити в собі характер, бути дужою твариною” передають думку про пріоритет виховання: 1) релігійного; 2) громадянського; 3) фізичного; 4) морального; 5) розумового.
- 212.** Назвіть представників теорії “нового виховання” і “нових шкіл”, як напрямку реформаторської педагогіки кінця 19-поч. 20 ст.: 1) Г. Кершенштейнер; 2) М. Монтессорі; 3) Е. Кей; 4) Е. Демолен; 5) Д.Дьюї.
- 213.** Вкажіть праці Д. Дьюї, які обґрунтовують його прагматичну педагогіку: 1) “Експериментальна дидактика”; 2) “Школа і суспільство”; 3) “Школа і дитина”; 4) “Нове виховання”; 5) “Моє

педагогічне кредо”; б) *“Що таке трудова школа”*”.

- 214.** Вкажіть авторів і їх праці, що обґрунтовують напрямок експериментальної педагогіки у кінці 19 – поч. 20 ст.: 1) *Е. Кей “Мати і дитина”*; 2) *М. Монтессорі “Антропологічна педагогіка”*; 3) *А. Лай “Експериментальна педагогіка”*; 4) *А. Лай “Школа дії*; 5) *Е. Мейман “Нариси експериментальної педагогіки”*”.
- 215.** Назвіть представників теорії “вільного виховання”, як напрямку зарубіжної педагогіки кінця 19-поч. 20ст.: 1) *Е. Кей*; 2) *Г.Кершенштейнер*; 3) *А. Лай*; 4) *М. Монтессорі*; 5) *Г.Шаррельман*; 6) *П. Лакомб*”.
- 216.** Вкажіть представників експериментальної педагогіки кінця 19 ст. в країнах Західної Європи (Німеччині, Англії, Франції) та США: 1) *Г. Кершенштейнер*; 2) *М. Монтессорі*; 3) *В.А. Лай*; 4) *Е.Торндайк*; 5) *Е. Мейман*; 6) *Д. Дьюї*”.
- 217.** Назвіть основоположника теорії “громадянського виховання” і “трудової школи”: 1) *Е.Кей*; 2) *М. Монтессорі*; 3) *Г.Кершенштейнер*; 4) *Е. Демолен*; 5) *Д. Дьюї*”.
- 218.** Зазначте основоположника прагматичної педагогіки 19 ст.: 1) *Д.Дьюї*; 2) *В.-А.Лай*; 3) *М. Монтессорі*; 4) *Е. Демолен*; 5) *Е.Мейман*”.
- 219.** Вкажіть правильні твердження про Л.М. Толстого: 1) *прихильник принципів природного і вільного виховання дітей*; 2) *автор підручників “Азбука”, “Нова азбука”, “Книги для читання”*; 3) *фундатор школи у Ясній Полянї*; 4) *автор “Посібника з фізичної освіти дітей шкільного віку”, “Сімейного виховання дітей і його значення”*; 5) *прихильник гуманістичного виховання*; 6) *прибічник авторитарного виховання дітей*”.
- 220.** Вкажіть вимоги, які зобов’язувались виконувати батьки у “Будинку дитини” М. Монтессорі: 1) *платити за навчання дітей*; 2) *посилати в певний час своїх дітей до “Будинку” немитими і в охайному одязі з фартухом*; 3) *виявляти всіляку повагу і пошану вчительці, і всім*”.

особам, які працюють у “Будинку”; 4) допомагати вчительці в справі виховання дітей; 5) давати вчительці відомості про домашнє життя дитини, 6) дарувати щомісячно подарунки вчительці.

221. Встановіть послідовність режимних моментів орієнтованого розкладу у “Будинку дитини” М. Монтеесорі: 1) розумові вправи; 2) вільні ігри; 3) звичайна гімнастика; 4) сніданок; 5) прихід; 6) ручна праця.

222. Продовжіть думку М. Монтеесорі: “Цінність людини не в тому, як її виховали і навчили вчителі, а в тому як вона ...”: 1) навчить інших; 2) виховає своїх дітей ; 3) буде орієнтуватися у складному світі ; 4) сама себе виховала; 5) поважає батьків.

223. Вкажіть праці, які належать перу М. Монтеесорі: 1) “Будинок дитини. Метод наукової педагогіки”; 2) “Антропологічна педагогіка”; 3) “Загальна педагогіка, виведена з мети виховання”; 4) “Керівництво до мого методу”; 5) “Лебедина пісня”; 6) “Самовиховання і самонавчання в початковій школі”.

224. Зазначте основні принципи вільного виховання М. Монтеесорі: 1) створення педагогічно доцільного виховного і розвивального середовища; 2) міцний зв’язок з природою; 3) провідна і активна роль педагога; 4) постійне вивчення особистості в діяльності; 5) вагоме втручання вчителя у навчально-виховний процес; 6) самопізнання своїх можливостей; 7) приучування до самодисципліни; самоорганізації і порядку; 8) тісний контакт з батьками; 9) виховання позитивних почуттів, власної гідності дитини.

225. Встановіть послідовність вікової періодизації дитинства за М. Монтеесорі: 1) дитина – “дослідник”; 2) мовленнєвий і сенсомоторний розвиток; 3) дитина – “вчений”.

226. Вкажіть праці, які належать перу Ф. Фребеля: 1) “Посібник для освіти німецьких вчителів”; 2) “Виховання людини”; 3) “Виховання шляхом розвитку”; 4) “Нариси педагогічних читань”; 5) “Заклик заснувати німецьку національну систему виховання”.

- 227.** Вкажіть концепції (теорії) навчання і виховання, якими представлена реформаторська зарубіжної педагогіка на межі 19 і 20 століття:
- 1) педагогіка позитивізму;
 - 2) народна педагогіка;
 - 3) експериментальна педагогіка;
 - 4) теорія “вільного виховання”;
 - 5) теорія “трудової школи” і “громадського виховання”;
 - 6) педагогіка ренесансу;
 - 7) прагматична педагогіка;
 - 8) педагогіка постіндустріального суспільства.
- 228.** Визначте напрями світової реформаторської педагогіки кінця 19-поч. 20 ст.:
- 1) “функціональна педагогіка”;
 - 2) педагогіка прагматизму;
 - 3) єзуїтське виховання;
 - 4) педагогіка культури;
 - 5) експериментальна педагогіка;
 - 6) теорія “нового виховання” і “нових шкіл”;
 - 7) педагогіка “виховання джентельмена”;
 - 8) “універсальна теорія вчити всіх усього”;
 - 9) теорія “трудової школи” і “громадянського виховання”.
- 229.** Назвіть освітні зарубіжні реформаторські течії кінця 19 - поч. 20 ст.:
- 1) теорія “вільного виховання”;
 - 2) бюргерське (міське) виховання;
 - 3) експериментальна педагогіка;
 - 4) педагогіка позитивізму;
 - 5) прагматична педагогіка;
 - 6) теорія елементарної освіти;
 - 7) соціальна педагогіка.
- 230.** Вкажіть характерні ознаки шкіл “нового” виховання реформаторської зарубіжної педагогіки:
- 1) розташування у великих індустріальних містах;
 - 2) суворі дисципліна;
 - 3) розташування в мальовничих куточках природи в сільській місцевості;
 - 4) перевага пояснювально-ілюстрованих методів навчання;
 - 5) слабка матеріальна оснащення;
 - 6) недостатність фізичного виховання учнів.
- 231.** Зазначте характерні ознаки шкіл “нового” виховання реформаторської зарубіжної педагогіки:
- 1) спрямування змісту навчання на розвиток в учнів мислительних здібностей, застосування знань на практиці;
 - 2) дитяче самоврядування за зразком парламенту своєї країни;
 - 3) забезпечення висококваліфікованими педагогічними кадрами;
 - 4) спрямованість змісту освіти на енциклопедичність

знань; 5) пасивні методи навчання; 6) добра постановка фізичного виховання учнів.

- 232.** Вкажіть течію зарубіжної реформаторської педагогіки кінця 19-поч. 20 ст., характерною ознакою якої є ототожнення соціального і біологічного розвитку: 1) експериментальна педагогіка; 2) педагогіка позитивізму; 3) прагматична педагогіка; 4) функціональна педагогіка; 5) педагогіка культури.
- 233.** Назвіть зарубіжну концепцію реформаторської педагогіки межі 19 і 20 століття, яка передбачає поширення біологічних законів на суспільні явища: 1) теорія “вільного виховання”; 2) прагматична педагогіка; 3) теорія “трудової школи” “громадянського виховання”; 4) педагогіка позитивізму; 5) теорія “нового виховання” і “нових шкіл”.
- 234.** Вкажіть течію зарубіжної реформаторської педагогіки на рубежі 19 і 20 століть, суть якої сформульовано у тезі її основоположника Г. Спенсера: “Суспільство складається з індивідуумів і все, що робиться в суспільстві, робиться сукупними діями індивідуумів, отже індивідуальні дії служать ключем до розв’язання всіх соціальних явищ”: 1) експериментальна педагогіка; 2) педагогіка позитивізму; 3) прагматична педагогіка; 4) педагогіка культури; 5) теорія “нового виховання” і “нових шкіл”.

4.2. Історія української школи і педагогіки

- 235.** Вкажіть основні інститути соціалізації і виховання дітей та молоді у східних слов’ян у VIII-IX ст.: 1) “будинки молоді; 2) “дитяче побратимство”; 3) “молодіжні товариства”; 4) “союзи ровесників”; 5) “дитяче посестринство”; 6) “книжне вчення”.
- 236.** Зазначте язичницького бога сонця у східних слов’ян: 1) Велес; 2) Ярило; 3) Сварог; 4) Стрибог; 5) Дажбог; 6) Перун.
- 237.** Встановіть послідовність виховання дітей за давньоруською

народною педагогікою: 1) *пестування*; 2) *ініціації*; 3) *баяння*; 4) *набуття трудових і моральних навичок*.

238. Твердження про те, що у язичницький період слов'яни мали свою писемність: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

239. Вкажіть характеристики, властиві для давньоруської освіти і школи: 1) *турбота про освіту лише церковників*; 2) *навчання рідною мовою*; 3) *навчання латиною*; 4) *доступ до освіти лише хлопчикам*; 5) *доступ до освіти для дівчат*.

240. Вкажіть хронологічну послідовність культурно-освітніх подій у Давній Русі: 1) *заснування палацової школи при Софійському соборі Ярославом Мудрим*; 2) *написання В. Мономахом "Повчання дітям"*; 3) *відкриття перших шкіл "вчення книжного"*.

241. Назвіть київського князя, який почав відкривати школи "книжного вчення": 1) *Володимир Великий*; 2) *Ярослав Мудрий*; 3) *Олег*; 4) *Ігор*.

242. Вкажіть характеристики, властиві для виховання у період матріархату: 1) *хлопчики до 5-6 років виховувались під наглядом чоловіків, а потім переходили в помешкання до матерів*; 2) *поява "будинків молоді"*; 3) *діти до 5-6 років виховувались разом під наглядом матері, а потім хлопчики переходили в помешкання для чоловіків*; 4) *утворення моногамної сім'ї*; 5) *виконання жінкою функцій громадського вихователя дітей*.

243. Вкажіть авторів перекладної навчальної літератури, поширеної в Давній Русі: 1) *Ярослав Мудрий*; 2) *Іларіон*; 3) *Г. Богослов*; 4) *І. Златоуст*; 5) *К. Туровський*; 6) *В. Мономах*.

244. Вкажіть назву давньоруської виховательки: 1) *педагог*; 2) *дидаскал*; 3) *гувернертка*; 4) *пестунка*.

245. Назвіть онучку Ярослава Мудрого, організаторку першої жіночої школи в Європі: 1) *Ганна Всеволодівна*; 2) *Євпраксія-Зоя*; 3) *Анна Ярославівна*; 4) *княгиня Ольга*.

246. Вкажіть послідовність виховання дітей за давньоруською народною

педагогікою: 1) ініціації; 2) баяння; 3) пестування; 4) оволодіння трудовими та моральними нормами.

- 247.** Вкажіть види дитячого братання у східних слов'ян:
1) *характерництво*; 2) *побратимство*; 3) *посестринство*;
4) *досвітки*; 5) *вечорниці*.
- 248.** Вкажіть характеристики, властиві для виховання у період патріархату: 1) *поява одношлюбної сім'ї (моногамії)*; 2) *перевага одногамної сім'ї (екзогамії)*; 3) *виховання дітей у "будинку молоді"*; 4) *постійний нагляд матері за дитиною*.
- 249.** Назвіть київського князя, фундатора першої давньоруської бібліотеки при церкві Святої Софії: 1) *Ярослав Мудрий*; 2) *Володимир Великий*; 3) *Олег*; 4) *Ігор*.
- 250.** Вкажіть авторів оригінальної навчальної літератури часів давньоруської держави: 1) *Ксенофонт*; 2) *Ярослав Мудрий*; 3) *Златоуст*; 4) *Іларіон*; 5) *Євпраксія-Зоя*; 6) *Володимир Мономах*.
- 251.** Вкажіть святого пророка, покровителя навчання давньоруських дітей: 1) *Св. Миколай*; 2) *Св. Андрій*; 3) *Св. Петро*; 4) *Св. Наум*; 5) *Св. Семен*.
- 252.** Назвіть школи періоду розквіту Київської Русі (XI ст.): 1) *"будинки молоді"*; 2) *братські*; 3) *монастирські*; 4) *козацькі*; 5) *грамоти*; 6) *кормильство*; 7) *"книжне вчення"*; 8) *дяківки*.
- 253.** Встановіть хронологічну послідовність культурно-освітніх подій давньоруської доби: 1) *заснування Ганною Всеволодівною першої жіночої школи*; 2) *відкриття Володимиром Великим школи "книжного вчення" у Києві*; 3) *поява двірцевої школи і бібліотеки при Софіївському соборі (за князювання Ярослава Мудрого)*.
- 254.** Назвіть перекладні педагогічні твори давньоруської доби: 1) *"Пчела"*; 2) *"Шестиднев"*; 3) *"Повчання" Мономаха*; 4) *"Фізіолог"*; 5) *"Ізмарагд"*; 6) *"Златоуст"*.
- 255.** Школи "книжного вчення" в Київській Русі запроваджено за

князювання: 1) *Аскольда і Діра*; 2) *Володимира Великого*; 3) *Ольги*; 4) *Ярослава Мудрого*.

- 256.** Назвіть характеристики, властиві для більшості давньоруських шкіл:
1) *організація шкіл за грецьким зразком*; 2) *початок навчального року взимку*; 3) *відсутність домашніх завдань*; 4) *початок навчального року влітку*; 5) *навчання за Часословом і Псалтирем*; 6) *світський характер навчання і виховання*.
- 257.** Твердження про те, що слов'яни у язичницький період не мали своєї писемності: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 258.** Назвіть випробування вихованців на фізичну зрілість і виробничу готовність у східних слов'ян у далекі докняжі часи: 1) *ініціації*; 2) *бійки*; 3) *“могорич”*; 4) *досвітки*.
- 259.** Зазначте підручник, який був поширений на Русі і розповідав про створення світу (книга була перекладена з грецької мови): 1) *“Фізіолог”*; 3) *“Златоуст”* 2) *“Шестиднев”*; 4) *“Повчання дітям”*.
- 260.** Вкажіть характеристики, властиві давньоруським школам: 1) *одночасне вивчення азбуки і цифрового алфавіту*; 2) *організація шкіл за протестантським зразком*; 3) *релігійний характер навчання і виховання*; 4) *вивчення “семи вільних наук”*; 5) *початок навчання, як правило, в день св. Наума*.
- 261.** Назвіть фундатора першого жіночого училища у Давній Русі: 1) *Ярослав Мудрий*; 2) *Анна Всеволодівна*; 3) *Володимир Великий*; 4) *Анна Ярославівна*.
- 262.** Вкажіть давньоруські школи, про які свідчать такі літописні дані: “Року 988 Володимир почав ставити по містах церкви і почав забирати дітей і віддавати їх на навчання книжне”, “Матері плакали по них, як по померлих”: 1) *монастирські*; 2) *“книжне вчення”*; 3) *кормильство*; 4) *“навчання грамоти”*; 5) *університети*; 6) *будинки молоді*.

- 263.** Вкажіть богів язичницького пантеону у східних слов'ян: 1) Зевс; 2) Дажбог; 3) Велес; 4) Аполлон; 5) Стрибог; 6) Сварог; 7) Перун; 8) Наум.
- 264.** Вкажіть тип української елементарної приватної школи, що склався за часів Галицько-Волинської Русі: 1) монастирська; 2) “книжне вчення”; 3) школа-дяківка; 4) “навчання грамоти”.
- 265.** Твердження, що “будинки молоді” з'явилися у період матріархату: 1) правильне; 2) неправильне.
- 266.** Назвіть давньоруських жерців, авторів “Велесової книги”: 1) бояри; 2) волхви; 3) князі; 4) брахмани; 5) челядь.
- 267.** Назвіть перекладений з грецької мови підручник, в якому популярно висвітлювались питання зоології в давньоруську добу: 1) “Шестиднев”; 2) “Златоуст”; 3) “Фізіолог”; 4) “Пчела”.
- 268.** Вкажіть етапи виховання дітей у східних слов'ян за давньоруською народною педагогікою: 1) баяння; 2) дитинство; 3) ініціації; 4) пестування; 5) отроцтво; 6) набуття трудових і моральних навичок.
- 269.** Назвіть буквар у школах Давньої Русі: 1) абетка; 4) алфавіт; 2) глаголиця; 5) буквиця; 3) кирилиця; 6) читанка.
- 270.** Вкажіть давньоруські педагогічні пам'ятки оригінальної літератури: 1) “Повчання” Мономаха; 2) “Повість минулих літ”; 3) “Фізіолог”; 4) “Ізмарагд”; 5) “Шестиднев”; 6) “Златоуст”.
- 271.** Вкажіть ті характеристики, які були властиві школі і освіті більшості країн середньовічної Європи, на відміну від Київської Русі: 1) проведення навчання латиною; 2) доступ до освіти для дівчат; 3) турбота про освіту лише світської влади; 4) проведення навчання рідною мовою; 5) навчання лише хлопчиків.
- 272.** Твердження про те, що у школі “книжного вчення” викладались сім вільних мистецтв: 1) правильне; 2) неправильне.
- 273.** Вкажіть автора вислову “А коли добре щось умієте – того не

забувайте, а чого не вмієте – то того учітеся”: 1) *Володимир Великий*; 2) *Тарас Шевченко*; 3) *Володимир Мономах*.

- 274.** “Старих шануй, як батьків, а молодих, як братів” – такі повчання залишив нам у спадок: 1) *Ярослав Мудрий*; 2) *Володимир Мономах*; 3) *Іларіон*; 4) *Володимир Великий*; 5) *Святослав*.
- 275.** Вкажіть особу, яка здійснювала зарахування учнів до Києво-Могилянської академії: 1) *ректор*; 2) *префект*; 3) *суперінтендант*.
- 276.** Назвіть посадову особу, яка розподіляла учителів за класами у Київській академії: 1) *префект*; 2) *ректор*; 3) *суперінтендант*.
- 277.** Вкажіть посадову особу, яка здійснювала безпосередній нагляд за поведінкою вихованців Київської академії: 1) *ректор*; 2) *внутрішня поліція*; 3) *суперінтендант*.
- 278.** Назвіть першого друкаря українських книжок: 1) *І. Федоров*; 2) *П. Мстиславець*; 3) *П. Русин*; 4) *Ш. Фіоль*; 5) *Ю. Дрогобич*.
- 279.** Назвіть дату створення першого статуту Луцької братської школи: 1) *1576 р.*; 2) *1596 р.*; 3) *1615 р.*; 4) *1624 р.*; 5) *1632 р.*
- 280.** Вкажіть першого ректора Острозької колегії: 1) *К. Острозький*; 2) *А. Еласонський*; 3) *І. Борецький*; 4) *Г. Смотрицький*; 5) *М. Смотрицький*.
- 281.** Назвіть місто, де уперше в Україні була видана Біблія: 1) *Львів*; 2) *Остріг*; 3) *Київ*; 4) *Почаїв*; 5) *Житомир*; 6) *Чернігів*; 7) *Луцьк*; 8) *Дубно*; 9) *Пересопниця*.
- 282.** Виберіть позицію, що фіксує соціальний стан батьків, діти яких навчались в українських братських школах: 1) *бідняки*; 2) *різні стани*; 3) *багаті верстви*.
- 283.** Зазначте фактор, який позначає конкретно визначене почесне місце учнів у братській школі: 1) *успіхи в навчанні*; 2) *поведінка*; 3) *особливі заслуги*; 4) *соціальний стан батьків*.
- 284.** Вкажіть педагогів, яких називали дидаскалами у Києво-

Могілянській академії: 1) *учителі молодших класів*; 2) *учителі середніх класів*; 3) *учителі старших класів*.

- 285.** Назвіть школу, яка функціонувала в Запорізькій Січі: 1) *козацька*; 2) *січова*; 3) *запорізька*.
- 286.** Назвіть автора першої української друкованої книги: 1) *Ш. Фіоль*; 2) *М. Русин*; 3) *І. Федоров*; 4) *П. Мстиславець*; 5) *Ю. Дрогобич (Котермак)*.
- 287.** Назвіть структуру Острозького культурно-освітнього центру XVI ст.: 1) *колегія*; 2) *духовна семінарія*; 3) *літературно-науковий гурток*; 4) *драматичний гурток*; 5) *бібліотека*; 6) *друкарня*.
- 288.** Вкажіть місто, де були надруковані перші східнослов'янські книги кириличним шрифтом: 1) *Москва*; 2) *Львів*; 3) *Остріг*; 4) *Київ*; 5) *Краків*; 6) *Луцьк*.
- 289.** Встановіть послідовність культурно-освітніх подій: 1) *відкриття Острозької колегії*; 2) *відкриття Київської братської школи*; 3) *поява Львівської братської школи*; 4) *заснування Луцької братської школи*.
- 290.** Вкажіть діячів братських шкіл, у творах яких відображались прогресивні педагогічні ідеї українського Відродження: 1) *Григорій Сковорода*; 2) *Феофан Прокопович*; 3) *Лаврентій Зизаній*; 4) *Іван Вишенський*; 5) *Кирило Ставровецький*; 6) *Іов Борецький*; 7) *Памво Беринда*; 8) *Стефаній Зизаній*.
- 291.** Зазначте століття, коли вперше з'явився на Русі термін “школа”: 1) *XI-XII ст.*; 2) *XIV ст.*; 3) *XV-XVI ст.*
- 292.** Вкажіть, як називали Острозьку школу в часи її існування: 1) *“школа підвищеного типу”*; 2) *“тримовний ліцей”*; 3) *“академія”*.
- 293.** Назвіть класи у структурі братських шкіл: 1) *поетика*; 2) *риторика*; 3) *граматика*; 4) *богослов'я*.
- 294.** Вкажіть учителів молодших класів Києво-Могілянської академії: 1) *отці*; 2) *професори*; 3) *дидаскали*; 4) *ритори*; 5) *оратори*; 6) *філософи*; 7) *ієромонахи*.

- 295.** Вкажіть одну із засновниць Київського братства, котра відписала свої маєтки в Києві для заснування монастиря, шпиталю та школи, що стала початком Києво-Могилянської академії: 1) *Софія Михайлівна Чарторийська*; 2) *Галика (Єлизавета) Гулевичівна*; 3) *Софія Ружинська*; 4) *Раїна Могилянка-Красницька*; 5) *Ганка Борзобагата-Красинська*; 6) *Олена Горностаєва*.
- 296.** Вкажіть міста України, у яких були братські школи: 1) *Вільно*; 2) *Київ*; 3) *Гоща*; 4) *Острог*; 5) *Луцьк*; 6) *Львів*.
- 297.** Батько, віддаючи сина в братську школу, заключав зі школою письмову угоду, в якій вказувалося: 1) *плата за навчання*; 2) *чому школа зобов'язана навчити учня*; 3) *обов'язки батька, спрямовані на підтримку успішності й дисципліни свого сина*.
- 298.** Визначте характерні особливості педагогіки братських шкіл України: 1) *авторитаризм*; 2) *виховання в учнів покори*; 3) *виховання на принципах демократизму й гуманізму*; 4) *застосування елементів класно-урочної системи*.
- 299.** Вкажіть розподіл обов'язків між керівними особами Києво-Могилянської академії: ректор – ..., проректор – ..., префект – ...: 1) *здійснював нагляд за поведінкою учнів*; 2) *затверджував ректора*; 3) *очолював суд*; 4) *затверджував навчальний план, розподіляв учителів за класами*.
- 300.** Вкажіть назви класів у структурі Києво-Могилянської академії: підготовчі – ..., молодші – ..., середні – ..., вищі – ...: 1) *фара, аналогія*; 2) *поетика, риторика*; 3) *філософія, богослов'я*; 4) *інфима, граматики, синтаксис*.
- 301.** Вкажіть положення, яке визначає прояв демократизму у Луцькій братській школі: 1) *право учнів отримувати однакову освіту незалежно від заможності батьків*; 2) *відсутність покарань*; 3) *відсутність будь-яких привілеїв тим, хто краще навчається*.
- 302.** Назвіть уродженку Волині, одну з найосвіченіших жінок України

XVII ст. Знала латинь, старогрецьку, старослов'янську, польську, литовську, французьку мови. Спілкувалася з відомими педагогами: І. Борецьким, Л. Зизанієм, М. Смотрицьким. Подарувала землю для побудови братської школи в Києві. Останні роки життя провела в Луцьку, де й була похована: 1) *Софія Михайлівна Чарторийська*; 2) *Галшка (Єлизавета) Гулевичівна*; 3) *Олена Горностаєва*.

303. Вкажіть навчальні заклади, у статутах яких зазначалося, що учитель “має бути благочестивим, розумним, смиренно мудрим, лагідним, стриманим, не п'яницею, не сребролюбцем”: 1) *Київський університету ім. Св. Володимира*; 2) *Львівська братська школа*; 3) *Києво-Могилянська академія*; 4) *Київська школа “книжного вчення”*; 5) *Луцька братська школа*.

304. Зазначте, про яких учителів видатний український вчений П.Житецький писав: “Вони задовольнялися скромною долею сільських бакалаврів і тому не лишили після себе гучних імен, відомих історії”: 1) *учителів братських шкіл*; 2) *мандрівних дяків*; 3) *учителів земських шкіл*.

305. Встановіть відповідність між навчальними закладами і їх першими ректорами. Київська братська школа – ..., Львівська братська школа – ...; Острозька колегія – ...: 1) *І. Гізель*; 2) *П. Беринда*; 3) *М.Смотрицький*; 4) *І. Борецький*; 5) *Гальшка Гулевичівна*; 6) *А.Еласонський*; 7) *П. Могила*; 8) *К. Острозький*; 9) *Г.Смотрицький*; 10) *Л. Зизаній*.

306. Назвіть видатного ученого і педагога, який на честь рідного міста вибрав собі псевдонім. Він є першим вітчизняним автором друкованої книги. Середню освіту отримав у рідному місті, згодом продовжив навчання в Краківському університеті. Викладав астрономію і медицину в університетах Болоньї і Кракова. Його учнями були М. Коперник, К. Цельтис, Р. Борсдорф та ін.: 1) *П. Русин*; 2) *Г.Сковорода*; 3) *Т. Шевченко*; 4) *Ю. Котермак*; 5) *О. Духнович*; 6) *І. Гізель*.

- 307.** Вкажіть письменника, лексикографа і педагога кінця XVI – першої половини XVII ст. Освіту здобув у Львівській братській школі, де згодом і працював учителем деякий час. У типографії Львівського братства друкувались його вірші. Протягом 30 років створював словник, який налічував близько 7 тис. слів, серед яких було багато педагогічних термінів: 1) *І. Гізель*; 2) *І. Борецький*; 3) *П. Могила*; 4) *Л. Зизаній*; 5) *П. Беринда*; 6) *С. Яворський*.
- 308.** Назвіть філософа і просвітителя другої половини XVI-XVII ст. Народився в Судовій Вишні, проживав у Луцьку, Острозі, Львові. Понад 40 років вів життя монаха-аскета. Пропагував ідею рівності всіх людей, різко критикував систему освіти в єзуїтських колегіях. Прибічник вітчизняної системи навчання і виховання, побудованої на традиціях народної культури: 1) *П. Скарга*; 2) *І. Лойола*; 3) *Г.Сковорода*; 4) *І. Вишенський*; 5) *З. Копистянський*; 6) *С.Зизаній*.
- 309.** Назвіть визначного українського політичного діяча, дипломата, гетьмана України. Навчався в Києво-Могилянській колегії, яка за його сприяння отримала статус академії. Особливо піклувався станом науки, освіти, мистецтва, церковними справами: 1) *І. Мазепа*; 2) *Б. Хмельницький*; 3) *П. Орлик*; 4) *П. Полуботок*.
- 310.** Вкажіть видатного політичного і культурного діяча України. Він – князь, староста Володимир-Волинський, маршалок волинський, воєвода київський і сенатор в XVI ст., засновник шкіл у Турові й Володимирі-Волинському: 1) *Є. Вишневецький*; 2) *К. Острозький*; 3) *І. Заславський*; 4) *І. Безбородько*.
- 311.** Назвіть видатного українського політичного і культурного діяча, лідера опозиції Люблінської унії. Він – засновник академії і друкарні, в якій був виданий перший повний текст Біблії староукраїнською мовою: 1) *Є. Вишневецький*; 2) *К. Острозький*; 3) *І. Заславський*; 4) *М. Чорторийський*.
- 312.** Вкажіть спільну рису всіх братських шкіл: 1) *однакова кількість*

предметів; 2) світський характер виховання; 3) церковно-народний характер освіти і виховання; 4) релігійний характер навчально-виховного процесу.

313. Зазначте синонім до слова “вчитель” у статуті Львівської братської школи: 1) “педагог”; 2) “дидакал”; 3) “вихователь”; 4) “наставник”.

314. Назвіть українця, який певний час був ректором Болонського університету: 1) Ю. Котермак; 2) П. Русин; 3) С. Оріховський; 4) І. Вишенський.

315. З перерахованих, виберіть основні характеристики системи навчання в братських школах: 1) обов’язкове вивчення української мови; 2) обов’язкове опанування польської мови; 3) обов’язкове вивчення латинської мови; 4) студіювання семи вільних мистецтв; 5) спів у церковному хорі учнів школи.

316. Зазначте обов’язки ректора Києво-Могилянської академії: 1) розпорядник монастирських й училищних доходів; 2) відвідувач уроків; 3) голова суду; 4) організатор дозвілля учнів; 5) наглядач за поведінкою учнів, відвідуванням ними занять.

317. Назвіть педагога, праці якого в кінці XIX – на поч. XX ст. було представлено на виставках у Москві, Нижньому Новгороді, Парижі, а сам він був обраний віце-президентом Міжнародної ліги освіти: 1) Т.Г. Лубенець; 2) Б.Д. Грінченко; 3) Х.Д. Алчевська; 4) М.О. Корф; 5) С. Ф. Русова.

318. Назвіть прізвище відомого українського письменника і громадського діяча кінця XIX ст., який протягом шести років учителював у школі Х. Алчевської: 1) С. Васильченко; 2) М. Коцюбинський; 3) П. Панч; 4) П. Грабовський; 5) Б. Грінченко; 6) А. Тесленко.

319. Назвіть перший університет України: 1) Київський; 2) Харківський; 3) Львівський; 4) Новоросійський; 5) Чернівецький.

320. Назвіть випускника Києво-Могилянської академії XVIII століття,

який викладав у Переяславській гімназії, Харківському колегіумі, був домашнім вчителем: 1) *С. Полоцький*; 2) *С. Яворський*; 3) *Г. Сковорода*; 4) *Ф. Прокопович*; 5) *П. Могила*.

321. Вкажіть популярні підручники-читанки, написані Б.Д. Грінченком: 1) *“Українська грамати́ка до науки читання й писання”*; 2) *“Буквар южноруський”*; 3) *“Рідне слово”*; 4) *“Наш друг”*; 5) *“Стежина”*; 6) *“Дитячий світ”*; 7) *“Світанок”*.

322. Назвіть навчальні заклади, пов’язані з викладацькою діяльністю Г. Сковороди: 1) *Чернігівський колегіум*; 2) *Переяславський колегіум*; 3) *Харківський колегіум*.

323. Назвіть фундатора земської школи: 1) *Б. Грінченко*; 2) *М. Корф*; 3) *О. Духнович*; 4) *П. Куліш*; 5) *К. Ушинський*.

324. Вкажіть письменника, доктора філософських наук, який навчався у Львівському і Чернівецькому університетах. У його високохудожніх творах та наукових і публіцистичних статтях висвітлено стан освіти кінця ХІХ – поч. ХХ ст., проблеми виховання дітей і молоді: 1) *М.М. Коцюбинський*; 2) *С.В. Васильченко*; 3) *В.Г. Короленко*; 4) *І.Я. Франко*; 5) *Б.Д. Грінченко*; 6) *П.А. Грабовський*.

325. Зазначте відомого українського педагога, методиста, громадського діяча, послідовника К.Д. Ушинського. Він представник прогресивної демократичної педагогіки кінця ХІХ – поч. ХХ ст., видав близько 20 підручників, методичних посібників і книг з питань навчання і виховання. Серед них книга для читання в початкових класах “Зернятко”, яка витримала понад 10 видань: 1) *М.О. Корф*; 2) *Б.Д. Грінченко*; 3) *Т.Г. Лубенець*; 4) *О.Ф. Музиченко*; 5) *О.В.Духнович*.

326. Назвіть українського поета і публіциста. Він закінчив Харківську духовну семінарію, перебував у засланні за свої революційні погляди. Критично описував стан освіти в Україні кінця ХІХ ст., присвятив багато поезій нелегкій праці вчителів: 1) *Т.Г. Шевченко*; 2) *О.В.Духнович*; 3) *П.А. Грабовський*; 4) *І.Я. Франко*; 5) *П.Г.Тичина*;

б) *А.Ю. Кримський.*

- 327.** Вкажіть відомого українського письменника, громадського діяча. Він закінчив духовне училище, учителював, співробітничав з товариством “Просвіта”. Написав багато оповідань і статей про стан освіти й виховання в Україні кінця ХІХ – поч. ХХ ст.:
1) *М.Коцюбинський*; 2) *С. Васильченко*; 3) *В. Короленко*; 4) *І. Франко*;
5) *Б. Грінченко*; 6) *В. Стефаник*; 7) *А. Тесленко*; 8) *Панас Мирний*.
- 328.** Назвіть авторів підручників для української школи: 1) *Б. Грінченко*;
2) *П. Куліш*; 3) *Л. Толстой*; 4) *Т. Шевченко*; 5) *М. Пирогов*;
6) *О.Духнович*; 7) *Т. Лубенець*; 8) *Й. Песталоцці*.
- 329.** Вкажіть характерні особливості розвитку української освіти в ХІХ ст.: 1) *виникнення широкої сітки шкіл з українською мовою навчання*; 2) *створення українських підручників*; 3) *становлення університетської освіти*; 4) *проводження заборони на використання української мови в начальних закладах та при друкуванні книг*.
- 330.** Вкажіть культурно-освітніх діячів, працями яких представлена педагогічна думка України кінця ХVІІІ-ХІХ ст.: 1) *Г. Сковорода*;
2) *П. Беринда*; 3) *А. Макаренко*; 4) *Г. Смотрицький*;
5) *М.Максимович*; 6) *І. Котляревський*; 7) *П. Куліш*.
- 331.** Назвіть педагога, зміст подвижницької діяльності якого передано у словах: “Її самовіддана піввікова праця на ниві народної освіти, її передові для свого часу погляди на педагогіку й методи позашкільної освітньої роботи висувають її в ряди передових діячів позашкільної освіти дореволюційної Росії”: 1) *М. Підгірянка*; 2) *Х. Алчевська*;
3) *Н.Кобринська*; 4) *С. Русова*; 5) *Дніпрова Чайка*.
- 332.** Вкажіть засновників культурно-освітньої організації “Руська трійця”: 1) *М. Шашкевич*; 2) *О. Духнович*; 3) *І. Вагилевич*;
4) *Й.Левицький*; 5) *Я. Головацький*.
- 333.** Назвіть відомого педагога і методиста, діяча у галузі народної освіти ХІХ ст. Розробив методіку проведення уроку при одночасній роботі

вчителя з трьома класами (т. зв. малокомплектна школа). Написав книгу для читання “Наш друг”, яка фактично була доповненням до “Рідного слова” К. Ушинського: 1) *М. Пирогов*; 2) *Т. Лубенець*; 3) *М. Корф*; 4) *О. Музиченко*.

334. Назвіть відомого педагога другої половини ХІХ ст. – початку ХХ століття, яка підтримувала дружні зв’язки з М.О. Корфом, В.П. Вахтеровим, В.І. Водовозовим. На її могилі викарбовано: “Просвітелька народу”: 1) *М. Підгірянка*; 2) *Х. Алчевська*; 3) *С. Русова*; 4) *Н. Забіла*; 5) *М. Монтессорі*.

335. Вкажіть школу, яка проіснувала 57 років, починаючи з 1862 року і дала змогу здобути освіту понад 17 тис. жінок: 1) *Фундуклеєвська жіноча гімназія*; 2) *Фребелевські курси в Києві*; 3) *Харківська недільна школа*; 4) *Київська недільна школа*.

336. Назвіть відомого українського письменника і громадського діяча, який написав український “Буквар” та видав для народних шкіл пісенник “Співанник для господарських діточок”: 1) *І. Франко*; 2) *Ю. Федькович*; 3) *В. Стефаник*; 4) *М. Коцюбинський*; 5) *Леся Українка*; 6) *Олена Пчілка*.

337. Вкажіть культурно-освітні події в Україні ХVІ ст. – ..., ХVІІ ст. – ..., ХVІІІ ст. – ...: 1) *відкриття Острозької академії*; 2) *заснування першого українського університету*; 3) *поява перших друкованих книг в Україні*; 4) *заснування музично-співочої школи в м. Глухові*; 5) *заснування Київського університету ім. Св. Володимира*; 6) *поява першої недільної школи*; 7) *просвітницька діяльність Г. Сковороди*; 8) *просвітницька діяльність Т. Шевченка*.

338. Назвіть автора праці “Народна школа і рідна мова на Україні”, “Записки учителя”, “Записки з життя сільських учителів”: 1) *Б. Грінченко*; 2) *М. Грушевський*; 3) *Леся Українка*; 4) *С. Васильченко*; 5) *Т. Лубенець*; 6) *М. Коцюбинський*.

339. Вкажіть відомого педагога-мислителя, який був сином малоземельного козака. Завдяки винятковим здібностям навчався у

Київській академії, а потім і за кордоном, жадібно засвоюючи європейську науку. Майже без коштів, пішки він обійшов Угорщину, Польщу, Німеччину й Італію: 1) *Ю. Федькович*; 2) *К. Ушинський*; 3) *І. Вагилевич*; 4) *Я. Головацький*; 5) *О. Духнович*; 6) *Г. Сковорода*.

340. Назвіть виразника ідей гуманізму й селянського просвітництва. Йому пропонували прийняти чернечий сан, аби зайняти потім керівну посаду в Харківському колегіумі. Ченці Києво-Печерської лаври запрошували до себе, де він мав стати “стовпом церкви”. Без вагань відмовляється він і від кар’єри вельможі і придворного філософа, заявивши, що йому “сопілка і вівця дорожчі царського вінця”: 1) *Ю. Федькович*; 2) *Я. А. Коменський*; 3) *Ф. Янкович*; 4) *Г. Сковорода*; 5) *М. Лисенко*; 6) *К. Розумовський*.

341. Вкажіть борця за освіту народу й за викладання рідною мовою. Він з сумом згадував: “У школі нас усього, усього, що тільки є, навчають, окрім своєї рідної мови. О школо, школо, як би тебе швидше перешколити”. Виношував думку про видання загальноосвітніх підручників українською мовою: 1) *І. Франко*; 2) *П. Куліш*; 3) *Т. Шевченко*; 4) *О. Духнович*; 5) *І. Котляревський*; 6) *Панас Мирний*.

342. Назвіть педагога – одного з активних земських діячів народної освіти. Створив тип трирічної земської школи, у якій заняття велись одним учителем одночасно з учнями трьох класів. Прогресивна педагогічна громадськість присвоїла йому звання “земського педагога”: 1) *К. Ушинський*; 2) *М. Пирогов*; 3) *Т. Шевченко*; 4) *Ф. Янкович*; 5) *І. Франко*; 6) *М. Корф*.

343. Зазначте відомих українських культурно-освітніх діячів 30-40-х років XVIII ст., членів гуртка “Руська трійця”, яких І. Франко назвав “першими будителями народного духу в Галичині”: 1) *О. Духнович*; 2) *Марійка Підгірянка*; 3) *С. Русова*; 4) *І. Вагилевич*; 5) *Я. Головацький*; 6) *М. Шашкевич*.

344. Вкажіть відомий приватний навчальний заклад України, заснований 1871 року, який закінчили визначні українські вчені, юристи, медики,

літератори: А. Кримський, А. Лівіцький, М. Драй-Хмара, М. Зеров, О. Богомолець й ін.: 1) *Ніжинський ліцей*; 2) *Колегія Павла Галагана*; 3) *Львівський ліцей*; 4) *Переяславський колегіум*.

345. Назвіть один з найстаріших навчальних закладів України, заснований у 1820 році як гімназія вищих наук на кошти князя І. Безбородька. Внаслідок постійних реорганізацій у 1875 перетворений в інститут. У цьому закладі навчалися М. Гоголь, Є. Гребінка, Л. Глібов та інші видатні діячі України: 1) *Ніжинський ліцей*; 2) *Колегія Павла Галагана*; 3) *Львівський ліцей*; 4) *Переяславський колегіум*.

346. Зазначте відомого українського письменника, історика, етнографа ХІХ ст. Навчався в Київському університеті, у 1842 році був призначений на посаду вчителя у дворянській школі в Луцьку. Один із засновників Кирило-Мефодіївського братства.: 1) *М. Гулак*; 2) *П. Куліш*; 3) *М. Костомаров*; 4) *О. Маркович*.

347. Вкажіть відомого громадського діяча ХІХ ст. За його ініціативою і матеріальною допомогою в Україні створено такі відомі навчальні заклади, як: приватна колегія (м. Київ), гімназія в Прилуках, ремісничі училища в Ічнянському і Прилуцькому повітах.: 1) *М. Терещенко*; 2) *Г. П. Галаган*; 3) *І. Харитоненко*; 4) *Ф. Симиренко*; 5) *К. Яхненко*.

348. Вкажіть характерні риси народної освіти в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.: 1) *станово-класовий характер освіти*; 2) *неузгодженість навчальних планів елементарних і середніх шкіл*; 3) *наступність навчання*; 4) *обмеженість середньої і вищої освіти для жінок*; 5) *обов'язкова середня освіта*; 6) *національні обмеження в галузі освіти*; 7) *русифікація освіти*.

349. Вкажіть місто, де знаходився Новоросійський університет, відкритий у 1865 р.: 1) *Одеса*; 2) *Харків*; 3) *Миколаєв*; 4) *Херсон*.

350. Назвіть образне порівняння “педагогічної практики без теорії” К. Ушинським: 1) *знахарство в медицині*; 2) *небо без сонця*; 3) *розум без серця*; 4) *квітник без догляду*.

- 351.** Зазначте позицію, яка відображає зміст праці “Людина як предмет виховання” К. Ушинського: 1) народні аспекти у громадському вихованні; 2) проблема підготовки вчителів учительських семінарій; 3) досвід педагогічної антропології; 4) замітки про педагогічну подорож до Швейцарії.
- 352.** Назвіть педагогічне поняття, яке К.Ушинський назвав “пробним каменем”: 1) правило навчання; 2) мета виховання; 3) поняття “педагогіка”; 4) методи виховання; 5) ідеал виховання.
- 353.** Вкажіть навчальні підручники, які належать перу К. Ушинського: 1) “Рідне слово”; 2) “Видимий світ у малюнках”; 3) “Букварь южноруській”; 4) “Дитячий світ”; 5) “Грамматка”.
- 354.** Зазначте педагогічні праці К. Ушинського: 1) “Про користь педагогічної літератури”; 2) “Недільні школи”; 3) “Шкільна реформа в Північній Америці”; 4) “Вихід із схоластичних лабіринтів”; 5) “Повчання дітям”.
- 355.** Твердження, що К. Ушинський поділяв дидактику на загальну і спеціальну: 1) правильне; 2) неправильне.
- 356.** Вкажіть логічну послідовність ступенів пізнання за К. Ушинським: 1) переробка у свідомості образів; 2) перевірка достовірності отриманих знань на досвіді; 3) споглядання предметів і явищ при допомозі органів чуття.
- 357.** Назвіть засоби запобігання неувважності за К. Ушинським: 1) увага самого наставника до своєї справи; 2) танці; 3) класний спів; 4) тілесний рух; 5) невелика класна кімната; 6) великий і дуже унаочнений клас.
- 358.** Продовжіть думку К. Ушинського: “розвиток і навчання повинні йти ...”: 1) різними шляхами, спочатку розвиток; 2) по-різному, раніше навчання; 3) рука в руку, не випереджаючи одне одного.
- 359.** Твердження про те, що К. Ушинський обстоював принцип наочності у навчанні: 1) правильне; 2) неправильне.

- 360.** Назвіть “фундамент хорошого викладання” за К. Ушинським:
1) майстерність вчителя; 2) розумовий рівень дітей; 3) хороши підручник; 4) навчання рідною мовою.
- 361.** Назвіть вимоги, які ставив К. Ушинський до підручників:
1) відповідність освітнім цілям; 2) доступність дитячому розумінню; 3) бути ілюстрованим; 4) містити переклад основних термінів іноземною мовою; 5) збуджувати допитливість дітей; 6) бути глибоко релігійним.
- 362.** Твердження, що К. Ушинський час початку навчання дітей визначив у 7-річному віці, порівнюючи з допуском православною церквою дітей цього віку до сповіді: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 363.** Вкажіть шість основних вихователів, які визначив К. Ушинський:
1) навчання; 2) праця; 3) батько; 4) гра; 5) природа; 6) матір; 7) життя; 8) релігія; 9) рідна мова.
- 364.** Твердження, що К. Ушинський “гарну звичку” порівнював з моральним капіталом: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 365.** Вкажіть професію, яку К. Ушинський переважно порівнював з фахом педагога: *1) духовний пастир; 2) медик; 3) музикант; 4) пастух.*
- 366.** Продовжіть думку К. Ушинського: “у вихованні все повинно ґрунтуватися на ...”: *1) особистості учня; 2) традиціях школи; 3) особистості вихователя; 4) особистому прикладі батьків.*
- 367.** Вкажіть особу, яка на думку К. Ушинського “означає все у справі виховання”: *1) директор; 2) батько-матір; 3) вихованець; 4) вихователь.*
- 368.** Назвіть призначення учительських семінарій К. Ушинського:
1) підготовка викладачів педагогіки; 2) підготовка вчителів середньої школи; 3) підготовка вчителів початкової школи.
- 369.** К. Ушинський визначив педагогічні факультети при університетах для підготовки: *1) мандрівних дяків; 2) вчителів початкової школи;*

3) викладачів педагогіки у вчительських семінаріях; 4) викладачів середньої школи.

370. Вкажіть позицію, яка відображає розуміння К. Ушинським суті педагогіки: 1) теорія навчання; 2) теорія виховання; 3) теорія освіти; 4) дидактика.

371. Назвіть поняття, що виражає основний метод морального виховання К. Ушинського: 1) переконання; 2) запобігання неправильній поведінці; 3) педагогічний такт; 4) заохочення і покарання; 5) фізична праця.

372. Вкажіть поняття, яке К. Ушинський назвав “великим народним педагогом, що навчає і виховує легко, швидко і доступно”: 1) казка; 2) рідна мова; 3) приказка; 4) загадка; 5) пісня.

373. Вкажіть працю К. Ушинського, яка містить 366 прислів'їв і приказок, 62 загадки, 32 народні казки, 22 народні пісні і 7 скоромовок: 1) “Про народність у громадському вихованні”; 2) “Людина як предмет виховання”; 3) “Рідне слово”; 4) “Дитячий світ”; 5) “Про користь педагогічної літератури”; 6) “Праця у її психічному і виховному значенні”.

374. Зазначте праці К. Ушинського, де розглядаються проблеми підготовки вчителя: 1) “Проект учительської семінарії”; 2) “Педагогічна антропология”; 3) “Про народність у громадському вихованні”; 4) “Програма педагогіки для спеціальних класів жіночих навчальних закладів”; 5) “Про користь педагогічної літератури”; 6) “Три елементи школи”.

375. Вставте необхідне слово. К. Ушинський називав виховання у вузькому розумінні слова “... виховною діяльністю”: 1) конкретною; 2) індивідуальною; 3) навмисною; 4) активною; 5) мікрофакторною; 6) батьківською; 7) вчительською.

376. Назвіть образне порівняння К. Ушинським “народу без народності”: 1) трава без роси; 2) день без сонця; 3) тіло без душі; 4) річка без

берегів; 5) любов без добра.

- 377.** Встановіть хронологічну послідовність подій життєвого і творчого шляху педагога й мислителя К. Ушинського: 1) навчання на юридичному факультеті Московського університету; 2) призначення інспектором класів Смольного інституту шляхетних дівчат; 3) виконувач обов'язків професора камеральних наук у Ярославському юридичному ліцеї; 4) поїздка за кордон для вивчення стану системи освіти й виховання; 5) навчання в Новгород-Сіверській гімназії.
- 378.** Вкажіть спільні ідеї в поглядах Я. Коменського і К. Ушинського: 1) авторитарний стиль керівництва дітьми; 2) прилучення учнів до християнських цінностей; 3) необхідність любові й поваги до людей; 4) обстоювання принципу наочності в навчанні; 5) залучення дітей до виробничої праці; 6) формування в учнів релігійного світогляду; 7) використання в підготовці вчителя буддиської філософії; 8) пронизаність педагогічної спадщини ідеями народної педагогіки; 9) постійні тілесні покарання дітей, щоб “вигнати з них дурість”.
- 379.** Зазначте автора науково-педагогічних праць “Загальні методи навчання”, “Виховний ідеал”, “Виховна роль мистецтва”, “Засади естетичного виховання”, “Система навчання”, “Організаційні форми навчання”: 1) В. Сухомлинський; 2) А. Макаренко; 3) С. Русова; 4) Г.Ващенко; 5) Т. Лубенець; 6) К. Ушинський.
- 380.** Зазначте праці С. Русової: 1) “Дошкільне виховання”; 2) “Український буквар”; 3) “Теорія і практика дошкільного виховання”; 4) “Початкова географія”; 5) “Методика початкової освіти”; 6) “Виховна бесіда. До учнів у народних училищах”; 7) “Педагогічні бесіди”.
- 381.** Вкажіть назви міст у послідовності, в якій у них відкривалися університети: 1) Харків; 2) Чернівці; 3) Луцьк; 4) Київ; 5) Львів; 6) Одеса.
- 382.** Назвіть праці В.О. Сухомлинського: 1) “Дошкільне виховання”; 2) “Прапори на баштах”; 3) “Серце віддаю дітям”; 4) “Педагогічна

поема”; 5) “Павлиська середня школа”; 6) “Сто порад учителеві”; 7) “Методика виховання колективу”; 8) “Книга для батьків”.

383. Вкажіть подвижників української освіти кінця ХІХ ст. – початку ХХ ст., які виступали за національну культуру, національну освіту і школу: 1) *Т. Шевченко*; 2) *С. Русова*; 3) *Г. Сковорода*; 4) *І. Стешенко*; 5) *К. Ушинський*; 6) *І. Огієнко*.

384. Назвіть видатного українського педагога, громадського діяча. Шведка за походженням, котра за політичну діяльність неодноразово була ув’язнена: 1) *Х. Алчевська*; 2) *С. Русова*; 3) *Дніпрова Чайка*; 4) *О. Барвінок-Кулішева*; 5) *Н. Кобринська*; 6) *М. Підгірянка*.

385. Назвіть видатних педагогів, навчання або діяльність яких пов’язані з Полтавським педагогічним інститутом: 1) *А. Макаренко*; 2) *С. Русова*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *Г. Ващенко*; 5) *Т. Лубенець*; 6) *О. Музиченко*.

386. Назвіть директора школи, про якого колеги згадували: “Він часто зустрічав учителів біля входу в школу. Одного запитував про сім’ю, іншого – про здоров’я, третього – про учня, про якого напередодні говорили, четвертому просто посміхався”: 1) *Г. Ващенко*; 2) *А. Макаренко*; 3) *В. Сухомлинський*; 4) *В. Сорока-Росинський*.

387. Вкажіть заклади системи освіти у концепції Г. Ваценка: 1) *університет, високі технологічні школи*; 2) *педагогічний інститут*; 3) *учительська семінарія*; 4) *середня професійна школа*; 5) *консерваторія*; 6) *академія наук*; 7) *ясла, дитячий садок*; 8) *початкова школа*; 9) *класична гімназія, реальна школа*, 10) *позашкільна освіта*; 11) *науково-дослідницькі інститути*.

4.3. Наукові основи управління загальноосвітнім навчальним закладом

- 388.** Вкажіть галузь педагогічної науки, що досліджує принципи та організаційні засади діяльності загальноосвітніх навчально-виховних закладів, зміст і методи управління шкільною справою, особливості керівництва школою: 1) *теорія виховання*; 2) *педагогічна психологія*; 3) *менеджмент освіти*; 4) *школознавство*; 5) *дидактика*.
- 389.** Визначте поняття. Вихідні положення, яких дотримуються в управлінні системою освіти: 1) *методи керівництва*; 2) *засоби управління*; 3) *принципи виховання*; 4) *форми управління*; 5) *принципи управління*.
- 390.** Зазначте принципи управління загальноосвітніми навчальними закладами в Україні: 1) *демократизація*; 2) *релігійність*; 3) *науковість*; 4) *цілеспрямованість*; 5) *оптимізація*; 6) *оперативність, конкретність, діловитість*; 7) *втручання у політичні процеси країни*; 8) *поєднання колегіальності з персональною відповідальністю*.
- 391.** Твердження про те що, принципи управління освітою у практичній діяльності виступають відокремлено один від одного: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 392.** Вкажіть принципові засади управління загальноосвітніми навчальними закладами в Україні: 1) *ініціативність й активність*; 2) *цілеспрямованість*; 3) *консерватизм*; 4) *демократизація*; 5) *перевірка фактичного виконання прийнятих рішень*; 6) *анархія*.
- 393.** Твердження про те, що принципи управління освітою у практичній діяльності реалізуються не відокремлено один від одного, а в комплексі: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 394.** Вкажіть характерні ознаки принципу демократизації управління в системі освіти: 1) *управління навчальним закладом на основі широкого використання досягнень науки*; 2) *створення доброзичливих стосунків*

між адміністрацією закладу і учителями, педагогами і учнями, педагогічним колективом і батьками; 3) державний контроль за виконанням працівниками закладу своїх функціональних обов'язків; 4) забезпечення комфортного морально-психологічного клімату в колективі; 5) моральне і матеріальне стимулювання творчих пошуків учителів.

395. Вкажіть характеристики принципу оперативності, конкретності і діловитості в управлінні навчальним закладом: *1) персональна відповідальність перед державними органами; 2) своєчасне вирішення завдань, поставлених перед колективом закладу освіти; 3) управління із знанням справи; 4) компетентність у питаннях педагогічної теорії і практики, основ наукової праці, передового педагогічного досвіду в управлінні закладом освіти; 5) заміна командно-адміністративних методів управління демократичними.*

396. Зазначте характеристики принципу оптимізації в управлінні закладом освіти: *1) поєднання колегіальності з персональною відповідальністю; 2) керівництво на основі законів України; 3) досягнення високої ефективності в педагогічній діяльності при умові розумної затрати зусиль; 4) уміле використання особистих якостей кожного працівника; 5) створення оптимальних умов для підвищення якості навчально-виховної роботи.*

397. Вкажіть ієрархію осіб, що передбачає принцип поєднання колегіальності з персональною відповідальністю в управлінні системою освіти: *1) начальник управління освіти і науки облдержадміністрації; 2) міністр освіти і науки; 3) завідуючий відділом освіти районної держадміністрації; 4) директор загальноосвітнього навчального закладу.*

398. Назвіть постійно діючий колегіальний орган управління загальноосвітнім навчальним закладом: *1) загальні збори (конференція); 2) піклувальна рада; 3) рада загальноосвітнього навчального закладу.*

- 399.** Твердження про те, що педагогічна рада створюється в усіх загальноосвітніх навчальних закладах, де є не менше трьох учителів:
1) правильне; 2) неправильне.
- 400.** Зазначте голову педагогічної ради загальноосвітнього навчального закладу: *1) заступник директора з навчально-виховної роботи; 2) директор закладу; 3) будь-який член педагогічної ради.*
- 401.** Твердження про те, що кількість засідань педагогічної ради визначається потребою навчального закладу, але не менше чотирьох разів на рік: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 402.** Зазначте коло питань, які розглядає педагогічна рада навчального закладу: *1) моральне та матеріальне заохочення учнів (вихованців) та працівників закладу; 2) переведення учнів до наступних класів і їх випуску; 3) притягнення до дисциплінарної відповідальності учнів за невиконання ними своїх обов'язків; 4) підвищення кваліфікації педагогічних працівників; 5) проведення медичного огляду учнів і педагогічних працівників закладу; 6) організація гарячого харчування для дітей-сиріт.*
- 403.** Вкажіть правильну відповідь про педагогічну раду загальноосвітнього навчального закладу: *1) вищий колегіальний орган громадського самоврядування у навчальному закладі; 2) постійно діючий у період між загальними зборами (конференцією) орган громадського самоврядування; 3) постійно діючий колегіальний орган управління навчальним закладом.*
- 404.** Назвіть вищий колегіальний орган громадського самоврядування в навчальному закладі: *1) збори; 2) педагогічна рада; 3) піклувальна рада; 4) конференція; 5) рада закладу.*
- 405.** Вкажіть коло осіб, які входять до педагогічної ради школи: *1) учні старших класів; 2) директор; 3) заступник директора; 4) голова сільської (міської) ради; 5) учителі і вихователі; 6) педагог-організатор; 7) бібліотекар; 8) лікар; 9) голова батьківського комітету школи; 10) священник.*

- 406.** Вкажіть орган управління навчальним закладом, який розглядає питання удосконалення методичного забезпечення навчально-виховного процесу, підвищення рівня навчальних досягнень учнів, їх вихованості, ефективності викладання предметів, підвищення кваліфікації педагогічних працівників: 1) рада загальноосвітнього навчального закладу; 2) піклувальна рада; 3) конференція; 4) педагогічна рада.
- 407.** Вкажіть алгоритм організації педагогічної ради у навчальному закладі: 1) визначення плану заходів відповідно тематиці педради та доповідачів; 2) заслуховування інформації про стан виконання рішення попередньої ради; 3) обговорення на нараді директора тез доповідей і проекту рішення педради; 4) проведення засідань педагогічної ради; 5) ознайомлення педагогічного колективу школи з проектом рішення (за тиждень до педради); 6) створення комісії по підготовці педагогічної ради.
- 408.** Назвіть органи громадського самоврядування у системі закладів освіти: 1) конференція (загальні збори); 2) педагогічна рада навчального закладу; 3) рада загальноосвітнього навчального закладу; 4) з'їзд працівників освіти; 5) міська конференція педагогічних працівників; 6) батьківський комітет; 7) районна конференція педагогічних працівників; 8) обласна конференція педагогічних працівників.
- 409.** Твердження про те, що до складу ради загальноосвітнього навчального закладу входить однакова кількість працівників від педагогічного колективу, учнів II-III ступенів, батьків і громадськості: 1) правильне; 2) неправильне.
- 410.** Вкажіть правильні твердження про раду загальноосвітнього навчального закладу: 1) очолює раду навчального закладу директор; 2) складається з однакової кількості представників від педколективу, учнів II-III ступенів, батьків і громадськості; 3) діє у період між загальними зборами (конференціями); 4) очолюється заступником

директора школи з навчально-виховної роботи; 5) спільно з педрадою визначає доцільність вибору навчальних предметів варіативної частини робочого навчального плану школи.

- 411.** Оцініть твердження. Головою ради навчального закладу є його директор: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 412.** Твердження про те, що головою ради навчального закладу може бути батько учня: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 413.** Вкажіть особи, які не можуть бути головою ради загальноосвітнього закладу (згідно чинного законодавства): 1) *голова батьківського комітету*; 2) *директор навчального закладу*; 3) *заступник директора*; 4) *бібліотекар*; 5) *представник громадськості*.
- 414.** Вкажіть особи, які формують склад ради загальноосвітнього навчального закладу: 1) *представники від педагогічного колективу*; 2) *учні II ступеня навчання*; 3) *учні (вихованці) III ступеня навчання*; 4) *учні I ступеня навчання*; 5) *батьки*; 6) *представники громадськості*.
- 415.** Твердження про те, що поняття “педагогічна рада навчального закладу” і “рада навчального закладу” тотожні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 416.** Зазначте взаємозалежність між поняттями “рада школи” і “педагогічна рада школи”: 1) *поняття однакові*; 2) *перше ширше за значенням*; 3) *перше поняття різновид другого*; 4) *різні за змістом поняття*.
- 417.** Вкажіть орган управління навчальним закладом, в компетенцію якого входить діяльність на поліпшення позакласної та позашкільної роботи з учнями – проведення добродійних акцій, залучення батьків і представників громадськості до керівництва гуртками, проведення оздоровчих та культурно-масових заходів з учнями: 1) *педагогічна рада*; 2) *підкувальна рада*; 3) *рада навчального закладу*.
- 418.** Вкажіть органи самоврядування у загальноосвітньому навчальному

закладі, які можуть створюватися і діяти за рішенням загальних зборів (конференції) або ради закладу: 1) педагогічна рада; 2) піклувальна рада; 3) батьківський комітет; 4) методичні об'єднання, комісії, асоціації; 5) профспілковий комітет.

419. Оцініть твердження про раду навчального закладу (правильні позначення цифрою 1, неправильні – цифрою 2): 1) постійно діючий орган громадського самоврядування у період між загальними зборами; 2) бере участь у засіданнях атестаційної комісії; 3) розподіляє і контролює кошти всеобучу; 4) здійснює громадський контроль за харчуванням та медичним обслуговуванням учнів; 5) складається лише з вчителів і батьків.

420. Вкажіть правильні характеристики про піклувальну раду загальноосвітнього навчального закладу: 1) орган самоврядування; 2) постійно діючий колегіальний орган; 3) створюється за рішенням педагогічної ради закладу; 4) формується з представників виконавчої влади, підприємств, установ, навчальних закладів, організацій, окремих громадян; 5) члени піклувальної ради працюють на громадських засадах; б) вживає заходи щодо зміцнення матеріально-технічної і навчально-методичної бази закладу.

421. Вкажіть орган у системі управління загальноосвітнім навчальним закладом, провідною метою діяльності якого є забезпечення доступності загальної середньої освіти для всіх громадян, задоволення освітніх потреб особи, залучення широкої громадськості до вирішення проблем навчання і виховання: 1) педагогічна рада; 2) піклувальна рада; 3) рада закладу; 4) учнівський комітет; 5) батьківський комітет.

422. Визначте поняття. Спосіб впливу на учасників управлінського процесу: 1) принцип управління; 2) форма керівництва; 3) мета управління; 4) стиль керівництва; 5) метод управління.

423. Вкажіть класифікацію методів управління, визначену З.М. Онишковым: 1) організаційні; 2) вербальні; 3) педагогічні;

4) соціально-психологічні; 5) техніко-технологічні; 6) економічні.

- 424.** Назвіть методи управління, що передбачають систему організаційних і розпорядчих впливів, спрямованих на досягнення поставленої мети: 1) соціально-психологічні; 2) техніко-технологічні; 3) економічні; 4) педагогічні; 5) організаційні.
- 425.** Вкажіть групу методів управління, які передбачають матеріальне стимулювання, бюджетне планування тощо: 1) соціально-психологічні; 2) техніко-технологічні; 3) економічні; 4) педагогічні; 5) організаційні.
- 426.** Твердження про те, що у школознавстві існують різні підходи до класифікації методів управління: 1) правильне; 2) неправильне.
- 427.** Визначте педагогічні методи управління (за З.М. Онишковим): 1) методи формування суспільної свідомості; 2) методи матеріального стимулювання; 3) проведення науково-практичних конференцій педагогічних працівників; 4) створення нормального психологічного клімату в колективі; 5) проведення серпневих нарад учителів; б) організація і проведення семінарів, диспутів, педагогічних читань.
- 428.** Зазначте економічні методи управління (за З.М. Онишковим): 1) моральне стимулювання (заохочення і покарання); 2) матеріальне стимулювання (преміювання, підвищення зарплати за результатами атестації); 3) інструктування; 4) економічне планування; 5) бюджетне управління; б) анкетування.
- 429.** Назвіть соціально-психологічні методи управління за класифікацією З.М. Онишкова: 1) методи формування суспільної свідомості; 2) анкетування; 3) інтерв'ю; 4) тестування; 5) соціометричні методики; б) нормування; 7) моральне стимулювання; 8) створення сприятливого психологічного клімату у педагогічному колективі; 9) матеріальне стимулювання.
- 430.** Визначте організаційні методи управління за класифікацією

З.М. Онишкова: 1) інструктування; 2) творчі звіти вчителів; 3) регламентування; 4) нормування; 5) розпорядчі акти; 6) посвячення молодого педагога; 7) матеріальне стимулювання.

- 431.** Вкажіть організаційний метод управління, який полягає в ознайомленні з умовами праці, роз'ясненні змісту роботи і можливих труднощів, попередженні характерних помилок, роз'ясненні рівня відповідальності за доручену справу, поради щодо організації роботи: 1) методичний аналіз; 2) регламентування; 3) нормування; 4) розпорядчі акти; 5) інструктаж.
- 432.** Визначте поняття. Певний розподіл праці, спеціалізація у сфері управління: 1) метод керівництва; 2) принципи управління; 3) стилі керівництва; 4) функції управління; 5) органи управління.
- 433.** Твердження про те, що загальні функції управління властиві будь-якому об'єкту управління: 1) правильне; 2) неправильне.
- 434.** Твердження про те, що спеціальні функції управління виражаються у посадових функціональних обов'язках педагогічних працівників: 1) правильне; 2) неправильне.
- 435.** Вкажіть загальні функції управління (за В.С. Пікельною): 1) планування; 2) організація; 3) інструктування; 4) координування; 5) контроль; 6) регулювання; 7) нормування; 8) облік; 9) аналіз.
- 436.** Зазначте загальну функцію управління, яка передбачає визначення завдань, над розв'язанням яких працюватиме педагогічний колектив загальноосвітнього навчального закладу: 1) облік; 2) інструктаж; 3) регулювання; 4) планування; 5) організація.
- 437.** Встановіть послідовність у реалізації загальних функцій управління: 1) контроль; 2) організація; 3) планування; 4) аналіз; 5) координування; 6) регулювання; 7) облік.
- 438.** Вкажіть загальну функцію управління, яка дає можливість забезпечити зворотний зв'язок: 1) координування; 2) організація; 3) контроль; 4) інструктаж; 5) аналіз; 6) облік.

- 439.** Зазначте загальну функцію управління, яка полягає у можливості бачити ефективність вжитих заходів, давати кількісну і якісну оцінку результатів навчально-виховного плану: 1) *координування*; 2) *організація*; 3) *контроль*; 4) *облік*; 5) *інструктаж*; 6) *аналіз*.
- 440.** Вкажіть загальну функцію управління, яка передбачає якісну оцінку навчально-виховного процесу, вивчення тенденцій розвитку і сприяє виробленню рекомендацій щодо вдосконалення процесу управління загальноосвітнім навчальним закладом: 1) *координування*; 2) *організація*; 3) *контроль*; 4) *облік*; 5) *інструктаж*; 6) *аналіз*.
- 441.** Назвіть центральний орган державного управління освітою в Україні: 1) *Верховна Рада України*; 2) *Кабінет Міністрів України*; 3) *Управління освіти і науки обласних держадміністрацій*; 4) *Адміністрація Президента України*; 5) *Міністерство освіти, культури і гуманітарної політики України*; 6) *Міністерство освіти і науки України*.
- 442.** Вкажіть ієрархічну послідовність у структурі органів управління освітою в Україні: 1) *Управління освіти і науки обласної держадміністрації*; 2) *Відділ освіти районної (міської) держадміністрації*; 3) *Міністерство освіти і науки України*.
- 443.** Вкажіть орган управління освітою України, який проводить атестацію наукових і науково-педагогічних кадрів: 1) *Кабінет Міністрів України*; 2) *Міністерство освіти і науки України*; 3) *Вища атестаційна комісія України*; 4) *Академія педагогічних наук України*.
- 444.** Вкажіть вищі навчальні заклади і установи, які підпорядковані Міністерству освіти і науки України: 1) *академія*; 2) *університет*; 3) *загальноосвітня школа I-III ступенів*; 4) *інститут*; 5) *консерваторія*; 6) *коледж (училище)*; 7) *технікум*; 8) *Академія педагогічних наук України*; 9) *науково-дослідні інститути Академії педагогічних наук*; 10) *Вища атестаційна комісія України*.
- 445.** Вкажіть структурні підрозділи, які здійснюють управління освітою. При обласній адміністрації – ...; при районній

(міській) адміністрації – ...; при сільській і селищних Радах народних депутатів – ...: 1) *Міністерство освіти і науки*; 2) *комісія з питань освіти*; 3) *відділ освіти*; 4) *Управління освіти і науки*; 5) *науково-дослідні інститути*.

446. Виберіть характеристики, що засвідчують повноваження Міністерства освіти і науки України: 1) *вироблення державної політики в галузі освіти та втілення її у життя*; 2) *розробка регіональних програм освіти і науки в областях*; 3) *організація і контроль роботи державних і комунальних вищих навчальних закладів, закладів післядипломної освіти*; 4) *державне інспектування*; 5) *атестація та акредитація навчальних закладів республіканського значення*; 6) *організація харчування дітей у загальноосвітніх навчальних закладах*.

447. Вкажіть органи управління, яким підпорядковується відділ освіти районної держадміністрації: 1) *районна державна адміністрація (її голові)*; 2) *Міністерство освіти і науки*; 3) *обласній державній адміністрації (її голові)*; 4) *Управління освіти і науки облдержадміністрації*.

448. Вкажіть коло питань, які є компетенцією Управління освіти і науки облдержадміністрації: 1) *контроль і координація роботи відділів освіти районних (міських) держадміністрацій*; 2) *визначення пріоритетних напрямів в розвитку освіти у державі*; 3) *визначення потреби регіону у фахівцях різних спеціальностей для системи освіти і науки*; 4) *підтримка і розвиток обдарованих дітей*; 5) *контроль за використанням капітальних вкладень*; 6) *визначає регіональний компонент у змісті освіти*.

449. Назвіть коло питань, які є компетенцією відділу освіти районної держадміністрації: 1) *безпосереднє керівництво навчальними закладами*; 2) *державне інспектування*; 3) *контроль за виконанням вимог щодо залучення всіх дітей шкільного віку до навчання у загальноосвітніх навчальних закладах*; 4) *інспекція та атестація*

навчальних закладів; 5) контроль за дотриманням навчальних вимог щодо змісту, рівня і обсягу освітніх послуг.

- 450.** Твердження про те, що згідно чинного законодавства начальника Управління освіти і науки призначає на посаду і звільняє з посади голова обласної держадміністрації за погодженням з Міністерством освіти і науки України: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 451.** Твердження про те, що згідно чинного законодавства завідувачий відділом освіти районної облдержадміністрації призначається і звільняється з посади головою облдержадміністрації за погодженням начальника Управління освіти і науки облдержадміністрації: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 452.** Вкажіть підґрунтя, на основі якого здійснюється управління в галузі освіти у нашій країні: *1) міжнародні освітні акти; 2) постанови і закони Верховної Ради України; 3) накази, укази і розпорядження Президента, Кабінету Міністрів України; 4) досягнення психолого-педагогічної науки і передового педагогічного досвіду; 5) перевага командно-адміністративних методів управління.*
- 453.** Визначте поняття. Система заходів, спрямована на систематичне і безперервне вдосконалення умов праці педагога та учнів, забезпечення максимальної ефективності навчання і виховання школярів на основі раціонального використання часу, зусиль і засобів як вчителя, так і школярів: *1) принцип оптимізації; 2) наукова організація праці педагога; 3) система навчально-виховної роботи вчителя; 4) інноваційна діяльність педагога; 5) педагогічна майстерність.*
- 454.** Вкажіть фактори, які визначають наукову організацію педагогічної праці: *1) правильна організація режиму дня; 2) дотримання правил особистої гігієни; 3) чергування розумової праці і відпочинку; 4) постійна і посиljena діяльність; 5) раціональне харчування; 6) недостатня тривалість сну.*
- 455.** Вкажіть групи принципів наукової організації педагогічної праці

(НОПП) (за З.М. Онишковим): 1) загального призначення;
2) дидактичні; 3) психологічні; 4) організації вимірювання;
5) організації дій; 6) загальнопедагогічні.

456. Назвіть принципи організації дій, які лежать в основі НОПП (за З.М. Онишковим): 1) нормування; 2) планування; 3) вибір форм, методів і прийомів праці; 4) вибір і раціональне використання техніки; 5) контроль; 6) правильне формування мети і завдань діяльності.

457. Зазначте принципи організації вимірювань у системі НОПП: 1) науковість; 2) стимулювання; 3) нормування; 4) облік; 5) контроль; 6) оптимальність; 7) перспективність.

458. Вкажіть принцип НОПП, який передбачає визначення необхідних затрат робочого часу педагога для виконання тієї чи іншої роботи: 1) облік; 2) контроль; 3) планування; 4) нормування; 5) науковість.

459. Зазначте принцип НОПП, який передбачає одержання кількісних і якісних даних про результати праці, їх опрацювання, аналіз і систематизацію: 1) перспективність; 2) облік; 3) планування; 4) нормування; 5) стимулювання.

460. Вкажіть принципи загального призначення у системі НОПП (за З.М. Онишковим): 1) перспективність; 2) оптимальність; 3) стимулювання; 4) комплексність; 5) науковість; 6) планування.

461. Визначте принцип загального призначення у системі НОПП, що передбачає загальну спрямованість педагогічної діяльності педагога і навчально-пізнавальної діяльності учнів: 1) науковість; 2) перспективність; 3) стимулювання; 4) комплексність; 5) планування.

4.4. Методична робота в школі та атестація педагогічних працівників

- 462.** Визначте поняття. Спеціально організована діяльність педагогічного колективу, що створює умови для підвищення майстерності педагога:
1) викладання; 2) учіння; 3) управління; 4) керівництво навчально-виховним закладом; 5) методична робота в школі.
- 463.** Вкажіть завдання, які відображають зміст методичної роботи в школі:
1) вивчення і впровадження в практику передового педагогічного досвіду; 2) оволодіння новими методами і прийомами навчання і виховання; 3) акредитація навчальних закладів республіканського значення; 4) надання практичної допомоги вчителям з питань вдосконалення теоретичних знань, педагогічної майстерності; 5) визначення регіонального компоненту у змісті освіти.
- 464.** Твердження, що організація методичної роботи з учителями сприяє підвищенню їх професійного рівня і педагогічної майстерності:
1) правильне; 2) неправильне.
- 465.** Вкажіть форми методичної роботи з учителями, які склалися традиційно:
1) індивідуальна; 2) фронтальна; 3) бригадно-лабораторна; 4) індивідуально-груповою; 5) класно-урочною; 6) колективною; 7) ланковою; 8) парною.
- 466.** Зазначте індивідуальні форми методичної роботи педагогів:
1) шкільні методичні об'єднання; 2) самоосвіта; 3) стажування; 4) постійнодіючі семінари для вчителів; 5) наставництво; 6) індивідуальні консультації; 7) опорні школи.
- 467.** Назвіть форму методичної роботи з молодими спеціалістами протягом першого року професійної діяльності за місцем працевлаштування з метою набуття практичних та організаторських навичок, необхідних для педагогічної роботи на посаді, яку займають:
1) самоосвіта; 2) опорна школа; 3) творча група; 4) стажування;

5) педагогічне читання.

- 468.** Вкажіть види робіт, які, як правило, входять у зміст стажування молодих спеціалістів: 1) навчальна робота; 2) виховна робота; 3) методична робота; 4) спортивно-масова робота; 5) робота як класного керівника.
- 469.** Вкажіть завдання навчальної роботи у змісті стажування молодого спеціаліста: 1) вивчення передового педагогічного досвіду учителя; 2) поурочне планування навчального матеріалу; 3) надання індивідуальної допомоги учневі зі свого предмету; 4) проведення класних зборів учнів; 5) участь у роботі шкільного методичного об'єднання.
- 470.** Назвіть завдання методичної роботи у змісті стажування молодого спеціаліста: 1) проведення відкритого уроку; 2) робота з батьками учнів; 3) ознайомлення з новою психолого-педагогічною і методичною літературою; 4) вивчення передового педагогічного досвіду вчителя; 5) поурочне планування навчального матеріалу.
- 471.** Зазначте завдання у змісті стажування молодого спеціаліста як класного керівника: 1) участь у роботі міжшкільного методичного об'єднання; 2) відвідування уроків свого наставника; 3) проведення виховних заходів з учнями класу відповідно до плану виховної роботи; 4) вивчення індивідуальних особливостей учнів класу; 5) проведення профорієнтаційної роботи з школярами.
- 472.** Вкажіть, до яких форм методичної роботи з учителями у школознавстві відносяться опорні школи: 1) індивідуальні; 2) індивідуально-групові; 3) фронтальні; 4) парні; 5) колективні.
- 473.** Зазначте, до яких форм методичної роботи у школознавстві відноситься наставництво: 1) індивідуальні; 2) індивідуально-групові; 3) фронтальні; 4) парні; 5) колективні.
- 474.** Визначте форму методичної роботи, до якої у школознавстві відносять епізодичні семінари для директорів навчально-виховних

закладів: 1) індивідуальна; 2) індивідуально-групова; 3) фронтальна; 4) парна; 5) колективна.

- 475.** Оцініть форми методичної роботи (цифрою 1 позначте індивідуальні, цифрою 2 – колективні): 1) методичне об'єднання вихователів; 2) індивідуальна консультація; 3) педагогічна виставка; 4) самоосвіта; 5) наставництво; 6) творча група педагогів.
- 476.** Оцініть форми методичної роботи (цифрою 1 позначте колективні, цифрою 2 – індивідуальні): 1) міське методичне об'єднання класних керівників; 2) опорна школа; 3) стажування; 4) школа передового педагогічного досвіду; 5) педагогічні читання; 6) наставництво.
- 477.** Оцініть напрями у змісті стажування молодого спеціаліста (цифрою 1 позначте навчальну роботу, цифрою 2 – методичну роботу; цифрою 3 – роботу як класного керівника): 1) вивчення складу учнів класу; 2) поурочне планування навчального матеріалу; 3) проведення класних зборів учнів; 4) робота над вибраною з допомогою наставника методичною темою; 5) проведення профорієнтаційної роботи з учнями.
- 478.** Оцініть напрями у змісті стажування молодого спеціаліста (цифрою 1 позначте завдання методичної роботи; цифрою 2 – навчальної роботи; цифрою 3 – як класного керівника класу): 1) проведення класних батьківських зборів; 2) вивчення передового педагогічного досвіду вчителя; 3) організація і проведення факультативних занять зі свого предмета; 4) підтримання зв'язку із батьками; 5) участь у роботі районного методичного об'єднання.
- 479.** Визначте, до яких форм методичної роботи у школознавстві відносяться педагогічні читання: 1) індивідуальні; 2) індивідуально-групові; 3) фронтальні; 4) парні; 5) колективні.
- 480.** Визначте, до яких форм методичної роботи у школознавстві відноситься стажування: 1) індивідуальна; 2) індивідуально-групова; 3) фронтальна; 4) парна; 5) колективна.

- 481.** Визначте, до яких форм методичної роботи у школознавстві відносяться школи передового педагогічного досвіду:
1) індивідуальні; 2) індивідуально-групові; 3) фронтальні; 4) парні; 5) колективні.
- 482.** Вкажіть постійно-діючі колективні форми методичної роботи:
1) школи передового педагогічного досвіду; 2) науково-практичні конференції; 3) семінари; 4) міські методичні об'єднання; 5) опорні школи; 6) творчі групи; 7) групові консультації; 8) педагогічні виставки.
- 483.** Зазначте періодичні організаційні форми методичної роботи:
1) педагогічні читання; 2) методичні оперативні наради; 3) педагогічні виставки; 4) творчі групи; 5) школи передового педагогічного досвіду; 6) опорні школи 7) групові консультації; 8) екскурсії.
- 484.** Вкажіть особу, яка керує методичною роботою школи: *1) завідуючий методичним кабінетом ; 2) директор школи; 3) заступник директора з навчально-виховної роботи; 4) заступник директора з виховної роботи 5) заступник директора з наукової роботи.*
- 485.** Вкажіть функцію методичної роботи, яка полягає у визначенні системи заходів, спрямованих на досягнення найкращих результатів:
1) організаційна; 2) контрольньо-інформаційна; 3) планування; 4) діагностична; 5) прогностична.
- 486.** Вкажіть функцію методичної роботи, яка зводиться до регулярного вивчення співвідношення між рівнем компетентності педагогів, що виявляється в узагальненому результаті їх праці, та вимогами суспільства до якості роботи працівників освіти: *1) організаційна; 2) контрольньо-інформаційна; 3) планування; 4) діагностична; 5) прогностична.*
- 487.** Вкажіть функцію методичної роботи, яка виявляється у передбаченні знань та умінь, необхідних педагогам у майбутньому:
1) організаційна; 2) контрольньо-інформаційна; 3) планування;

4) діагностична; 5) прогностична.

- 488.** Зазначте функцію методичної роботи, яка проявляється у налагодженні і підтриманні зворотного зв'язку, в оцінюванні відповідних наслідків методичної роботи завданням та нормативним вимогам: 1) організаційна; 2) контроль-інформаційна; 3) планування; 4) діагностична; 5) прогностична.
- 489.** Вкажіть функцію методичної роботи, яка виявляється у інформуванні, агітації педагогів щодо впровадження досягнень науки, передового досвіду: 1) пропагандистська; 2) коригуюча; 3) моделююча; 4) відновлююча; 5) контроль-інформаційна.
- 490.** Назвіть функцію методичної роботи, яка забезпечує вироблення принципово нових положень навчально-виховної роботи, у формуванні, експериментальній перевірці та впровадженні передового досвіду: 1) пропагандистська; 2) коригуюча; 3) моделююча; 4) відновлююча; 5) контроль-інформаційна.
- 491.** Зазначте функцію методичної роботи, яка проявляється у відновленні частково-забутих або втрачених учителями знань після навчального закладу: 1) пропагандистська; 2) коригуюча; 3) моделююча; 4) відновлююча; 5) контроль-інформаційна.
- 492.** Зазначте функцію методичної роботи, яка зводиться до виправлення недоліків у діяльності педагогів, пов'язаних з використанням застарілих методик: 1) пропагандистська; 2) коригуюча; 3) моделююча; 4) відновлююча; 5) контроль-інформаційна.
- 493.** Вкажіть основні напрями методичної роботи в умовах сучасної національної школи: 1) поглиблення філософсько-педагогічних знань; 2) вивчення принципів розвитку української національної школи; 3) освоєння методики викладання додаткових предметів; 4) систематичне інформування про нові методичні розробки; 5) оволодіння науково-дослідними навичками; 6) визначення стратегічних напрямів розвитку освітньої галузі; 7) державний контроль за діяльністю навчального закладу.

- 494.** Зазначте форму методичної роботи, яка є складовою самоосвіти вчителя і здійснюється за індивідуальними планами з урахуванням його професійних потреб, результатів взаємооцінки, рекомендацій керівництва школи, досвідчених педагогів: 1) *колективна*; 2) *групова*; 3) *індивідуальна*.
- 495.** Твердження про те, що форми організації методичної роботи в школі досить динамічні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 496.** Вкажіть умови, від яких залежить вибір конкретної форми організації методичної роботи: 1) *педагогічна культура вчителів*; 2) *морально-психологічний клімат шкільного колективу*; 3) *матеріально-технічні можливості школи*; 4) *пропозиції школярів*; 5) *пропозиції батьків, або осіб, що їх замінюють*; 6) *інноваційна відкритість педагогів*; 7) *організаційно-методична активність керівництва школи*.
- 497.** Зазначте форму методичної роботи, яка функціонує при рай/міськ/методкабінеті. Педагоги-початківці ознайомлюються із завданням та змістом стажування, організовують і проводять лекції з найактуальніших питань психології і педагогіки, семінари-практикуми з питань організації навчально-виховного процесу в школі: 1) *опорна школа*; 2) *школа передового педагогічного досвіду*; 3) *школа стажиста і молодого вчителя*; 4) *методичне об'єднання вчителів*; 5) *творча група*.
- 498.** Твердження про те, що загальне керівництво методичною роботою в загальноосвітньому навчальному закладі здійснює директор: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 499.** Твердження про те, що безпосередню організацію методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі здійснює заступник директора з навчально-виховної роботи: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 500.** Вкажіть форму методичної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі, яка створюється при наявності не менше 5 учителів одного і того ж предмета: 1) *групові консультації для*

вчителів; 2) опорні школи; 3) методичні об'єднання вчителів; 4) творчі групи; 5) педагогічні читання.

501. Оцініть ситуацію. В одній із київських шкіл є 28 початкових класів. Тут діють методичні об'єднання вчителів перших класів, других класів, третіх класів і четвертих класів. З позиції методичної роботи це є: *1) допустимо; 2) недопустимо; 3) частково допустимо.*

502. Серед запропонованих тверджень про методичні об'єднання вчителів виберіть правильні: *1) об'єднання бувають не тільки предметними (цикловими), але й профільними (методичне об'єднання класних керівників, вихователів ГПД, учителів початкових класів та ін.); 2) створюється при методичній раді школи; 3) план шкільного методичного об'єднання складається на чотири роки; 4) не менше чотирьох засідань методоб'єднання на рік; 5) у період між методичними засіданнями проводяться методичні тижні, дні творчих уроків, індивідуальні консультації для молодих учителів, учнівські олімпіади тощо.*

503. Назвіть колективну форму методичної роботи, метою якої є підвищення майстерності учителів, упровадження в практику передового педагогічного досвіду і результатів досліджень педагогічної науки. Це спеціально підготовлена форма, яка забезпечує реалізацію індивідуального і диференційованого підходу до учнів: *1) педагогічні читання; 2) опорна школа; 3) відкритий урок; 4) методичне об'єднання; 5) творча (ініціативна) група.*

504. Назвіть особу, яка є позаштатним працівником науково-методичної установи, що здійснює дослідну, методичну, наукову та практичну роботу у складі профільної кафедри інституту післядипломної освіти удосконалення вчителів: *1) вчитель-методист; 2) старший вчитель; 3) вихователь-методист; 4) методист-кореспондент.*

505. Твердження про те, що методисти-кореспонденти інститутів післядипломної освіти (удосконалення вчителів) працюють на громадських засадах на кафедрах за їх рекомендаціями: *1) правильне;*

2) *неправильне*.

506. Твердження, що опорна школа є базою для проведення методичної роботи з учителями, вихователями, керівниками шкіл, методичних об'єднань з метою успішного вирішення освітньо-виховних завдань: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

507. Твердження, що в опорній школі не є обов'язковим функціонування методичного кабінету: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

508. Твердження про те, що головою методичної ради опорної школи є її директор: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

509. Вкажіть правильні твердження про школу передового педагогічного досвіду (ШППД): 1) *форма поширення і впровадження передового педагогічного досвіду, а також формування і вдосконалення його*; 2) *керівником ШППД може бути будь-який учитель*; 3) *методичне керівництво ШППД здійснюють методичні кабінети рай(міськ) вно, інститути удосконалення вчителів*; 4) *ШППД працює з постійним складом слухачів (5-10 осіб) за певним навчальним планом і розкладом занять протягом навчального року з періодичністю одне заняття на місяць*; 5) *пропозиції про створення ШППД подає батьківський комітет*.

510. Вкажіть колективну форму методичної роботи вчителів, під час якої вони самостійно опрацьовують педагогічну літературу з обговорюваної проблеми, аналізують власний досвід, а опрацьовані матеріали оформлюють у вигляді рефератів або доповідей: 1) *педагогічні читання*; 2) *семінар-практикум*; 3) *науково-практична конференція*; 4) *відкритий урок*; 5) *творча група*.

511. Вкажіть навчальний заклад (підрозділ закладу освіти), на базі якого відпрацьовуються нові соціально значущі педагогічні й наукові ідеї, технології та визначається їхня ефективність: 1) *опорна школа*; 2) *школа передового педагогічного досвіду*; 3) *авторська школа*; 4) *експериментальний педагогічний майданчик*.

- 512.** Назвіть нетрадиційні форми методичної роботи: 1) моделювання педагогічних ситуацій; 2) відкриті уроки; 3) педагогічні читання; 4) конкурсні виставки методичних розробок; 5) педагогічні ігри; 6) олімпіади методичних інноваційних розробок уроків; 7) науково-педагогічні конференції; 8) методичні “мости”; 9) педагогічні ярмарки, аукціони.
- 513.** Вкажіть правильні твердження про творчі (проблемні, інноваційні) групи як форму шкільної методичної роботи: 1) працюють в складі шкільних, міжшкільних предметних методичних об’єднань, а також на базі рай(міськ) методкабінету; 2) орієнтовний склад – до 10 осіб; 3) використовують теоретичні форми роботи – спільне вивчення навчальних програм, ознайомлення з новинками психолого-педагогічної і методичної літератури, тощо; 4) проведення відкритих уроків; 5) розробка методичних рекомендацій щодо вирішення досліджуваної проблеми в масовій педагогічній практиці.
- 514.** Твердження, що підвищенню загального фахового методичного рівня педагогічних працівників сприяють курси підвищення кваліфікації: 1) правильно; 2) неправильно.
- 515.** Зазначте періодичність проходження педагогічними працівниками курсів підвищення кваліфікацій: 1) щорічно; 2) один раз у п’ять років; 3) один раз у навчальний семестр; 4) один раз на три роки.
- 516.** Назвіть рівні підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, які склалися традиційно: 1) республіканський; 2) регіональний; 3) обласний; 4) районний (міський); 5) шкільний; 6) місцевий; 7) міжнародний; 8) сільський.
- 517.** Вкажіть рівень підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, що забезпечують Український інститут підвищення кваліфікацій управлінських кадрів освіти, Інститут змісту і методів навчання, Інститут педагогіки АПН України та ін.: 1) республіканський; 2) регіональний; 3) обласний; 4) районний (міський); 5) шкільний;

б) місцевий; 7) міжнародний; 8) сільський.

518. Вкажіть рівень підвищення кваліфікації педагогічних працівників, що забезпечують обласні інститути післядипломної освіти, ФПК педагогічних інститутів: *1) республіканський; 2) регіональний; 3) обласний; 4) районний (міський); 5) шкільний; 6) місцевий; 7) міжнародний; 8) сільський.*

519. Назвіть рівень підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, що забезпечують рай(міськ) методкабінети: *1) республіканський; 2) регіональний; 3) обласний; 4) районний (міський); 5) шкільний; 6) місцевий; 7) міжнародний; 8) сільський.*

520. Віднайдіть рівні підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, які склалися традиційно і встановіть їх ієрархію (починаючи від найвищого): *1) регіональний; 2) обласний; 3) шкільний; 4) сільський; 5) республіканський; 6) місцевий; 7) міжнародний; 8) районний (міський).*

521. Вкажіть форму методичної роботи, яка здебільшого використовується під час проведення атестації педагогічних працівників. Вчитель ділиться своїми знахідками, методичними доробками, знайомить з власним досвідом: *1) тиждень педагогічної майстерності; 2) педагогічні читання; 3) творчий звіт вчителя; 4) відкритий урок; 5) науково-практична конференція.*

522. Вкажіть форму методичної роботи, про яку О.Я. Савченко у книзі “Урок у початкових класах” резюмує так: “Це не просто методично правильно проведене заняття, а своєрідний взірець з виразним почерком вчителя-майстра, наочно втіленими сучасними прийомами навчання”: *1) методичний ринг; 2) методичний фестиваль; 3) творчий звіт учителя; 4) відкритий урок; 5) науково-практична конференція.*

523. Зазначте форму методичної роботи, яка постає як своєрідний звіт досвідчених вчителів, вчителів-методистів, старших вчителів про свою роботу і передбачає проведення відкритих уроків, позакласних

заходів, виставку наочних посібників: 1) школа передового педагогічного досвіду; 2) тиждень педагогічної майстерності; 3) постійно діючий семінар для учителів; 4) педагогічні читання; 5) експериментальний педагогічний майданчик.

524. Твердження про те, що методична робота в гімназіях і в ліцеях має науковий характер і спрямована на розробку шкільного компонента навчального плану: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

525. Твердження, що центром методичної роботи в гімназіях і ліцеях є педагогічна рада: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

526. Зазначте коло осіб, які входять до складу науково-методичної ради гімназії (ліцею): 1) *директор гімназії (ліцею)*; 2) *заступник директора з науково-методичної роботи*; 3) *науково-методичний консультант*; 4) *психолог-організатор*; 5) *вчителі вищої категорії*; 6) *представники батьківського комітету і громадськості*; 7) *завідувачі предметними (цикловими) кафедрами*; 8) *представники учнівського наукового товариства*; 9) *викладачі вузів, представники науково-дослідних установ, члени творчих спілок*.

527. Назвіть основну форму методичної роботи в гімназії і ліцеї: 1) *творча лабораторія*; 2) *пошукова група*; 3) *науково-методична рада*; 4) *педагогічна рада*; 5) *предметна (циклова) комісія*.

528. Твердження про те, що до участі в методичній роботі гімназії і ліцею залучаються кращі учні: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

529. Твердження про те, що в Україні проводяться методоб'єднання вчителів початкових класів малокомплектних шкіл: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

530. Встановіть послідовність етапів методичної роботи з учителями на діагностичній основі за методикою Я.С. Турбовського: 1) *діагностування на районному (міському) рівні*; 2) *аналіз діагностичних карт району і міста обласним інститутом післядипломної освіти*; 3) *діагностування на внутрішньошкільному*

рівні.

- 531.** Вкажіть форму підвищення професійної кваліфікації, яка для педагогічних працівників є обов'язковою: 1) відкриті уроки; 2) науково-практичні конференції; 3) тижні педагогічної майстерності; 4) педагогічні читання; 5) курси підвищення кваліфікації.
- 532.** Вкажіть положення, що відображає суть методичної роботи на діагностичній основі: 1) планується на основі врахування труднощів у роботі вчителя; 2) враховує кращий досвід роботи вчителів; 3) планується на основі результатів анкетного опитування з метою виявлення кращого досвіду, а також недоліків в організації навчально-виховної роботи.
- 533.** Зазначте нову форму методичної роботи, яка передбачає реалізацію соціально-педагогічних ініціатив, спрямованих на оновлення змісту освіти, впровадження принципово нових технологій у практику закладів освіти: 1) опорна школа; 2) авторська школа; 3) школа передового педагогічного досвіду; 4) експериментальний педагогічний майданчик; 5) педагогічний КВК; 6) методичний фестиваль.
- 534.** Твердження, що методичний кабінет середнього закладу освіти є організуючим центром методичної роботи з педагогічними працівниками: 1) правильно; 2) неправильно.
- 535.** Зазначте основні завдання у діяльності методичного кабінету школи: 1) надання навчально-методичних консультацій педагогічним працівникам; 2) організація системи заходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу педагогів; 3) впровадження досягнень кращого педагогічного досвіду та освітніх технологій; 4) аналіз стану освіти і науки в області; 5) визначення шкільного компоненту у змісті освіти; 6) підвищення педагогічної майстерності та удосконалення фахової підготовки вчителів.
- 536.** Назвіть коло питань, які відображають зміст роботи шкільного методичного кабінету: 1) організація наставництва, стажування

молодих вчителів; 2) створення умов для самотійної, індивідуальної роботи педагогічних працівників шляхом забезпечення їх необхідною науково-методичною літературою; 3) організація харчування школярів; 4) періодичне проведення виставок педагогічної літератури; 5) забезпечення безплатного медичного обслуговування педагогічних працівників; 6) сприяння участі педагогічних працівників у науковій роботі; 7) організація консультацій з питань психології, педагогіки, фахової підготовки, методики викладання предметів.

537. Вкажіть термін, на який обирається завідуючий методичним кабінетом навчального закладу: *1) один рік; 2) два роки; 3) три роки; 4) чотири роки; 5) п'ять років.*

538. Твердження про те, що методичний кабінет очолюється завідуючим на громадських засадах: *1) правильне; 2) неправильне.*

539. Твердження про те, що завідуючий методичним кабінетом обирається з числа досвідчених педагогічних працівників (“старший вчитель”, “вчитель-методист”): *1) правильне; 2) неправильне.*

540. Назвіть матеріали, які повинні міститися у шкільному методичному кабінеті: *1) урядові документи з питань освіти; 2) закони з питань освіти Верховної Ради України; 3) інструктивно-нормативні документи Міністерства освіти і науки України; 4) документація шкільних і міжшкільних методоб'єднань; 5) навчальні підручники для всіх класів; 6) графік проведення методичних заходів з педагогічними працівниками.*

541. Вкажіть матеріали, які повинні бути у шкільному методичному кабінеті: *1) науково-методична література; 2) бібліотечні каталоги; 3) матеріали з позакласної і позашкільної роботи; 4) зразки кращих письмових робіт, виконаних учнями; 5) банк даних (картотека) педагогічних знахідок, досвіду, освітніх технологій; 6) журнали вхідної і вихідної документації школи.*

542. Назвіть орган управління навчальним закладом, який заслуховує звіт про роботу методичного кабінету: *1) рада закладу; 2) педагогічна*

рада; 3) нарада при директору; 4) нарада при заступнику директора з навчально-виховної роботи.

- 543.** Твердження про те, що завідувачий шкільним методичним кабінетом не звітує про свою роботу перед педагогічною радою школи:
1) правильне; 2) неправильне.
- 544.** Вкажіть суттєві ознаки, що визначають зміст поняття “атестація педагогічних працівників”:
1) визначення відповідності зайнятій посаді; 2) встановлення кваліфікаційної категорії; 3) встановлення вченого ступеня; 4) визначення тарифного розряду оплати працівників; 5) присвоєння педагогічного звання.
- 545.** Зазначте істотні ознаки, що передають зміст поняття “атестація педагогічних працівників”:
1) відповідність рівню кваліфікації; 2) присвоєння педагогічного звання; 3) здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст”; 4) визначення тарифного розряду праці; 5) здобуття наукового ступеня кандидата наук.
- 546.** Вкажіть принципи, які лежать в основі атестації педагогічних працівників України:
1) демократизм; 2) релігійність; 3) загальність; 4) всебічність; 5) систематичність; 6) вибірковість; 7) самовдосконалення; 8) моральне заохочення.
- 547.** Атестація, згідно Типового положення про атестацію педагогічних працівників, здійснюється на основі комплексної оцінки, яка включає такі характеристики, як:
1) рівень кваліфікації; 2) рівень педагогічної майстерності; 3) результати педагогічної діяльності; 4) рівень фізичної культури; 5) відвідування уроків, позакласних заходів; 6) здійснення аналізу освітнього процесу з урахуванням думки батьків, учнів та вихованців; 7) сформованість почуття гумору.
- 548.** Твердження, що керівники навчально-виховних закладів, які мають педагогічне навантаження атестуються на загальних підставах:
1) правильне; 2) неправильне.

- 549.** Твердження про те, що працюючий педагог-пенсіонер атестується на загальних підставах: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 550.** Твердження, що педагоги, для яких навчально-виховний заклад не є основним місцем роботи, атестуються на загальних підставах: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 551.** Твердження, що працівники органів управління освітою, які мають педагогічне навантаження, звільняються від атестації: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 552.** Вкажіть умови, за яких педагогічні працівники не підлягають атестації: *1) мають стаж безпосередньої педагогічної роботи до 3 років; 2) перебувають на довготривалому лікуванні; 3) перебувають на військовій службі; 4) освітня діяльність яких носить релігійний характер; 5) прийняті на роботу в поточному навчальному році.*
- 553.** Вкажіть умови, за яких педагогічні працівники не підлягають атестації: *1) навчаються у вищому навчальному закладі; 2) мають науковий ступінь “кандидата наук”; 3) жінки, які знаходяться у відпустці по вагітності, пологах і догляду за дитиною; 4) мають стаж педагогічної роботи 1 рік; 5) перебувають на короткочасному лікуванні.*
- 554.** Твердження про те, що за педагогічними працівниками, які знаходяться у відпустках по вагітності і догляду за дитиною, зберігається кваліфікаційна категорія, педагогічне звання, чинність яких продовжується після виходу на роботу до наступної атестації на загальних підставах, а час перебування в даних відпустках вилучається з міжатестаційного періоду: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 555.** Твердження, що в разі, коли педагогічний працівник викладає два і більше предмети, атестуватися він повинен з того предмету, з якого має педагогічне навантаження за фахом освіти: *1) правильне; 2) неправильне.*

- 556.** Вкажіть види атестації педагогічних працівників: 1) *планована*; 2) *міністерська*; 3) *чергова*; 4) *непланована*; 5) *вузівська*; 6) *позачергова*.
- 557.** Назвіть періодичність чергової атестації педагогічних працівників: 1) *2 рази у 3 роки*; 2) *1 раз у 5 років*; 3) *1 раз у семестр*; 4) *на початку і вкінці навчального року*.
- 558.** Твердження, що позачергова атестація проводиться не раніше як через рік після попередньої атестації: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 559.** Вкажіть випадки позачергової атестації педагогічного працівника: 1) *вияв бажання підвищити раніше встановлену кваліфікаційну категорію*; 2) *перебуває на довготривалому лікуванні*; 3) *знаходиться у відпустці за вагітністю*; 4) *знизив в міжатестаційний період рівень своєї професійної діяльності (за наявності аргументованого подання ради навчального закладу)*.
- 560.** Назвіть кваліфікаційні категорії, які встановлюються за наслідками атестації: 1) *“старший учитель”*; 2) *“молодший спеціаліст”*; 3) *“спеціаліст”*; 4) *“вчитель-методист”*; 5) *“спеціаліст II категорії”*; 6) *“спеціаліст I категорії”*; 7) *“магістр наук”*; 8) *“спеціаліст вищої категорії”*; 9) *“військовий керівник-методист”*.
- 561.** Вкажіть ієрархію (від вищого до нижчого) кваліфікаційних категорій: 1) *спеціаліст I категорії*; 2) *спеціаліст вищої категорії*; 3) *спеціаліст*; 4) *спеціаліст II категорії*.
- 562.** Зазначте педагогічні звання, які встановлюються за наслідками атестації: 1) *кандидат наук*; 2) *вихователь-методист*; 3) *спеціаліст вищої категорії*; 4) *старший учитель*; 5) *доктор наук*; 6) *вчитель-методист*; 7) *старший викладач*.
- 563.** Позначте цифрою 1 кваліфікаційні категорії, які встановлюються за результатами атестації, цифрою 2 – педагогічні звання, що присвоюються: 1) *спеціаліст I категорії*; 2) *старший учитель*; 3) *вихователь-методист*; 4) *спеціаліст*; 5) *спеціаліст вищої*

категорії; 6) вчитель-методист; 7) військовий керівник-методист.

564. Вкажіть характерні ознаки кваліфікаційної категорії “Спеціаліст вищої категорії”, яка встановлюється педагогічному працівнику за результатами атестації: 1) стаж безпосередньої педагогічної роботи не менше 4 років; 2) високий рівень професіоналізму, ініціативи, творчості; 3) досконале володіння ефективними формами і методами організації навчального процесу; 4) висока результативність, якість праці; 5) тривалість стажу безпосередньої педагогічної роботи не менше 8 років (як виняток цей стаж може бути скорочений до 5 років).

565. Зазначте кваліфікаційні категорії, які повинні мати педагогічні працівники, щоб, їм присвоїли звання “старший учитель”, “старший викладач”: 1) “спеціаліст вищої категорії” або “спеціаліст I категорії”; 2) “спеціаліст” і “спеціаліст II категорії”; 3) “спеціаліст вищої категорії” або “спеціаліст II категорії”; 4) “спеціаліст I категорії” або “спеціаліст II категорії”.

566. Вкажіть кваліфікаційну категорію, на базі якої педагогічному працівникові присвоюється педагогічне звання “вчитель-методист”: 1) спеціаліст; 2) спеціаліст I категорії; 3) спеціаліст вищої категорії; 4) спеціаліст II категорії.

567. Твердження, що при присвоєнні звань “вчитель-методист” чи “викладач методист” педагогічний працівник повинен мати власні методичні розробки, які пройшли апробацію та схвалені науково-методичними установами відповідного рівня: 1) правильне; 2) неправильне.

568. Доповніть твердження. Атестація педагогічних працівників проводиться: 1) педагогічною радою навчального закладу; 2) Вищою акредитаційною комісією України; 3) радою навчального закладу; 4) атестаційною комісією; 5) дирекцією навчального закладу.

569. Вставте необхідні слова замість пропусків (позначених ...), щоб твердження було правильним. Атестаційні комісії

створюються ... до ... і наділяються повноваженнями на ...:
1) щомісяця; 2) 20 жовтня; 3) весь навчальний рік; 4) щороку;
5) навчальний семестр; 6) щоквартально; 7) 1 вересня; 8) 20 вересня;
9) 31 грудня.

570. Зазначте коло осіб, які входять у склад атестаційної комісії при атестації педагогічних працівників: 1) керівник навчально-виховного закладу (голова комісії); 2) заступник голови; 3) секретар; 4) члени комісії; 5) медичний працівник; 6) бухгалтер.

571. Твердження про те, що головою атестаційної комісії педагогічних працівників може бути методист навчального закладу: 1) правильне; 2) неправильне.

572. Твердження, що головою атестаційної комісії педагогічних працівників навчального закладу є його керівник: 1) правильне; 2) неправильне.

573. Зазначте компетенції атестаційної комісії педагогічних працівників при навчально-виховному закладі: 1) атестує і приймає рішення про відповідність (невідповідність) педагогічного працівника займаній посаді; 2) визначає відповідний тарифний розряд; 3) атестує педагогічних працівників міського (районного) методичного кабінету; 4) приймає рішення і порушує клопотання перед Міністерством освіти України про моральне заохочення атестаційних педагогічних працівників.

574. Вкажіть послідовність порядку проведення атестації педагогічних працівників: 1) оформлення атестаційною комісією атестаційних листів; 2) прийом атестаційною комісією заяв від педагогічних працівників щодо проходження атестації; 3) наказ керівника навчального закладу про створення атестаційної комісії та атестації педагогічних працівників; 4) затвердження графіку проведення атестації атестаційною комісією.

575. Твердження, що з усіх питань, пов'язаних з атестацією, атестаційна комісія приймає рішення таємним голосуванням, порядок якого

визначається самою комісією: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

- 576.** Оцініть ситуацію. У разі однакової кількості голосів “за” і “проти” присутніх членів атестаційної комісії при голосуванні приймається рішення: 1) *про повторне голосування*; 2) *на користь працівника*; 3) *на розсуд голови атестаційної комісії*.
- 577.** Твердження, що працівник, який є членом атестаційної комісії, атестується на загальних підставах: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 578.** Твердження, що у разі незгоди з рішенням атестаційної комісії при навчально-виховному закладі педагогічний працівник має право звернутись із скаргою до атестаційної комісії вищого рівня: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 579.** Твердження, що за результатами атестації педагогічний працівник може бути звільнений з роботи: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

4.5. Передовий педагогічний досвід

та інноваційна спрямованість педагогічної діяльності

- 580.** Твердження, що інновації в педагогіці пов’язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 581.** Назвіть ознаки гуманістичної спрямованості освітніх інноваційних процесів: 1) *здійснення навчально-виховного процесу в атмосфері взаємодії, приязні, емоційної співдружності*; 2) *виконання вчителем ролі порадики, консультанта, джерела знань*; 3) *перевага авторитарних методів навчання і виховання у професійно-педагогічній діяльності*; 4) *структурування педагогічного процесу на визнаній педагогом і дітьми солідарній основі*; 5) *особистісно орієнтоване спілкування педагога та учнів*.
- 582.** Вкажіть сформований у середині 80-х років ХХ ст. новаторський напрям у вітчизняній педагогіці, представники якого започаткували й використовували інноваційні системи і методи навчання та

виховання: 1) експериментальна педагогіка; 2) соціальна педагогіка; 3) педагогіка вільного виховання; 4) педагогіка співробітництва; 5) педагогіка ноосфери.

583. Зазначте вчення про створення, оцінювання, освоєння і використання педагогічних новацій: 1) інновація; 2) нововведення; 3) педагогічна інноватика; 4) педагогічна майстерність; 5) педагогічний досвід.

584. Вкажіть позицію, яка фіксує найголовніший аспект педагогічної інноватики: 1) педагогічна технологія; 2) педагогічне вдосконалення; 3) новизна педагогічного засобу; 4) педагогічна техніка.

585. Назвіть поняття, які позначають результати педагогічної творчості: 1) консерватизм; 2) педагогічні відкриття; 3) педагогічні винаходи; 4) відкриті уроки; 5) педагогічні вдосконалення.

586. Зазначте рису педагога, яка є важливою умовою для впровадження інноваційного процесу, об'єктивною необхідністю в інноваційній діяльності та сутнісною характеристикою інноваційного процесу: 1) самостійність; 2) відповідальність; 3) ризик; 4) творчість; консерватизм.

587. Вкажіть значення поняття “педагог-новатор” з огляду загальності у такій дефініції: “автор нової педагогічної системи, тобто сукупності взаємопов'язаних ідей і технології навчання й виховання”: 1) широке; 2) вузьке.

588. Вкажіть галузь педагогічних знань, у якій систематизуються, узагальнюються та розвиваються наукові, експериментальні дослідження про процес науково-педагогічної творчості, його особливості, основні результати: 1) педагогічна майстерність; 2) педагогічна технологія; 3) педагогічна неологія; 4) педагогічна соціологія; 5) педагогічний менеджмент.

589. Зазначте галузь педагогічних знань, яка досліджує ефективність механізмів застосування педагогічних інновацій, оптимальної

інноваційної діяльності: 1) педагогічна технологія; 2) педагогічна практиологія; 3) педагогічна неологія; 4) педагогічна антропологія; 5) педагогічна аксіологія.

590. Назвіть відомих класиків педагогіки, які вказували на важливу роль педагогічного досвіду: 1) К.Ушинський; 2) В.Сухомлинський; 3) Ж.Ж.Руссо; 4) А.Макаренко; 5) Ф.Фребель.

591. Назвіть педагога, якому належить такий вислів про творчий підхід у використанні чужого досвіду: “Досвід уявляється мені садом квітучих троянд. Ось нам треба пересадити цей квітучий кущ із саду на своє поле”: 1) К.Ушинський; 2) Ш.Амонашвілі; 3) М.Гузик; 4) А.Макаренко; 5) В.Сухомлинський.

592. Зазначте позицію, яка визначає поняття “педагогічний досвід”:
1) система знань і способів дій, яку необхідно передати учням;
2) прояв педагогічної майстерності на високому рівні; 3) сукупність знань, умінь і навичок, здобутих учителем у процесі навчально-виховної роботи; 4) теорія і методика педагогічної діяльності.

593. Твердження, що педагогічний досвід є важливим елементом загальної культури педагога: 1) правильне; 2) неправильне.

594. Твердження, що в сучасному науково-педагогічному обігу поняття “педагогічний досвід” і “передовий педагогічний досвід” не відрізняються за своїм значенням: 1) правильне; 2) неправильне.

595. Назвіть позицію, що є дефініцією поняття “передовий педагогічний досвід”: 1) важливий елемент загальної культури педагога; 2) використання учителем комп’ютерної техніки у навчальному процесі; 3) досвід, який забезпечує високу результативність як на основі сумлінного виконання обов’язків, так і новаторства; 4) використання здобутих під час навчання у вищих педагогічних закладах знань у шкільній практиці.

596. Вкажіть види передового педагогічного досвіду залежно від обсягу теми: 1) комплексний; 2) індивідуальний; 3) колективний;

4) локальний.

- 597.** Твердження, що характерною особливістю передового педагогічного досвіду є його спрямування на розв'язання актуальних проблем навчально-виховного процесу школи: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 598.** Твердження, що педагог-новатор є носієм конкретних нововведень, їх творцем, модифікатором: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.
- 599.** Назвіть поняття, зміст якого відображає дефініція: “сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, яка виявляє готовність вдосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність”: 1) *передовий педагогічний досвід*; 2) *інноваційний потенціал педагога*; 3) *педагогічна майстерність*; 4) *педагогічна техніка*.
- 600.** Назвіть актуальні проблеми сучасної школи, на які має бути спрямований передовий педагогічний досвід: 1) *формування правової культури особистості*; 2) *використання комп'ютерної техніки у навчальному процесі*; 3) *застосування авторитарних стилів у поведінці і спілкуванні*; 4) *формування економічної культури, підприємливості молододі людини*; 5) *послаблення принципів гуманізму і демократизації в організації і здійсненні навчально-виховного процесу*.
- 601.** Вкажіть поняття, зміст якого відображений у такій дефініції: “творче, активне засвоєння і реалізація вчителем у практичній діяльності засобів і принципів педагогіки з урахуванням актуальних проблем, особливостей дітей, учнівського колективу й особи вчителя”: 1) *педагогічний досвід*; 2) *педагогічна технологія*; 3) *педагогічна техніка*; 4) *передовий педагогічний досвід*; 5) *педагогічна атестація*.
- 602.** Назвіть положення, які визначають наявність інноваційного потенціалу вчителя: 1) *творча здатність генерувати нові уявлення та ідеї*; 2) *консервативні уявлення про педагогічну діяльність*; 3) *високий культурно-естетичний рівень, освіченість,*

інтелектуальна глибина і різнобічність інтересів педагога;
4) бажання педагога прийти на заслужений відпочинок з метою самовдосконалення професійно важливих рис; 5) відкритість особистості педагога до нового розуміння і сприймання різних ідей, думок напрямів, течій.

- 603.** Вкажіть види передового педагогічного досвіду з огляду на особливості діяльності педагога: 1) новаторський; 2) індивідуальний; 3) зразковий; 4) колективний.
- 604.** Твердження, що досвід педагога-новатора, який має експериментальний характер, називається дослідницьким: 1) правильне; 2) неправильне.
- 605.** Назвіть педагогічний досвід, якому властива оригінальність, новизна, експериментальний характер, удосконалення форм, методів, засобів навчання і виховання на основі їх творчого використання: 1) новаторський; 2) зразковий; 3) ірраціоналізаторський.
- 606.** Твердження, що новаторський передовий педагогічний досвід класифікується на дослідницький та раціоналізаторський: 1) правильне; 2) неправильне.
- 607.** Вкажіть вид педагогічного досвіду, у якому виявляється сумлінна діяльність учителя та його уміле використання досягнень педагогічної науки, методичних рекомендацій вчених, методистів, досвіду інших педагогів, і на цій основі його навчально-виховна робота є прикладом для інших: 1) новаторський; 2) дослідницький; 3) зразковий; 4) раціоналізаторський.
- 608.** Твердження, що кожній історичній епосі притаманні відповідні особливості педагогічного новаторства, які залежать від національних традицій, ментальності народу: 1) правильне; 2) неправильне.
- 609.** Твердження, що зарубіжній реформаторській педагогіці кінця XIX – початку XX ст. (Росія, Німеччина, Франція, США) властива творча зорієнтованість, нестандартність підходів до навчання і виховання:

1) *правильне*; 2) *неправильне*.

- 610.** Назвіть авторські школи, які вважаються осередками педагогічних інновацій і нововведень: 1) *“Бадьоре життя” С.Шацького*; 2) *“Технологія вільної праці” С.Френе*; 3) *“Вальдорфська школа” Р.Штейнера*; 4) *Володимир-Волинське педагогічне училище ім. А.Ю.Кримського*; 5) *Львівська гімназія ім. І.Я.Франка*; 6) *“Яснополянська школа” Л.Толстого*; 7) *“Наш дім” та “Дім сиріт” Януша Корчака*; 8) *“Павлівська школа” (“Школа радості”)* В.Сухомлинського; 9) *Сахнівська школа О.Захаренка*.
- 611.** Зазначте п’ять критеріїв оцінки передового педагогічного досвіду: 1) *актуальність*; 2) *вибірковість*; 3) *новизна*; 4) *стабільність*; 5) *результативність*; 6) *ризик*; 7) *перспективність*; 8) *безвідповідальність*; 9) *безперервність*.
- 612.** Назвіть критерій оцінки передового педагогічного досвіду, що визначає спрямування на розв’язання найважливіших проблем навчання і виховання школярів, поставлених державою перед школою: 1) *новизна*; 2) *стабільність*; 3) *ризик*; 4) *безперервність*; 5) *актуальність*.
- 613.** Вкажіть шість показників, які характеризують новизну передового педагогічного досвіду: 1) *відкриття нових форм і методів педагогічної діяльності*; 2) *творче впровадження нових форм, засобів і способів педагогічної діяльності з урахуванням місцевих умов*; 3) *функціонування досвіду протягом 5-6 років*; 4) *творча реалізація в досвіді нових теоретичних концепцій та ідей*; 5) *раціоналізація окремих сторін педагогічної діяльності*; 6) *використання методичних рекомендацій, розроблених вченими, методистами, кращими вчителями*; 7) *оптимальна організація педагогічної діяльності, яка слугує зразком для оточуючої практики*; 8) *використання стандартних шаблонів поведінки у професійній діяльності*.
- 614.** Назвіть педагога-новатора, який вивчення теоретичних знань проводить великими блоками (опорними сигналами, що містять

матеріал 2-3 і більше параграфів підручника): 1) М.Гузик; 2) С.Логачевська; 3) С.Лисенкова; 4) Ш.Амонашвілі; 5) В.Шаталов.

- 615.** Вкажіть педагога-новатора, що здійснює подачу нового матеріалу “великими” порціями і має свою власну систему уроків (уроки-лекції, уроки-семінарські заняття, уроки узагальнення і систематизації знань, уроки захисту творчих завдань, уроки-практикуми): 1) М.Гузик; 2) С.Логачевська; 3) В.Шаталов; 4) О.Захаренко.
- 616.** Вкажіть педагога-новатора, в педагогічній практиці якого нагромаджено багаторічний досвід диференційованого підходу до навчання молодших школярів: 1) М.Гузик; 2) С.Лисенкова; 3) С.Логачевська; 4) В.Шаталов; 5) С.Русова.
- 617.** Зазначте критерій оцінки передового педагогічного досвіду, що характеризується такими показниками, як наявність в учнів міцних знань, високий рівень їх розвитку і вихованості: 1) новизна; 2) результативність; 3) стабільність; 4) актуальність; 5) безперервність.
- 618.** Твердження, що ризик є важливим критерієм оцінки передового педагогічного досвіду: 1) правильне; 2) неправильне.
- 619.** Встановіть послідовність етапів оцінювання значення і наслідків прийняття рішення з приводу інноваційної інформації (за Е.Роджерсом): 1) аналіз шляхів розв’язання проблеми; 2) ознайомлення з проблемою; 3) сприйняття наслідків вибору рішення; 4) аналіз проблеми; 5) вибір способу вирішення проблеми.
- 620.** Вкажіть педагога-новатора, автора ідеї коментованого управління: 1) Є.Ільїн; 2) М.Гузик; 3) С.Лисенкова; 4) І.Волков; 5) Ш.Амонашвілі.
- 621.** Вкажіть педагога-новатора, автора праць “Здрастуйте, діти!”, “Як живе, діти?”, “Єдність мети”: 1) С.Логачевська; 2) В.Шаталов; 3) С.Лисенкова; 4) Ш.Амонашвілі; 5) Є.Ільїн.
- 622.** Назвіть “три кити” педагогічної технології вчителя-новатора С.Лисенкової: 1) опорні схеми-конспекти; 2) усне “голосне”

опитування” 3) коментоване управління; 4) використання опорних схем; 5) перспективна підготовка.

- 623.** Зазначте педагога, який назвав свою педагогічну технологію “комбінованою системою навчання”: 1) *І.Волков*; 2) *Є.Ільїн*; 3) *С.Логачевська*; 4) *В.Шаталов*; 5) *М.Гузик*.
- 624.** Назвіть педагога-новатора, у педагогічній діяльності якого широко практикуються уроки творчості, творчі книги, творчі кімнати у процесі залучення учнів до самостійної і творчої роботи: 1) *І.Волков*; 2) *В.Шаталов*; 3) *М.Гузик*; 4) *С.Логачевська*; 5) *Ш.Амонашвілі*.
- 625.** Вкажіть форми контролю знань учнів у практиці роботи педагога-новатора *В.Шаталова*: 1) *письмовий контроль за опорним конспектом-схемою*; 2) *усне “голосне” опитування*; 3) *навчальні тести*; 4) *магнітофонний, парний взаємоконтроль*; 5) *домашній контроль*; 6) *“тихе” опитування*; 7) *груповий взаємоконтроль*; 8) *самооцінка*; 9) *радіоконтроль*.
- 626.** Зазначте завдання використання коментованого управління в методиці педагога-новатора *С.Лисенкової*: 1) *розвиток логіки міркувань, самостійності мислення*; 2) *формування в “слабких” і “середніх” учнів уявлень про взірець навчальної діяльності*; 3) *формування в учня “позиції” вчителя, що керує класом*; 4) *формування в учителя “позиції школяра”, що навчається на уроці*.
- 627.** Назвіть критерій передового педагогічного досвіду, що передбачає використання досвіду в діяльності інших педагогів протягом тривалого часу: 1) *актуальність*; 2) *новизна*; 3) *результативність*; 4) *стабільність*; 5) *раціональність*; 6) *перспективність*.
- 628.** Зазначте критерій передового педагогічного досвіду, який ілюструється висловом *А.Макаренка*: “Те, що зроблено в житті мною і моїми колегами-комунарами – це ще тільки досвід. І очевидно для того, щоб із цього досвіду можна було зробити якісь певні висновки, потрібно ще перевірити його не раз і не два”: 1) *актуальність*; 2) *новизна*; 3) *стабільність*; 4) *раціональність*; 5) *результативність*.

- 629.** Встановіть послідовність етапів впровадження передового досвіду:
1) виділення головного у змісті досвіду; 2) реалізація передових ідей досвіду в педагогічну практику; 3) вивчення змісту передового досвіду.
- 630.** Встановіть послідовність етапів моделювання (створення) передового педагогічного досвіду: *1) формування моделі досвіду; 2) впровадження в педагогічну практику створеного досвіду; 3) процес моделювання; 4) створення (вирощування) досвіду.*
- 631.** Твердження, що продуктами інноваційної педагогічної діяльності є нововведення, що позитивно змінюють систему освіти: *1) правильне; 2) неправильне.*
- 632.** Зазначте позиції, які передають розуміння сутності поняття “педагогічна майстерність”: *1) сутнісна характеристика особистості педагога, здатного до “діалогу культури”; 2) високий рівень оволодіння педагогічною технікою; 3) здатність педагога об’єктивно оцінити себе та свої вчинки, зрозуміти, як його сприймають у процесі педагогічного спілкування; 4) комплекс спеціальних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей особистості, що дають змогу педагогу ефективно організувати навчально-пізнавальну діяльність тих, хто навчається, і здійснювати цілеспрямований педагогічний вплив і взаємодію.*
- 633.** Вкажіть поняття за такою дефініцією: “оригінальна загальнопедагогічна, дидактична, методична чи виховна система, опрацьована з урахуванням надбань психології, педагогіки, вітчизняного й зарубіжного педагогічного досвіду, яка реалізується під керівництвом чи за участю її автора (авторів) принаймі в одному навчальному закладі”: *1) загальноосвітній навчальний заклад; 2) дитячий садок; 3) авторська школа; 4) школа-лабораторія наукової установи; 5) малокомплектна школа.*
- 634.** Назвіть форми і методи втілення передового досвіду: *1) відкриті уроки; 2) спеціальні стенди при методкабінетах; 4) туристичні*

екскурсії; 5) методичні розробки; 6) видання навчально-методичної літератури; 7) навчання у вищому навчальному закладі.

- 635.** Встановіть послідовність етапів вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду: *1) теоретична підготовка; 2) визначення педагогічної проблеми та об'єкта вивчення; 3) основне вивчення досвіду; 4) визначення передових педагогічних ідей досвіду; 5) попереднє вивчення досвіду.*
- 636.** Зазначте етап створення передового досвіду, в процесі якого збирається емпіричний матеріал, вивчаються окремі ланки навчально-виховного процесу, організовуються контрольні експертизи (зрізи), зібраний матеріал класифікується на типовий і випадковий: *1) теоретична підготовка; 2) основне вивчення досвіду; 3) визначення передових педагогічних ідей; 4) попереднє вивчення.*
- 637.** Назвіть форми роботи, що сприяють впровадженню передового педагогічного досвіду: *1) школа передового педагогічного досвіду; 2) опорна школа; 3) ділові і рольові ігри; 4) тиждень педагогічної майстерності; 5) розповідь; 6) педагогічні читання; 7) захист передового педагогічного досвіду на засіданні педагогічної ради школи.*
- 638.** Вкажіть три рівні узагальнення передового педагогічного досвіду, залежно від підготовки осіб, що його вивчають і узагальнюють (за В.І. Бондарем і М.Ю. Красовицьким): *1) обласний; 2) науковий; 3) методичний; 3) місцевий; 4) республіканський; 5) практичний.*
- 639.** Встановіть послідовність процесу “вирощування” (формування) передового досвіду: *1) практична реалізація розробленої моделі досвіду; 2) глибоке вивчення і аналіз даної проблеми; 3) підготовка рекомендацій щодо використання досвіду у масовій педагогічній практиці; 4) розробка шляхів, способів даної проблеми, створення моделі досвіду.*
- 640.** Зазначте рівень узагальнення передового педагогічного досвіду в практиці директорів навчальних закладів, їх заступників і вчителів

школи: 1) науковий; 2) методичний; 3) місцевий; 4) практичний; 5) обласний.

- 641.** Назвіть рівень узагальнення передового педагогічного досвіду науковими представниками та добре підготовленими у теоретичному плані методистами: 1) науковий; 2) методичний; 3) республіканський; 4) обласний; 5) практичний.
- 642.** Вкажіть найпоширеніші методи впровадження передового педагогічного досвіду: 1) розповідь; 2) бесіда; 3) школа передового педагогічного досвіду; 4) науково-практична конференція; 5) опрацювання статей, книг; 6) ділові і рольові ігри; 7) курси підвищення кваліфікації.
- 643.** Зазначте рівні здійснення інноваційної освітньої діяльності в Україні: 1) всеукраїнський; 2) регіональний; 3) обласний; 4) районний; 5) рівень окремого навчального закладу.
- 644.** Назвіть характеристики, властиві передовому вчителю: 1) аналіз виховних явищ в сукупності, взаємозв'язку та взаємозалежності; 2) нерозуміння педагогічних істин та помилок; 3) використання нових ідей в практичному і творчому пошуку; 4) знаходження нових оцінок, узагальнень, підходів та дій; 5) рутинність у педагогічній роботі; 6) користування усталеними шаблонами і стереотипами у педагогічній практиці.
- 645.** Вкажіть педагога-новатора, який у роботі з молодшими школярами широко використовував дидактичний прийом “помилка учителя”: 1) С.Логачевська; 2) Ш.Амонашвілі; 3) В.Шаталов; 4) І.Волков; 5) С.Рябцева.
- 646.** Зазначте учителя-новатора, педагогічному досвіду якого властиві такі прийоми, як опорні схеми, коментоване управління, доказове коментування: 1) Ш.Амонашвілі; 2) С.Лисенкова; 3) В.Шаталов; 4) І.Волков; 5) С.Рябцева.
- 647.** Назвіть учителя-новатора, який у роботі з молодшими школярами

користується цікавими прийомами: нашіптування дітьми відповіді на вухо, вільний вибір, помилка учителя: 1) *В.Едігей*; 2) *С.Лисенкова*; 3) *С.Рябцева*; 4) *Ш.Амонашвілі*; 5) *Є.Ільїн*.

648. Назвіть учителя-новатора, передовий досвід якого узагальнено у книзі “Дійти до кожного учня”: 1) *С.Лисенкова*; 2) *Є.Ільїн*; 3) *В.Шаталов*; 4) *С.Логачевська*; 5) *Є.Потапова*.

649. Твердження, що Ш.Амонашвілі є педагогом-новатором, виразником педагогіки співробітництва: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

650. Оцініть твердження. Передовий педагогічний досвід є джерелом вивчення педагогіки: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

651. Твердження про те, що В.Сухомлинський у своїх працях описав власний педагогічний досвід: 1) *правильне*; 2) *неправильне*.

**Показчик тестових завдань за рівнями складності
до розділу “Школотнавство. Історія педагогіки”**

Рівень складності	Номери тестових завдань
<i>Перший рівень</i>	5-6, 8, 10-11, 14-15, 17, 19-20, 22-24, 26, 30, 32-33, 35-36, 39-42, 44, 47-48, 57, 63, 72-73, 76, 81, 85, 91, 100, 105, 107-110, 112, 114, 117, 121-123, 126-127, 130-131, 133, 136, 139-140, 145, 150, 153, 155, 157, 164, 170, 172-173, 177-178, 181-183, 185-187, 190, 195, 197-199, 201, 204, 217-218, 232-233, 236, 238, 241, 244-245, 249, 251, 255, 257-259, 261-262, 264-267, 269, 272, 275-278, 280-283, 285, 294, 301, 312-313, 319, 323, 349, 351, 355, 359, 362, 364, 373, 379, 388-389, 391, 393, 398-401, 403-404, 409, 411-412, 415-416, 422, 426, 431-434, 436, 438-441, 443, 450-451, 453, 458-459, 461-462, 464, 467, 472-474, 479-481, 484-492, 494-495, 497-500, 504-508, 510-511, 514-515, 517-519, 521, 523-525, 527-529, 531-532, 534, 537-539, 542-543, 548-551, 554-555, 557-558, 566-567, 575, 577-580, 582, 584, 586, 592-595, 597-598, 604, 606, 608-609, 612, 617-618, 627, 631, 649-651.
<i>Другий рівень</i>	1, 3-4, 7, 12-13, 18, 28, 31, 34, 43, 45-46, 49-50, 52, 54-56, 58-60, 62, 64-69, 71, 74-75, 77-80, 82-84, 86-87, 89-90, 92-96, 98-99, 101-104, 111, 113, 116, 119, 124-125, 128-129, 132, 134-135, 137-138, 142-144, 146-149, 154, 156, 158-163, 167-169, 171, 174-176, 179-180, 188-189, 191-194, 200, 202, 205-216, 219-220, 223-224, 226-231, 234-235, 239, 242-243, 247-248, 250, 252, 254, 256, 260, 263, 268, 270-271, 279, 284, 286-288, 290-293, 295-298, 302-303, 306-311, 314-318, 320-322, 324-336, 338-348, 353-354, 357, 361, 363, 365, 368-372, 374, 378, 380, 382-387, 390, 392, 394-396, 402, 405-406, 408, 410, 413-414, 417-418, 420-421, 423-425, 427-430, 435, 444, 447-449, 452, 454-457, 460, 463, 465-466, 468-471, 482-483, 493, 496, 501, 503, 512, 516, 520, 522, 526, 533, 535-536, 540-541, 544-547, 552-553, 556, 559-560, 562, 565, 568, 570-573, 576, 581, 583, 585, 587-590, 596, 599-603, 605, 607, 611, 613-616, 620-624, 626, 628, 632-634, 636-638, 640-648.
<i>Третій рівень</i>	2, 9, 16, 21, 25, 27, 29, 37-38, 51, 53, 61, 70, 88, 97, 106, 115, 118, 120, 141, 151-152, 165-166, 184, 196, 203, 221-222, 225, 237, 240, 246, 253, 273-274, 289, 299-300, 304-305, 337, 350, 352, 356, 358, 360, 366-367, 375-377, 381, 397, 407, 419, 437, 442, 445-446, 475-478, 502, 509, 513, 530, 561, 563-564, 569, 574, 591, 610, 619, 625, 629-630, 635, 639.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУСИ

ЛІТЕРАТУРА

1. Антология педагогической мысли России второй половины XIX – начала XX в. / Сост. П.А. Лебедев. – М.: Педагогика, 1990. – 608 с.
2. Антология педагогической мысли Украинской ССР / Сост. Н.П. Калениченко. – М.: Педагогика, 1988. – 640 с.
3. Бойчук П., Смолюк А. Підготовка майбутнього вчителя. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2003. – 126 с.
4. Волкова М.П. Педагогіка. – К.: Академія, 2001. – 576 с.
5. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
6. Галузяк В.Н., Сметанський В.І., Шахов В.І. Педагогіка. – Вінниця: Книга-Вега, 2003. – 416 с.
7. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
8. Гусак П.М., Мартіросян Л. Історія педагогіки України. – Луцьк, 1996. – 164 с.
9. Державна програма “Вчитель” // Освіта України. – 2002. – 2 квітня. – С. 1-7.
10. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
11. Дріб’язко П.І. Українська національна школа: витоки і сучасність. – К.: Академія, 1997. – 184 с.
12. Закон України “Про загальну середню освіту” (1999 р.) // Початкова школа. – 1999. – №8. – С. 1-11.
13. Закон України “Про освіту” // Голос України. – 1996. – 25 квітня.
14. Збірник тестових завдань з педагогіки і дошкільної педагогіки (для абітурієнтів) / О.С. Бартків, Л.К. Грицюк, Л.А. Мартіросян,

- С.С. Марчук, Р.М. Пріма. – Луцьк: Ред. відд. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1998. – 261 с.
15. Історія педагогіки / За ред. М.С. Гриценка. – К.: Вища школа, 1973. – 448 с.
 16. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / За ред. В.Г. Кременя. – К.: Знання, 2005. – 767 с.
 17. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / За ред. В.Г. Кременя. – К.: Знання, КОО, 2003. – 766 с.
 18. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання. – К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
 19. Конституція України. – Х.: ТОВ, Одісей, 2006. – 48 с.
 20. Кравець В.П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ ст. – Тернопіль, 1996. – 290 с.
 21. Кравець В.П. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. – Тернопіль, 1996. – 436 с.
 22. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 1994. – 388 с.
 23. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. – К.: Знання-Прес, 2003. – 429 с.
 24. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання – Прес, 2003. – 418 с.
 25. Левківський М.В., Микитюк О.М. Історія педагогіки. – К.: Знання, КОО, 2003. – 450 с.
 26. Логачевська С.П. Дійти до кожного учня. – К.: Рад. школа, 1990. – 158 с.
 27. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. – Х.: ОВС, 2002. – 400с.

28. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки. – К.: Знання-Прес, 2003. – 450 с.
29. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.
30. Макаренко А.С. Книга для батьків. – К.: Рад. школа, 1972. – 336 с.
31. Марчук С.С. Технологія вивчення історії зарубіжної педагогіки в педагогічному коледжі. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004. – 64 с.
32. Марчук С.С. Технологія вивчення історії української школи і педагогіки в педагогічному коледжі. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2005. – 64 с.
33. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. – К.: Вікар, 2003. – 335 с.
34. Народна педагогіка: світовий досвід / Уклад. А.І Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 134 с.
35. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. – 23 квітня. – С. 4-6.
36. Наш перворозум Григорій Сковорода. Фотоальбом / Упор. В. Стадниченко, М. Шудря. – К.: Спалах, 2004. – 180 с.
37. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології. – К.: Просвіта, Книга пам'яті України, 2000. – 368 с.
38. Онишків З.М. Основи школознавства. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. – 176 с.
39. Освітні технології / За ред. О.М. Пехоти. – К.: АСК, 2003. – 255 с.
40. Педагогіка / Под ред. Ю.К. Бабанського. – М.: Просвещение, 1988. – 479 с.
41. Педагогіка / За ред. А.М. Алексюка. – К.: Вища школа, 1985. – 296 с.

42. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003.
43. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 700 с.
44. Педагогічна майстерність: Хрестоматія / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 2006.- 606 с.
45. Педагогічний пошук / Упоряд. І.М. Баженов. – К.: Рад. шк. – 1988. – 496 с.
46. Передовий педагогічний досвід: теорія і методика / Під ред. Л.Л. Момот. – К.: Рад. школа, 1990. – 144 с.
47. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги / Під заг. ред. А.М. Бойко. – К.: Професіонал. – 576 с.
48. Подласый И.П. Педагогика. – М.: Просвещение, ВЛАДОС, 1996. – 432 с.
49. Подласый И.П. Педагогика. – М.: Владос, 2004. – Кн. 1. – 574 с.; Кн.2. – 256 с.
50. Положення про загальноосвітній навчальний заклад // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2001. – №6. – С. 3-20.
51. Положення про методичний кабінет середнього закладу освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1998. – №2. – С. 7-8.
52. Положення про піклувальну раду загальноосвітнього навчального закладу // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 2001. – №8.
53. Положення про раду загальноосвітнього навчального закладу // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 2001. – №8.

54. Права дитини. Збірник документів / Упор. В.В. Ксенко. – Львів: Оскард. – 111 с.
55. Практикум з педагогіки / За заг. ред. О.А. Дубасенюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
56. Примірний статут загальноосвітнього навчального закладу // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – №23.
57. Родинна педагогіка / За ред. А.А. Марушкевич. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 216 с.
58. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (X – поч. XX ст.): Нариси / За ред. М.Д. Ярмаченка. – К.: Рад. школа, 1991. – 381 с.
59. Русова С. Вибрані педагогічні твори: У 2 кн. – К.: Либідь, 1997. – Кн. 1. – 272 с.; Кн. 2. – 320 с.
60. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – К.: Генеза, 2002. – 368с.
61. Симонов В.П. Директору школи об управленні учебно-воспитательном процессом. – М.: Педагогика, 1987. – 159 с.
62. Педагогическая энциклопедия в 4-х томах / Под. ред. И.А. Каирова. – М.: Советская энциклопедия, 1968. – Т.1. – 831 с.; Т.2. – 911 с.; Т.3. – 879 с.; Т.4. – 912 с.
63. Сірополко С. Історія освіти в Україні. – Львів: Афіша, 2001. – 664 с.
64. Сковорода Г. Твори: У 2-х т. – К.: Обереги, 2005. – Т.1. – 528 с.; Т.2. – 480 с.
65. Слово про вчителя / Упор О.Т. Губко. – К.: Рад. школа, 1985. – 254 с.
66. Стельмахович М.Г. Народна педагогіка. – К.: Рад. школа. – 312 с.

67. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. – К.: Рад. школа, 1978. – 263 с.
68. Сухомлинський В.О. Вибрані твори. В 5 томах. – К.: Рад. школа, 1976-1977. – Т.1. – 654 с.; Т.2. – 670 с.; Т.3. – 670 с.; Т.4. – 640 с.; Т.5. – 639 с.
69. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / За ред. О.І. Помету. – К.: А.С.К., 2006. – 192 с.
70. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. / За ред. О.В. Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – Кн. 1. – 624 с.; Кн. 2. – 552 с.
71. Українське народознавство / За ред. С.П. Павлюка, Г.Й.Горинь, Р.Ф. Кирчіва. – Львів: Фенікс, 1994. – 608 с.
72. Усатенко Т.П. Українська національна школа: минуле і майбутнє. – К.: Наукова думка, 2003. – 286 с.
73. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори: В 2-х т. – К.: Рад. школа, 1983. – Т.1. – 488 с.; Т.2. – 359 с.
74. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.
75. Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академвидав, 2005. – 560 с.
76. Харламов И.Ф. Педагогика. – М.: Гардарики, 1999. – 519 с.
77. Хрестоматія по истории зарубежной педагогики. – М.: Просвещение, 1971. – 560 с.
78. Хрестоматія з історії вітчизняної педагогіки / За заг. ред. С.А. Литвинова. – К.: Рад. школа, 1961. – 652 с.
79. Чайка В. Основи дидактики. – Тернопіль: Астон, 2002. – 244 с.
80. Щербань П.М. Прикладна педагогіка. – К.: Вища школа, 2002. – 215 с.

81. Я.А.Коменский, Д.Локк, Ж.Ж. Руссо, Й.Г. Песталоцци.
Педагогическое наследие / Сост. В. Кларин, А. Джуринский. – М.:
Педагогика, 1988. – 416 с.

82. Ягупов В.В. Педагогіка. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

83. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
<http://www.mon.gov.ua>

84. Офіційний сайт Президента України
http://www.president.gov.ua/topics/prior_eurochoice/

85. Офіційний сайт Уряду України <http://www.kmu.gov.ua/>

86. Сервер Верховної Ради України <http://alpha.rada.kiev.ua>

ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ
НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

БОЙЧУК ПЕТРО МИКИТОВИЧ,

кандидат педагогічних наук, директор Луцького педагогічного коледжу

МАРЧУК СЕРГІЙ СТЕПАНОВИЧ,

викладач педагогіки та історії педагогіки Луцького педагогічного коледжу

**Збірник тестових завдань з педагогіки
(для абітурієнтів)**

Навчально-методичний посібник

Друкується за ухвалою засідання науково-методичної ради Луцького педагогічного коледжу (протокол № 3 від 22.02.2007 р.) як навчально-методичний посібник.

Технічний редактор: *Борбич Н.В.*

Комп'ютерний набір: *Аханова А.В., Везезей А.І., Дацюк В.В., Михальчук А.Д., Перванчук Р.В.;* **комп'ютерна верстка:** *Борбич Н.В.*

Обкладинка: *художник Жовнірук Т.М., комп'ютерна графіка Михальчук А.Д.*

Підписано до друку 19.03.2007. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times. Офсетний друк.

Обсяг _____ ум. друк. арк., _____ обл.-вид. арк.

Наклад 100. Зам. № _____. Ціна за домовленістю.

ББК 74.58р3

Б 77. Бойчук П.М., Марчук С.С. Збірник тестових завдань з педагогіки (для абітурієнтів). – Луцьк: Іванюк В. П., 2007. – 378 с.

У збірник включено типові екзаменаційні тестові завдання вступного іспиту з педагогіки до Луцького педагогічного коледжу.

Книга адресується вступникам (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня “Молодший спеціаліст”) для конкурсного відбору на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр” за напрямом підготовки 6.010102 “Початкова освіта” галузі 0101 “Педагогічна освіта”

УДК 378.046

ББК 74.58р3

Віддруковано з готових відбитків.

Друк П.П. Іванюк В.П. 43021 м. Луцьк, вул. Винниченка, 63

Свідоцтво Держкомінформу України

ВЛн № 31 від 4.02.2004 р.